

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
RADYO, TELEVİZYON ve SİNEMA ANABİLİM DALI
RADYO - TELEVİZYON BİLİM DALI

74951

TV ve SİNEMADA KEMAL SUNAL GÜLDÜRÜSÜ

Yüksek Lisans Tezi

ALİ KEMAL SUNAL

T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ

Danışman:
Doç.Dr.ŞÜKRAN ESEN

74951

İSTANBUL 1998

ÖZGEÇMİŞ

1944 yılında İstanbul'da doğdum. Mimar Sinan İlkokulu'nu, ardından Vefa Lisesi'ni bitirdim. Lise yıllarımda Tiyatro'ya başladım. Lise son sınıfta iken Felsefe Öğretmenim Belkıs Balkır benim elimden tuttuğu gibi Müşfik Kenter'e teslim etti. Böylece Kent Oyuncularında Profesyonel oldum. Bu arada üniversitenin birinci sınıfına başladım. İlk başlarda tiyatro ile Üniversiteyi birlikte götürmeye çalıştım. Daha sonra turneler nedeni ile öğrenimime ara vermek zorunda kaldım. Kent Oyuncularından sonra sırasıyla Ulvi Uraz Tiyatrosu, Ayfer Feray Tiyatrosu ve en son Devekuşu Kabare Tiyatrosu'nda oynadım. Burada oynarken 1972 yılında Ertem Eğilmez'in filmindeki bir rol için beni beğenip seçmesiyle sinemaya adımımı attım. Tiyatro ile sinemayı bir müddet birlikte götürebildim. Bir süre sonra sadece sinema oyuncusu olarak kariyerime devam ettim. Bugüne kadar sinemada toplam 81 filmde oynadım. Özel Televizyonların yaygınlaşması üzerine bu kanallara diziler yaptım. Bu sıralarda da Üniversiteyi bitirmeyi ve böylece gençlere örnek olmayı kafama koymuştum. Çünkü Türkiye'nin okuyan insana ihtiyacı vardı. Bu duygu ve düşüncelerle Üniversiteye kaldığım yerden başladım. Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesi Radyo - TV ve Sinema Bölümünü 1995 yılında bitirdim. Bu da yetmez deyip o sene açılan Yüksek Lisans sınavına girdim ve kazandım. Yüksek Lisans öğrenimimi de tamamladıktan sonra tez müddetim başladı. Bilim adamlarının, sanatçıların, eleştirmenlerin ve yazarların görüş ve düşüncelerinden yararlanarak tezimi hazırladım. Bundan sonra da özlediğim Tiyatroyu ve Sinemayı birlikte yapmayı planlıyorum.

22707295001

Ali Kemal SUNAL

Radyo-Televizyon

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	2
TV ve SİNEMADA KEMAL SUNAL GÜLDÜRÜSÜ.....	3
1. Güldürü Nedir ?	4
1.1. Güldürü Türleri	6
1.1.2. Güldürünün İşlevleri	8
1.2. Tiyatroda Güldürü	11
1.3. SinemadaGüldürü	21
1.3.1. Güldürü Sinemasında Türler	24
1.4. Televizyonda Güldürü	24
2. Kemal Sunal Güldürüsü.....	25
2.1. Kemal Sunal Güldürüsünün Dayandığı Toplumsal Yapı	28
2.1.1. 1970'li Yıllarda Türk Toplumunun Sosyo-Ekonomik ve Kültürel Yapısı	37
2.1.2. 1980'li Yıllarda Türk Toplumunun Sosyo-Ekonomik ve Kültürel Yapısı	41
2.1.3. 1990'lı Yıllarda Türk Toplumunun Sosyo-Ekonomik ve Kültürel Yapısı	43
2.2. Sinemada Kemal Sunal Filmleri (1972-1998)	44
2.2.1. Salon Filmlerinde Güldürü Ağırlıklı Yan Roller (1972-1974)	47
2.2.2. İlk "Kemal Sunal" Filmleri (1974)	48
2.2.3. Hababam Sınıfı Serisi	50
2.2.4. Şaban Filmleri (1977-1985)	61
2.2.5. Dram Yönü, Güldürünün Önüne Geçen Filmler (1986-1991)	66
2.2.6. Diğer Filmler	86
2.3. Televizyonda Sinema Filmi Olarak Çekilmiş Olan Kemal Sunal Filmleri Gösterimi (1990-1998)	87
2.3.1. Türk Televizyonlarında Komedi	89

2.3.2. TV Kanallarının Kemal Sunal Filmlerine Yönelmesindeki Faktörler ..90	
2.3.2.1. Rating Kaygısı	90
2.4. Televizyon İçin Çekilen Kemal Sunal Dizileri (1992-1997)	91
2.4.1. Özel TV Kanallarının Yerli Dizilere Yönelmesi	91
2.4.2. Kemal Sunal'ın Dizileri	91
2.4.2.1. "Saygılar Bizden" Dizisi	92
2.4.2.2. "Şaban Askerde" Dizisi	92
2.4.2.3. "Bay Kamber" Dizisi	93
2.4.2.4. Şaban ile Şirin Dizisi	93
3. Kemal Sunal'ın Yaşamı, Sanatçı Kişiliği ve	
Medyadaki Durumu	94
3.1. Kemal Sunal'ın Yaşamı ve Sanatçı Kişiliği	102
3.2. Kemal Sunal Güldürüsünün Türk Sinemasındaki Yeri	104
3.2.1. Film Konularının Seçimi	105
3.2.2. Sunal Esprilerinin Halkın Mizah Anlayışına Yakınlığı	105
3.2.3. Sunal'ın Canlandığı Tiplerin Halktan ve Halka Yakın Olması	106
3.2.4. Mesajların İzleyici Tarafından Kolayca Algılanması	106
3.2.5. Sanatın Ticari Kaygıların Önünde Yer Alması	107
3.3. Kemal Sunal'ın Sanatçı Kişiliği	107
3.3.1. Tiyatro Oyunculuğu Dönemi	108
3.3.2. Tiyatro Oyunculuğundan Sinemaya Geçiş	108
3.4. Kemal sunal'ın Medyadaki Durumu	109
3.4.1. Basında Bazı Kemal Sunal Filmleri	109
3.4.1.1. Polizei (1988)	110
3.4.1.2. Zübük (1980)	111
3.5. Sanatçı Gözüyle Kemal Sunal	111
3.5.1. Müjdat Gezen	112
3.5.2. Demet Akbaş	112
3.5.3. Levent Kırca	112

3.5.4. Gani Müjde	113
3.5.5. Yasemin Yalçın	113
3.6. Araştırmacı Gözü ile Sunal	113
3.6.1. Uğur Dündar	114
3.7. Eleştirmen Gözü ile Sunal	115
3.7.1. Erdoğan Sevgin	115
3.7.2. Cengiz Semercioğlu	117
3.7.3. Cihan Demirci	117
3.7.4. Emre Kongar	119
3.7.5. Giovanni Scognamillo	121
3.8. Köşe Yazarları Gözüyle Sunal	121
3.8.1. Ertuğrul Özkök	123
3.8.2. Zülfü Livaneli	123
3.9. Röportajlarla Kemal Sunal	126
4. Sonuç	129

KAYNAKÇA

ÖNSÖZ

Türk sinemasının günümüzde büyük bir sektörel bunalım içinde olduğu ve ne yazık ki varlığından söz edilmeyecek aşamaya geldiği, sinemamız adına üzüntü verici bir gerçektir. Şüphesiz bunu tek bir nedene indirgeyip anlatmaya kalkışmak, kolaycılık ve gerçeklerden uzaklaşmak olur.

Bu nedenleri alt başlıklar halinde sıralamak sorunun boyutlarını daha gözle görünür hale getirecektir;

- Hükümetlerin izlediği, kültürü arka plana iten politikalar,
- İletişim alanındaki hızlı teknolojik gelişmeler sonucu televizyonların girmediği bir yerin kalmaması,
- Değişen dünya düzeninin Türkiye'ye yansısıyla yaşanan hızlı değişim,
- Sinema sektörünün kendi içinden kaynaklanan sorunlar nedeniyle dışarıdan giderek artan bir ivmeyle yurda giren yabancı filmler,
- Sinema salonlarının birer ikişer kapanması, bunun yanısıra kapanmayanların da iyice seyrekleşen yerli filmler yerine yabancı filmleri gösterime sokması.

Bunlar, Türk sinemasının bugün içinde bulunduğu krizin neden – sonuç ilişkisi içinde irdelenebilecek faktörlerdir. Sinemaya 25 yılını vermiş bir sanatçı olarak bundan üzüntü duymamak mümkün değil.

Çeyrek yüzyıl sonra tekrar üniversite öğrenimime başlamamın gerçek nedeni ise, meslekte edindiğim birikimimi akademik platformlarda değerlendirerek, iletişimin bir dalı olan sinema üzerine eğitim – öğretim gören genç arkadaşlara bu deneyimi aktarabilme, onların ufkunu genişletebilme açısından üzerime düşen görevi yapabilmektedir.

Sayın Doç. Dr. Şükran Esen danışmanlığında hazırladığım bu yüksek Lisans Tezinde, sinemaya verdiğim yirmi beş yılın satırbaşlarıyla bir özeti, sinemanın dünü ve bugünü ile ilgili görüşler yer almıştır. Kemal Sunal olarak kendi fikirlerimi değil, Kemal Sunal hakkında yazılanları araştırıp gün ışığına çıkarmayı, aynı zamanda bu dönemdeki Türk Sinemasını genel olarak irdelemeyi hedefledim.

Bu tezde bilimadamlarının, sanatçıların, yazarların ve eleştirmenlerin görüşleri yer almıştır. Çeyrek asırlık fiili hizmetten sonra Türk Sinemasına bundan sonra yapacağım yeni filmlerle ve akademik çalışmalarla destek vermek dileğindedim.

Katkılarından dolayı, hocam Sayın Doç. Dr. Şükran Esen'e teşekkürü bir borç bilirim.

A. Kemal SUNAL
İstanbul, 1998

TV ve SİNEMADA KEMAL SUNAL GÜLDÜRÜSÜ

1- GÜLDÜRÜ NEDİR?

Güldürü, mizah, gülünç kavramları üzerine öylesine çok tanım ve yaklaşım vardır ki, neredeyse yaşamış-yaşayan insan sayısına eşitir. Bir başka deyişle herkesin gülme ve güldürmeyle olan anlam ilişkisi farklıdır. Ancak burada söz konusu olan gülmenin ve onun etrafında kümelenen diğer kavramların bilimsel tanımlamasıdır. Başlangıçta insanın varoluşuna tarihlenen gülme ve güldürünün sözlük anlamına baktığımızda; "Komedyasözcüğü 'Komos' ile 'Oidia' sözcüklerinin birleşiminden ortaya çıkar. Komos hem cümbüş hem halk anlamına gelir. Oidia ise ezgi anlamındadır. Böylece komedyasözcüğü cümbüş ezgisi ya da halk ezgisi anlamında kullanılmıştır."¹ Bir bakıma, güldürünün halk sanatı olarak kabul edilmesinin antik döneme kadar uzandığını ifade eden bu tanıma yakın bir görüş, Henri BERGSON'un sözlerinde yer alıyor; "Topluluk hayatının bazı ihtiyaçlarına cevap vermesi lazım gelen gülmenin, içtimai bir manası da olması gerektirir."²

Oğuz Makal ise güldürüyü şöyle anlatıyor: "Eski Yunan tiyatrosundan beri "trajedi"nin karşıtı. Aristoteles, tirajedi, ortalamanın üstündeki insanları güldürü ise, altındaki insanları temsil eder, deyip kurtulmuştur. Başlangıçta bir kez yüce, soylu ve aşağı sınıfı ayrımı yapıldı ya konumuz olan sinemaya baktığımızda güldürü, sanki alt sınıfların, üsttekilerden öç alması amacıyla ortaya çıkan bir tür. Ya da Chaplin'in söylediği gibi, sanki yaşamda daha güçlü olmak için mizaha en çok gereksinim duyan sınıf, "alt sınıf" a aittir bu tür. Kaldı ki, insanlar arasındaki çelişkiler ve çatışmalar olduğu sürece güldürünün olmaması düşünülemez. Bu yüzden de iki yanı keskindir. Çirkin, aşağı, içi boş, sahte olanı, acı ve katı bir alayla ya da kahkahayla yıkar; işte o zaman gülünç olanda ortaya çıkar. İnsanın topluma, kendine söyleyemediklerini ortaya

¹ Özdemir NUTKU, DRAM SANATI, D.E.Ü. YAY., İZMİR, 1983, S.15.

² Henry BERGSON, Gülme (Le Rire), M.E.B.Basımevi, İstanbul, 1945, s.8.

koyar. Uyarıcıdır. Hırçın, şımarık, alaycı, kışkırtıcı; yıkıcı karakteriyle her şeyin yolunda olduğu söylenen toplumsal düzene ve gerçek yüzünü değişik malzemeler altında gizleyen insana keskin bir bakış fırlatır.

Bu bakışı filmlerde bulabiliriz. Tarihsel olarak filmlerde "bu bakış" ın erken biçimi "savruklama" larda ortaya çıkmıştır. Öncüler, Max Linder'den Mack Sennett'e çılgın bir kargaşa içinde yitip gitmeye başlayan, mekanikleşen yabancılaşan insanı arıyorlardı. Nerede olduğunu keşfetme aracıydı güldürü. Sonra onlara kendi bakış açılarıyla Charlie Chaplin, Harold Lloyd, Buster Keaton'a, Marx kardeşler... Katıldılar. O kendilerine özgü gülüt (gag) lerine bir mızrak gibi savurarak, modern zamanların değerlerince, makine ve sistemlerine Don Kişot gibi hücum ettiler. İçlerinde "Şişko Fatty" gibi ahlak(!) savunucularına yenilenler, her zaman bir uyumsuz – bağımsız olarak kalmayı yeğleyen Chaplin gibi, Amerikan yaşam biçimini tanımlayan kalıplara uymadığı ve ikiyüzlülüğe karşı olduğu için sanatını besleyen kaynaklardan ayrılmak zorunda kalıp yara alanlar da oldu. Onların savruklama, vurgulamaya, ama en önemlisi insanı tanımaya dayalı güldürü geleneği ABD'de Jerry Lewis, Avrupa'da Louis de Funès gibi ustalarla birkaç kez canlandıysa da, kaçınılmaz olarak törensiz sessiz gömülüşlerini yaptılar.³

1.1. Güldürü Türleri

Güldürü üzerine yapılagelen araştırmalar on ayrı başlıkta güldürü türü olduğu noktasında birleşir. Herbiri üzerine ciltler dolusu görüş öne sürülebilecek bu türlendirmeyi kısaca şu şekilde sıralayabiliriz:

I) Güldürme Amaçlı Teatral Oyunlar: Bu türün ilk örnekleri 1920-21 yıllarında İngiltere'de ortaya çıktı. İkinci Dünya Savaşı'nın başladığı döneme kadar etkisini sürdürdü. Bu dönemin iki önemli özelliğinden ilki; oyun

---

³ Oğuz MAKAL, 100 Filmde Başlangıcından Günümüze Güldürü / Komedi Filmleri, Bilgi yayınevi, Birinci Basım, Mart 1995, ss.7-8.

yazarlarının bir kısmı eleştirel güldürüye yönelmiştir. İkincisi; oyun yazarlarının çoğunluğu hiçbir sorunla ilgilenmeden doğrudan güldürmeyi yeğlemişlerdir.

II) Ciddi Güldürü: Ağlamaklı Güldürü de denilen tür, fransa'da XVIII. yy.'ın ilk yarısında Nivelles de La CHAUSSEE tarafından yaratıldı. Bu türde, burjuva çevresinden seçilen kişilerin anlatıldığı durumlar, heyecan ve acıma duygusunu uyandırılarak anlatılır. Duygusallık ve ibret uyandırma temel özelliklerindedir. Diderot, 'Enteretiens avec Dorval' (Dorval'le Konuşmalar) adlı yapıtında Ciddi Güldürü'yü tanımlamıştır. Ciddi Güldürü, burjuva dramıyla birlikte, geleneksel türler içinde ara türlerden birini oluşturur. Diderot, karakter ve töre betimlemeleri yerine, koşulların betimlemesini koydu ve güldürüye ahlaki bir tez getiren dokunaklı bir hava verdi.

III) Toplumsal Taşlama: Bu türün de teorisyeni bir Fransız yazar Marcel PAGNOL'dur. Toplumun çeşitli sınıflarına mensup insanlar, teatral yapıdan çok, sinematografik anlatıma yakın teknikle ve gerçek yaşamdaki gibi ele alınıyordu.

IV) Kahramanlık Güldürüsü: Bu türdeki oyun kişisi, oyundaki hareketi oluşturur ve sürükler. Yanısıra öykü kuruluşunun merkezindedir. Ne var ki fazla kişiselleştirilir, abartılır. İnsanüstü kılınır ve ideal insan gibi gösterilir. Başına gelen kötülükleri inandırıcı olmayan bir üslupla ve kolayca savuşturur. Ruh sıkıntıları abartılı ve gösterişlidir.

V) Romantik Güldürü: Konularını serüvenler ve serüven kişilerinden (şövalyeler, savaşçılar) alır. Olaylar gerçek yaşamda karşılaşılmaması zor olaylar olmasına karşın inandırıcı bir üslupla sunulur. Bu tür güldürünün öncüsü ve büyük ustası SHAKESPEARE'dir. Bu türün kurallaşmış biçimleri sonraki yüzyıllarda Avrupa'daki tüm güldürü türlerini etkilemiştir.

VI) Töre ve Karakter Güldürüsü: İnsanı doğal haliyle betimleyen töre güldürüsünü Moliere'nin yarattığı öne sürülür. Ancak sözkonusu doğallığın tiyatrodan kaynaklandığını da belirtmek gerek. Üstelik evrenselliğe yönelik olan 'karakter güldürüsü'; karakteri oluşturan belli bir dönemin 'törelerinden' ayırt etmek olanaksızdır. En temel özelliği; doğrudan insani olanı psikolojiye yönelerek ve onların kişisel yorumlarını da katarak göstermesidir. Bütün yönleriyle etkin ve donanımlı bir güldürü türüdür.

VII) Abartılı Güldürü: Birinci ve İkinci Dünya Savaşları arasında kapsayan dönemde ortaya çıkıp yaygınlaştı. Trajik yanı daha belirgin olan bu türün oyunlarında fantezileri ve gerçek olanı vurgulamak için tutumdan ödün verildiği görülür.

VIII) İçli Güldürü: Naif ve kalın çizgilidir. Öykü kuruluşları genellikle birbirinin aynıdır. Örneğin birbirini seven iki genç türlü engellerle karşılaşır, mücadele eder ve sonunda mutlu sona ulaşarak beraber olurlar.

IX) Dolantı (entrikal) Güldürü: Bu türün en belirgin özelliği, komik ögenin, ustalıkla birbirine bağlanmış durumlardan ve hareketlerden sağlanmasıdır. Yüzeyde gelişen bu türün ahlaki ya da ruh çözümlemelerine yönelik kaygısı yoktur. Kişilerin değil onların çevirdiği entrikalarda yoğunlaşılır. İşte güldürme de bu karmaşık yapı içinde yakalanır.

X) Hafif Güldürü: Türlerin içinde dramatik yapısı ve içerik bakımından en boş ve yüzeysel olanıdır. Buna karşın oyun kişileri iyi işlenmiştir. Gevşek ve yorucu olmayan yapısıyla kolay tüketilir. Tek amacı güldürmek ve eğlendirmektir. Ne var ki bu özelliklerine karşı algılanması ince duyarlılıklar gerektirir.

1.1.2. Güldürünün İşlevleri

Güldürü, bunca incelemenin konusu olmuşken, üzerinde bilimsel teoriler oluşturulmuşken en çok iki işleviyle dikkati çekmiştir; ilki, 'catharsis' yani insanın bastırılmış, bilinçaltına itilmiş duygularından kurtularak arındırılması; ikincisi, güldürme yoluyla budalalığı ve kusurları gösterip cezalandırma, böylece toplumsal yaşamı rehabilite etmeye çalışmadır. Bireysel ve toplumsal öneme sahip bu iki önemli işlev, güldürünün her çağda olduğu gibi günümüzde de önemini koruduğunu göstermektedir. Çağdaş düşünceye göre güldürü, entellektüel ve uygar bir bakış açısının egemen olduğu bir sanat türüdür.

Muzaffer İZGÜ, güldürünün işlevlerini konu edindiği bir yazısında, gerçekte güldürü arasındaki ilişkiye değinir: "... Gülmecenin bir işlevi de kahkahanın kahkaha, pizolanın pizola olduğunu öğretmektir. Gülmece gerçeğin ta kendisi olmalıdır. Gerçek olmayan gülmece gülmece değildir. Yani gülmece gerçeği derken, gülmece sınıfını bilmelidir. Sınıftan sınıfa, toplumdan topluma işlevinin değişik olduğu gülmece, herşeyden önce kiminle alay edilmesi gerektiğinin ayırında olmalıdır. Bunun için gülmece sınıfsaldır. Soluğunu halkından, ortak kültüründen alır. Bir gülmece öyküsüne, bir karikatüre bir avuç insan baş sallayıp evet diye gülüyorsa bu gülmece değildir. Salt bir avuç insanı güldürmek, hoşça vakit geçirtmek için yazılmıştır, çizilmiştir, işlevi bitmiştir. Kalıcılığı yoktur, geniş halk kesimine yazılmamıştır. Ama öyküye, karikatüre milyonlarca baş sallayan, evet diyorsa, gülmece görevini yapmış demektir. Gülmece saçmaya dönüştüğünde, belki bol güldürme olanağı ortaya çıkar, ama o gülmece kalıcı olmaz. Yazıldığı gün gününü doldurmuş sayılır. Abartma, olayı ters görüntüleme, atasözleri ve deyimlerle oynayarak gülmece yapmaya çalışma kalıcı bir gülmece değildir. Bunlar sabun köpüğü gibi gazete sayfalarını doldurur, ama meteorolojinin hava raporu gibi bir günlük olur. Çünkü gülmecenin işlevinde mutlaka kalıcılık olmalıdır. Bergson, 'Doğada insandan başka gülünç yaratık yok' diyor. Ne

doğru. Şöyle bir yanımıza yöremize, iletişim araçlarına bakalım. Ne gülünç yaratıklar görüyoruz. Sanki insanlar özellikle gülünç olmaya çalışıyorlarmış gibi. İşte gülmecenin en önemli işlevlerinden biri de, insanları bu çabaya iten nedenleri ve bu çabadan elde edecekleri çıkarı anlatmasıdır..."⁴

Buna karşın Aziz NESİN her ne olursa olsun güldürünün başat işlevinin güldürmek, sadece güldürmek olduğundan söz eder: "... Gülmecenin pek çok işlevi vardır... Ancak genel olarak tek bir işlevi vardır, güldürmek. Ötekiler sonradan gelir. Bir ülkede sınıfsal olarak, emekçi sınıfının gülmecesinin ereği ve işlevi farklıdır, rahat insanların, egemen sınıfların gülmecesinin işlevi çok başkadır. Bir emperyalist ülkenin, çok zengin bir ülkenin gülmecesinin işlevi çok daha başkadır..."⁵

1.2. Tiyatroda Güldürü

Bir gösteri sanatı olması ve toplumla ilişkisi açısından sinemaya benzemesinden ötürü, öncelikle tiyatrodaki güldürüye bakalım. Ellili yıllardaki Türk komedi tiyatrosunu ele alan şu yazıyı okuyalım:

"Komedi Tiyatrosu'nun bugün bir garip zihniyeti var. Onlara göre, komedi deyince komik bir eserin kendileri tarafından oynanması anlamı ortaya çıkmalıdır.

Geçen asırlarda, asrımızda dünyanın pek çok yerinde tiyatronun kendi alanında çok güzel eserler yazılmıştır. Bunlar, yazarın memleketinin, örf ve an'anelerinin belirttikleri gibi toplumların aksak taraflarını, insanoğlunun yanlış düşüncelerini en güzel bir tarzda inceleyerek hoş bir anlatım havası içinde belirtmektedirler.

⁴ Muzaffer İZGÜ, "GÜLMECENİN İŞLEVİ", Hürriyet Gösteri, Mart 1985, s.74.

⁵ Aziz NESİN, "MİZAH KAPALI OTURUMU", Hürriyet Gazetesi, Mart 1985, s.63.

Bizde, bilhassa İstanbul Belediye Şehir Tiyatrosu Komedi Bölümü'nde Komedi de oynanan eser, ya orijinal, yahut da tercüme. Bu iki halde de bir şey fark etmezdi. Eser, ister orijinal olsun, ister tercüme, eserin akıbeti oynayan oyuncuların tutumlarına bağlıydı. Bir aktör veya aktris, her eserde kendini vermek ister ve mesul idareciler buna karşı, bu tutuma karşı hiçbir reaksiyon göstermezlerse, netice daima tiyatro eserinin mahiyetinin mahvolmasıyla sona ererdi.

Bir de adaptasyon merakı vardı... Kökü çok eski senelere, Türkiye'de tiyatronun ilk kurulması, yerleşmesi senelerine dayanan bu anlayış 1957 Türkiye'sinde, evet yalnızca kocaman dünyanın bir nokta kadar küçük bir şehrinde halâ hüküm sürüyor ve Komedi Bölümü hep adapte eserler oynuyordu.

Bunun çeşitli sebepleri vardır.

Mes'ul insanlara sorarsanız, bir eser adapte olursa, halk buna çok daha fazla rağbet ediyordu. Onlara göre, maksat tiyatronun her akşam kapalı gişe oynaması demek olduğuna göre bu iddialarında haklı olabilirler.

Tiyatro oyuncusu da bu iddiayı hem kabul ediyor ve hem de buna başka iddiaları da ekliyorlar. tiyatro oyuncusuna göre: "bir eser adapte olursa onu oynamak çok daha kolaydır. Sonra seyircinin karşısında kendisinden olan kahramanlar vermek daha iyidir ve bilinen insanları, tipleri, karakteri canlandırmak, daha faydalıydı....

İstanbul gibi bir şehirde, tiyatroya giden binlerce kişi, komediye falan aktörün ve filan aktrisin oyunları olarak kabul ediyor ve ince, zarif, kibar hareketlerden, düşüncelerden, eserlerden bihaber, bir aktrisin kış oynatmasını, yahut bir aktörün ellerini ayaklarının arasına alarak boynunu büküp, yalancıkdan dövülen çocukların çıkarttıkları sesler gibi acaip sesler

çıkartmasını veya eli, dili maşalı aktrisin hem temsilde aynı diksiyon ve hışırtılı bağırımlarını, komedinin canlı birer tezahürü olarak kabul ediyordu.

Komedi bölümü her zaman seyirci bulabilir. Bunun sebepleri; isim, şöhret, gülmek ihtiyacı.⁶ Türk tiyatrosunda güldürünün 1970'ler ve sonrasında da Özdemir Nutku'dan öğrenelim: "Gülmece alanında dünyanın en zengin ülkelerinden biri olan Türkiye'de son on yıl içindeki taşlamalı güldürülerde çok sayıdadır. Bunların bir bölümü içerik yönünden ağırlığı olan, başka bir deyişle tiyatro tarihimizin içinde yerini alan yapıtlardır. Başka bir bölümü de yalnızca güldürme amacıyla yazılmış, oynadığı anın dışında belleklerde pek kalmayacak olan şeylerdir.

Mehmet Akan'ın yönetiminde, grup çalışması ile üretilen Hamdi (1971) adlı oyun Orta Oyunu'nun büyük ustası Kavuklu Hamdi'nin adından esinlenilerek yazılmış bir yapıttır. Geleneksel tiyatromuzun açık biçimi içinde, güncel konulara değinen bir taşlama olan Hamdi, eksiklerine karşın, başarılı bir denemedir. Engin Ardiç'in, Turhan Selçuk'un çizgi romanından sahneye uyarladığı Abdülcambaz (1972) ise episodik gelişim içinde sömürücü ve çıkarıcı çevrelerle çatışan Abdülcambaz'ın serüvenlerini ele alır.

Metin Bilgin'in Dalgınlar'ı (1974), Muzaffer İzgü'nün Çöpçü'sü (1973) ve Reçetesi Peçete (1974) adlı oyunları biçim denemesine girmeyen taşlamalarıdır. Ancak Reçetesi Peçetesi, Soyluluğun bir işe yaramadığı günümüzde de bir paşazade kalıntısı Nuri Bey ve ailesinin içine düştüğü durumları gösterir. Bu oyunda çalışanlarla asalakların çatışması vardır.

Son on yıl içinde taşlamalı glüdürü alanında adını çok duyuran bir yazarda Ferhan Şensoy'dur. Yazarın Dur Konuşma, Sus Söyleme (1976) adlı yapıtı, toplumdaki yasaları parodik biçimde dile getiren bir oyundur. Şahları da

⁶ Turgut AKTER, V.ÖZBEK, İstanbul'da Tiyatro, 1957, ss.33-35.

Vururlar (1979) ise İran'da Pehlevi Saltanatının yaşamını ve yıkılışını ele alan siyasal bir taşlama niteliğindedir. Şensoy, bu oyunda, seyircinin de bildiği şeyleri değişik ve hoş bir biçimde anlatır. Yazarın Kahraman Bakkal Süpermarkete Karşı (1980) adlı güldürüsü ile ülkemizde sayıları giderek artan süpermarketlere karşı, mahalle bakkalı olan dul bir kadının çatışmasını eğlenceli episodlarla işler.

Bu dönemin en ilginç ve keskin taşlaması ise Uğur Mumcu'nun yine aynı addaki anı kitabından sahneye aktardığı Sakıncalı Piyadesi'dir (1977). Bu oyun hem siyasal ortamın, hem de bu ortamın içinde çeşitli görevlerde bulunan kişilerin eleştirisidir. Göstermecî özelliği olan biçimle sahneye aktarılmış olan yapıt, tek tek episodlar hem de bir bütün olarak çok başarılıdır.

Adnan Giz'in Babamın Gorilleri (1979) adını taşıyan güldürüsü ise, alışlagelmiş biçimde yazılmış, içerik olarak da önceki dönemlerin güldürülerinden daha değişik değildir. Burada karısı tarafından ezilen bir erkeğin durumu sergilenmiştir. Yazar, toplum içinde kadınlar iktidarda olsalardı, sorunların pek değişmeyeceği düşüncesindedir. Bilgesu Erenus'un müzikli taşlaması Kelaynaklar (1981) biraz daha değişiktir. Orta oyunu ve meddahlık özellikleriyle kurulan kelaynakların onu izlemesi söz konusu edilerek, güncel taşlamaya gidilir.⁷ Günümüzde de komedi ağırlıklı oyunlar ilgi görmeye devam ediyor.

1.3. Sinemada Güldürü

Alim Şerif Onaran kitabında bu konuyla ilgili olarak şu şekilde bahsetmiştir: "Daha sinemanın ilk yıllarından başlayarak güldürü türü halk tarafından çok istenen bir tür oluşturulmuştur. Avrupa'da ilk güldürü filmi olarak bilinen Lumieres'in "Kendi Kendini Sulayan Bahçevan" (L'Arraseur Arrose) (1895) bu türü tipik örneğidir. Filmde bahçeyi sulamakta olan bir bahçevanın muzip bir oğlan çocuğunun suyu kaynağından kesmesi dolayısıyla

⁷ Özdemir NUTKU Dünya Tiyatrosunun Tarihi, Remzi Kitabevi, Cilt 2, 1993, İstanbul, ss.374-375.

bakınırken ıslanmasının yarattığı komik etki vurgulanıyordu. Film yapımcıları daha ilk yıllardan başlayarak melodramın yanı başında güldürü filmlerinin halkın en çok aradığı tür olduğunu anlamışlar, buna göre sinema filmi üreten çeşitli ülkelerde bu türe özel bir önem verilmiştir.

Sessiz sinema döneminde daha önce mimik ve jestlerin vurgulandığı gülünç hareketler ortaya konuyordu. Çoğunlukla gıdıklamadan doğan mekanik güldürme yöntemi kullanılan bu filmlere ilk kez fikir ögesini sokan iki önemli güldürücü Fransız Max Linder ve İngiliz asıllı olup sanatını daha çok Amerika'da sergileyen Charlie Chaplin'dir.

Fransız güldürü sinemasında adını duyurmuş Leonce Perret, Andre Deed, Charles Prince (Charles Petidemange) ve Jean Duran gibi güldürü sanatçıları, yarattıkları "Leon", "Boireau", "Rigadin", "Onesime" ve "Zigoto" tipleriyle Fransa'da ve Avrupa'da tanınmış ve özellikle İtalya'da da "Cretinetti" (Budamacık), "Polidor" gibi güldürü tiplerin doğmasına örnek oluşturmuşsa da bu güldürü tipleri belli derecede "Rigadin" istisna edilerek, fikir ögesinden çok, sinema hileleriyle ve tiplerinin gülünçlüklerinden yararlanarak sanatlarını sürdürmüşlerdir.

Fransa'da güldürü türü ve tiplerinin ortaya çıkışını izleyerek bu tiplerin çeşitli sosyal durumlar ve melek içinde serüvenlerini vermek adet olmuş; bu tutum bugüne kadar hemen bütün güldürü filmlerinde yinelenmiştir (Rigadin'in çoğunu Georges Monca ile çevirdiği "Rigadin Sütbaba", "Rigadin Napolyon", "Rigadin ve Kaşarlanmış Kiracı", "Rigadin Cumhurbaşkanı", "Rigadin Alplerde", "Rigadin Tedavi Görüyor" adlı filmler buna örnek olmuştur).

Fransa'da gerçek anlamıyla ilk güldürücü Max Linder (Asıl adı Gabrielle Levielle) olmuştur. 1917'de Charlie Chaplin, Amerika'da iken ona

sunduğu bir fotoğrafın üstünü "A Max Linder, le seul, l'unipue, mon professeur" (tek, biricik olan Hocam Max Linder'e) ibaresiyle imzalamıştır.

Bir bakıma Max Linder olmasıydı, yalnız Şarlo değil, Buster Keaton (Melek), Harold Lloyd (Lui) gibi güldürücülerde doğmayacaktı, denebilir.

Onunla, ilk kez güldürü durumlarından doğuyordu; Rigadin'de olduğu gibi sinema hilelerinde değil... Kılık kıyafet olarak Max Linder 19. yy. sonu Fransız kentsoylusunun zarif "gentlemen"ini yansıtır: Parlak ayakkabılar, çizgili pantolan, frak ve silindir şapka, badem bıyık, papyon kravat ve yakasındaki çiçekle tam bir sosyete komiği idi Max Linder... (Şarlo aynı kılığı, bir kibar düşkün olarak, ondan alacaktır daha sonra...)

1907 yılında başlayarak ilkin Fransa'da, sonra orta Avrupa'da ve Amerika'da Albert Capellani, Georges Monca ve Louis Gasnier ile filmler çeviren Max Linder'in ünü gerek Avrupa'da, gerek Asya ve gerekse Amerika'da yayılmış ve kendisine "Kahkahalar Kralı" (Le roi du rire) ünvanı verilmiştir. Onun çevirdiği filmler içinde: "Max'ın Evliliği", Max ve Kutlama Merasimi", "Max Moda Yaratıcısı", "Max boğa Güreşçisi", "Yedi Yıllık Mutsuzluk", "Sirk Kralı" ve bir Alexandre Dumas Pere parodisi olan ("Üç Silahşörler" in alaya alındığı "Sıkışmış Silahşör" (L'Etroit Mousquetaire) (Amerika'daki adıyla "The Three Must Get There) anılabilir. Bu filmdeki temaların bazıları sonradan Şarlo'yu ele alarak yeniden işlemiştir.

Amerika'da güldürü türünü Birinci Dünya Savaşı'ndan önce canlandıran, kendisi de bir güldürücü olan Mack Sennett'dir. "Keystone" kurumu içinde Charlie Chaplin'le birlikte Roscoe Arbuckle (Fatty), Ben Turpin, Harold Lloyd, Larry Siman, Harry Langdon Buster Keaton'u üne kavuşturan odur. Bu yüzden kendisine "Güldürücüler Kralı" ünvanı verilmiştir. Onun oluşturduğu sinemada, güldürü ögesi olan kaçıp kovalamaca ve

"burlesque" anlayışı hakimdir. "Slapstick" olarak da anılan bu tür, en inanılmaz (absurd) öğeleri taşır (Burlesque", kökeni İtalyan "Commedia dell'arte"sinden alan mimik, jest ve dövmece ile oluşan bir türdür.)

Max Linder'e rağmen, Mack Sennett, durumları değerlendirmez; ama tekniğin elverdiği kadarıyla en sade ve güldürü öğesinden düşünülebilecek en ilginç gelişmeyi sağlayabilir. Öte yandan "Keystone" polislerini komik öğe olarak kullandığı gibi, "Banyo Yapan Kızlar" (Bathing Girls)'ı "back ground" olarak kullanmakta onun marifetlerindedir.

Yukarıda adını andığımız onun tanıttığı güldürücüler için Harold Lloyd (Lui), gözlüklü, hasır şapkalı, atletik bir genç olarak, en umutsuz durumlarda bile Tanrı'nın yardımıyla kurtulmasını bilen; Buster Keaton (Malek), hiç gülmeyen yüzü ve "Sophisticated" tavırlarıyla komik öğeyi destekleyen; Harry Langdon bebek yüzü ile etkileyen birer güldürücü olmuştur.

Sessiz dönemde çalışmalara başlayıp daha çok sesli sinemanın ilk onbeş yılı içinde şöhrete ulaşan Stan Laurel ve Oliver Hardy çifti ise, aynı güldürü öğelerini kullanmakla birlikte, bunları aşan "kendini zeki sanan budala bir şişko (Hardy) ile salak görünümlü, ama soğukkanlılıkla müsait durumlar yaratmaya yatkın zeki (Laurel)" birer güldürücü tipi yaratmışlardır. Günümüzde yeniden canlandırılan bu güldürücü çiftin filmleri arasında: "Laurel Hardy Lejyoner" (Sons of Desert), "Oyuncaklar Ülkesinde" (Babes in Toyland), "Laurel Hardy Batıya Gidiyor" (Go West), "Şeytan Kardeşler" (Fra Diavola) (Devil's Brother) sayılabilir.

Çoğunu Hal Roach'un yönetiminde çevirdikleri bu filmlerde Mack Sennett'in yetiştirdiği "kızgın güldürücü" James Finlayson da rol almıştır.

Amerikan sinemasına yeni bir güldürü anlayışı getiren öteki güldürücüler arasında Marx Kardeşler ile J.C.: Fields'in ayrı yeri vardır. "Sophisticated Comics" olarak adlandırılan bu güldürücülerden Marx kardeşler, yarattıkları "Groucho", "Harpo", "Chico" tipleriyle (Türkçe dublajlarında "Arşak Palabıykyan", "Dilsiz", "Torik Necmi" çılgın bir güldürü türünün temsilcileri olmuşlardır. Bu güldürü anlayışı, "gerçeküstücülük"e ağırlık vererek, kurulu düzenin saçmalıklarını sergilemeyi ön planda tutar.

Diğer ünlü güldürücüler arasında, Amerika'da Douglas Fairbanks Sr., Bob Hope ve Bing Crosby, Danny Kaye ve özellikle Jerry Lewis'in adı sayılabilir.

İlkin Dean Martin'le bir çift oluşturduktan sonra kendi başına filmler çeviren ve geçen mevsimde "Komedi Kralı" adlı filmde yeni bir kompozisyonuna tanık olduğumuz Jerry Lewis 1950'li yıllarda Fransa'da gereğince değerlendirilerek büyük bir sanatçı olarak kabul edilmiştir. Gerçek adı Joseph Levitch olan Jerry Lewis'in çevirdiği filmler arasında "Artist and Models", "Money from Home" (Eviden Gelen Para), "The Delicate Delinquent" (Narin Suçlu), "Bell Boy" (Otel Uşağı), "The Ladies Man" (Kadınların Gözdesi) ve "The Nutty Professor" (Dalgın Profesör) (Dr Jekyll ve Mister Hyde'ın paradisi) sayılabilir.

Diğer güldürü ustaları arasında: Fransa'da Fernandel ve Tati (İlki at başına benzeyen suratıyla, öteki sofistike komedinin özgün bir temsilcisi olarak); İtalya'da Vittorio De Sica ve daha çok Napoli hayatının gülünç ve özdenlikli sahnelerini canlandıran Toto (Prens Antonio Focas de Curtis Gagliardi) Meksika'da (Çevirdiği birçok güldürü filminden sonra bir İngiliz soylusunun garip tavırlı uşağı "passepar – tout" rolüyle "Seksen Günde Devri Alem" filmiyle tüm dünyanın takdirini kazandı) Cantinflas; İngiltere'de büyük

bir karakter oyuncusu olduğu kadar güldürü öğelerini de çok iyi işleyen Alec Guinness sayılabilir.

1930'lu yıllarda Amerika'da "Amerikan Güldürüsü" olarak ünlenen bir türü ortaya çıkaran Frank Capra'yı anmak gerekir. Taşradan büyük merkezlere geçişi ya da sürekli işler görmek üzere gelen saf taşralıların kendilerini aldatmak isteyenleri yenilgiye uğratmalarından oluşan bu güldürülerde Capra, James Steward ve Gary Cooper gibi ünlü oyuncularla "Mr. Geeds to Town" (Bay Deeds Şehre Gidiyor), "You can't take it with you" (Birliket Götüremezsın) ve "Mr. Smith Goes to Washington" (Bay Smith, Washingtona gidiyor) gibi "Amerikan Güldürüsü" türünde filmler çevirmişlerdir. Bazen üzüntülü, bazen hoş sahneleri içeren bu yeni güldürü türünde teorik kuruluş şöyledir: (1) İlk bir fikrin gerekliliği, (2) "Gag" (gülüt) lerin konuyu pekiştirmesi, (3) Detayların esas fikri geliştirmesi.

Çağdaş güldürücüler içinde Peter Sellers ve Woddy Allen'in ayrı bir yeri vardır. Peter Sellers, Londra'da ünlü bir tiyatro oyuncusu olduğunu kabul ettirdikten sonra filmler çevirmiş, bu uğraşını sürdürmek üzere sonradan Amerika'ya gitmiştir. "Sarsak" güldürücü tipini yeni boyutlar içinde ve "sofistike" güldürü ile bağdaştırarak verdiği filmler içinde "Pembepanter", "Dr. Strangelove or How I Stop Worrying and Love the Bomb" (Dr. Garibaşk ya da Dert Edinmeyi Bombayı Nasıl Sevdim?) ve son günlerde İstanbul sinemalarında başarıyla gösterilen "Merhaba Dünya" (Being There) belirgindir.. Aslen Yahudi olup son yıllarda Amerikan sinemasının birkaç büyük güldürücüsünden biri olduğu kabul edilen Woody Allen'in filmleri arasında da Çoğunu Diane Keaton'la çevirdiği "Seks Hakkında Bilmek İsteyip de Sormaktan Çekindiğiniz Herşey" (Everyting you always wanted to know about sex, but were afraid to ask), "Annie Hall" "Aşk ve Ölüm" (Love and Death) ve "Biz Yaz Ortası Gecesi Seks Güldürüsü" (A Midsun Night Sex Comedy) (1983) vardır. Bu gözlüklü, çirkin komedyen, getirdiği espiyrel

Amerikan toplumunun sosyal ekonomik sisteminin en tutarlı taşlamasını yapmakla ün kazanmıştır."⁸

"Doğuda insanlar daha çok dalkavuklara gülerlerdi. Dalkavuklar kaba sabaydı, top taklidi yapar taklalar atar, padihaşı güldürmeye çalışırlardı. Bu durumda eleştiri yoktu. Otoritenin idaresine boyun eğilmemişti. İşlevi eleştirmek değil, eğlendirmektir.

Batıda ise dalkavuklara değil, soytarılar gülünürdü. Soyтары ağzını açtı mı önce efendisini, sonra yakın çevresini ve genelde düzeni yerden yere vururdu. Ama bu iğnelemeler iktidarı kızdırmaz, bir tür emniyet sübabı işlevi görürdü. Çevrede eleştiri hakkı olan tek kişi soytarıydı. Mizahın siyasal eleştiri ve yergiyle buluştuğu noktaydı soytarı. Eğlendirirken eleştirme, taşlama geleneğinin öncüsüydü. Çünkü seyircinin asıl güldüğü kendisiydi.

Osmanlı döneminin ünlü gölege oyunu Hacivat – Karagöz biraz bu mizah ikilemine uyuyordu. Hacivat nezaketi, okumuşluğu ve güngörmüşlüğü ile eski toplumun üst kesimlerini temsil ediyordu. Karagöz ise kaba saba saflığı ile ancak delilerin söyleyebileceği gerçekleri söylüyordu. Tabi eski yenin bu diyalogunda zaman zaman iktidarda eleştiri konusu oluyordu. Ancak Osmanlı gerilemeye başlayınca Osmanlı yönetiminin de tahammül sınırları gerilemeye başladı. Ve Karagöz'deki eleştiri düzeyi azaldı. Giderek bu perde oyunu itiş kakışa ve uzun söz düellolarına dayalı kaba bir gösteriye dönüştü.

Doğuda ise yergi geleneği baskılarla bunalırken, popüler mizah Keloğlanda takılıp kaldı. Keloğlan saf, cömert, cesur, hazır cevap bir Anadolu delikanlısıydı. Yeri geldi mi Padişaha dahi kafa tutmaktan çekinmezdi. Ancak Keloğlan'ın sözde bu asi tavrı Padişahın kızını alana kadar sürer. Kızı eşeğinin terkesine oturttu mu Padişahı eleştirisi sona erer. Bu yüzden doğuda Keloğlan

⁸ Alim Şerif ONARAN, "Sinemaya Giriş", Filiz Kitabevi, İstanbul, 1986, ss.97-101.

taşlamaları iktidarlarca tarafsız bulunur. Keloğlan geleneğinden olanlar her devirde iktidarın müsaadesine mazhar oldular.

Türkiye tek partili dönemden çok partili döneme geçerken Cumhuriyet döneminin ilk Keloğlanı'nda beyaz perde de yerini alıyordu. Dümbüllü orta oyunu geleneğinin son temsilcisi, Türk sinemasının ise ilk tiyeydi. Ama o düzene temelde itirazı olmayan çullanmacı espri geleneğinin Keloğlanlarından biriydi. 1950'lerde Türkiye'de çarıklılar sonunda tahta oturdular. Olmaz sanılan olmuş Keloğlan Padişahın kızına kavuşmuştu. Artık iktidar koltuğundaydı."⁹

Türk Sineması'nda Altmışlı yılların ilk yarısında güldürüler çoğaldı. Hemen her yöntem güldürü denendi. Hulki Saner Ameikan salon güldürüleri özentileri yanında, tutulmuş oyunları sinemalaştırdı. "Kart Horoz, Cibali Karakolu, Demirel'e Söylerim" gibi. Bu arada Billy Wilder'in Marlyne Monroe ile çevirdiği "Bazıları Sıcak Sever" (Some Like it Hot)'ı başrolde Türkan Şoray'ı oynatarak "Fıstık gibi Maşallah" adıyla Türk Sinemasına aktardı. Bu münasebetle "Zoraki Travesti" "Kadın kılığına sokulmuş) olarak İzzet Günay'la Sadri Alışık'ı devreye soktu. Atif Yılmaz'ın Sadri Alışık ve Ayla Algan'la çevirdiği "Ah Güzel İstanbul"unu, Halid Refiğ'in birer polisiye güldürüsü olarak "Karakolda Ayna Var" ve "Kız Kolunda Damga Var"ı izledi. Bunları aynı yönetmenin 1970'lerde Amerikan Güldürüsü'ne nazire olarak Türk güldürüsü biçiminde "Kızın Var mı, Derdin Var" ve "Yedi Evlat İki Damat" takip etti. Atif Yılmaz "Dolandırıcılar Şahı" ile değişik bir güldürü türü denedikten sonra "Allah Cezanı Versin Osman Bey"le güldürü türü içinde Osman Seden'e çatınca; Seden de kendisi değil, ama birlikte çalıştığı Mehmet Dinler'e "Erkeklik Öldü mü Atif Bey?" adlı güldürü türü yaptırarak ona yanıt verdi."¹⁰

⁹ Can DÜNDAR, Show TV, Aynalar Belgeseli, Aralık 1996.

¹⁰ Alim Şerif ONARAN, Türk Sineması, Cilt 1. Kitle Yayınları, Birinci Basım: Şubat 1994.

1960'lara doğru İstanbul ilk defa Anadolu'dan gelen taşralılarla karşılaşırken Beyaz Perde'de ilk kez Feridun Karakaya'nın yarattığı Cilalı İbo tiplmesiyle böylesine rahat hicveden bir yıldıza kavuştu. DP iktidarı Celal Bayar'la Cilalı, yeni dünyanın kapılarını aralarken, DP iktidarının döneminin Keloğlan, Cilalı İbo'da Amerika'nın altını üstüne getiriyordu.

1960'larda şapkayı Cilalı İbo'dan turist Ömer aldı. O da Keloğlan gibi altın yürekli bir gezginci, Dümbüllü gibi güngörmüş biri, Cilalı İbo gibi ağzı bozuk hergeleydi. Aynı tarihlerde sinema ailesine Adana'dan yeni bir tip katıldı. Adana'lı Tayfur namıyla ünlenen Öztürk Serengil ise devraldığı geleneği bozmadı. Türk Sineması'nın bir kısmı sokaklarda birlikte hızla siyasallaşırken Yeşilçam'ın güldürü geleneği adeta bu olup bitenlere omuz silkiyor, hala karagöz gibi kelimelerle oynuyordu.¹¹

Bu arada Vahi Öz "Horoz Nuri" tipiyle isim yaptığı gibi, bir çok filmde güldürücü olarak görülen Suphi Kaner, Sami Hazinses ve Necdet Tosun'da isim yapmaya başladılar. Bunlara sonradan Münir Özkul, Adile Naşit, Aziz Basmacı ve Muzaffer Hepgüler katıldı.

Aslında sözünü ettiğimiz filmlerin güldürü sanatında pek büyük katkıları olduğu söylenemez. Bu katkıyı görebilmek için seyircinin 70'li yılları beklemesi gerekir. 70'li yıllarda sinemamızda güldürü, çok çeşitli yönsemeler gösterdi. Bir yandan eskilerin ustası "Salon Komedi" yönetmenlerce sürdürüldü. Mesela Muzaffer Arslan, "Arım, Balım, Peteğim" ve "Acele Koca Aranıyor"da; Türker İnanoğlu "İşportacı Kız"da; Orhan Aksoy "Ah Nerde?" ve "Öyle Olsun" da Osman Seden "Yaz Bekarı" ve "Vahşi Gelin" de bu türü sürdürdüler. Ama güldürünün başka yönlerde geliştirildiği bu dönemlerde 60'lı

---

¹¹ Can DÜNDAR, Show TV, Aynalar Belgeseli, Aralık 1996.

yılların argolu lümpen güldürüsü, 70'lerin başında Yılmaz Köksal'ın komedi - avantürleri ile yeni bir kahraman kazandı.¹²

Yeşilçam hafif güldürüler ve ayağı yere basmayan melodramlarla sermayeyi tüketmişti. Çünkü işin tüccarları nereden parayı kazanabileceklerini keşfetmişti. 1974'de başlayan salgın 1980'lerin başına kadar alabildiğine yayıldı. Dümbüllü'den 30 yıl sonra perde yine ufak tefek bir adam, yine abartılı mimiklerle komiklikler yaparak kadınları peşinden koşturuyordu. İşte Türk sinemasının Keloğlan geleneğini değiştiren adam tam da o dönemde beyaz perdenin kapısını çalmıştı. Yeşilçam'dan gelen teklifle 1972'lerde sinemaya geçti ve Karagözlerin, Keloğlanların mirasını devraldı. Türk Sineması'nın şabanlaşma dönemi böyle başladı.¹³ Kemal Sunal filmlerinin Türk sinemasında yer almaya başladığı 1970'li yıllarda seks filmleri oynuyordu.

1974 yılında güldürü yeni bir kimlikle ortaya çıkar. Aileye seslenen duygusal "salon komedileri", büyük bir patlama sonucu yerini "seks komedileri" ne bırakır. Bu yeni salgını başlatan film ise Oksal Pekmezoğlu'nun *Beş Tavuk Bir Horoz* adlı filmidir. İtalyanların *Erkek Dediğin* adını taşıyan cinsel ağırlıklı bir dizi filmin uyarlamasıdır. Bir yıl sonra *Civciv Çıkacak Kuş Çıkacak, Ördek Çıkacak Kaz Çıkacak* gibi isimlerden oluşan filmlerle 1973 yılına kadar yeni bir dönem yaşanacaktır.

Özellikle seks gücünü artıran haplar, koku formülleri, babadan oğula miras kalan randevuevleri, erkeklik organı nakilleri gibi cinsel güldürü öğeleri üzerine kurulan bu tür komedi anlayışı aileyi, kadın seyirciyi, sinemadan kaçırırken yerine arabesk ve lumpen bir erkek toplumunu getirecektir. Buna karşılık bazı seks komedilerinin içerdiği temel konulara ya da trüklere

¹² Alim Şerif ONARAN, *Türk Sineması*, Cilt I, Kitle Yayınları, Birinci Basım: Şubat 1994, s.185.

¹³ Can DÜNDAR, *Show TV, Aynalar Belgeseli*, Aralık 1996.

baktığımızda gerçekten ilginç ve hatta usta bir yönetmenin eline düzeyli "toplumsal güldürü"lere ya da en azından "popüler güldürü" örneklerine dönüştüğünü görebildik. Ne var ki, bu "seks komedileri" döneminin yönetmenlerinden ne Oksal Pekmezoğlu'nun, ne Nazmi Özer'in, ne Naki Yurter'in, ne Temel Gürsu'nun, ne Çetin İnanç'ın ve ne de diğerlerinin bu fırsatları değerlendiremedikleri gibi "popülizm"i, her türlü incelikten ve estetik yaklaşımlardan uzak, yalnızca kaba bir çıplaklığa dayalı "cinsel sömürü"de aradıkları söylenebilir. Her tür film, geçerli olduğu dönem içinde kendiseyircisini oluşturacağı gibi, kendi yıldızlarını ve oyuncularını da yaratması elbette son derece doğaldı. Ve türün erkek yıldızları tiyatro çıkışlı oyunculardı. Örneğin başta Ali Poyrazoğlu, Sermet Serdengeçti, Aydemir Akbaş ve Hadi Çaman olmak üzere Alev Sezer, Bülent Kayabaş, Aydemir Akbaş, İlhan Daner, Mete İncelel, Yüksel Gözen "seks komedileri"nin ünlü isimleriydiler.

Yüz otuz bir adet "seks komedisi" çekilen 1979 yılı, bu salgının sonunu yaşar. Ve böylece de toplumsal etkinlikleri açısından üzerinde durulması, incelenmesi gereken bir "güldürü sineması dönemi" daha kapanır.¹⁴

1.3.1. Güldürü Sinemasında Türler

Güldürü sineması, başlangıçta edebiyatın her türündeki güldürü öğelerinden yararlanmış ve beslenmiştir. Sinema bir sanata dönüşüp olgunlaştıkça kendine özgü güldürü türleri oluşturmuş ve geliştirmiştir. Güldürünün sinema sanatına son derece elverişli ruhu bu türlerin çeşitlenmesini de sağlamıştır:

– **Burlesk Güldürü (Savruklama):** Sinemanın başlangıcından sessiz sinemanın sonuna kadar etkisini sürdüren türün temelleri İtalyan Commedia dell'Arte güldürüsüne ve İngiliz pantomim geleneğine dayanır. Dahası, ortaçağdaki farce geleneğinden bile izler bulmak mümkündür.

¹⁴ Güldiken Mizah Kültür Dergisi, GÜZ 1995, Cilt: 3, Sayı: 8, ss.63-64.

Commedia dell'arte'deki doğaçlama, farce'taki günlük yaşamdaki gülünçlüklerin ard ardına sıralanışı, kovalamalar, itişip kakışmalar ve tesadüfleri, pantomim'deki oyuncu becerisine ve mim kullanımına dayalı yaratıcılık savruklamanın ortaya çıkmasını sağlamıştır.

Sıralı gaglar dizisinden oluşan savruklamada klasik bir dramatik yapının varlığından söz etmek zordur. Anlatım, daha çok 'düz' bir yapı arzeder. Olay örgüsü koşut gelişime dayanır. Çekimlerde egemen olan hız kurguda ve tartımda da kendini gösterir. Zaman zamanda sessiz sinemanın zorunlu (teknik nedenlerle) türlerinden hızlı geçen karelerin yarattığı devinime başvurulur. Yakın çekimlere daha az rastlanırken genel ve toplu çekimlerin egemenliği söz konusudur. Komiği yakalamak için çeşitli film hilelerinden de yararlanır.

– **Vodvil:** Entrikal güldürünün uzantısıdır. Vodvilde de kimi karmaşık olaylar dizisi, içine geçmiş sarmal yapı ve bu yapının içinde tipler ve karakterleri zor durumda bırakır. Yanılma ve yanıltmalar, yanlış anlamalar sonunda herşey açığa çıkıp yoluna girer. Çoğu vodvil tiyatrodan sinemaya aktarılmış ve uyarlanmıştır. Özellikle sinema için yazılmış vodviller de vardır. Sinemada, salon, bulvar ve hafif güldürü adıyla anılan türlerin tamamı vodvilin türevleridir.

– **Amerikan Tarzı Güldürü:** Savruklama ve vodvildin esinler taşır. Taşlama ve töre güldürüsüne de yer verir. Konuları genellikle yorucu olmayan, hafif, Amerikan tarzı yaşama dayanır. Gagler ve söz esprileri, hızlı kurgu, duygusal oyunculuk, teatral sahne ve çevre düzeni, inandırıcılıktan uzak tesadüfler ve mutlu sonlar bu tarz güldürünün temel özellikleridir. Diyaloglar, oyun tarzı ve mizansen vodvilde olduğu gibi tiyatro etkisindedir. Zaten bir çok örnekte tiyatro uygulamasıdır.

– **Müzikal Güldürüler:** Amerikan Tarzı Güldürünün müziklendirilmiş versiyonudur. Ünlü operetler, sinema için yazılmış müzikaller,

dans ağırlıklı güldürüler bu türün içinde yer alır. Amerikan müzikal güldürüleri daha çok Fransız ve Viyana operetlerinden yararlanmıştır. Bu tür filmlerde diyaloglar çok fazla önemli değildir. İşlevi müzikli bölümlerin ve şarkı başlangıçlarının bağlantılarını kolaylaştırmaktır. Şarkı ve liriklerin müzikal yapısı basittir. Nakaratlara sıkça yer verilir. Yetmişli yıllarda eski önemini kaybeden müzikal güldürüler yerini, müziğin ağırlıklı kullanıldığı ve stara dayalı güldürülere bırakmıştır (Örn: 'Cazcı Kardeşler', 'Yırtık Rahibe'...).

– **Doğrudan Güldürü:** Temel amacı güldürmek ve güldürürken düşünmeye yöneltmek olan bu türün yapısında kısmi trajik öğeler de vardır. İnsanın doğasında varolan ve birbirine çok yakın olan güdüleri, gülmek-ağlamaktır. Başka bir deyişle hüznü bir ruh halindeyken kolayca gülme haline geçebilir insanoglu. İnsan yaşamını zorlaştıran binbir türlü ekonomik ve toplumsal sorun, doğrudan güldürü filmlerinin temel çıkış noktasını oluşturur. Çünkü komik zıtlıklardan ve çelişkilerden doğar. Ancak bu çelişki ve çatışmalardaki gülünçlüğü yakalayıp çıkarmak büyük ustalık gerektirir.

– **Toplumsal Yergi:** Doğrudan güldürü gibi, toplumsal sorun ve çelişkilerden beslenen bu tür filmlerde fark, işlenen toplumsal sorun ve çelişkinin düzelmesine ilişkin öneriler, formüller önermesidir. Bu noktada trajedinin kalıplarına başvurulabilir. Bir anlamda kara mizaha yakındır.

– **İngiliz Güldürüsü:** İkinci Dünya Savaşı sonrasında İngiltere'de ortaya çıkıp gelişen bu türün tamamen özgün nitelikleri vardır. Bu özgünlük İngiliz Tiyatro Geleneği ve Anglo-Sakson ruhundan beslenir.": "İngiliz Güldürüsü, hangi yönden bakılırsa bakılsın inanılmayacak, alışılmadık, saçma gibi görünen bir durumu, olayı çıkış noktası olarak almaya, sonra bunun yol açtığı sonuçları büyük bir ağırbaşlılık ve soğukkanlı gülmeceyle işlenmesine dayanır. Ayrıca gelenek ve göreneklerin eliştirilmesi, toplumsal yergi, kişilerin ruhbilimsel çözümlenmeleri de ihmal edilmez. İngiliz Güldürüsünde ölümlerle,

ölüm olayıyla bol bol gülmece yapılması, en büyük özelliklerinden biridir. Güldürü gibi, İngiliz Güldürüsü de büyük oyun gücü gerektirir."¹⁵

1.4. Televizyonda Güldürü

Yabancı dizilerin çoğunlukta olduğu TRT'nin tek televizyon olduğu dönemlerden, özel televizyonların çoğaldığı döneme geçişte yerli dizilerin sayısında önemli bir artış görülmüştür. Bu yerli diziler içinde komedi dizileri ise çoğunluktadır. Daha çok gecekondu semtlerinde oturan insanların eğlencesi haline gelen televizyon ise, buna paralel olarak dejenere olmuş, sulandırılmış dizilerin hakim olduğu yayın organı haline gelmiştir.

Televizyonda komedi dizilerinin yanısıra tek kanallı TRT döneminde pek fazla ekrana yansımayan ancak sinemada gişe rekorları kıran, en çok ilgiyi çeken filmler olan Komedi filmleri yayınlanmaya ve rating rekorları kırmaya başlamıştır. Bu filmler içinde defalarca izlenmiş olmasına rağmen artan bir ilgiyle izlenen "Kemal Sunal Filmleri" önemli bir yeri vardır. Şu anda Televizyonlarda ya "Şarkıcılarla yapılan diziler-" ya da "Komedi diyebilirsek komedi dizileri peş peşe yayınlanmaktadır. Bir tek şarkıyla ünlenen kişilere dizi yapıldığı ülkemizde birkaç istisna hariç kaliteli komedi dizilerinin yapıldığı iddia edilemez.

---

¹⁵ Nejat ÖZÜN, "100 Soruda Sinema Sanatı", Gerçek Yay., s.45.

2- KEMAL SUNAL GÜLDÜRÜSÜ

2.1. Kemal Sunal Güldürüsünün Dayandığı Toplumsal Yapı

Veysel Ayatman bu konudaki görüşlerini şöyle aktarmaktadır: "Kemal Sunal sineması, sinemasına sol ya da toplumcu, sosyal bir esans sıklıkla çalışan yakın dönem Yeşilçam sinemasının (son yirmi yılı kastediyorum) dışında kaldığı gibi, kendisine kadar uzanagelen güldürü sineması örneklerini de çok temel bir tutumuyla (ya da formülüyle) aşan bir örnek oluşturmaktadır.

Şaban, Şarlo örneğinden ilk bakışta farklı olarak ütopyik bir coğrafyada yaşamaz. Onun bir yeri vardır (Genellikle kırsalda bir yerde). Ama işte bu ilk bulunduğu yer, aynen Şarlo sinemasındaki gibi bir dışolma özelliği taşıdığı ölçüde, soyut, işlevsel bir dışa dönüşür. Şaban, o dıştan "buraya", içinde yaşadığımız sosyal ilişkilere tek sözcükle "itilir". Ya da: Beni suya kim itti? diye soran adam misali, ona pek bağlı olmayan, dıştan gelen motivasyonlar, onu "normalin" sosyal ilişkileri içinden geçmeye zorlarlar. Diyelim ki: Köyünde gönlünü kaptırdığı, başlık parasını bulamadığı için alamadığı kızdır bu. Bu durumda, kente "itilir" o. (Kemal Sunal'ı anlama engeli, tam da bu ve benzeri itilmelerde ortaya çıkıyor: Başlık parası bulabilmek için kente göç olgusu, filmin, sosyal bir yaraya parmak bastığı yanılışına yol açabiliyor). Oysa bu itilme, tam anlamıyla, sinema tekniğinin parçasına dönüşmüştür onda. Onu, istemediği halde "düzeni" içine atmak anlamında, "Şaban", tıpkı Şarlo gibi, bu düzenin içinden geçer. Şarlo hiçbir yere dönmez filminden çıkıp giderken, Şaban başta bıraktığı kıza döner belki. Ama işte, teknik bir dönüştür bu. Bir başka kez, bir başka nedenle (eşkiyanın parasına el koyduğu için) ve bunu tesadüfen yapmıştır gene bir başka "itilme" yaşayacaktır.

Kemal Sunal klasikleri, bütün itilmelerini arkasındaki sosyal çelişkileri, bu itilmenin bahanesi düzleminde tutarak, (örneğin: bu düzen böyle olmasaydı ben şimdi köyümde mutlu mutlu yaşıyordum tezlerine hiç kapı aralamayarak) karakteristik özelliklerinin vazgeçilmez bir ögesini ayağa

dikerler. Çünkü Şaban, içine istemeden yollandığı düzene, yer yer Şarlo-vari bir terörle karşılık verir; yer yer ve asıl Marx-Kardeşler örneği, anarşiyi bu düzene egemen kılar.

Onun anarşisi kurumları, hele Yeşilçam taburalarının sarsılmazlığında güvenlerini bulan kuramları altüst eder. Türk sinemasında ilk "korkak" askerdir o. Bu korkaklığı, öteki beceriksizlikleri içinde örtse de, sinemamız açısından bir tür "paradigma dönüşmesi" bile sayılabilir bu kırılma Şaban filmlerinde onun anarşisinden nasibini almamış tek bir kurum ya da kurum uzantısı bulamazsınız. Paşalığı, hizmetkârlığı, gangsterliği, şarkıcılığı, transvestiliği, aklınıza gelecek her türlü biri sistemi, yıkıcı bir anarşinin hedefine çevirir o. Bunun yapabilmesinin önkoşulu: O, bu düzen içinde kendine tutunacak bir yer aramaz. Balsa da, oraya da kısa süre sonra anarşiyi egemen kılacaktır gene. Tutunma gibi bir kaygıyı apriori dışlamış olması, onun anarşisinin keyfini çıkarabilmesini sağlar. Seyircinin de elbette.

Şaban, İlyas Salman örneğinde olduğu gibi, terbiyeli bir karşıt değildir. Salman, hemen her filminde, bir tür geri plan çelişkisinin varlığına işaret etmekle kalmaz. O, bir yerlerde bambaşka bir düzenin kurulabileceğine, bir karşı öneriler yumağının hayata geçirilebileceğine olan inancı temsil eder adeta. Salman ağırbaşlı mağdurdur. Kırsal kökenini, bu düzene, kent olarak karşımıza çıkan kapitalist sisteme alternatifin çıkışnoktası yapmak ister gibidir. Onun temel tepkisi çok uygar bir tepkidir. Paradoksal olacak ama: Utanma: İlyas Salman tiplemesinin odak kavramı gibidir.

Şaban ise, anarşinin içinde yüzerken, utanma başta olmak üzere, bütün bu değerlerin, kendine ait olmayan o dışın içine geldiğini bilircesine, onları da daha baştan dışlar. Bol bol küfür edişi bundandır.

"Şaban" anarşisi, doğal insanı sosyal ilişkilerin göbeğine öylece koyar gibidir. Yani bir bakıma, komedinin en ilkesel ilişkisini yeniden kurar. Bu doğal olanın kırsal insanda temsil edilmesi, onun filmlerini bizden kılan ayrı bir özelliktir. Çünkü sanayileşmenin, toplumun bütün düzlemlerini yuttuğu, kırsal-kent ayırımını biçimselleştirdiği bir Batı dünyasında "doğal" karşıtlık, buradaki kadar kolay beklemez sizi: Orada, köydedir o.

Ama işte, o doğallık, kentte, ağırbaşlı bir karşı öneri olmaktan çıkıp anarşinin enerjisine dönüşür adeta. Kaldı ki, Şaban, o kırsal alanın içine de, adeta uyarırcasına, orada da insana aykırı bir düzenin pekâla hüküm sürebileceğini anımsatmak istercesine, kargaşayı egemen kılar.

Kemal Sunal anarşisi, onun bir yerde tutunma derdi bulunmayan Şaban'ı, Şener Şen'in, tutunma uğruna her türlü pisliği göze alan tipi karşısında iyice net bir görünüme bürünür. Şen, Şaban ile buluştuğu klasiklerde, Şaban üzerinden giderek kendine düzen içinde bir yer açma yanılgısına düştüğü anda, berikinin yıktıklarını mı düzeltsin, onu kendi amacına giden yola mı koşsun, bilemez. Adeta paniğe kapılır. Çünkü Şaban'ın yıkıcılığı, öyle pek tamir edilir öğeler bırakmaz ortalıkta. Şen, düzenin bütününe düzenden yana olduğu için onaylamaz bu filmlerde. O sadece "tutunmak" ister. Düzen onun için bir araçtır. Şaban içirse zaman zaman bir oyuncak. Üstelik dirençsiz bir yapısı var gibidir. Bu düzenin. Onun dışında kalmayı göze aldığınız anda, dirençleri kendiniz oluşturmadığınız anda, şöyle bir parmak ucuyla vurup kulelerini devirebilirsiniz.

Şaban anarşisi, bütün bir Yeşilçam geleneğinde, büyük umutlar vaadeden bir eğilimin önünü açabilirdi. Meladromda tökezlemeden, sınıflararası çelişkileri görünürde bile olsa örtmeye çalışmayan, kötü düzene "bilimsel" ya da öylesine öneriler getirme iddiası olmayan, enerjisiyle en ufak bir "inşa" katkısı gerçekleştirilmeyip hep yıkan bir anarşi, sadece kurumsal

düzlemde değil, aynı zamanda dilsel düzlemde de yarattığı kargaşayla, bütünlük kazanır.

Karşı durumdan yola çıkarak tezimizi kanıtlayabiliriz sanırım: Şaban'ın ölümünden. Son birkaç TV dizisi, Sunal'ı Sunal yapan, onun sinemamızdaki örneksiz yerini tayin eden bu anarşi-getirici Şabanlığı hiç farketmeksizin, (inanılmaz bir cehalet örneği vererek) Şaban'ı öldürmüş, yerini e Sunal'ı alarak, onu düzen bekçisi kılmak istemiştir.

Kemal Sunal'ın en son düşünüleceği yer, düzenin kurumlarını temsil eden bir dedektif ya da üniformalı kimliktir. Ölmüştür orada. Sunal haklı olarak. Dikkatli bakarsanız, hantallaştığını, hareket edemediğini görürsünüz. Yıllarca Şaban olarak çökerttiği kurumlara onu geri yollayan diziler, sanki ona özür diletmek istemektedirler bu kurumlardan.

Şabanı, o büyük anarşisti öldürme pahasına".¹⁶

2.1.1. 1970'li Yıllarda Türk Toplumunun Sosyo-Ekonomik ve Kültürel Yapısı

Hikmet Özdemir Siyasal Tarih başlıklı kitabında 1970'li Yılları şöyle anlatmıştır:

"1961 Demokrasisi"nde 1965 ve 1969 seçimleriyle parlamentoya yansıyabilen köktenci akımlar, 12 Mart 1971 darbesiyle başlatılan ve iki yıl süren askeri yönetimin tüm engelleme ve baskısına karşın 1973-1980 zaman kesitinde siyasetin dinamik güçleri arasında yükselmişlerdir. Sağ kanattaki MSP ve MNP, hükümet ortağı olmanın sağladığı üstünlüklerden de yararlanarak devlet kurumlarında (Ordu, MİT, Polis örgütü, Bakanlıklar ve

---

¹⁶ Veysel ATAYMAN, "25. Kare", Batı ve Yeşilçam Geleneğinde Komedi Türünün Düzen Söylemi, Sayı: 22, Ocak-Mart 98, ss.56-57.

Kamu İşletmeleri) kadrolaşırken, köktğenci solda yer alan çok sayıda parti ve grup sivil toplum kurumlarında (işçi sendikaları, meslek birlikleri, öğrenci dernekleri ve kooperatifler) söz sahibi olmuşlardır.

Siyaset deyince parlamentoda muhafazakar çoğunluğu ve onun iki kanadından ibaret CHP ile DP ve AP'yi anlayan çevreler için kabul edilir bir durum değildi. Fakat demokratikleşme açısından bakıldığında Türkiye'de siyasetin çok sesli yapıya kavuşması olumludur. Bununla birlikte farklı görüşlerde olan ve doğal bir yarışmaya giren partiler yerlerini silahlı eylem birliklerine bırakmışlarsa, her gün onlarca yurttaş öldürülmüş, mahalle, kasaba ve kentler karşı görüştekilerin veya tarafsızların giremedikleri "kurtarılmış bölgelere" dönüşmüşlerse, bunun nedenlerini araştırmak ve üzerine düşmek gereklidir.

Bu anlamda Türkiye'nin 1976'dan sonra iç savaş koşullarını, 1978'den sonra iç savaş ortamı yaşadığı gerçeği kabul edilmelidir. Şiddet eylemlerinde, İstanbul'da (1 Mayıs 1977), Kahramanmaraş'ta (1978) olduğu türden katliam şeklindeki kitle kırımlarında resmi açıklamalara göre 5000 yurttaş can vermiştir. Ayrıca çok sayıda yurttaş yaralanmış, bombalı ve silahlı saldırılar sonucu ev ve işyerleri tahrip edilmiştir.

Özellikle terörü tırmandırmak ve karışıklık amacısyal seçilen hedefler son derece dikkat çekicidir. Savcı Doğan Öz, Hacettepe Üniversitesi öğretim üyesi Doç. Dr. Necdet Bulut, Milliyet Gazetesi Baş Yazarı Abdi İpekçi, Adana Emniyet Müdürü Cevat Yurdakul, Gazeteci - Yazar İlhan Darendeloğlu, İstanbul Üniversitesinden Prof. Dr. Ümit Doğanay ve Prof. Dr. Orhan Cavit Tütengil, Yazar Ümit Kaftancıoğlu, eski Gümrük ve Tekel Bakanı Gün Sazak, İstanbul Milletvekili Abdurrahman Köksaloğlu, eski Başbakan Prof. Dr. Nihat Erim, DİSK eski genel başkanı ve Maden İş Sendikası Başkanı Kemal Türkler...

Bunların yaşanmış olması, çekilen acılar, kurulan pusularda yitirilen insanlar, kitle katliamları, demokrasinin bütün kurumlarıyla ve her alanda işletilmesini savunan çevreleri kararsızlığa düşürmemelidir. Çok sesli siyasetin demokratikleşme açısından gerekliliği ve vazgeçilmez oluşu ile terörün kitlelerde yol açtığı ve tamamen haklı nedenlere dayanan huzur ve güven ihtiyacı birbiriyle çelişti diye Türkiye insanına ikinci sınıf bir demokrasiyi bile fazla gören zihniyetin düzeyine inmemek gerekir. Kaldı ki çok sesli siyaset ile terör arasında iddia edilen türden olumsuz etki Türkiye örneğinde gerçekten ne ölçüde vardır? Tartışmalı bir konu.

Asıl yapılması gereken, "nasıl bir demokrasi" sorusuna verilen yanıtlarda anlaşabilmektedir. Bu ise devlet ve demokrasi ilişkisinin ne şekilde yorumlandığına bağlı. Devletin ağır bastığı durumlarda demokrasi pek olmuyor çünkü.¹⁷ 1970'li yıllar Türk Dış Politikasında önemli sıkıntıların yaşandığı bir dönemdir.

ABD'nin baskısından çok deniz ve havadan askeri bir hareket için yeterli teknik güce sahip olamadığından Kıbrıs'a 1964'de müdahalede bulunamayan Türkiye, 1974'de Ada Türklerinin haklarını korumak için ABD ve NATO'dan bağımsız tavır geliştirmekte tereddüt etmiştir.

Bununla birlikte, Kıbrıs'a yapılan müdahalenin Türkiye'yi dış politikada kesin bir yalnızlığa ittiği de bir başka gerçektir. Her ne kadar Türkiye, 1965'den sonra başta SSCB olmak üzere, Bloksuz ülkelere, özellikle 1973 petrol bunalımından sonra İslam ülkelerine yönelik bir dostluk ve işbirliği politikası izlemiş; bunda başarılı olmuşsa da, Birleşmiş Milletler Genel kurulu ve öteki uluslararası forumlarda Kıbrıs'taki askeri hareketlerden ve 1975'de Kıbrıs Türk Federe Devletinin kurulmasından sonra yükselen karşı-

---

¹⁷ Hikmet ÖZDEMİR, "Siyasah Tarih (1960)", TÜRKİYE TARİHİ 4, ÇAĞDAŞ TÜRKİYE 1908-1980, Yayın Yönetmeni: Sina Akşin, Cem Yayınevi, 5.Basım, Temmuz 1997, ss.247-248.

propagandayı etkisiz hale getirememiştir. Bu arada 1974-78 yıllarında ABD Türkiye'ye karşı silah ambargosu uygulamıştır. 1975'den itibaren Türk hariciyelerinin Ermeni tedhişinin boy hedefi haline getirildiklerini de hatırlatalım.

Türkiye'nin uluslararası forumlarda faal inandırıcılığı yüksek ve komşuları için güven kaynağı olarak yer almasının ancak kendi milli bağımsızlık ve egemenlik haklarına titizlikle sahip çıkması ile mümkün olabileceği, 1960'ların ortasından beri izlenen çok yönlü dış politika stratejisinin anlamlı bir sonucu olarak ortada durmaktadır. Küçük veya büyük coğrafi ve stratejik konumu ne olursa olsun devletlerarası ilişkilerde karşılıklı saygı, iç işlerine karışmama ve eşitlik ilkesi esastır. Yoksa, bağımlı hükümetlerin varlığı konu olur ki, hiçbir halk bu tür ilişkileri kolay kolay kabul edemez. 10 Ağustos 1970'de 1 dolar resmen 9 TL'den 15 TL'ye çıkarılarak; ithal teminatları ve damga resimleri düşürülerek ve jiberasyon listeleri genişletilerek dış telkinler doğrultusunda bir operasyon yapıldı. Ancak, 10 Ağustos kararlarının, geleneksel IMF modeli doğrultusundaki eksiklerinin giderilmesi, yedi ay sonra, yani 12 Mart 1971 sonrasında oluşan yarı-askeri rejimin grevleri ve toplu sözleşmeleri askıya alması ve ücretleri dondurması sonunda gerçekleşmiştir.

1970-1975 arasında, TL'nin dış değerleri düşürülmemiş; hatta ABD'nin devalüasyona gitmesi sonunda dolar 13.70 TL'ye kadar düşmüştür. 1975-77 arasında ise mini-devalüasyonlarla dolar 17.50 TL'ye çıkarıldı. 1970-1974 arası, işçi dövizlerindeki ani sıçrama ve 10 Ağustos kararlarından sonra dış kredilerin artırılması nedeniyle, dış tıkanıklarının asgariye indiği bir alt dönemdir.

Petrol fiyatlarındaki ani sıçrama bu rahat gidişe son verdi. Türkiye'nin 1974 sonrasında tüm dünyanın sürüklendiği ekonomik bunalıma tepkisi, bu

arada çok gerginleşen siyasi rekabetin yarattığı sürekli bir seçim ekonomisi atmosferi içinde, bunalımın ülke ekonomisine yansımalarını ne pahasına olursa olsun ertelemeye çalışmak oldu. Ham petrol fiyatının dünyada üç misli arttığı bu yıllarda Türkiye petrol türevlerinin fiyatları pek az değiştirildi. Türkiye ekonomisinin alışkın hale geldiği dış kaynak türlerinde meydana gelen tıkanmaya rağmen, ticari kredilerle ve özellikle Dövizle Çevrilebilir Mevduat (DÇM) adını taşıyan pahalı bir kısa dönemli borçlanma yöntemiyle ithalat hacmi artırılmaya çalışıldı. Dünya ekonomik bunalım içinde debelenirken Türkiye ekonomisi bu yapay yöntemlerle 1975 ve 1976'da %8 dolaylarında büyümekte idi. Bu büyümenin zorlama niteliği, 1976 yılında ihracatın ithalatı karşılama oranının 1/3'e düşmesi ile ortaya çıkıyordu. Yukarıda sözü ettiğimiz "popülist" iktisat politikalarını dış tıkanmalardan kaynaklanan bir bunalım konjonktürüne gidilirken sürdürmek imkansızlaşmakta idi. Farklı bir ifade ile, artan siyasi istikrarsızlık ve partiler arası çekişmelerin şiddetlenmesi biçiminde tezahür eden politik güçlükleri yapay bir refah konjonktürü yaratarak aşmaya çalışan Demirel çizgisinin başarısızlığa uğraması kaçınılmazdı. Nitekim bu zorlamaların genel seçim koşullarında sürdürüldüğü 1977 yılı, ertelenmiş ekonomik bunalımın nesnel olarak da patlak verdiği yıl olmuştur.¹⁸

1977 yılında dış ticaret göstergeleri şiddetle bozulmuştur. İhracat bir önceki yıla göre 200 milyon dolar gerilerken, ithalat adeta son bir çaba ile %13 (660 milyon dolar) artırılmış; ihracatın ithalatı karşılama oranı %30'a düşerken dış ticaret açığı 4 milyar doları aşmıştır. Milli hasılatın %5'e yaklaşan bir oranda büyümesine imkan veren ve kısa dönemli, yüksek faizli DÇM, banker borçları ve ticari kredilerle mümkün kılınan bu zorlama, yıl sonu geldiğinde bütün kredi kanallarının tıkanması ile sonuçlandı ve petrol dahil tüm ithalatın peşin ödeme ile yapılması zorunluluğunu doğurdu.

¹⁸ Korkut BORATAV, "İktisat Tarihi (1908-1980)", TÜRKİYE TARİHİ 4, ÇAĞDAŞ TÜRKİYE , Yayın Yönetmeni: Sina Akşin, Cem Yayınevi, 5.Basım, 1997, ss.332-333.

Bu noktada iktidara gelen Ecevit hükümeti iki yıl boyunca önceki iktidarın ağır ekonomik mirası ile uğraştı. Beynelmilel sermaye çevreleri, yeni kredi kanallarının açılmasının ön koşullu olarak IMF ile standart bir istikrar politikası çerçevesinde anlaşmayı ileri sürüyor, hükümet ise, bunalımın faturasını emekçi sınıflara yıkan bu türden bir program bir "siyasi intihar" olarak görüyor ve direnmeye çalışıyordu.

Ancak iktidar, bunalım koşullarında uygulanabilecek bir "alternatif politika" ya ne kuramsal ne de politik bakımdan hazır değildi. Dolayısıyla bir yandan IMF kökenli telkinlere resmi (ve gecikmiş) ödümler veren; öte yandan ithalat tıkanmalarından ve piyasadaki genel kargaşadan kaynaklanan güçlükleri, fiyat kontrolleri ve polisiye önlemlerle karşılamaya çalışan çelişkili ve tutarsız iktisat politikaları izledi. Sonuç, yemeklik yağlardan benzine kadar uzanan bir dizi temel malda kuyruklar ve (malın cinsine göre boyut ve biçimlerde) karaborsaların oluşması ve genel fiyat düzeyinin 1978'de %53, 1979'da %64 oranlarında artması oldu.

1978 ve 1979, dış kaynakların tıkanması nedeniyle ithalatta durgunluk gözlenen; milli hasıladaki büyümenin giderek durduğu; ihracatta ise belli bir artış eğiliminin başladığı yıllar.¹⁹

1970'li yıllar Türkiye'de kente göçün ve çelişkinin keskinleştiği bir dönemdir.

Türkiye'de 1960'lı yıllarda gelişmeye başlayan kapitalizmin ekonomide, toplumsal ve siyasi hayatta ortaya çıkardığı değişimler başta tarım kesimi olmak üzere toplumun bütün kesimlerini etkilemiştir. 1960'lı yıllara gelinceye dek Türkiye ekonomisinin en önemli kesimi olan tarım kesiminin ekonomik bütün içindeki payı azalmaya başlamıştır. Bu durum, Türkiye'nin

---

¹⁹ A.g.e., ss.341-342.

ekonomisindeki yapısal bir değişimi gösterir: Tarım, yerini endüstri etkinliğine bırakmaya başlamıştır. Bunun yanında, kentsoylu sınıfın gelişmesiyle birlikte artık bir işçi sınıfından da söz edilmektedir.

Bu değişime eşlik eden toprak yetersizliği, toprak dağılımının eşit olmaması, tarımda ekonomik verimliliğin ve gelir düzeyinin düşüklüğü, tarımda makineleşmenin işsizliği artırması, kırsal yörelerdeki hızlı nüfus artışı, köy yaşamının yalınlığı, iletişim ve ulaşım olanaklarının artması gibi sorun ve gelişmelere endüstri etkinliklerinin, eğitim, eğlence, sağlık hizmetlerinin kentlere yoğunlaşması da eklenince giderek büyüyen bir köyden kente göç hareketi ortaya çıkar. 1950'li yıllarda başlayan ve "1975'ler Türkiye'sinin en önemli olayı" durumuna gelen göç hareketi Emre Kongar'a göre "bugünkü toplumsal yapıyı belirleyen öğelerden biri" olma özelliği taşımaktadır.

Kente göç hareketi, önce büyük kentlerin çevresindeki küçük kentlerden ve bunların kırsal alanlarından bu büyük kentlere doğru başlamıştır. Göçlerin daha çok büyük kentlere eğilimli olduğu gözlenir. Örneğin, "İstanbul'a gelen göçmen nüfusun sayısı, mutlak rakam olarak, bütün öteki kentlere gelenlerden çoktur". Bu veri, bir yandan büyük kentlerdeki yığılmayı gösterirken diğer yandan göç olayının ortaya çıkardığı ya da belirginleştirdiği çatışmaların büyük kentlerde daha keskin biçimde yaşandığını anlatabilir. Çünkü, "toplumsal gerçeğin olumlu ve olumsuz unsurlarıyla yansıdığı ve saydamlaştığı birer toplumsal mekan" olarak beliren büyük kentlerde toplumsal değişmenin, toplumsal çelişkilerin hemen tüm verileri gözlenebilmektedir.

Bu toplumsal çelişkilerden birisi de büyük kent uzamında açıkça ayrımlaşmış bulunan gecekondu ile batılı kentin simgelediği köy ve kent çelişkisidir. Kırsal kültüre özgü öğeleri kente taşıyan göç olayıyla, birbirine karşıt özellikleri olan köylü ve kentli yaşam biçiminin aynı kent ortamında

karşılaşmalarından bir çatışmanın ortaya çıktığı söylenebilir. Ancak, bu çatışma yalnızca köy ve kent kültürleri arasındaki doğal ayrımlaşmayla açıklanamayacaktır. Çünkü, çatışmanın temelinde toplumsal tabakalaşmanın, büyük kentin hızla batılılaşmasının ve bunların kent uzamına açıkça yansımalarının bulunduğu savunulabilir.

Büyük kent, geleneksel yaşam biçiminden, tarıma dayalı bir ekonomik işleyişe özgü kurum ve değerlerden uzaklaşmıştır. "Kentler, toplumsal değişmelerin en hızlı olduğu toplum kesimleridir". Endüstrileşmeye, iş bölümü ve uzmanlaşmanın yaygınlaşmasına yönelik bir değişim içindeki Türkiye'de kapitalist düzenin zorunlu kıldığı toplumsal tabakalaşma biçimi, aralarında büyük bir uçurum bulunan en alt tabaka ile en üst tabaka ve bunların arasındaki diğer katmaları içerir. Kırsal bölgeden kente göç eden bireylerin bu tabakalaşma içerisindeki yeri en alttadır. Ekonomik ve toplumsal düzeyi daha yüksek bir yaşam için kente gelen birey kentte köydeki gelirinden daha iyisini elde etmesine ve göçün ilk yıllarında kendisini refah içinde görmesine karşın kentli nüfusun en alt tabakasında yer alır. Gelir düzeyini yükseltme olanağı bulsa bile üst tabakalara atlaması güç gibi görünmektedir. Çünkü, yeterli bir öğrenim düzeyi ya da güçlü bir anaparası yoktur ve herhangi bir iş dalında da uzmanlaşmamıştır. Bu durumda "hizmet işleri için bile asgari bir uzmanlaşma düzeyinden yoksun" birey yine de kendisine en uygun işi hizmet kesiminde bulur. Ayrıca, endüstri kesimindeki iş sayısı da yeterli değildir. Birey üst tabakalara geçebilmek için gereken araçlara iye değildir ama buna karşılık "kâr", "mülkiyet", "bireycilik", "başarı", "yarışma" gibi kavramlara sıkı sıkıya bağlı bir ekonomik düzenin, kapitalizmin, bireye bu kavramları ve bunlara bağlı değerleri benimsettiği söylenebilir. Böylece, örneğin daha çok para kazanarak başarılı olmaya çalışan ama buna olanak bulamayan birey, Talcott Parsons'ın kurallar ile değerler arasındaki çatışmadan ortaya çıktığını söylediği bir uyumsuzluk içine düşebilir. Toplumun ulaşmak istediği hedefleri "değerler", hedeflere ulaşmayı sağlayan araçları "kurallar" olarak adlandıran Parsons'a

göre, bunlar arasındaki çatışmanın sonucunda "toplumun bireye önerdiği amaçlarla, bireyin sahip olduğu araçlar" arasında bir uyumsuzluk ortaya çıkar. Kapitalist toplum düzeni ve kentsel yaşam biçimi bu amaçlara ulaşmayı güdülerken kırsal yaşam biçiminin ve ekonomik düzeyinin bireye sağladığı araçlar, hedefe varması için yeterli olmaz.

Kırsal kesimden kente gelen bireyin konut sorununa getirdiği çözüm gecekondudur. Ancak, önce geçici bir süre kullanılacağı düşünülen gecekondular, bireyin üst tabakalara geçememesi nedeniyle kalıcı bir duruma gelir. Gecekondular bölgeleri bireye güven duygusu verirken onları kentli toplumdaki uzamsal olarak ayırır. Gecekondular bölgelerinde yaşamın verdiği güven, bu bölgelerin "batılı kente görece olarak bir toplumsal ve kültürel bütün" oluşturmasıyla ve bireyler arasındaki geleneksel dayanışma biçimlerine olanak tanınmasıyla açıklanabilir. Diğer yandan, bu uzamsal ayırım bireylerin kırsal alışkanlıklarını bu kültürel uzam bütünü içinde çok rahat bir biçimde sürdürmelerini de sağlamaktadır. Çünkü, büyük kentteki yaşam biçimi giderek batılılaşmakta, gecekondular bireyin kendisini kente ilişkin duyumsamasını güçleştirmektedir. Bu nedenle, gecekondular bölgelerinin, bireyin toplumsal güven ve ilişkin olma gereksinimini doyuran yerleşimler olduğu söylenmektedir.

Toplumsal tabakalaşma içinde ve kentsel ve uzamda birbirinden ayrılmış gecekondular ile orta ve üst tabaka kentli arasındaki çatışmanın, toplumsal boyundaki köy-kent çatışmasının bir örneği olduğu da düşünülebilir. Sağlık, eğitim, eğlence alanındaki hizmetlerin büyük kentlerde toplanması, hem hizmetler hem de yatırımlar alanında bölgelerarası bir dengesizliğin de bulunması, tarım işçisinin gelirinin endüstri işçisinin gelirinden düşük olması köy ile kent arasında yaşam biçimleri açısından önemli bir ayırım yaratmıştır.²⁰

---

²⁰ Nazlı KIRMIZI, Geleneksel Anlatılar ve Söylen: Türk Güldürü Filmleri Üzerine Yapısalcı Bir Çözümleme, A.Ö.F. Yayınları No:148, Eskişehir, 1990, ss.57-60.

1970'li yıllarda dışa açık olmayan bir ülkeydik, çeşitli yasaklamalar vardı. Toplumdaki anarşiden kaynaklanan karamsarlık, endişe ve bunların sinema seyircisine doğrudan veya dolaylı etkileri olmuştu. Yine bu yıllardaki ekonomik kriz, sinemayı etkilemiştir. Buna karşılık seks filmler furçasının yaşandığı ve siyah-beyaz televizyonun yaygınlaştığı bu dönemde Türk Sinemasını Kemal Sunal Filmleri taşımıştır denilebilir.

2.1.2. 1980'li Yıllarda Türk Toplumunun Sosyo-Ekonomik ve Kültürel Yapısı

11 Eylül 1980 tarihli günlük basında çıkan şu iki haber ilgi çekiciydi: "Terör dün de 17 can aldı" ve "Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu Başkanı Halit Narin, 'DGM'ler kurulmadan üretim artmaz' dedi". O günlerin karmaşası arasında belki dikkati pek çekmemiş olan, belki de kanıksanmış sayılabilecek bu iki haber, sanki bir gün sonraki müdahalenin ve üç yıl kadar sürecek olan askeri rejimin de işlevini özetliyordu. Bunlardan birincisi, ülkede eksikliği duyulan can güvenliğini sağlamak, ikincisi de sola ve emekçi taleplerine sınır getirerek ekonomik-sosyal hayatı işverenler lehine yeniden düzenlemek.

12 Eylül 1980 sabahı başlayan ve "*Bayrak Harekatı*" adı verilen müdahale ile Türk Silahlı Kuvvetleri (TSK) yönetime el koydu. Müdahale, herhangi bir direnmeyle karşılaşmadan amacına ulaştı. Darbe, emir ve komuta zinciri içinde, yukardan aşağı, yani hiyerarşik bir düzen içinde gerçekleşmişti. Bu yönüyle de, orta rütbeli subay çoğunluğuna dayalı ve hiyerarşi dışı hatta ona karşı bir nitelik göstermiş olan 27 Mayıs 1960 müdahalesinden farklıydı. Asıl temel farklılık ise, her iki müdahalenin itici güçleri ve programları açısından ortaya çıkacaktı.²¹

²¹ Bülent TANÖR, "Siyasal Tarih (1980-1995)", Türkiye Tarihi 5, Bugünkü Türkiye 1980-1995, Yayın Yön.: Sinan Akşin, Cem Yayınevi, 2. Basım, Mart 1997, s..26.

12 Eylül'ü yapanlar üç yıl boyunca diledikleri gibi Türkiye'yi düzenlediler. 1983'ten sonra da düzenlerin sürmesi için bir anayasa ve pek çok sayıda yasa yaptılar ya da varolan yasaları değiştirdiler.²²

Milletvekili Genel Seçimleri 6 Kasım 1983 günü yapıldı. Sonuçlar genelde bir sürpriz olarak karşılandı. Oy verme gününden hemen önce Evren TRT konuşmasında ANAP ve Genel Başkanına karşı cephe alınmış, seçmeni bunlara oy vermemeye davet etmişti. Ama ANAP seçimlerden birinci parti olarak çıktı. İkinci sürpriz, askeri rejimin kendine seçtiği halefle ilgiliydi. İktidara hazırlanan MDP ve Başbakanlık uman lideri için beklenmedik son tecelli etmiş, üçüncü sırada yer görünmüştü. Merkez sol oyları devşirmek için uygun görülen HP de beklenenin üstünde oy alarak ikinci parti konumunu almıştı.²³

1983'te Evren ve arkadaşlarına "rağmen" iktidar olan ANAP, bir bakıma belki onlarla uzlaşmak zorundaydı ve uzlaştı da. Siyaset affını halkoylaması yokuşuna sürmesi de bir ölçüde bunun bir sonucuydu.²⁴

Yasaklar kalktıktan ve eski liderler partilerin başına döndükten sonra ANAP erken seçim baskını yaptı.

Oy ve parlamentodaki temsil oranları karşılaştırıldığına, birinci parti durumundaki ANAP'ın %28.59'dan fazla bir oranda temsil gücü elde ettiği anlaşılmaktadır.²⁵

²² Sina AKŞİN, "Önsöz" Türkiye Tarihi 5, Bugünkü Türkiye 1980-1995, Cem Yayınevi, 2. Basım, Mart 1997, s.9.

²³ Bülent TANÖR, "Siyasal Tarihi (1980-1995)", Türkiye Tarihi 5, Bugünkü Türkiye 1980-1995, Cem Yayınevi, 2. Basım, Mart 1997, s.57.

²⁴ Sina AKŞİN, "Önsöz" Türkiye Tarihi 5, Bugünkü Türkiye 1980-1995, Cem Yayınevi, 2. Basım, Mart 1997, s.9.

²⁵ Bülent TANÖR, "Siyasal Tarihi (1980-1995)", Türkiye Tarihi 5, Bugünkü Türkiye 1980-1995, Cem Yayınevi, 2. Basım, Mart 1997, s.73.

Yerel seçimler 26 Mart 1989 günü yapıldı. Bundan SHP birinci parti olarak çıktı. Onu DYP ve ANAP izledi. İktidar partisi "üçüncü parti" durumuna düşmüştü. İstanbul, Ankara, İzmir, Adana gibi büyük illerde de belediye başkanlıklarını kazanan SHP idi. İller temel alındığında belediye başkanlıkları şöyle paylaşılmıştı: SHP 39, DYP 16, RP 5, ANAP 2. Oranlar itibariyle yaklaşık rakamlar da şöyleydi: SHP %28, DYP %26, ANAP %22.

Bunlar yerel seçim sonuçlarıydı. Fakat yerel seçimin bir de genel siyasal sonuçları olacaktı. Seçim başarısızlığana ve önceki demecine rağmen Özal, "Gitmiyorum" açıklamasını yaptı (27.3.1989). Muhalefet ise fırsat yakalamıştı ve "üçüncü parti iktidarda kalamaz" görüşünü işlemekteydi. Genel bir güven oylamasına dönüştürülen ya da dönüşen yerel seçimler böylece ülkenin siyasal gündeminde yeni çalkantıların da kapısını açmıştı.²⁶

Muhalefetin olumsuz tutuma ve ülke kamuoyunda aleyhine esen havaya karşın Özal 1989 yılında salt çoğunlukla Türkiye'nin 9. Cumhurbaşkanı seçilmiş oldu. Bir süre sonra ise Başbakanlığa Yıldırım Akbulut atandı.

Akbulut hükümeti döneminde Cumhurbaşkanı Özal siyasal tartışma ve sürtüşmelerin odak noktası oldu. Bu sürtüşmeler çok yönlü bir tablo çizmiştir.

Akbulut hükümeti dönemi aslında "Özal'ın Cumhurbaşkanlığı" demektir. Bunun anlamı şudur ki, parlamenter rejimlerde yürütme gücü başkan ve bakanlar kurulu eksenliken, Türkiye'de bu dönem Cumhurbaşkanının yürütmenin fiili ve gerçek başı haline yükseldiği dönem olmuştur. Bunda Özal'ın yönetme tutkusu, Anayasa'nın Cumhurbaşkanını hem sorunsuz sayması hem de önemli yetkilerle donatması, Akbulut ve hükümetinin konumlarını esasta Özal'a borçlu olmaları gibi pek çok etken rol oynamıştır. Bu dönemde Özal adeta parti başkanı ve başbakan gibi hareket etmiş, ekonomi,

---

²⁶ A.g.e., s.77.

dış politika ve güvenlik gibi konular başta olmak üzere, pek çok alanda karar oluşturma girişimini kendi elinde tutmuştur. ANAP içi sorunlarda taraf olması da, Cumhurbaşkanlığının tarafsızlığı ilkesini zedelemiştir. Onun bu tutumunun, Cumhurbaşkanı seçilmesinin özellikleri de hesaba katıldığında, siyasal muhalefeti daha da sertleştirmesi normaldi. Nitekim siyasal pratik bu zemin üzerine kurulmuş ve "Çankaya Sorunu" gündemde bu köşeye oturmuştur.²⁷

80'li yılların ortalarından başlayarak yasadışı özel TV kanalları ortaya çıktı ve giderek çoğaldı (son yıllarda ortalığı bir de özel radyolar kapladı). Hükümetler bu yasadışı duruma son vermiyorlar, belki son vermek istemiyorlardır. Zaten yasadışı oldukları için pek vergi vermeyen özel TV'lerin de işine geliyordu bu durum. Nihayet, 1993'te Anayasa ve yasa da yapılan değişiklikle özel TV ve radyolar "korsanlıktan" kurtuldular.

TV'nin evlere çağdaş yaşamın görüntülerini sokması tutucu ve dinci çevreleri çok tedirgin etti. Özel TV'lerin daha çok seyirci elde etmek çabasıyla açıklsıklığı, şiddeti göstermekten çekinmemesi, sansasyon peşinde koşması onları daha da rahatsız etti. Yalnız tutucu çevreleri değil, hemen herkesi rahatsız etti. Bir de tabii özel TV'leri büyük sermaye kurduğuna göre, sermaye sahiplerinin çizdiği sınırlar içinde davranmak zorundalar. Bu yöndeki eleştiriler birçok bakımdan haklıdır. Bununla birlikte özel TV'lerin, TRT'nin tersine "resmi" haberleri vermeyip ya da kısa kesip, asıl ilginç olan olayları göstermesi ve serbestçe yorumlamaya çalışması çok önemli ve değerli bir gelişmedir. En önemli siyasal, toplumsal sorunların açık oturumlarla, canlı yayınlarda hayli serbestçe tartışılması için de aynı şey söylenebilir. Özel TV yayınlarının kusurları nedenli ağır olursa olsun, bunların getirdiği az çok özgür tartışma ortamının toplumumuzun demokratik gelişmesini hızlandıracağı ortadadır.²⁸

²⁷ A.g.e., s.80-81.

²⁸ Sina AKŞİN, "Önsöz", Türkiye Tarihi 5, Bugünkü Türkiye 1980-1995, Cem Yayınevi, 2.Basım, Mart 1997, ss.19-20.

1980'i izleyen yıllar Türkiye'nin yakın siyasal tarihinin en çalkantılı dönemlerinden biri sayılır. Bunun ana nedeni 1980 yılında gerçekleşen askeri müdahale ve bunu izleyen askeri rejimin ülke siyasal hayatında çok derin izler bırakan kararları ve icraatıdır. Bundan sonra geçilen ya da yeniden dönülen çok partili dönem bu izleri taşıyacaktır.

Karşılaşılan sorunlar yalnız askeri rejimin bıraktıklarından da kaynaklanıyor değildi. Her geçiş döneminde görülen sancılar da bunlara eklenmiştir. Yeni ekonomik model arayışları ve dünya siyasal coğrafyasında özellikle 1990 başlarında görülen köklü değişimler (sosyolist blokun çöküşü, vb.) bu geçiş dönemini daha da zorlu bir sürece dönüştürmüştür.²⁹

1980'lerde başlayan hızlı kalkınmanın ekonomik bedeli olarak, yüksek enflasyondan toplum katmanlarının ağır şekilde etkilenip, hayat pahalılığının altında eziliyordu. Bu ortamda tek eğlence olan TV'de ve giderek azalan sinema salonlarında, günlük sorunlarını geçici de olsa unutturan Kemal Sunal güldürülerine ilgi büyük oranda artmıştır. Zamanla toplumsal sorunlara paralel olarak ya da onlardan etkilenerek Kemal Sunal filmleri de sosyal içerikli olmaya başlamıştır.

Özellikle sosyal içerikli filmlerin toplumun aksayan yönlerini, halkın da şikayetçi olduğu noktalara paralel olarak ele alıp işlenmesi, Kemal Sunal filmlerinin en önemli izlenme, seyredilme nedenidir. Sinemalarda kapalı gişe oynaması, TV'lerde defalarca gösterilmesi bu talepten kaynaklanmaktadır.

---

²⁹ Bülent TANÖR, "Siyasal Tarih (1980-1995)", Türkiye Tarihi 5. Bugünkü Türkiye 1980-1995, Cem Yayınevi, 2. Basım, Mart 1997, s.25.

2.1.3. 1990'lı Yıllarda Türk Toplumun Sosyo-Ekonomik ve Kültürel Yapısı

"90'lı yıllarda önemli bir sorun, Özal yönetimi hakkındaki yolsuzluk iddia ve dedikodularıdır. Özal ailesi sanki hiç yoktan uluslararası çapta bir zenginliğe kavuşmuş, son zamanlarda ise ailenin mafya ile dahi ilişkileri olabileceği ileri sürülmüştür. Yolsuzluğun dalga dalga devlet ve yönetim kademelerine yayıldığı söylenmiş, Turgut Özal'ın "Benim memurum işini bilir" sözü kimilerince, memurların da bu gidişe katılmaları için bir işaret olarak yorumlanmıştır. Medyanın büyük hevesle işlediği İSKİ rezaleti SHP'nin, en azından bazı kesimlerinin de bu gidişe ayak uydurmuş olabileceğini gösteriyordu. 1991 iktidar değişikliğinin durumu değiştireceği umulurken, bu sefer Tansu Çiller ve eşinin yurt içinde ve ABD'deki, kaynağı pek belli olmayan büyük serveti hakkında iddialar ortaya atılmıştır. Beri yandan Refah Partisi'nin Bosna-Hersek için topladığı paraları oraya iletmediği ve kendi çıkarları için harcandığı iddiası vardır. "İşbitirme", "köşe dönme" bu dönemin zihniyetini yansıtan kilit deyimler olmuştur. Bu olumsuz tablo içinde olumlu sayılabilecek tek öge, belki bu sayede Türk kapitalist sınıfın hızla geliştiği noktası olabilir. Tabii, bunun, halk sınıflarının sefaleti, devletin haysiyetini yitirmesi, kamu ahlakının çöküşü pahasına elde edilmiş olduğu unutulmamalıdır. Boratav AB ile gümrük birliğinin bir değerlendirmesini yapıyor. Sanıyorum egemen çevreler, galiba 'havlu attılar' ve Türkiye'nin 'kuruluşunu' büyük ölçüde yoğun dış yatırımlara bağlamış bulunuyorlar."³⁰

"1993'te beklenmedik bir değişiklik oldu. 17 Nisan'da T.Özal'ın ani ölümü ile boşalan Cumhurbaşkanlığı'na, TBMM'deki üçüncü turda 244 oyla Süleyman Demirel seçildi."³¹

³⁰ Sina AKŞİN, "Önsöz", Türkiye Tarihi 5, Bugünkü Türkiye 1980-1995, Cem Yayınevi, 2. Basım, Mart 1997, ss.12-13.

³¹ Bülent TANÖR, "Siyasal Tarih (1980-1995)", Türkiye Tarihi 5. Bugünkü Türkiye 1980-1995, Cem Yayınevi, 2. Basım, Mart 1997, s.50.

27 Mart 1994 Yerel seçimlerinde ve 25 Aralık 1995 genel seçimlerinde Refah Partisi'nin büyük bir ilerleme kaydetmesi, solda ve köktenci olmayan sağda büyük bir telaş uyandırdı.

Seçimlerde Türk seçmenin önemli bir bölümü neden RP'ye yönelmiştir? Acaba bu seçmenler çok karanlık, eski yazı gibi şeyler mi istiyorlardı? Sanırım bunları isteyen bir kesim var, ama bunların sayısı çok değildir. Sanırım bu oyların çoğu protesto oylarıdır. Neyi protesto? İşsizliği, pahalılığı, vurduduyamazlığı protesto. Bu protestoda galiba özelleştirme karşısında hoşnutsuzluğun önemli bir payı söz konusudur. Medyanın özelleştirmenin erdemlerini, devletçiliğin kötülüklerini sabah akşam beyinlerimize çakmak istemesine rağmen, halk, özellikle kapitalist sınıfın tam gelişmemiş olduğu ülkemizde, özelleştirmenin işsizlik anlamına geldiğini hissediyor.³²

80'li yıllardan sonra 1990'lı yıllarda Türk halkının ağır ekonomik koşullarda yaşam savaşı vermeye zorlamıştır. Ekonomik koşulların ağırlaşması, çeşitli sosyal çalkantılara neden olmuş, zaman zaman ülke önemli sosyal patlamaların eşiğine gelmiştir. Örnek: 1994 ekonomik bunalımı.

Günlük hayatın ağır sorunlarından bunalan halkı akşamları izledikleri Sunal filmleri sayesinde yaşama dirençlerini artıran moral motivasyonuna tekrar sahip olmaktadırlar.

Güncel sorunlardan uzaklaştıran, yoğun stresi azaltan, intiharın eşiğine gelen kişileri tekrar hayatla barıştıran bu filmler bu bağlamda önemli bir sosyal işleve sahiptir denilebilir.

---

³² Sina AKŞİN, "Önsöz", Türkiye Tarihi 5, Bugünkü Türkiye 1980-1995, Cem Yayınevi, 2. Basım, Mart 1997, s.14.

2.2. Sinemada Kemal Sunal Filmleri (1972-1997)

Kemal Sunal, tiyatrodan sinemaya geçtiği ilk yıllarda sinema oyunculuğunun tiyatro oyunculuğundan farklı olduğunu hemen anlamıştır. Bu onun için bir avantaj olmuştur. Bu avantajı başlarda yakalayan Sunal, en kısa zamanda başrole yükselmiştir. Yardımcı oyuncu olarak bir kaç filmde oynadıktan sonra kendi adını taşıyan filmler yapmaya başlamıştır. İlk başlarda salt komediye dayalı filmlerde oynamasına karşın, daha ileriki yıllarda toplumsal içerikli filmlerinde olduğu gibi salt komedi filmlerinde de seyirciye verdiği mesajları vardır. İlk başta seyirci tarafından beğenilmesi suratının sıcaklığına, seyircinin kendisine yakın bulmasına bağlıdır. Daha sonra oyunculuğu geliştikçe de bu unsurlar geri palanda kalmıştır.³³

2.2.1. Salon Filmlerinde Güldürü Ağırlıklı Yan Roller (1972-1974)

- 1- Filmin Adı Yapım Yılı : TATLI DİLLİM - 1972
Yönetmen : Ertem Eğilmez
Oyuncu Kadrosu : Filiz Akın, Tarık Akan, Zeki Alasya,
Suna Keskin, Kemal Sunal
Senaryo : Sadık Şendil
Görüntü Yönetmeni : Erdoğan Engin
Yapımevi : Arzu Film (Ertem Eğilmez)
Konu : Bir basketbol takımının yakışıklı ve
çapkın oyuncusuyla, bir trafik kazası sonucu tanıdığı bir genç kızın
öyküsü.

- 2- Filmin Adı Yapım Yılı : CANIM KARDEŞİM - 1973
Yönetmen : Ertem Eğilmez

³³ Agah ÖZGÜÇ, Türkiye Sinema Eseri Sahipleri Meslek Birliği, Türk Filmleri Sözlüğü, Cilt 1, 1914-1973, s.304.

Oyuncu Kadrosu : Tarık Akan, Halit Akçatepe, Kahraman Kral, Kemal Sunal, Adile Naşit, Metin Akpınar, Necdet Yakın

Senaryo : Sadık Şendil

Görüntü Yönetmeni : Erdoğan Engin

Müzik : Cahit Oben

Yapımevi : Arzu Film (Ertem Eğilmez)

Konu : Gecekonuda yaşayan, yürekleri sevgiyle dolu iki kardeşin öyküsü.

Ödül : "Canım Kardeşim" 5. Adana Film Şenliği'nde (1973) "En başarılı yönetmen", Erdoğan Engin "En başarılı kameraman" ve Cahit Oben "En başarılı müzik" ödüllerini kazandılar. Sinematek Derneği'nin düzenlediği soruşturmada "En iyi 10 film"den biri oldu.³⁴

3- Filmin Adı Yapım Yılı : GÜLLÜ GELİYOR GÜLLÜ - 1973

Yönetmen : Atıf Yılmaz

Oyuncu Kadrosu : Türkan Şoray, Edin Hun, Kemal Sunal, Neriman Köksal

Senaryo : Erdoğan Tünaş

Görüntü Yönetmeni : Çetin Tunca

Yapımevi : Akün Film (İrfan Ünal)

Konu : Bir kan davasının intikamını almak için İstanbul'a gelen Güllü kıza aşık olup evlendiği kan davalı Taka Nuri'nin güldürüsü.³⁵

---

³⁴ A.g.e., s.311.

³⁵ A.g.e., s.315.

4- Filmin Adı Yapım Yılı : OH OLSUN - 1973
Yönetmen : Ertem Eğilmez
Oyuncu Kadrosu : Tarık Akan, Kemal Sunal, Adile Naşit,
Münir Özkul, Halit Akçatepe
Senaryo : Sadık Şendil
Görüntü Yönetmeni : Erdoğan Engin
Yapımevi : Arzu Film (Ertem Eğilmez)
Konu : Babasının fabrikasında çalışan kıza aşık olup, ailesine rest çekerek sevdiği kızla evlenen bir gencin öyküsü.³⁶

5- Filmin Adı Yapım Yılı : YALANCI YARİM - 1973
Yönetmen : Ertem Eğilmez
Oyuncu Kadrosu : Emel Sayın, Tarık Akan, Kemal Sunal,
Münir Özkul, Hulusi Kentmen
Senaryo : Sadık Şendil
Görüntü Yönetmeni : Erdoğan Engin
Yapımevi : Arzu Film (Ertem Eğilmez)
Konu : Fakir bir mahalle kızıyla, aşık olduğu zengin genci birleştirmek için kolları sıvayan bir avuç küçük insanın öyküsü.³⁷

6- Filmin Adı Yapım Yılı : HASRET - 1974
Yönetmen : Zeki Ökten
Oyuncu Kadrosu : Emel Sayın, Engin Çağlar, Kemal Sunal,
Münir Özkul
Senaryo : Engin Orbey
Görüntü Yönetmeni : Erdoğan Engin

---

³⁶ A.g.e., s.321.

³⁷ A.g.e., s.321.

Yapımevi : Arzu Film (Ertem Eğilmez)
Konu : Aynı kadını seven iki erkeğin ve iki aşk arasında kalan bir kadının öyküsü.³⁸

7- Filmin Adı Yapım Yılı : KÖYDEN İNDİM ŞEHİRE - 1974
Yönetmen : Ertem Eğilmez
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Zeki Alasya, Meral Zeren,
Halit Akçatepe
Senaryo : Sadık Şendil
Görüntü Yönetmeni : Erdoğan Engin
Yapımevi : Arzu Film (Ertem Eğilmez)
Konu : Ankara'da gömülü defineyi bulamayınca köylerine dönüp tekrar çift sürmek zorunda kalan altı köylünün güldürüsü.³⁹

8- Filmin Adı Yapım Yılı : MAVİ BONCUK - 1974
Yönetmen : Ertem Eğilmez
Oyuncu Kadrosu : Emel Sayın, Tarık Akan, Kemal Sunal
Senaryo : Ertem Eğilmez
Görüntü Yönetmeni : Hüseyin Özşahin
Yapımevi : Arzu Film (Ertem Eğilmez)
Konu : Bir gazinonun assolistini kaçırarak altı gariban arkadaşın öyküsü.⁴⁰

³⁸ Ağah ÖZGÜÇ, Türkiye Sinema Eseri Sahipleri Meslek Birliği, Türk Filmleri Sözlüğü, Cilt II, 1974-1990, s.20.

³⁹ A.g.e., s.22.

⁴⁰ A.g.e., s.23.

2.2.2. İlk "Kemal Sunal" Filmleri (1974)

- 1- Filmin Adı Yapım Yılı : SALAKO - 1974
Yönetmen : Atif Yılmaz
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Meral Zeren, Oktar Durukan, Feridun Çölgeçen Talat Gözbak, Özden Yüce
Senaryo : Ertem Eğilmez
Görüntü Yönetmeni : Hüseyin Özşahin
Yapımevi : Arzu Film (Ertem Eğilmez)
Konu : Ağa kızını dağa kaçırıp bir eşkiya güldürüsü.⁴¹ Korkak bir adamı halk isterse efsaneleştirip büyütebiliyor. Bu olay günümüzde de geçerli.

- 2- Filmin Adı Yapım Yılı : SALAK MİLYONER - 1974
Yönetmen : Ertem Eğilmez
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Meral Zeren, Münir Özkul, Zeki Alasya, Metin Akpınar, Halit Akçatepe, Adile Naşit, Hulusi Kentmen
Senaryo : Sadık Şendil
Görüntü Yönetmeni : Erdoğan Engin
Yapımevi : Arzu Film (Ertem Eğilmez)
Konu : Define bulma hayaliyle İstanbul'a göç eden köylülerin büyük kentteki öyküsü.⁴² Bugün hâlâ çeşitli nedenlerle büyük metropollere devam etmektedir. Sonuç itibariyle sorunların büyümesine neden olmaktadır.

---

41 A.g.e., s.26.

42 A.g.e., s.26.

2.2.3. Hababam Sınıfı Serisi

- 1- Filmin Adı Yapım Yılı : HABABAM SINIFI - 1975
Yönetmen : Ertem Eğilmez
Oyuncu Kadrosu : Tarık Akan, Kemal Sunal, Münir Özkul,
Halit Akçatepe, Adile Naşit
Senaryo : Umur Bugay (Rıfat Ilgaz'ın aynı ismi taşıyan romanından)
Görüntü Yönetmeni : Hüseyin Özşahin
Yapımevi : Arzu Film (Ertem Eğilmez)
Konu : Tulum Hayri, Güdük Necmi, Kel Mahmut ve arkadaşlarının yatılı okulda geçen öyküleri.⁴³

- 2- Filmin Adı Yapım Yılı : H.SINIFI SINIFTA KALDI - 1975
Yönetmen : Ertem Eğilmez
Oyuncu Kadrosu : Tarık Akan, Kemal Sunal, Münir Özkul,
Halit Akçatepe, Adile Naşit, Semra Özdamar
Senaryo : Sadık Şendil (Rıfat Ilgaz'ın bir romanından)
Görüntü Yönetmeni : Kriton İlyadis
Yapımevi : Arzu Film (Ertem Eğilmez)
Konu : Öğrenci ve okul ilişkilerinin güldürülü öyküsü.
Ödül : 13. Antalya Film Şenliği'nde (1976) Melih Kibar "En başarılı müzik çalışması" ödülünü aldı.⁴⁴

---

43 A.g.e., s.40-41.

44 A.g.e., s.41.

3- Filmin Adı Yapım Yılı : H. SINIFI UYANIYOR - 1976
Yönetmen : Ertem Eğilmez
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Halit Akçatepe, Münir Özkul, Adile Naşit, Şener Şen
Senaryo : Sadık Şendil (Rıfat Ilgaz'ın bir eserinden)
Görüntü Yönetmeni : Hüseyin Özşahin
Yapımevi : Arzu Film (Ertem Eğilmez)
Konu : Aynı sınıfta okuyan yaramaz talebelerin güldürülü öyküsü.⁴⁵

4- Filmin Adı Yapım Yılı : H. SINIFI TATİLDE - 1977
Yönetmen : Ertem Eğilmez
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Adile Naşit, Şener Şen, Münir Özkul, Ayşen Gruda
Senaryo : Sadık Şendil
Görüntü Yönetmeni : Erdoğan Engin
Yapımevi : Arzu Film (Ertem Eğilmez)
Konu : İzci kıyafetleri giyerek okuldan kaçan öğrencilerin güldürüsü.⁴⁶

Bütün Hababam Sınıfı serisinde kendi talebelik yıllarımı, haylazlıklarımı yaşadım.

2.2.4. Şaban Filmleri (1977-1985)

1- Filmin Adı Yapım Yılı : ŞABANOĞLU ŞABAN - 1977
Yönetmen : Ertem Eğilmez
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Adile Naşit, Şener Şen, Ayşen Gruda, Halit Akçatepe

---

⁴⁵ A.g.e., s.60.

⁴⁶ A.g.e., s.75-76.

Senaryo : Sadık Şendil
Görüntü Yönetmeni : Hüseyin Özşahin
Yapımevi : Arzu Film (Ertem Eğilmez)
Konu : Şaban ile Ramazan'ın güldürüsü.⁴⁷
Hababam Sınıfı'ndaki İnek Şaban tiplemesinin beğenilmesi üzerine yapımcılar bu isim ve bu tipleme üzerine filmler yapmaya başladılar. Şabanoğlu Şaban filmi de bu serinin ilk örneğidir.

2- Filmin Adı Yapım Yılı : İNEK ŞABAN - 1978
Yönetmen : Osman F. Seden
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Defne Yalnız, Saadet Gürses, Dinçer Çekmez, Yavuz Karakaş
Senaryo : Osman F.Seden
Görüntü Yönetmeni : Cahit Engin
Yapımevi : Can Film (Fatma Girik ve Kemal Sunal)
Konu : Birbirine benzeyen bir futbolcu ile karpuzcunun güldürüsü. Kalecileri Amerika'ya kaçan bir takımın yöneticileri, bir gecekondu semtinde aynı kaleciye benzeyen karpuzcu Şaban'ı bulurlar. Şaban bu benzerlikten yararlanarak ünlü bir kaleci olur. Böylece de karpuzcu Şaban'ın yaşamı değişir.⁴⁸
Belki de Şaban filmleri içerisinde hâlâ en çok akılda kalan film "İnek Şaban"dır. Öyleki bütün Şaban tiplemesi bu adla anılır olmuştur.

---

47 A.g.e., s.80.

48 A.g.e., s.89.

3- Filmin Adı Yapım Yılı : YÜZ NUMARALI ADAM - 1978
Yönetmen : Osman F. Seden
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Oya Aydoğan, Ali Şen
Senaryo : Osman F.Seden
Görüntü Yönetmeni : Cahit Engin
Yapımevi : Can Film (Fatma Girik ve Kemal Sunal)
Konu : Aptallığı yüzünden hiçbir işte tutunamayan Şaban'ın, bir reklam şirketi yöneticileriyle olan güldürüsü. Reklam şirketi TV reklamlarında kullanmak için Şaban'ı işe alırlar. Şaban büyük reklam kampanyalarıyla TV reklamına çıkar. Ne var ki reklamını yaptığı mallar bozuk çıkıp, halk aldatılmaktadır. Tüketicilerde bu aldatmacılığı anlayınca Şaban'a güvenleri kalmaz.Ve Şaban'da halk adına bu sömürü düzenine baş kaldırıp reklamcılara karşı çıkar.⁴⁹ Tüketici haklarını koruyan ve tüketiciye de belli mesajlar veren bir filmidir.

4- Filmin Adı Yapım Yılı : BEKÇİLER KRALI - 1979
Yönetmen : Osman F. Seden
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Selma Türel, Reha Yurdakul, Memduh Ün
Senaryo : Osman F. Seden
Görüntü Yönetmeni : Ertunç Şenkay
Yapımevi : Can Film (Fatma Girik ve Kemal Sunal)
Konu : Görev yaptığı mahalledeki vatandaşları sömürenlere karşı başkaldıran bekçi Şaban'ın öyküsü. Zeytinburnu'ndaki bir mahalleye atanan bekçi Şaban görevine başlar. Ve vatandaşa eziyet eden mahalledeki muhtara, bakkala, manava, tüpgaz bayiine uyarılarda bulunur. Şaban bu kişiler tarafından karakola şikayet edilir. Ne var ki Şaban'ın İçişleri

⁴⁹ A.g.e., s.102.

Bakan'ın yeğeni olduğunu sanan komiser tüm şikayetleri hasıraltı eder. Şaban ise mahalleli yararına bu fırsattan istifade edip daha da başkaldırıp, çöpleri toplatmadan temizlik işleri müdürüne, çocukları zehirleyen sınav artıkları için kanalizasyon yaptırmayan fabrika sahibine kafa tutar. Bu denetleme işini sürdürürken fabrikada işçi olarak çalışan Zehra ile arasında bir aşk başlar. Ve sonunda herşey tatlıya bağlanıp mahalleli huzura kavuşur.⁵⁰ Torpilin ön plana çıktığı ülkemizde, dürüst ve çalışkan bir bekçinin hizmet etmek için sarfettiği çabalar anlatılıyor.

- 5- Filmin Adı Yapım Yılı : DOKUNMAYIN ŞABANIMA - 1979
Yönetmen : Osman F. Seden
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Ahu Tuğba, Halit Akçatepe, Ercan Yazgan, Reha Yurdakul
Senaryo : Osman F. Seden
Görüntü Yönetmeni : Cahit Engin
Yapımevi : Can Film (Fatma Girik ve Kemal Sunal)
Konu : Aynı kıza aşık olan Şaban'la askerlik arkadaşının öyküsü.⁵¹ Sıradan, mesaj içermeyen bir Şaban filmi.

- 6- Filmin Adı Yapım Yılı : ŞARK BÜLBÜLÜ - 1979
Yönetmen : Kartal Tibet
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Aysen Cansev, Ayşen Gruda, Sırrı Elitaş, Osman Alyanak
Senaryo : Osman F.Seden

---

⁵⁰ A.g.e., s.107-108.

⁵¹ A.g.e., s.112.

Görüntü Yönetmeni : Çetin Tunca
Yapımevi : Fatoş Film (Selim Soydan)
Konu : Başlık parası için İstanbul'a gidip sonradan köyüne türkücü olarak dönen korucu Şaban Ballises'in güldürüsü. 500.000 TL başlık parasını biriktirmek için İstanbul'a gelen Şaban'a şans güler. Bir gazino patronu olan kadın (Ayşen Gruda), Şaban'a yardımcı olur. Yanık sesi sayesinde büyük bir türkücü olan Şaban, köyüne döndüğünde sevgilisini de ağanın köyünü de satın alır.⁵² Günümüzde tek şarkıyla ünlenen (!) şarkıcılara dizi film yapılıyor. O tarihte de tek şarkıyla ünlenen şarkıcılara film yapılıyordu. Bu durumu eleştiren bir çalışmadır.

7- Filmin Adı Yapım Yılı : UMUDUMUZ ŞABAN - 1979
Yönetmen : Kartal Tibet
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Serpil Nur, Turgut Özatay, Alpay İzel
Senaryo : Reha Yurdakul
Görüntü Yönetmeni : Orhan Oğuz
Yapımevi : Uğur Film (Memduh Ün)
Konu : Kahvecilik yapan Şaban'ın büyük kentteki güldürüsü. Şaban amcasından kalan kahveyi çalıştırmak üzere köyden kente gelir. Yaşadığı gecekondu semtinde, köyünde olduğu gibi bir arsa ağası türemiştir. Ağa ile semt sakinleri arasındaki sürtüşme nedeniyle bir cinayet işlenir. Kovboy filmlerinin etkisinde kalan Şaban bu giysiler içinde mahallede dolaşırken cinayet suçuyla tutuklanır. Ve Şaban işlemediği suç üzerine alıp hapse girer. Şaban hapisten çıktıkta sonra tüm mahalleli ona bir kurtarıcı, bir kahraman gözüyle bakar. Ve Şaban kendisine umut bağlayanların yüzünü kara çıkarmaz. Çünkü Şaban

---

⁵² A.g.e., s.126.

ağanın adamı olan muhtarı seçimde yener.⁵³ Umudumuz Ecevit" sloganlarının yeri göğü inlettiği dönemde, Şaban'da "Umudumuz Şaban" olarak halkın sevgilisi haline gelmiştir.

- 8- Filmin Adı Yapım Yılı : GERZEK ŞABAN - 1980
Yönetmen : Natuk Baytan
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Ülkü Özen, Reha Yurdakul,
Nejat Gürçen, Muharrem Gürses
Senaryo : Erdoğan Tünaş
Görüntü Yönetmeni : Rafet Şiriner
Yapımevi : Cem Film (Yahya Kılıç)
Konu : Birbirine benzeyen ünlü bir gangster ile,
filmlerde figüran oynayan bir garibanın öyküsü.⁵⁴

- 9- Filmin Adı Yapım Yılı : EN BÜYÜK ŞABAN - 1983
Yönetmen : Kartal Tibet
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Nilgün Bubikoğlu,
Kamuran Usluer, Dinçer Çekmez
Senaryo : Suphi Tekniker
Görüntü Yönetmeni : Rafet Şiriner
Yapımevi : Cem Film (Yahya Kılıç)⁵⁵
Konu : Tarlasını satarak "köşeyi dönmek" için
İstanbul'a gelen Şaban parasını bir dolandırıcıya kaydırır.Cebinde
kalan son para ile çiçek satan kör bir kızıdan çiçek satın alır.
Arkadaş olurlar. Zengin iş adamı Faik Bey intihar etme üzereyken
Şaban onu görür ve vazgeçirir. Aşırı içkili Faik Bey, hayatını
kurtardığı için Şaban'ı evine ve daha sonra lüks bir eğlence yerine
götürür. Faik Bey sabah ayıldığı zaman Şaban'ı tanımaz, kovar.

53 A.g.e., s.127.

54 A.g.e., s.135.

55 A.g.e., s.185.

Şaban, inşaat işçiliği yaparak kazandığı para ile yiyecek alıp çiçekçi kız Hülya'ya götürür. Faik Bey sarhoş olduğu için bir akşam Şaban ile karşılaşır ve onu evine çağırır. Şaban sevdiği kızıdan, kör olduğundan ve onun görmesini sağlayacak ameliyattan söz eder. Faik Bey ona ameliyat için gereken parayı verir. Faik Bey'in uşağı, Şaban'ın parayı çaldığını sanır. Faik Bey ayılınca yine Şaban'ı tanımaz. Şaban parayı alarak kaçar ve Hülya'ya verir. Hırsızlık suçundan tutuklanır. Cezaevinden çıktığı zaman Hülya'yı hergün çiçek sattığı yerde arar bulamaz. Hülya bir çiçekçi dükkanı açmıştır ve artık görebilmektedir. Şaban dükkanın önünden geçerken Hülya rastlantı sonucu onu görür ve Şaban'ı tanır, kavuşurlar.⁵⁶ Bu film bir “Şehir Işıkları” uygulamasıdır.

10-Filmin Adı Yapım Yılı	: ATLA GEL ŞABAN - 1984
Yönetmen	: Natuk Baytan
Oyuncu Kadrosu	: Kemal Sunal, Nevra Serezli, Zihni Göktay, Turgut Özatay
Senaryo	: Aydemir Akbaş
Görüntü Yönetmeni	: Rafet Şiriner
Yapımevi	: Cem Film (Yahya Kılıç) ⁵⁷
Konu	: Aylık kazancı karısına, iki çocuğuna ve

karısının annesine rahat bir yaşam sağlamaya yetmeyen işçi Niyazi mahalledeki esnafa da borcunu ödeyememektedir. Aile bireyleri çektikleri sıkıntıdan sürekli yakınmakta ve Niyazi'yi suçlamaktadır. Niyazi can sıkıntısı gidermek için kendi kendine at yarışı tahminleri yapar. Tahminleri doğru çıkmaktadır. At yarışı oynayarak büyük paralar kazanmayı hedefleyen bir çete Niyazi'nin tahminlerinin doğru olduğunu öğrenir ve onu kaçırmaya çalışır.

Niyazi onları bir süre oyaladıktan sonra tahminleri verir. Birlikte hipodroma giderler. Çete bütün parasını yarışa yatırır. Niyazi;

⁵⁶ Nazlı KIRMIZI, Geleneksel Anlatılar ve Söylen: Türk Güldürü Filmleri Üzerine Yapısal Bir Çözümleme, A.Ö.F. Yayınları NO: 148 Eskişehir, 1990, ss.17-18.

⁵⁷ Agah ÖZGÜÇ, Türkiye Sinema Eseri Sahipleri Meslek Birliği, Türk Filmleri Sözlüğü, Cilt II, 1974-1990, s.195.

çeteye verdiğiinden değişik bir tahminle oynar. Çete kaybederken Niyazi kazanmıştır. Niyazi yoksul mahalleliye de para dağıtır. Çocukları, karısı ve kayınvalidesi onu sevinçle karşılayarak saygı ve sevgi gösterileri yaparlar.⁵⁸ Ekonomik zorluklar içinde yaşayan halkın umudunun "Altılı Ganyan" gibi şans oyunlarına kaldığını anlatan bir film. Günümüzde de "Sayısal Loto". Şans oyunlarına ümit bağlandığı için bu filmin konusu geçerliliğini korumaktadır.

- 11- Filmin Adı Yapım Yılı : ORTA DİREK ŞABAN - 1984
- Yönetmen : Kartal Tibet
- Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Bahar Öztan, Reha Yurdakul, Ergun Köknar
- Senaryo : Osman F.Seden
- Görüntü Yönetmeni : Orhan Oğuz
- Yapımevi : Uğur Film (Memduh Ün)
- Konu : Uluslararası bir terörist çetesiyle mücadele eden Şaban'ın güldürüsü.⁵⁹ Filmin çekildiği yıllarda orta direk kavramı yine gündeme gelmiş ve Şaban'da Orta Direk mensubu olarak karşımıza çıkmıştır.

- 12- Filmin Adı Yapım Yılı : ŞABANIYE - 1984
- Yönetmen : Kartal Tibet
- Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Çiğdem Tunç, Turgut Boralı, Aliye Rona, Erdal Özyağcılar
- Senaryo : İhsan Yüce
- Görüntü Yönetmeni : Çetin Tunca
- Yapımevi : Tibet Film (Kartal Tibet)⁶⁰

⁵⁸ Nazlı KIRMIZI, Geleneksel Anlatılar ve Söylen: Türk Güldürü Filmleri Üzerine Yapısalcı Bir Çözümleme, A.Ö.F. Yayınları No:148, Eskişehir, 1990, ss.19-20.

⁵⁹ Agah ÖZGÜÇ, Türkiye Sinema Eseri Sahipleri Meslek Birliği, Türk Filmleri Sözlüğü, Cilt II, 1974-1990, s.214.

⁶⁰ A.g.e., s.219.

Konu : Kocası kan davası nedeniyle katil olup cezaevindeyken ölen Hatice ana oğluyla birlikte İstanbul'a göçer. Amacı, oğlu Şaban'ı davadan uzak tutmak, öldürülmesini önlemektir. Yıllar sonra düşman ailenin oğlu Şehmuz onları bulur. Gazinoda işçi olarak çalışan Hatice ana oğlunu kadın kılığına sokarak kurtarır. Şaban, Şabaniye olmuştur. Rastlantı sonucu gazinoda assolist olarak şarkı söylemeye başlar. Şehmuz ve gazinonun patronu Dursun Şabaniye'ye aşık olur. Her ikisi de onunla evlenebilmek için yarışmaktadırlar. Şehmuz'un kız kardeşi Nazlı ve annesi Ayşe ana bu evliliğe karşı çıkarlar. Şehmuz'dan evliliği düşünmemesini Şaban'ı bulup öç almasını ister. Şabaniye kimliğindeyken Nazlı ile tanışan Şaban ona aşık olur ve başka bir erkek kimliğinde onunla arkadaş olmayı başarır. Şabaniye şarkıcılıkta ve film oyunculuğundan kazandığı paralarla apartman dairesi satın alır, rahat bir yaşam sürmeye başlar. Şehmut Dursun ile kumar oynar ve büyük miktarda para yitirir. Borcunu ödeyemediği için evine haciz konur ve Şehmuz cezaevine girer. Şabaniye gereken parayı vererek. Şehmuz'u cezaevinden kurtarır. Şaban Nazlı'ya Şehmuz Şabaniye'ye aşıktır. Şabaniye Nazlı'ya Şehmuz'un da gazinoda olduğu bir gece şarkı söylerken gerçek kimliğini açıklar. Kan davası sona erer. Şaban Nazlı'ya kavuşur.⁶¹ Sanatçının neredeyse film boyunca kadın kılığında olduğu tek film.

13- Filmin Adı Yapım Yılı : GURBETÇİ ŞABAN - 1985

Yönetmen : Kartal Tibet

Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Müge Akyamaç, Meral Çetinkaya

⁶¹ Nazlı KIRMIZI, Geleneksel Anlatılar ve Söylen: : Türk Güldürü Filmleri Üzerine Yapısalcı Bir Çözümleme A.Ö.F. Yayınları No: 148, Eskişehir, 1990, ss.18-19.

Senaryo : Osman F.Seden
Görüntü Yönetmeni : Orhan Oğuz
Yapımevi : Uğur Film (Memduh Ün)
Konu : Almanya'daki bir Türk işçisinin güldürüsü.⁶² Yurtdışındaki işçilerimizin durumunu güldürel yönden anlatan film.

14- Filmin Adı Yapım Yılı : KATMA DEĞER ŞABAN - 1985
Yönetmen : Kartal Tibet
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Filiz Ersürer, Sevda Aktolga
Senaryo : Osman F.Seden
Görüntü Yönetmeni : Orhan Oğuz
Yapımevi : Uğur Film (Memduh Ün)
Konu : Almanya'dan dönüp bir diskotekte tanıştığı zengin kızın yardımıyla ünlü bir şarkıcı ola Şaban'ın öyküsü.⁶³ Katma Değer Vergisi'nin yürürlüğe girdiği ve tartışıldığı bir dönemde çekilen filmidir.

15- Filmin Adı Yapım Yılı : SOSYETE ŞABAN - 1985
Yönetmen : Kartal Tibet
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Perihan Savaş, İhsan Yüce, Kenan Pars, Süleyman Turan
Senaryo : Kartal Tibet, İhsan Yüce, Kemal Sunal
Görüntü Yönetmeni : Rafet Şiriner
Yapımevi : Cem Film (Yahya Kılıç)⁶⁴

⁶² Agah ÖZGÜÇ, Türkiye Sinema Eseri Sahipleri Meslek Birliği, Türk Filmleri Sözlüğü, Cilt II, 1974-1990, s.231.

⁶³ A.g.e., s.234.

⁶⁴ A.g.e., s.243.

Konu : Peri, fabrikatör babasının iflastan kurtaracak parayı sağlamak için beşik kertiği olan varsıl köylü Şaban ile evlenmeye razı olur. Peri ve babası köydeki çiftliğe giderler. Kadir Şaban'dan yüzgörümlüğü olarak gereksindiği parayı alır ve düğünden sonra İstanbul'a döner. Şaban'ın yaşam biçimi benimsenmeyen, onu kaba ve saygısız bulan Peri, gerdekten önce İstanbul'a kaçır. Şaban İstanbul'dan getirttiği hocalardan İstanbul sosyetesindeki erkekler gibi giyinmeyi, davranmayı ve konuşmayı öğrenir. İstanbul'a gider, kendisini Dilaver Bey olarak tanıtır ve yeni kimliğinde Peri ile yeniden tanışır. Kısa sürede Dilaver'e aşık olan Peri onunla evlenir. Nikah gecesi, Şaban kurduğu bir düzenle, Peri aynı anda iki ayrı insanla evli olmak suçuyla polis tarafından arandığını öğrenir. Peri bu haberden dolayı bayılınca Şaban onu, yine düzen gereği kaçırır. Yanındaki kişinin Dilaver olduğunu sanan Peri gittikleri ıssız bir yerde kendisine odun kırdıran, ahır temizleten, onu yabancı erkeklerin saldırısından korumayan Dilaver'den nefret eder. Kavga ettiklerinde Dilaver Peri'ye vurarak bayıltır. Bu da Şaban'ın kurduğu düzenin bir parçasıdır. Peri ayıldığı zaman çiftlik evindedir. Şaban herşeyin bir düzen olduğunu açıklar. Peri Şaban'ın değerini anlamıştır. Onunla evli olmayı severek benimser.⁶⁵

- 16- Filmin Adı Yapım Yılı : ŞABAN PABUCU YARIM - 1985
Yönetmen : Kartal Tibet
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Halit Akçatepe, Adile Naşit, Reha Yurdakul, Müge Akyamaç
Senaryo : Aydemir Akbaş
Görüntü Yönetmeni : Rafet Şiriner

⁶⁵ Nazlı KIRMIZI, Geleneksel Anlatılar ve Söylen: Türk Güldürtü Filmleri Üzerine Yapısalcı Bir Çözümleme, A.Ö.F. Yayınları, No.148, Eskişehir, 1990, s.20

Yapımevi : Cem Film (Yahya Kılıç)
Konu : Çocukları seven yaşlı bir kadınla,
komşunun kızına aşık olan Şaban'ın güldürülü öyküsü.⁶⁶

17- Filmin Adı Yapım Yılı : ŞEN DUL ŞABAN - 1985
Yönetmen : Kartal Tibet
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Nevra Serezli, Halit
Akçatepe, Ayşen Gruda
Senaryo : Kartal Tibet
Görüntü Yönetmeni : Rafet Şiriner
Yapımevi : Cem Film (Yahya Kılıç)
Konu : Çalıştığı fabrikadan maaşına zam
isterken işten kovulan Şaban'la sekreterlik yapan karısının
güldürüsü.⁶⁷

2.2.5. Dram Yönü, Güldürünün Önüne Geçen Filmler (1986-1990)

1- Filmin Adı Yapım Yılı : DAVACI - 1986
Yönetmen : Zeki Ökten
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Savaş Yurttaş, Güzin
Özipek, Yavuzer Çetinkaya, Demet
Akbağ
Senaryo : Umut Bugay
Görüntü Yönetmeni : Orhan Oğuz
Yapımevi : Cem Film (Yahya Kılıç)
Konu : Bir hayvan sürüsünün komşu bahçesine
girmesi nedeniyle açılan davanın 7 yıldan beri sonuçlanmayan
güldürüsü.⁶⁸ Yaşanmış hikayedir. Türkiye'de adalet
mekanizmasının ne denli yavaş işlediğini anlatan bir filmidir.

⁶⁶ Agah ÖZGÜÇ, Türkiye Sinema Eserleri Sahipleri Meslek Birliği, Türk Filmleri Sözlüğü, Cilt II, 1974-1990, s.244.

⁶⁷ A.g.e., s.244.

⁶⁸ A.g.e., s.258.

- 2- Filmin Adı Yapım Yılı : DELİ DELİ KÜPELİ - 1986
Yönetmen : Kartal Tibet
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Melike Zobu, Yavuzer Çetinkaya, Yaman Okay, İhsan Yüce
Senaryo : Osman F.Seden, Kartal Tibet (Cevat Fehmi Başkut'un Buzlar Çözülmeden adlı oyunundan)
Görüntü Yönetmeni : Orhan Oğuz
Müzik : Cahit Berkay
Yapımevi : Uğur Film (Memduh Ün)
Konu : Tımarhaneden kaçıp bir kasabada rastlantı sonucu kaymakam olan iki delinin öyküsü.⁶⁹

- 3- Filmin Adı Yapım Yılı : GARİP - 1986
Yönetmen : Memduh Ün
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Nilgün Saraylı, Reha Yurdakul, Fatoş Sezer
Senaryo : Fatma Girik
Görüntü Yönetmeni : Orhan Oğuz
Yapımevi : Uğur Film (Memduh Ün)
Konu : Bir kundura boyacısıyla sandalın içinde bulup büyüttüğü ve sonradan artist olan bir kızın öyküsü.⁷⁰

- 4- Filmin Adı Yapım Yılı : YOKSUL - 1986
Yönetmen : Zeki Ökten
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Şehnaz Dilan, Yaman Okay, Kerem Yılmaz, Fatoş Sezer
Senaryo : Umut Bugay

⁶⁹ A.g.e., s.259.

⁷⁰ A.g.e., s.262.

Görüntü Yönetmeni : Orhan Oğuz
Yapımevi : Şeref Film (Şerafettin Gür)
Konu : Günümüzdeki ekonomik bunalım nedeniyle savaş veren iş çevrelerinin öyküsü.⁷¹

5- Filmin Adı Yapım Yılı : KİRACI - 1987
Yönetmen : Orhan Aksoy
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Özlem Onursal, Füsun Demirel, Nevzat Okçugil, Uluer Sürer
Senaryo : Orhan Aksoy
(Sulhi Dölek'in Kiracı adlı romanından yazılmıştır.)
Görüntü Yönetmeni : Abdullah Gürek
Yapımevi : Uğur Film (Memduh Ün)
Konu : Fakir ve evli bir adamın ev bulmak için verdiği mücadelenin güldürüsü.⁷² Bugün bile devam eden Kiracı Ev sahibi ilişkisini anlatan bir film.

6- Filmin Adı Yapım Yılı : DÜTTÜRÜ DÜNYA - 1988
Yönetmen : Zeki Ökten
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Jale Aylanç, Ayberk Çölok, Orhan Çağman, Selçuk Uluergüven, Cezmi Baskın
Senaryo : Umur Bugay
Görüntü Yönetmeni : Aytekin Çakmakçı
Müzik : Tarık Öcal
Yapımevi : Şeref Film (Şerafettin Gür)

---

⁷¹ A.g.e., s.282.

⁷² A.g.e., s.314.

Konu : Ankara'nın yoksul gecekondu semtlerinden birinde oturan Mehmet (Kemal Sunal), geceleri bir pavyonda klarnet çalarak hayatını kazanmaktadır. Biri geri zekalı üç çocuğunu ve karısını geçindirebilmek için bu arada çeşitli ek işler yaparak yaşamını sürdürür. Oturduğu gecekonduğunu sahibi olduğu kayınbiraderi bir müteahhite satınca, yaşamı iyice zorlaşır. Tüm günlerini çalışmak ve ev aramakla geçiren Mehmet için artık kurtuluş yolu kalmamıştır. Çünkü bir sabah evinin yıkımı için dozerler kapıya dayanır.

Ödül : Kemal Sunal 2. Ankara Film Şenliği'nde (1989) en iyi oyuncu ödülünü aldı ve aynı yıl sinema yazarlarının geleneksel seçimleri sonucunda Düttürü Dünya en iyi üç filminden biri seçildi.⁷³

- 7- **Filmin Adı Yapım Yılı** : ÖĞRETMEN - 1988
Yönetmen : Kartal Tibet
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, İhsan Yüce, Selma Sonat, Reha Yurdakul, Renan Fosforoğlu
Senaryo : İhsan Yüce
Görüntü Yönetmeni : Orhan Oğuz
Yapımevi : Uğur Film (Memduh Ün)
Konu : Büyük kente atanınca yaşam zorlukları nedeniyle akli dengesini yitiren evli ve iki çocuklu bir ilkokul öğretmenin öyküsü.⁷⁴ Bir türlü sorunları giderilmeyen öğretmenlerin dertleri dile getirilmiştir.

---

⁷³ A.g.e., s.339.

⁷⁴ A.g.e., s.345.

- 8- Filmin Adı Yapım Yılı : GÜLEN ADAM - 1989
Yönetmen : Kartal Tibet
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Aydan Burhan,Ahmet Sezerel, Bilge Zobu
Senaryo : Erdoğan Tünaş
Görüntü Yönetmeni : Abdullah Gürek
Müzik : Cahit Berkay
Yapımevi : Cem Film (Yahya Kılıç)
Konu : Tekerlekli seyyar gecekondusuyla yıkım emri veren belediyecilerden kaçıp, sürekli mekân değiştiren evli bir çiftin güldürüsü.⁷⁵ Gecekondu sorununu başka bir boyutuyla anlatan filmidir.

- 9- Filmin Adı Yapım Yılı : ABUK SABUK BİR FİLM - 1990
Yönetmen : Şerif Gören
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Şiva Gerede, Bülent Kayabaş, Murat İlker, Kutay Köktürk
Senaryo : İbrahim Gündüz
Görüntü Yönetmeni : Erdal Kahraman
Yapımevi : Penta Film (Turgay Aksoy)
Konu : Ademoğlu (Kemal Sunal) yoksul bir köylü olduğu için çevresi tarafından sürekli hor görülüp aşağılanır. Bir süre sonra yoksul köylü geçmişteki bir iyiliğinin karşılığı olarak bir mirasla mükafatlandırılır. Ve birden milyarder olunca onu hor gören çevresi bu kez de onu el üstünde tutar. Ademoğlu artık basının da peşinde koştuğu ünlü bir kişi olmuştur.

---

⁷⁵ A.g.e., s.357.

Ödül : Abuk Sabuk Bir Film, Cumhuriyet Gazetesi'nin Yunus Nadi Ödülleri Yarışması'nda İkinci Film seçildi (1990)⁷⁶

10- Filmin Adı Yapım Yılı : BOYNU BÜKÜK KÜHEYLAN - 1990
Yönetmen : Erdoğan Tokatlı
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Füsün Demirel, Aydan Burhan, Halil Ergün, Candan Sabuncu
Senaryo : Erdoğan Tokatlı
Görüntü Yönetmeni : Ümit Ardabak
Yapımevi : Ares Film (Şener Gezgen)
Konu : Köyden kente gelip zengin olan iki karılı bir kapıcının öyküsü.⁷⁷

2.2.6. Diğer Filmler

1- Filmin Adı Yapım Yılı : HANZO - 1975
Yönetmen : Zeki Ökten
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Meral Zeren, Adile Naşit, Mümtaz Ener, Ayşen Gruda
Senaryo : Suphi Tekniker
Görüntü Yönetmeni : Hüseyin Özşahin
Yapımevi : Cem Film (Yahya Kılıç)
Konu : Dağdan İstanbul'a inen yaban adamının büyük şehirdeki öyküsü.⁷⁸

⁷⁶ A.g.e., s.368.

⁷⁷ A.g.e., s.371.

⁷⁸ A.g.e., s.41.

2- Filmin Adı Yapım Yılı : ŞAŞKIN DAMAT - 1975
Yönetmen : Zeki Ökten
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Meral Zeren, Bülent Kayabaş, Elif Pektaş, Ayfer Feray, Turgut Boralı
Senaryo : Sadık Şendil
Görüntü Yönetmeni : Sertaç Karan
Yapımevi : Örnek Film (Yılmaz Kuzgun)
Konu : Ev sahibinin kızına aşık olan salak bir bahçıvanın öyküsü.⁷⁹

3- Filmin Adı Yapım Yılı : KAPICILAR KRALI - 1976
Yönetmen : Zeki Ökten
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Sevda Ferdağ, Bilge Zobu, Özcan Özgür, Şevket Altuğ, Güner Sümer
Senaryo : Umur Bugay
Görüntü Yönetmeni : İzzet Akay
Yapımevi : Çiçek Film (Arif Keskiner)
Konu : Bir kapıcının apartman sakinleriyle kurduğu ilişkilerin güldürüsü.
Ödüller : 14. Antalya Film Şenliği'nde (1976) "En başarılı 2. Film" oldu. Zeki Ökten "En başarılı yönetmen", Kemal Sunal'da "En başarılı erkek oyuncu" ödülünü kazandı.⁸⁰

4- Filmin Adı Yapım Yılı : MERAKLI KÖFTECİ - 1976
Yönetmen : Engin Orbey

---

⁷⁹ A.g.e., s.50.

⁸⁰ A.g.e., s.62.

Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Gölgen Bengü, Ali Şen,
Hulusi Kentmen, Şevket Altuğ
Senaryo : Erdoğan Tünaş (Suavi Sualp'in bir
eserinden)
Görüntü Yönetmeni : Cahit Engin
Yapımevi : Örnek Film (Yılmaz Kuzgun)
Konu : Başlık parası için ihtiyar bir adamla
evlendirilmek istenen bir kızla, ona aşık olan bir köftecinin
öyküsü.⁸¹

5- Filmin Adı Yapım Yılı : SAHTE KABADAYI - 1976
Yönetmen : Natuk Baytan
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Kazım Kartal, Suna Selen,
Mümtaz Ener
Senaryo : Suavi Sualp
Görüntü Yönetmeni : Rafet Şiriner
Yapımevi : Cem Film (Yahya Kılıç)
Konu : Bir benzerlik sonucu, kabadayı
zannedilen salak bir delikanlının öyküsü.⁸²

6- Filmin Adı Yapım Yılı : SÜT KARDEŞLER - 1976
Yönetmen : Ertem Eğilmez
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Hale Soygazi, Münir
Özkul, Halit Akçatepe, Şener Şen, Adile
Naşit, Ayşen Gruda
Senaryo : Sadık Şendil (Hüsiyen Rahmi Gürpınar'ın
Gulyabani adlı eserinden)
Görüntü Yönetmeni : Kriton İlyadis

---

81 A.g.e., s.64.

82 A.g.e., s.66.

Yapımevi : Arzu Film (Ertem Eğilmez)

Konu : İki arkadaş ve bir mirasın öyküsü.⁸³

7- Filmin Adı Yapım Yılı : TOSUN PAŞA - 1976

Yönetmen : Kartal Tibet

Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Müjde Ar, Şener Şen,
Adile Naşit, Ayşen Gruda, Engin Orbey

Senaryo : Yavuz Turgul

Görüntü Yönetmeni : Kriton İlyadis

Yapımevi : Arzu Film (Ertem Eğilmez)

Konu : Düşman iki aile arasında geçen bir
çatışmanın öyküsü.⁸⁴

8- Filmin Adı Yapım Yılı : ÇÖPÇÜLER KRALI - 1977

Yönetmen : Zeki Ökten

Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Şener Şen, Ayşen Gruda,
İhsan Yüce

Senaryo : Umur Bugay

Görüntü Yönetmeni : Erdoğan Engin

Yapımevi : Arzu Film (Ertem Eğilmez)

Konu : Aynı mahallede bir kıza aşık olan çöpçü
Apdi'nin öyküsü.⁸⁵

9- Filmin Adı Yapım Yılı : GÜLLÜŞAH İLE İBO - 1977

Yönetmen : Atıf Yılmaz

Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Gülşah Soydan, Ayşen
Gruda, Ali Şen

---

83 A.g.e., s.67.

84 A.g.e., s.69.

85 A.g.e., s.73.

Senaryo : Atıf Yılmaz
Görüntü Yönetmeni : Çetin Tunca
Yapımevi : Gülşah Film (Selim Soydan)
Konu : Başlık parası olmadığı için sevdiği kızını kaçırarak fakir bir köylünün büyük kentteki güldürüsü.⁸⁶

10- Filmin Adı Yapım Yılı : SAKAR ŞAKİR - 1977
Yönetmen : Natuk Baytan
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Adile Naşit, Ali Şen, Ayfer Feray, Atilla Ergün
Senaryo : Suavi Sualp
Görüntü Yönetmeni : Rafet Şiriner
Yapımevi : Cem Film (Yahya Kılıç)
Konu : Avanak Şakir'le Gardrop Fehmi'nin güldürüsü.⁸⁷

11- Filmin Adı Yapım Yılı : AVANAK APTİ - 1978
Yönetmen : Natuk Baytan
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Ayşen Gruda, Ali Şen, Necdet Yakın, Macit Flordun
Senaryo : Suavi Sualp
Görüntü Yönetmeni : Rafet Şiriner
Yapımevi : Cumhuriyet Film (Yahya Kılıç)
Konu : Duvarlara afiş yapıştırarak hayatını kazanan Apti'nin güldürüsü. Apti, ünlü bir şarkıcı kadına aşık olur. Ne var ki Apti'nin bu konuda bir rakibi vardır. Bu aşık ise belalı bir kabadayıdır. Ve Apti ile paylaşamadıkları kadın yüzünden dövüşürler.⁸⁸

86 A.g.e., s.75.

87 A.g.e., s.78.

88 A.g.e., s.83.

12- Filmin Adı Yapım Yılı : İYİ AİLE ÇOCUĞU - 1978
Yönetmen : Osman F.Seden
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Harika Avcı, Sevil Üstekin,
Saadet Gürses, Renan Fosforoğlu, Ali
Şen
Senaryo : Osman F. Seden
Görüntü Yönetmeni : Kenan Kurt
Yapımevi : Gülşah Film (Selim Soydan)
Konu : Birbirine benzeyen bir banka memuru ile
gangsterin öyküsü.⁸⁹

13- Filmin Adı Yapım Yılı : KİBAR FEYZO - 1978
Yönetmen : Atf Yılmaz
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Müjde Ar, Şener Şen,
Adile Naşit
Senaryo : İhsan Yüce
Görüntü Yönetmeni : Erdoğan Engin
Yapımevi : Arzu Film
Konu : Feyzo ile köylüsü Gülo'nun güldürüsü.
Feyzo askerden döndükten sonra Gülo'ya talip olur. Köyde
Gülo'ya başka taliplerde olduğu için babası başlık parasını
arttırmaya koyar. Ve on bin peşin, on bin de senet karşılığı Gülo,
Feyzo'nun üstünde kalır. Feyzo borcunu ödemek için kente gidip
çalışmaya başlar. Feyzo köye her dönüşünde kentte gördüğü
yenilikleri de beraberinde getirir. Ağanın sömürdüğü köylüleri
biçimlendirmeye çalışır. Ve sonunda Feyzo, Ağa'yı öldürür.⁹⁰

---

⁸⁹ A.g.e., s.90.

⁹⁰ A.g.e., s.92.

- 14- Filmin Adı Yapım Yılı : KÖŞEYİ DÖNEN ADAM - 1978
- Yönetmen : Atıf Yılmaz
- Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Meral Orhonsay, Necla Soylu, Ali Şen, Özcan Özgür
- Senaryo : Umur Bugay, Müjdat Gezen (Müjdat Gezen'in "Eşeğin Karnındaki Elmas" adlı öyküsünden)
- Görüntü Yönetmeni : Hüseyin Özşahin
- Yapımevi : Çiçek Film (Arif Keskiner)
- Konu : Bir odacı ile amcasından kalan mirasın güldürüsü. Amerika'da ölen amcasından kalan miras haberiyle fakir odacı birden mahallede ve çalıştığı yerde el üstünde tutulur. Sevdiği kız Şükran'ı babası, odacı Adem'e verir. Bir süre sonra ise Amerika'dan beklenen miras kocaman bir sandık içinde gelir. Sandık açılır ve içinden bir eşek çıkar.⁹¹ Topluma köşeyi dönme fikrinin empoze edildiği bir dönemde çekilmiştir. O nedenle filme bu isim verilmiştir.

- 15- Filmin Adı Yapım Yılı : KORKUSUZ KORKAK
- Yönetmen : Natuk Baytan
- Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Ayşın Atav, Belkıs Akkale, Aynur Akkum, Turgut Özatay
- Senaryo : Erdoğan Tünaş
- Görüntü Yönetmeni : Rafet Şiriner
- Yapımevi : Cumhuriyet Film (Yahya Kılıç)

---

⁹¹ A.g.e., s.93.

Konu : Muayene sonucunda altı öylük ömrü kaldığını öğrenen Mülayim'le, bir an önce ölmek için tuttuğu kiralık katilin öyküsü.⁹²

16- Filmin Adı Yapım Yılı : DEVLET KUŞU - 1980

Yönetmen : Memduh Ün

Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Serpil Çakmaklı, Bülent Kayabaş, Reha Yurdakul

Senaryo : Orhan Aksoy, Memduh Ün, Bülent Oran (Orhan Kemal'in aynı adı taşıyan romanından)

Görüntü Yönetmeni : Orhan Oğuz

Yapımevi : Uğur Film (Memduh Ün)

Konu : Mustafa (Kemal Sunal), yoksul bir halk çocuğudur. Gecekondu mahallesinde apartman yaptırmaya gelen milyoner bir iş adamının şımarık kızı Hülya (Mehtap Ar), Mustafa'ya ilgi duyar. Yoksulluk içinde olan ailesini kurtarmak için, böyle bir zengin kızıyla evlenmeyi düşünür önceleri Mustafa. Ama sonunda alıştığı çevreden kopamayan genç adam, mahallesindeki sevdiği Aynur'a (Serpil Çakmaklı) döner.⁹³

17- Filmin Adı Yapım Yılı : GOL KRALI - 1980

Yönetmen : Kartal Tibet

Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Suna Yıldızoğlu, Gölge Başar, Reha Yurdakul, Mürüvvet Sim, Suzan Avcı, Yavuz Şimşek

---

⁹² A.g.e., s.121.

⁹³ A.g.e., s.134-135.

Senaryo : Osman F.Seden, Memduh Ün, Kartal Tibet, Bülent Oran (Aziz Nesin'in aynı adlı romanından)

Görüntü Yönetmeni : Orhan Oğuz

Yapımevi : Uğur Film (Memduh Ün)

Konu : Taşralı saf ve temiz yürekli bir gencin güldürüsü. Taşralı genç futbol hastası bir kızla ilişki kurar. Bu süre içinde futbolcu olmaya karar verir. Ve sonunda ünlü bir futbolcu olmayı başarır.⁹⁴

18- Filmin Adı Yapım Yılı : ZÜBÜK - 1980

Yönetmen : Kartal Tibet

Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Nevra Serezli, Bülent Kayabaş, Kadir Savun, Şemsi İnkaya

Senaryo : Atıf Yılmaz
(Aziz Nesin'in aynı adlı romanından)

Görüntü Yönetmeni : Çetin Gürtop

Müzik : Esin Engin

Yapımevi : Erler Film (Türker İnanoğlu)

Konu : Sıradan bir vatandaşken, çeşitli üçkağıtçılıkla, sömürücülükle sınıf atlayarak, çirkin bir politikacı olan İbrahim Zübükzade'nin (Kemal Sunal) öyküsü.⁹⁵

19- Filmin Adı Yapım Yılı : DAVARO - 1981

Yönetmen : Kartal Tibet

Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Pembe Mutlu, Şener Şen, Adile Naşit, Ayşen Gruda

---

⁹⁴ A.g.e., s.136.

⁹⁵ A.g.e., s.140.

Senaryo : Yavuz Turgul
Görüntü Yönetmeni : Çetin Gürtop
Müzik : Cahit Berkay
Yapımevi : Başaran Film (Yalçın Başaran)
Konu : Almanya'da çalışıp başlık parası biriktiren Memo (Kemal Sunal), köyüne döner. Sözlüsü Cano (Pembe Mutlu) ile evlenecektir. Ancak Memo'nun anası Hamo (Adile Naşit), bu evliliğe karşı çıkar. Çünkü törelere göre Memo, önce babasının katilini öldürmesi gerekiyordu. Bu kezde Memo, böyle bir işe karşıdır. Sonunda babasının katili Sülo (Şener Şen), ile bir anlaşma yapar. İki kan davalı düşman vuruşurlarken, Sülo ölü numarası yapacaktır. Olaylar bu çizgi içinde sürüp gider.⁹⁶

20- Filmin Adı Yapım Yılı : KANLI NİGAR - 1981
Yönetmen : Memduh Ün
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Fatma Girik, Dinçer Çekmez, Bahar Öztan, Sümer Tilmaç
Senaryo : Orhan Aksoy (Sadık Şendil'in aynı isimli müzikal oyunundan)
Görüntü Yönetmeni : Orhan Oğuz
Yapımevi : Uğur Film (Memduh Ün)
Konu : Osmanlı Dönemi'nde İstanbul'da randevuevi işleten Cihanyandı Kanlı Nigar'ın, kendisini bu yola düşürünlerden aldığı intikam öyküsü.⁹⁷

⁹⁶ A.g.e., s.145-146.

⁹⁷ A.g.e., s.150.

21- Filmin Adı Yapım Yılı : ÜÇKAĞITÇI - 1981

Yönetmen : Natuk Baytan

Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Ülkü Özen, Ali Şen

Senaryo : Natuk Baytan

Görüntü Yönetmeni : Rafet Şiriner

Yapımevi : Cumhuriyet Film (Yahya Kılıç)

Konu : Rıfki (Kemal Sunal), ölen babasının mallarını satmak için Almanya'dan köyüne döner. Ve köyde birden adı ermişe çıkar. Rıfki yağmur duasına çıkan köylüler için yarım saat içinde yağmur yağdırır. Üfürükçülük yapar. Evde kalmış yaşlı kadınların kismetini açar. Kötürümleri üfleyerek ayağa kaldırır. Bu arada bazı çıkarıcılar, köyün Belediye Reisi seçimlerine Rıfki'nın girmesini ister. Bir başka Belediye Reisi aday ise Rıfki'ya seçimlere girmemesi için rüşvet verir. Rıfki seçimleri kazanır ama sonunda üçkağıtçı olduğu ortaya çıkar.⁹⁸

22- Filmin Adı Yapım Yılı : DOKTOR CİVANIM - 1982

Yönetmen : Kartal Tibet

Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Bahar Öztan, Ali Şen, Aysen Gruda, İhsan Yüce

Senaryo : Safa Önal

Görüntü Yönetmeni : Çetin Tunca

Yapımevi : Uğur Film (Memduh Ün)

Konu : İstanbul'da bir hastanede hademe olarak çalışan Kemal (Kemal Sunal), yıllar sonra köyüne döner. Ve kendini doktor olarak tanıtır. Herkesi ücretsiz bedava muayene eder. Kısa bir süre içinde kendini sevdiren Kemal, Ruşen Ağa'nın (Ali Şen) kızı Sümbül'e (Bahar Öztan) aşık olur. Oysa Sümbül,

⁹⁸ A.g.e., s.157.

ağanın oğlu Gafur (Yadigar Ejder) ile sözlüdür. Bu arada Kemal'in foyası, yani sahte doktor olduğu ortaya çıkar. Ama tutuklandıktan sonra kendini temize çıkarır. Ve sonunda sevdiğine kavuşur.⁹⁹

- 23- Filmin Adı Yapım Yılı : YEDİ BELA HÜSNÜ - 1982
- Yönetmen : Natuk Baytan
- Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Oya Aydoğan, Ali Şen
Atilla Ergün, Şevket Altuğ, Belkıs Dilliğil
- Senaryo : Ahmet Üstel
- Görüntü Yönetmeni : Rafet Şiriner
- Yapımevi : Cumhuriyet Film (Yahya Kılıç)
- Konu : Sementin güzel kızı Hüsniye'yi elde etmek için kabadayılığa özenip, bu arada da peşine düşen kiralık katillerle mücadele veren Hüsniye'nin (Kemal Sunal) güldürüsü.¹⁰⁰

- 24- Filmin Adı Yapım Yılı : ÇARIKLI MİLYONER - 1983
- Yönetmen : Kartal Tibet
- Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Necla Nazır, Ali Şen, Reha Yurdakul
- Senaryo : İhsan Yüce, Kartal Tibet, Memduh Ün,
Kemal Sunal
- Görüntü Yönetmeni : Rafet Şiriner
- Yapımevi : Cem Film (Yahya Kılıç)¹⁰¹
- Konu : Köy ve kasaba düğünlerinde davul çalarak geçimini sağlayan Bayram'a hiç tanımadığı babası İstanbul'lu milyarder Hilmi Bey'in bütün serveti miras kalır. Bayram, mirasla ilgili yasal işlemler için İstanbul'a getirilir. Basın,

⁹⁹ A.g.e., s.164-165.

¹⁰⁰ A.g.e., s.180.

¹⁰¹ A.g.e., s.182-183.

miras haberiyle çok ilgilenir ama aile avukatının tuttuğu koruyucular muhabirleri Bayram'dan uzak tutarlar. Haberi yazmadığı için işten kovulma tehlikesi ile karşı karşıya kalan muhabir Suna açlıktan bayılan kız aldatmacası yoluyla Bayram ile arkadaş olmayı başarır. Birlikte oldukları her yerde gazetenin fotoğrafçısı da onları izlemekte ve Bayram'ın fotoğraflarını çekmektedir. Suna yazı dizisinin adını "Çarıklı Milyoner" koyar. Bayram bu yazıları ve fotoğrafları önemsemez. Suna'nın asıl kimliğini bilmemektedir ve ona aşık olur. Diğer yandan, şirketlerin muhasebecisi ve avukat, Bayram'dan vekalet alarak serveti kendi çıkarlarına uygun biçimde kullanmak isterler, başaramazlar. Hilmi Bey'in uzak akrabaları da mirastan pay alamadıkları için öfkelenerek Bayram'ı öldürmeye çalışır. Girişimleri başarısızlıkla sonuçlanır. Çünkü Bayram bütün bu tuzakların ayırımındadır. Gazetede yazıdan Suna'nın gerçek kimliğini anlayan Bayram öfkelenerek bir inşaatın damına çıkar ve paralarını aşağıya atmaya başlar. Avukatın çabasıyla hastaneye kaldırılır. Akrabalar, onun ruh hastası olduğunu kanıtlayarak mirası elde etmek için Bayram aleyhinde dava açar. Bayram hiç kimseyle görüşmemekte ve kendisini savunmamaktadır. Yalancı tanıkların ifadeleriyle süren mahkemede Suna'nın, pişmanlığını ve Bayram'ı sevdiğini söylemesiyle Bayram kendini savunmaya başlar. Mahkeme, Bayram'ın ruh hastası olmadığına karar verir. Bayram, bütün servetini şirketindeki işçilerine bağışlar. Suna ile Bayram evlenmeye ve köyde yaşamaya karar verirler.¹⁰² Bu film bir Frank Capra uygulamasıdır.

¹⁰² Nazlı KIRMIZI, Geleneksel Anlatılar ve Söylen: Türk Güldürtü Filmleri Üzerine Yapısalcı Bir Çözümleme, A.Ö.F. Yayınları No.148, Eskişehir, 1990, ss.16-17.

25- Filmin Adı Yapım Yılı : KILIBİK - 1983
Yönetmen : Ahmet Sezerel, Muzaffer Hiçdurmaz
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Nevra Serezli, Ali Şen,
Sümer Tilmaç, Hüseyin Kutman, Sırrı
Elitaş
Senaryo : Osman F. Seden
Görüntü Yönetmeni : Orhan Oğuz
Yapımevi : Uğur Film (Memduh Ün)
Konu : Namlı bir kabadayıya benzetilen ve
bundan yararlanarak çeşitli olaylar içine giren iki çocuk babası bir
adamın öyküsü.¹⁰³

26- Filmin Adı Yapım Yılı : TOKATÇI - 1983
Yönetmen : Natuk Baytan
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Nazan Saatçi, Şevket
Altuğ, Ünal Gürel, Ali Şen
Senaryo : Suphi Tekniker
Görüntü Yönetmeni : Rafet Şiriner
Yapımevi : Cem Film (Yahya Kılıç)
Konu : Bir başlık parası öyküsü.¹⁰⁴

27- Filmin Adı Yapım Yılı : POSTACI - 1984
Yönetmen : Memduh Ün
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Fatma Girik, Erdal
Özyağcılar, Ulvi Alacakaptan, Necdet
Yakın, İhsan Yüce

¹⁰³ Agah ÖZGÜÇ, Türkiye Sinema Eseri Sahipleri Meslek Birliği, Türk Filmleri Sözlüğü, Cilt II, 1974-1990, s.188.

¹⁰⁴ A.g.e., s.191.

Senaryo : Umur Bugay
Görüntü Yönetmeni : Orhan Oğuz
Müzik : Cahit Berkay
Yapımevi : Uğur Film (Memduh Ün)
Konu : Sevtap (Fatma Girik) aynı mahallede oturan posta dağıtıcısı Adem'e (Kemal Sunal) aşiktir. Ve birbirlerini deli gibi severler. Bu arada tatilini geçirmek için Türkiye'ye gelen Sevtap'ın ağabeyi bu ilişkiye karşı çıkar. Ama Sevtap sonunda sevdiği adama kaçar ve çeşitli olaylardan sonra Sevtap'la Adem Evlenir.¹⁰⁵

28- Filmin Adı Yapım Yılı : KERİZ - 1985

Yönetmen : Kartal Tibet
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Perihan Savaş, Müge Akyamaç, Halit Akçatepe, Aliye Rona
Senaryo : İhsan Yüce, Erdoğan Tünaş
(Osman Şahin'in bir öyküsünden)
Görüntü Yönetmeni : Çetin Gürtop
Yapımevi : Erler Film (Türker İnanoğlu)
Konu : Saf bir köylü ile hakkında çirkin dedikodular çıkarılan karısını öyküsü.¹⁰⁶

29- Filmin Adı Yapım Yılı : TARZAN RIFKI - 1986

Yönetmen : Natuk Baytan
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Suna Yıldızoğlu, Saadettin Erbil, Dinçer Çekmez, Asuman Arsan
Senaryo : Natuk Baytan

---

¹⁰⁵ A.g.e., s.217.

¹⁰⁶ A.g.e., s.217.

Görüntü Yönetmeni : Rafer Şiriner
Yapımevi : Cem Film (Yahya Kılıç)
Konu : Kirli işlerde kullanılmak üzere mafyanın eline düşen fakir ve sakar bir adamın öyküsü.¹⁰⁷

30- Filmin Adı Yapım Yılı : JAPON İŞİ - 1987

Yönetmen : Kartal Tibet
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Fatma Girik, Sümer Tilmaç, Asuman Arsan, Reha Yurdakul
Senaryo : Erdoğan Tünaş
(Küçük Afacan adlı TV dizisinden)

Görüntü Yönetmeni : Erdoğan Ererez

Yapımevi : Cem Film (Yahya Kılıç)

Konu : Başak (Fatma Girik) iki rakip gazino sahibinin paylaşamadığı bir şarkıcıdır. Genç kadın öldürüleceğinden korkarak kılık değiştirip yurtdışına kaçar. Gazinolar Başak'ı ararken, karşılına şarkıcının bir kopyası çıkar. Gerçekte bu Başak değil tıpa tıpa ona benzeyen robottur. Bu robotu uzaktan kumanda eden garson Veysel'in (Kemal Sunal) bir saldırıdan kurtardığı Japon arkadaşıdır. Ve robot, Başak'ın yerine sahneye çıkar, genç kadın da yurda döner. Olaylar tam bir arap saçına döner.¹⁰⁸

31- Filmin Adı Yapım Yılı : YAKIŞIKLI - 1987

Yönetmen : Orhan aksoy

Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Ayşegül Uyguner, Tuncer Sevi, Muharrem Gürses, Güzin Özipek

---

¹⁰⁷ A.g.e., s.279.

¹⁰⁸ A.g.e., s.308.

Senaryo : İlhan Engin
Görüntü Yönetmeni : Abdullah Gürek
Yapımevi : Ün,Sed Film (Memduh Ün -
Osman F.Seden)
Konu : Kamyonetle gazete satıcılığı yapan bir
adamın (Kemal Sunal) öyküsü. Adam, bir arkadaşına özenerek
telsizle bir kızla tanışır. Genç kız da bir gazetede çalışmaktadır.
Birbirlerine aşık olduktan sonra evlenirler. Ev tutacak paraları
olmadığı için gerdek gecesini kamyonette geçirirler.¹⁰⁹

32- Filmin Adı Yapım Yılı : BIÇKIN - 1988

Yönetmen : Orhan Aksoy
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Nilgün Belgün, Bora
Ayanoğlu, Necati Bilgiç, Leman Çıdamlı
Senaryo : İlhan Engin, Orhan Aksoy
Görüntü Yönetmeni : Abdullah Gürek
Yapımevi : Uğur Film (Memduh Ün)
Konu : Birbirine benzeri olan iki bıçkın
delikanlıyla, sonunda gerçeğine dönen aşık bir genç kadının
güldürüsü.¹¹⁰

33- Filmin Adı Yapım Yılı : İNATÇI - 1988

Yönetmen : Kartal Tibet
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Selma Yaman, Hüseyin
Kutman, Asuman Arsan, İhsan Yüce

---

¹⁰⁹ A.g.e., s.326.

¹¹⁰ A.g.e., s.337.

Senaryo : İlhan Engin, İhsan Yüce
Görüntü Yönetmeni : Rafet Şiriner
Müzik : Cahit Berkay
Yapımevi : Cem Film (Yahya Kılıç)
Konu : Baraj yapımı için kamulaştırma yoluna gidilen iki komşu köyle, birbirlerini seven iki ağa çocuğunun sevda öyküsü.¹¹¹

34- Filmin Adı Yapım Yılı : POLIZIEI - 1988

Yönetmen : Şerif Gören
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Babett Jutte, Yalçın Güzelce

Senaryo : Hüseyin Kuzu
Görüntü Yönetmeni : Erdal Kahraman
Yapımevi : Penta Film (Turgay Aksoy)
Konu : Farklı kültürlerin çatışması karşısında kişiliğini bulamayan çöpçü Ali Ekber'in (Kemal Sunal) Berlin'deki trajikomik öyküsü.

Not : Filmin tümü Federal Almanya'da çekildi.

Ödül : Sinema yazarlarının geleneksel seçiminde (1988) en iyi üç filminden biri oldu. Ve Erdal Kahraman En İyi Görüntü Yönetmeni seçildi.¹¹²

---

¹¹¹ A.g.e., s.342-343.

¹¹² A.g.e., s.345-346.

35- Filmin Adı Yapım Yılı : SEVİMLİ HIRSIZ - 1988
Yönetmen : Kartal Tibet
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Nil Ünal, Bülent Kayabaş,
Reha Yurdakul
Senaryo : Kanat Tibet, Ali Akdeniz
Görüntü Yönetmeni : Rafet Şiriner
Yapımevi : Cem Film (Yahya Kılıç)
Konu : Sevdiği kızın gönlünü çalabilmek için
hırsız kılığına giren bir adamın komik öyküsü.¹¹³

36- Filmin Adı Yapım Yılı : UYANIK GAZETECİ - 1988
Yönetmen : Kartal Tibet
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Nesrin Akkoç, Kutay
Köktürk, Ahmet Açıan
Senaryo : İhsan Yüce
Görüntü Yönetmeni : Rafet Şiriner
Müzik : Cahit Berkay
Yapımevi : Cem Film (Yahya Kılıç)
Konu : Yanlış haberler üreterek çalıştığı
gazeteyi zor durumda bırakan bir gazetecinin öyküsü.¹¹⁴

37- Filmin Adı Yapım Yılı : TALİH KUŞU - 1989
Yönetmen : Kartal Tibet
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Yasemin Yalçın, Nevzat
Okçugil, Bülent Kayabaş
Senaryo : Erdoğan Tünaş

---

¹¹³ A.g.e., s.347.

¹¹⁴ A.g.e., s.349.

Görüntü Yönetmeni : Çetin Gürtop
Yapımevi : Erler Film (Türker İnanoğlu)
Konu : Bir nakliye şirketinde hamallık yapan altı çocuklu taşralı bir garibanla, büyük ikramiye çıkan piyango biletinin öyküsü.¹¹⁵

38- Filmin Adı Yapım Yılı : ZEHİR HAFİYE - 1989
Yönetmen : Kartal Tibet
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Nur Gürkan, Şemsi İnkaya, Leman Çıdamlı
Senaryo : Orhan Aksoy, Osman F.Seden
Görüntü Yönetmeni : Abdullah Gürek
Yapımevi : Uğur Film (Memduh Ün)
Konu : Polisiye romanlara düşkün bir salak kabadayıyla bir mafya babasının kızının güldürüsü.¹¹⁶

39- Filmin Adı Yapım Yılı : KOLTUK BELASI - 1990
Yönetmen : Kartal Tibet
Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Sema Çeyrekbaşı, Gökhan Mete, Berna Laçın
Senaryo : Erdoğan Tunaş
Görüntü Yönetmeni : Abdullah Gürek
Müzik : Cahit Berkay
Yapımevi : Cem Film (Yahya Kılıç)
Konu : Rakiplerini ağır bir yenilgiye uğratıp seçimleri kazanan imar müdürlüğünde görevli saf bir adamın güldürüsü.¹¹⁷

---

115 A.g.e., s.365.

116 A.g.e., s.367.

117 A.g.e., s.377.

- 40- Filmin Adı Yapım Yılı : VARYEMEZ - 1991
- Yönetmen : Orhan Aksoy
- Oyuncu Kadrosu : Kemal Sunal, Yasemin Yalçın, Leman Çıdamlı, Gazme Gözalan, Kadir Savun
- Senaryo : Erdoğan Tünaş
- Görüntü Yönetmeni : Çetin Gürtop
- Yapımevi : Erler Film (Türker İnanoğlu)
- Konu : Çevresinde eli sıkılığı ile bilinen Ragıp Elibol'un (Kemal Sunal) sahte bir örgüt tarafından kaçırıldığında ailesi ve çevresi tarafından yüzüstü bırakılmasının ve sonuçta da bütün bunların intikamını almasının tirajikomik öyküsü.

2.3. Televizyonda Sinema Filmi Olarak Çekilmiş Olan

Kemal Sunal Filmleri Gösterimi (1990-1997)

2.3.1. Türk Televizyonlarında Komedi

Doç.Dr.Erol Mutlu, Televizyonu Anlamak adlı, eserinde şöyle yazmıştır. Türk Sineması toplumun duygu yapısını, anlatıları kurmada, anlatı tekniklerinde kısacası anlatı düzleminde pek önemsenmemiştir. Daha çok "yıldız" fenomenini sömürmüştür izleyici toplamak için. Endüstrinin en önemli unsuru olan (Çünkü sermaye, hem de "nakit" olarak bir tek onlarda bulunmaktadır) "bölge dağıtımcıları"nın film taleplerini tür ya da konu olarak değil, baş oyunculara göre yapmaları bu durumun sağlam göstergelerinden biridir. Ama Türk Sineması, popülerliğini ve gelirini sadece bu fenomene dayandırmıştır. Filmin öyküsü, anlatı tekniği ve yapısı pek önemsenmemiştir. Bu unsurlar Ayhan Işık'ın, Göksel Arsoy'un, Belgin Doruk'un vb. paketlenip izleyiciye sunulduğu bir ambalaj işlevini görmüştür. Diğer ülkelerde ise ambalaj "yıldız"dır genellikle. Bu özellik, çok ayrıksı örnekler dışında, özgün anlatı geleneklerinin Türk Sineması'nda gelişip kökleşmesini engellemiştir. Ama tek neden bu değildir elbette. Taklitçiliğin, en başta Amerikan eğlence sinemasını taklit etmenin, ekonomik bakımdan hem az tehlikeli, hem de birçok maliyet kalemini iyice azaltan (örneğin özgün senaryo, sofistike yönetim vb. için çok para harcanmaması gerekmemektedir) bir uygulama olması nedeniyle, Türk Sineması'nda alabildiğine yaygınlığı nedenlerden bir başkasıdır.

Türk Sineması'ndaki komedi türü de bu gelenekselleşmeme sancularından payını almıştır. Komedi, Türk Sineması'nda "salon filmi" tabir edilen ve Amerikan orta sınıfı değerleriyle bezeli Holywood filmlerinin uyarlamalarında, taklitlerinde ikinci plandaki unsur olarak; ya da örneğin kötü adamlıktan komikliğe geçen Sadri Alışık gibi; ya da melodramların hüznü ve duygusal güldürü unsurunu oluşturan yardımcı oyunculuktan, duygusallığı daha ağırlıklı duygusal güldürü benzeri filmlerde baş oyunculuğa yükselen

Suphi Kaner gibi komik "yıldızlar"ın ünlerini hızla sömürüp tüketmeye yönelik, birbirinin benzeri filmlerle karakterize olmaktadır.

Türk Sineması'ndaki bu güldürü unsurları bir tür başlığı altında toplanabilecek bütünlüğe ulaşamamışlardır. Bunun başta gelen nedeni de komikliğin sadece "yıldız"a dayanması; bağlamın, anlatı yapısının hiçe sayılmasıdır. Türk Sineması'nda geçmişte komedi filmleriyle adını duyuran bir yönetmen ya da senaristin bulunmaması bu görüşü desteklemektedir. Buna karşılık komedi yıldızları da, bir tarza damgalarını vurabilecek özgünlüğe ulaşamamışlardır. Dolayısıyla televizyon komedisinde Türk Sineması'ndan devralınan bir anlatı geleneğinden, bir tarzdan söz etmek mümkün değildir. Bununla birlikte, sinemadaki "Adanalı Tayfur" (Öztürk Serengil); "Turist Ömer" (Sadri Alışık) gibi tipler televizyonda "Ali Uyanık" (Ali Poyrazoğlu), "Domates Güzeli" (Ayşen Gruda) gibi bazı komik tipleri en azından fikir düzeyinde etkilemişlerdir. Ancak televizyondaki bu tipler devamlılık gösteren bir komedi biçimine dönüşmemiştir; böylesi bir biçimin oluşmasına da katkıda bulunamamışlardır.

Bugün Türk Sineması'nda komedi türü için, gerek tiplene, gerekse anlatı yapısı ve tekniği bakımında özgün sayılabilecek bir düzeye ulaşıldığını söylemek mümkün. Komedinin doğal özünü kavrayıp, toplumun "doğal olmayan" yanlarına yüklenen filmler üretiliyor. Türk Sineması'nda bu yönsemenin özellikle televizyonun sinemayı iyice "sersemlettiği" bir dönemde ortaya çıkışı bazı açıklayıcı ipuçları veriyor bize. Televizyon, sinemadaki sıradanlığı devralmıştır; yani artık sinemada alışlagelen formüllerle ve "yıldız"larla para kazanmak pek mümkün değildir. Zira bu formüller şu ya da bu biçimde televizyonda yer almaktan; ayrıca "televizyon kişiliği" geleneksel sinema yıldızı kavramını göklerden alıp yere indirmiştir. Artık eskinin ulaşamayan, bizlerden farklı, hatta insanüstü "yıldız"ları bizim aramızda yaşamaktadır; sinema salonunun Oyuncu Kadrosu gizemli, loş ortamında,

kocaman bir perdede bizlere hafif küçümseyici bir ifadeyle bakamamaktadırlar artık; evimizdeki küçücük kutunun içine hapsolmuşlardır. Komedi, işte bu ortamda, Türk Sineması'nın televizyona seçenek türlerinden biri olarak –hem de bu sinemanın geçmişindeki köklü bir geleneğe yaslanmadığı halde ve fazla gecikmiş olarak– gelişmeye başlamıştır.

Türk Sineması'nda gerçek anlamda bir komedi türünün gelişmesine katkıda bulunanlar arasında, adı belkide ilk sırada anılması gereken Ertem Eğilmez'in yönetmen olması, bu yönsemeye "yıldız" oyuncu fenomeninin tek belirleyici etken olmadığına göstergesi. Bu gelişme sürecinin ilk kilometre taşı da, Ertem Eğilmez'in bazıları pek tanınmamış olan oyuncularla gerçekleştirdiği "Hababam Sınıfı"nın ekonomik başarısı, bu filmin dizisel üretimine de yol açmış; dizinin her filmi ise, bir yan ürün olarak film piyasasına yeni yeni komedi yıldızları sunmuştur. Kemal Sunal, Halit Akçatepe, Şener Şen bu yıldızlardan bazılarıdır. Bugün yıldız oyuncularıyla (Kemal Sunal, Şener Şen, Uğur Yücel, Erdal Özyağcılar vb.) yönetmenleriyle (Nesli Çölgeçen, Yavuz Turgul, Başar Sabuncu, vb.) senaryocularıyla komedinin bir tür olarak kökleştiğini söylemek mümkündür. Nedir ki, televizyonla sinema arasındaki ilişki, henüz bu gelenekten televizyonun yararlanmasına elveren bir düzeye ulaşmış değildir. Elbette sorun bir tek bu ilişkinin niteliği ve düzeyinde değil, belki daha çok, egemen resmi bakışın, televizyon için izin verdiği komedi yabanlığı ve evcilliği düzeyindedir de.¹¹⁸

2.3.2. TV Kanallarının Kemal Sunal Filmlerine Yönelmesindeki Faktörler

1990'lı yıllarda Türkiye'de özel TV kanalları kurulmaya ve süratle artmaya başlamıştır. Yasal altyapı henüz hazır olmadan başlayan bu fiili durum bir süre böyle devam etmiştir. Temmuz 1993'te TRT tekeli kaldırılmış, daha

---

¹¹⁸ Erol MUTLU, *Televizyonu Anlamak*, Gündoğan Yayınları, Ankara, 1991, ss.265-268.

sonra çıkarılan yasa ile özel TV-Radyo yayıncılığı hukuki bir statüye kavuşmuştur.

Eser sahibinin haklarını düzenleyen ve koruyan bir Telif Hakları Yasası yapılamadığından, sadece yapımcıya ödenen bir telifle oldukça ucuza elde edilebilen Türk filmleri, 1990'lı yıllarda özel TV kanallarında çok yoğun bir şekilde yayınlanmaya başlamıştır. Bir günde 6-7 Türk filmi yayınlayan kanallar olmuştur. Kemal Sunal filmleri de bundan nasibini almıştır.

2.3.2.1. Rating Kaygısı

Özel TV kanalları birer ticari kurumdur. Kârı amaçladıkları için ve tek gelirlerinin reklam olması, reklam pastasından daha fazla pay alabilmek için daha fazla izlenme çabaları, yani Rating kaygısı başlamıştır.

Reklamlar, izleyicisi fazla olan program ve kanallara aktığından TV yöneticileri halka hitaben program yapma, filmleri oynatma yolunu çoğunlukla tercih etmektedirler.

Türk filmlerinin, sanatçılara telif ödenmemesinden dolayı, kanallara ucuza mal olmasından ve Kemal Sunal filmlerinin defalarca oynamasına rağmen, rating sıralamasında her zaman üst sıralarda yer alması, kanallara bol reklam geliri sağlaması, hemen her gün bir veya daha fazla Sunal filminin ekrana gelmesine neden olmuştur.

Show TV'nin Sunallı filmleri yapımcısından satın alması, birçok kez gösterilmesine rağmen, yine yüksek rating alması, bol reklam geliri sağlaması diğer TV kanallarının da Kemal Sunal filmlerine yönelmelerine neden olmuş, bazı özel kanallar arasında adeta Kemal Sunal filmi savaşı başlamış, hukuka intikal eden olaylar yaşanmıştır.

2.4. Televizyon İçin Çekilen Kemal Sunal Dizileri (1992-1997)

2.4.1. Özel TV Kanallarının Yerli Dizilere Yönelmesi

Rating'ini yükselterek reklam gelirini arttırmak amacıyla ve ucuz maliyeti nedeniyle Türk filmlerine olan talep artmıştır. Sinemanın durağan dönemde olması, yeni filmlerin çok az yapılması, Türk filmlerinin ekranlarda bol tekrarına neden olmuştur.

Özel kanalların, başlangıçta sadece yabancı dizi ve filmlere rağbet etmeleri halkın yerli yapımları göstermesi yönünde isteğini belirten tepkilerine neden olmuştur. Türk filmlerinin yanı sıra bu kez yerli diziler de yapılmaya başlanmıştır. Hemen her TV kanalı böyle bir girişimde bulunmuştur.

2.4.2. Kemal Sunal'ın Dizileri

Sinemadaki kriz tüm sektörü oldukça ağır şekilde etkilemiş, bundan nasibini almayan kalmamıştır. Kemal Sunal'da sinemanın bu buhranlı döneminde TV kanalıyla yaptığı dizi anlaşmasının gereği olarak kamera karşısına geçmiştir. Genelde dizi çekimlerinde bir taraftan dublajın gerçekleşmesi, diğer yandan da TV'de gösterilmesi olayı vardı.

Kemal Sunal dizileri TV seyircisinin beğenisini kazanmıştır. Öyle ki Sunal, Hürriyet'in düzenlediği "Televizyon Yıldızları 94" adlı yarışmada "Onur Ödülü"ne layık görüldü.

2.4.2.1. "Saygılar Bizden" Dizisi

Senaryosunu Umur Bugay'ın yazdığı, yönetmenliğini Zeki Ökten'in yaptığı "Saygılar Bizden" adlı dizi Star TV'de yayınlandı. 1992 yılında çekilen dizi aynı yıl içinde gösterime girdi. 13 bölümden oluşan dizinin her bölümü kendi içinde bir bütündü. Kemal Sunal'ın ilk TV dizisi olması nedeniyle önemli bir yere sahiptir. Teknik anlamda sinema filmi çekimiyle, dizi çekimi arasında

büyük farklar vardır. Mesela sinema filmi 35 mm'lik kamera ile çekildiği halde bu dizi filmde de olduğu gibi bütün dizi filmler video kamerayla çekiliyor.

Dizide insanların makineleştğini görüyoruz, sinema filminde ise duygular yoğun bir biçimde yaşıyor.

"Saygılar Bizden" adlı dizi genel anlamda adalet mekanizmasını eleştiren bir dizi filmidir. Cumartesi günü saat 20.05'te oynayan bu dizide Kemal Sunal'ın dışında Erol Demiröz, Yaman Okay, Alev Oraloğlu adlı sanatçılar rol almıştır.

2.4.2.2. "Şaban Askerde" Dizisi

1993-94 yıllarında çekilen bu dizinin ilk 13 bölümü Sulhi Dölek tarafından yazılmıştır. Geriye kalan 15 bölümü ise Levent Evkuran tarafından yazılmıştır. İlk 13 bölümün yönetmeni Orhan Oğuz, geriye kalan bölümleri Halit Akçatepe yönetmiştir. Aynı yıllarda Star TV'de gösterilmiştir. Pazartesi günleri saat 20.05'te gösterilen "Şaban Askerde" dizisi büyük ilgi görmüştür.

Askerlikte insanların başından geçen olayları gülünç bir şekilde seyirciye anlatan bir dizidir. Bu dizide Kemal Sunal'ın dışında Halit Akçatepe, Dinçer Çekmez, Özlem Savaş gibi oyuncular yer almıştır.

2.4.2.3. "Bay Kamber" Dizisi

1994 yılında çekilen bu dizi aynı yıl Star TV'de gösterime girmiştir. iki bölümlük hakkı "Şaban Askerde" dizisinde kullanılınca 11 bölüm olarak çekilmiştir. Değişik gün ve saatlerde gösterilerek deneme tahtası gibi kullanılan bu dizi halk tarafından ilgiyle izlenmiştir.

"Mike Hammer'den esinlenen "Bay Kamber" dizisi onun yerli versiyonu olmuştur. İlk iki bölümü Gürcan Töreci, üçüncü bölümü ise Oya

Yüce yazmıştır. İlk üç bölümü Yaşar Seriner tarafından yönetilmiştir. Geriye kalan 8 bölümü Muzaffer Abayhan tarafından yazılmış, Ünal Küpeli tarafından yönetilmiştir.

Kemal Sunal ve Ebru Şimşek'in başrolünü paylaştığı dizinin her bölümünde olaylar değiştiği gibi, sanatçı kadrosu da değişmiştir.

2.4.2.4. "Şaban İle Şirin" Dizisi

Çekimlerine 10 Aralık 1996'da başlayan dizi 10 Şubat 1997'de gösterime hazır hale geldi. Aylarca aranan çocuk yıldız açılan yarışma sonucunda bulunmuştur. Şaban'ın çocukla başından geçen olayları anlatan bu dizide sevgi ve hoşgörü işlenmektedir. Bir mahalleyi ve bu mahallede yaşayan insanların birbiri ile olan münasebetlerini anlatan bir dizi filmidir.

Yönetmenliğini Oğuz Yalçın'ın yaptığı, senaryosunu Levent Evkuran'ın yazdığı bu dizide Kemal Sunal'ın yanısıra Münir Özkul, Halit Akçatepe, Dinçer Çekmez, Asuman Arsan, Selçuk Uluergüven, Yaman Tarcan, Tuncay Akça, Uğur Kıvılcım, Cengiz Sezici, Necdet Yakın ve yarışma sonucu seçilen çocuk oyuncu Tuğçe Gedik oynamıştır. 5 Mart 1997'de ATV'de gösterime girmiştir.

3- KEMAL SUNAL'IN YAŞAMI, SANATÇI KİŞİLİĞİ ve MEDYADAKİ DURUMU

3.1. Kemal Sunal'ın Yaşamı ve Sanatçı Kişiliği

Kemal Sunal'ın kim olduğunu, hakkında yazılanlardan alıntılar yaparak ele almak istiyoruz:

"Atatürk'e ayıp etmemek" için değil, ağız tadıyla doğum gününü kutlamak için bir gün rötarlı doğdu (11 Kasım 1944).¹¹⁹

Kokteyllerde boy göstermez. Gösterişe prim vermez. Medyaya ise hiç yüz vermez. Teklifsiz mikrofonları elinin tersiyle iter geçer, ertesi gün hakkında yazılacaklara hiç aldırmandan. Kalabalıklardan nefret eder. Özel hayatında son derece ketum ve titizdir. Ailesini tanıyan yoktur, çünkü buna izin vermez. 1972 yılında evlendiği eşi Gül, oğlu Ali ve kızı Ezo'yla birlikte oldukça kapalı bir hayat yaşar. İstanbul'un Anadolu yakasında oturur. Stardır, ama sade bir vatandaş gibi yaşar. İçkisi, sigarası, kumarı, gece hayatı yoktur. Pek çok kişi gibi uçağa binmekten korkar, hatta vapura binerken tedirgin olur. Bunu da "Hatırlamıyorum, çocukken sallandık, mallandık galiba" diye açıklar. 11 Kasım 1944 yılında Küçükpazar semtinde doğmuş.¹²⁰

Küçükpazar, sabah 6'da işbaşı yapanların, kardeşlerin, hep birbirlerinin ya da anne-babalarının eski elbiselerini giyerek büyüdükları bir semttir. Küçükpazarlı'lar, Kemal Sunal'ın dünyaya geldiği İkinci Dünya Savaşı günlerinde de yıllık izin, deniz kenarı tatil bilmezlerdi, bugün bile hâlâ bilmezler.

Küçükpazar gecekondu dönemi öncesi İstanbul'un gecekondulaşmış eski Osmanlı Konaklarının semtidir.

---

¹¹⁹ Tan Gazetesi, 24 Haziran 1995.

¹²⁰ Hürriyet Bayram, 3 Mart 1995, s.3.

Hazine arazileri nasıl gecekonduların ortamı olmuşsa, eskiyen, yıkılmaya yüz tutan eski Osmanlı konakları da imparatorluğun çöküşünden sonra gecekondulaşmaya başlamıştı. O koca konakları onarmak mümkün değildi. Aileler Cumhuriyet'le birlikte küçülmeye başlamıştı.¹²¹

Küçükpazarlı Sunal'ın çocukluğu yoksulluk içinde geçmiş. Migros'tan emekli olan babasına yardımcı olmak için çok çalışmış. "Ben yoksul bir ailede büyüdüm ve yetiştim. Filmlerimdeki bir çok karaktere benzer yanlarım oldu" der.

Vefa Liessi'nde öğrenciyken, tiyatroya başlamış. 1966 yılında felsefe öğretmeni onu elinden tutup Kent Oyuncuları'na götürmüş. Daha sonra Ulvi Uraz ve Devekuşu Kabare Tiyatrosu. Bir gün hoş bir tesadüf hayatını değiştirmiş. Devekuşu Kabare'de oynarken yönetmen Ertem Eğilmez'in dikkatini çekmiş. 1972 yılında Eğilmez'in çektiği ibir filmde ilk rolünü almış. 1974 yılında da ikisi bir arada yürümediği için tiyatroyu tamamen bırakmış. Şöhret basamaklarını hızla tırmanırken, başı dönmeyenlerden o. Yaşamında en önemli şeyleri "**Filmlerim, ailem, yakınlarım ve Türkiye**" diye tanımlıyor. Bugün onu Edirne'den Kars'a kadar herkes tanıyor. Hatta yurtdışında bile. Nerede Türk varsa orada filmleri izleniyor. Bugüne kadar 81 filmde oynadı Komikliği, saflığıyla milyonların gönlünü fethetti. Son yıllarda da **Saygılar Bizden, Şaban Askerde ve Bay Kamber** adlı televizyon dizilerinde boy gösterdi¹²² ve en sonunda toplumsal vaka olan Kemal Sunal filmleri bilimsel araştırma konusu oldu. Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Öğretim Üyesi Dr.Nazlı Kırmızı "Türk Güldürü Filmleri Üzerine Yapısal Bir Çözümleme" başlıklı çalışmasında, Kemal Sunal filmlerini incelemiştir. Araştırmanın sonuçları "Şaban'a rağbetin nedenlerini ortaya

---

¹²¹ Tan Gazetesi, 24 Haziran 1995.

¹²² Hürriyet Bayram, 3 Mart 1995, s.3.

koyuyor. En temel neden 1960'larda başlayan, 75'lerde alevlenen ve halen de süren kırsal kesimden büyükkente göç hareketi.¹²³

Hababam Sınıfı öyküleri ile sinema uyarlamalarında oynadığı "**İnek Şaban**" tipiyle kazandığı ününü "**İyi iş yapan**" güldürü filmleriyle sürdüren Kemal Sunal daha sonra çevirdiği filmlerde bu tiplerden büyük ölçüde yararlanır. 1974-75 yıllarında çekilen ilk Hababam'larda seyirciye sunulan Şaban tipi 1977 yılından başlayarak yeni bir dizinin öncüsü olmuştur: Şaban filmleri. Şaban artık Hababam sınıfının öğrencisi değil, adını verdiği filmlerin kahramanıdır: Şabanoğlu Şaban (1977), En Büyük Şaban (1983), Şabaniye (1984), Orta Direk Şaban (1985), Atla Gel Şaban (1984), Katma Değer Şaban (1984). Hemen bütün olaylar onun çevresinde döner. Yalnızca ona özgün sözler, mimikler vardır, belirli bir davranış biçimi sergiler. Kahramanı, Postacı Adem, sahte Doktor Kemal ya da köylü Bayram olan filmlerde de Şaban'dan ayrımlı biri değildir Kemal Sunal. Adı ayrımlı olan bu filmlerde de aynı kahramanın serüvenleri anlatılmaktadır.¹²⁴

Şaban filmleri, köy kent arasındaki çatışmaya bağlı olarak, kırsal kesim insanının çelişkilerine dayanıyor. Kente göç ettikten sonra daha üst kültür ve gelir seviyesine sahip kent insanı karşısında "alt tabakayı" oluşturuyor ve pek çok çelişki yaşıyor kırsal kesim insanı. İşte Kemal Sunal'da her bir filmde onları oynuyor. "Ekran ya da sinema perdesi karşısındaki izleyici, Şaban'ın yaptıkları, ettikleriyle özdeşleşiyor ve o film içinde eriyip gidiyor.

Kemal Sunal'ın tüm filmlerinde konu aynı, sadece isimler değişik: Saf gibi görünüp, cin gibi çarpıyor. Kırmızı'nın araştırmasında konu edilen bu filmlerin değişmeyen konusu şu: Şaban, mutlaka farklı bir toplumsal çevreye giriyor. Çoğunlukla yoksul ve çoğunlukla da köyden büyük kente göç ediyor.

¹²³ Hürriyet Gazetesi, 20 Haziran 1995.

¹²⁴ Nazlı KIRMIZI, Geleneksel Anlatılar ve Söylen: Türk Güldürü Filmleri Üzerine Yapısalcı Bir Çözümleme, Anadolu Üniversitesi, Açıköğretim Fakültesi, Eskişehir, 1990, s.15.

Çevresindekiler onu farklı biri olarak görüyor. Mutlaka evlenmek istediği bir kadın oluyor. Sevdiği kadınla arasında çatışmalar, anlaşmazlıklar çıkıyor. Tabii her filminde kötüler de mevcut. Onu ya da sevdiğini bu kötüler hep güç durumda bırakıyorlar. Şaban da onları yenmek için hile yapıp, her zaman kötülerini yeniyor ve sevdiği kadınla evleniyor: Vee... "**Mutlu Son**".¹²⁵

Yeşilçam'ın çok film ürettiği dönemlerde zirveye çıkan yükseliş, özel televizyonlarla birlikte patladı ve kabına sığmadı Kemal Sunal...

Nebil Özgentürk "Unutulmayanlar" adlı kitabında şöyle yazmış:

"Kemal Sunal, kimdir bu filmlerde" diyorum... işte yanıtı: Bence sosyologların araştırması lazım. Sanıyorum, Kemal Sunal, Türk halkının kendisi, yansımasıdır, her şeyidir. Kemal Sunal'da sevgi hoşgörü, sıcaklık var. Meseleleri hep sevgiyle hallediyor. Çok kızdığı zaman bile dövmüyor. Eşşekoğlu eşek deyip bir tokat atıyor en fazla yola getirmek için. Halk bunu seviyor, kendini buluyor. Tabii biraz da çarıklı yanı var, o da halkımızın genel karakteri. Kemal Sunal halkı günlük dertlerinden kurtarıyor. Düşünün ki adam o gün eve geliyor, işinde kavga etmiş. Kemal Sunal filmi seyrediyor ve başka bir aleme giriyor. Bir iddiamda şu; iktidarlar ayakta durabiliyorsa Kemal Sunal sayesinde. Halkın kızgınlığını, sevgiye hoşgörüye çeviren Kemal Sunal'dır. Bazen ilaç, bazen engel. Gecekonuda oturan eğer patlamıyorsa, bunun sebebi Kemal Sunal'dır. Filmlerde mesajlar da var ayrıca. Ve 15 yıl öncesinin mesajları günümüzde hâlâ geçerli. Ama sert mesajlar değil. Halk bu mesajları yumuşak algılıyor".¹²⁶

Bir röportajında "Kemal Sunal'ı inceleyin" diyen ünlü oyuncuya yanıt, ruh hekimi Dr.Faruk Bayülkem'den geldi.

¹²⁵ Hürriyet Gazetesi, 20 Haziran 1995.

¹²⁶ Nebil ÖZGENTÜRK, Unutulmayanlar, 1. Baskı, İstanbul, Kasım 1996, s.83.

Bakırköy Ruh ve Sinir Hastalıkları Hastanesi eski başhekim, Ruh ve Sinir Hastalıkları Uzmanı Dr.Faruk Bayülkem onun filmlerinin hep aynı ilgiyi görmesi ve güldürmesini ise şöyle yorumluyor:

"Ele alınan konular, eskimeyen konular. Filmlerinin senaryosunu yazanlar Türk halkının neye güleceğini çok iyi biliyor. Filmleri eskimiyor. Çünkü Türk halkının zevkleri değişmiyor. Halkın beğendiği konuları da Kemal Sunal, bir halk sanatçısı olarak usta bir kuyumcu gibi işliyor.

Kemal Sunal, takdir edilmesi gereken bir sanatkâr. Ama tek başına bir şey değil.Filmlerinin kahramanları da, yazarlar da, çekenler de önemli. O doğal hareketleriyle oynuyor. Yemek yerken olduğu gibi, yürürken olduğu gibi doğal.Halk onu bu haliyle beğeniyor, eskimemiş ve eskimeyecek..."¹²⁷

Sosyolog Can Kozancıoğlu ise "Kemal Sunal" vakasını şöyle değerlendiriyor: "seyircisine çok yakın, çok tanıdık geliyor. Nasıl bir arkadaşınızın şaşkınlığına 10 yıl boyunca her karşılaşmanızda gülebilerseniz, aynen öyle. "Vay Şaban vay, n'aber? Tipe bak yaa, bizim Şaban yaa" ilişkisi..."¹²⁸

"Kemal Sunal filmlerinin bir evriminden sözetmek mümkün. Bu evrim boyunca Kemal Sunal filmlerinin giderek Yeşilçam'daki en hakim yönelim olan püpülizmin mizahtaki sınırlarını zorladığı ve başarısını bu zorlamayla elde ettiği söylenebilir. Başlangıçta Ertem Eğilmez'in başını çektiği "Arzu Film" ekolü olarak anılan ve içlerinde Adile Naşit, Münir Özkul, Hulusi Kentmen, Halit Akçatepe, Zeki-Metin, Kemal Sunal gibi tiyatro kökenli oyuncuların yan rollerde olduğu, başrollerini ise Tarık Akan, Filiz Akın, Emel Sayın gibi starların oynadığı "aile komedileri", '70'lerde en çok izleyici toplayan yapımlar

---

¹²⁷ Milliyet Gazetesi, 15 Mayıs 1995.

¹²⁸ Hürriyet Gazetesi, 20 Haziran 1995.

arasında başta geliyordu. Bir aşk hikayesinin aksesuarı olarak sabitlenen "komedi" unsuru, toplumsal bağlarını güçlendirdikçe giderek filmler içinde ön plana çıkmaya başladı. Sol'un ilk sayısında, "Türkiye'de Neyin Filmi Çekilir?" başlıklı yazıda, Yeşilçam'ın ve yönetmenlerin halktan kopukluğu argümanına karşı çıkılmış ve tam tersine, "halk"ın gündemiyle, farklı yönelimleri göremeyecek kadar içeriden bir ilişki kurulduğundan bahsedilmişti. Yukarıda sözünü ettiğimiz toplumsal bağların güçlenmesi" de, işte bu bağlamda Türkiye nesnelüğünden doğrudan etkilenmenin pozitif bir sonucu oldu.

"Popülizmin mizahtaki sınırı" önermesini bir alıntıdan sonra açmaya çalışalım: "(...) Kapitalizm, insanı yalnızca insanlığından etmez, insanı insanlığından etme girişimlerine karşı etkin bir savaşımlı sürdürerek insanlık üreticisi rolünü de oynar." Brecht'in bu tespiti, aslında bir tespit olmanın çok ötesinde. Sermaye egemenliğinin "doğası" kavrama konusunda eksikli bir bilginin hakim olduğu solumuzda, çok önemli bir ayrım çizgisi çekiyor Brecht. Sermaye egemenliği, yalnızca yarattığı gerçekten korkunç sefalet ve vahşet düzeyinde ele alınır ve buna bir şekilde tepki üretme düzleminde kalınırsa, önermenin ikinci kısmının belkemiği "insanlık üreticisi" fonksiyonu gözardı edilirse, mücadelenin yeterli ve gerekli zenginlikte örülmesi güçleşecektir. Liberallerin ve gericilerin solun ideolojisine "fakirlik edebiyatı" ve "ağlama duvarlığı" ile yönelttiği ithamlar ciddiye alınamaz, ancak "üreticilik" ve "yaratıcılık"ın da yeterince gözetildiği söylenemez. Mizah, bu iki unsuru mutlak surette gereksinir. Devrimci demokrasinin mizah başlığında pek iyi bir karnesinin olmamasının bununla da ilgisi vardır. Bu anlamda Kemal Sunal filmleri, bu unsurlara yakınsadığı oranda ilgi görmüştür. Bunun ise, herhangi bir soyutlama emaresinin bile çok zor rastlanabildiği Yeşilçam'da, nesnellik kanalıyla gelişmesi abes değildir.

Kemal Sunal filmlerinin popüleritesi, ne tek başına "eşoğlueşek"e, ne sermayeye egemenliğinin önüne katıp sürdürdüğü bir tür hümanizmin izlerini

güçlü bir şekilde taşımasına, ne de "Şaban" tipinin sempatik olduğu iddia edilen sakarlıkları ya da saflıklarına indirgenmemelidir. Hele hele Sunal'ın canlandırdığı tipler için bir tür "anarşist", bir "anti-kahraman" ve benzeri nitelermeler kullanırken, oturup bir değil birkaç kez düşünmek gerekir.¹²⁹ Yukarıda bahsedilen evrim, burada da devreye girmektedir: Şaban'la başlayarak, hemen tüm tiplerinde Kemal Sunal yıkıcıdır, en azından verili düzeni, egemenlik ilişkilerini zedeler. Ancak bu yıkıcılık tek başına, bir tür kendinde şey olarak algılanmamalıdır. Türkiye toprağında politizasyonun giderek yükseldiği yıllar sözkonusudur ve bu yıkıcılık yine yukarıda bahsedilen "insanlık üreticisi" fonksiyonu beslediği için ilgi görmekte, yankı bulmaktadır. Ve bugün yüzbinlerce izleyici hala televizyonlarının başında bu filmleri izliyorsa –ki kesinlikle tamamı aynı ilgiye mazhar olmuyor– bu, yıkıcılığa eşlik eden bu fonksiyon sayesinde.

Çünkü emekçi sınıfların ve "müttefiklerinin" aradığı ve beklediği (tipin olgunlaştığı yıllarda, mücadele ettiği) kaos değil, bir "düzen"dir, yeni bir düzen! "Gerek sanatın, gerek normal yaşamın ve normal yaşam için sanatın etkisiyle değişmek, insan için bir haz kaynağıdır. Dolayısıyla insan kendisini ve toplumu değişebilir olarak hissedebilmelidir, bunun için de değişimleri yöneten yasaların sanat aracılığıyla eğlendirici biçimde kendisine buyur edilmesi gerekir. (...) Eğlencenin başlıca kaynağı toplumun üretkenliğidir bizce, her türden yararlı hoş gider nesneyi ve nihayet kendi iyi ben'ini üretebilmesini sağlayan mucizevi yetenektir. Pratik olmayan sıkıcı şeyleri kendisinden uzaklaştırabilme yeteneğini de buna ekleyebiliriz. (...) Ne var ki, üretmek değiştirmek demektir, bir şey üzerinde etkili olmak, bir şeye eklemeler yapmaktır anlamı."¹³⁰ Kemal Sunal'ın özellikle 77-80 arasında oynadığı filmlerde bunun izlerini bulmak mümkündür. Çöpçüler Kralı (Yön.: Z.Ökten), Kibar Feyzo (Yön.: A. Yılmaz), Devlet Kuşu (Yön.: M.Ün), Zübük (Yön.:

¹²⁹ Veysel ATAYMAN, 25. Kare, Batı ve Yeşilçam Geleneğinde Komedi Türünün Düzen Söylemi, Sayı 22.

¹³⁰ B.BRECHT, Tiyatroda Diyalektik Üstüne Notları, Sanat Üzerine Yazılar, Cem Yayınevi, 1997, s.197den aktarma.

K.Tibet) bu filmler arasında sayılabilir. Verili düzenin değişebilirliği teması, bu filmlerde öne çıkmaktadır ve değiştirecek olanı öyle uzakta aramaya da gerek yoktur. Egemen sınıfların ürettiği çeşitli iktidar biçimleri boyunca, kah bir imam, kah ağa, kah siyasi iktidar üyeleri, burjuva politikacıları tipleri, kah altilenerek, kah aşığılanarak ve teşhir edilerek bu tema ortaya çıkmıştır. Ve bu temanın terkedildiği 90'lı yıllar Kemal Sunal için de bir düşüşün başladığı yıllar olmuştur. "Şaban Askerde" dizisiyle, bu değişebilirlik, klişeleşmiş bir tipolojinin jestlerine indirgenmiş ve filmler yoğun ilgi görürken yeni tipleri beğenilmemiştir. Sunal'ın tipi, uzlaştığı noktada kaymıştır.

Evrin, elbetteki politizasyon ve toplumsal bağlarını güçlendirme ("halk"ın gündemine müdahil olma anlamında) ile son bulmamıştır.12 Eylül'ün ardından, Özallı yıllarla birlikte, sinemanın egemen kültür ve ideolojiden bağımsızlaşamamasının bir sonucu olarak, dayatılan gündemin dışına çıkılamamış, küçük Amerika olma hayalleri, liberalleşme yalanının işçi sınıfını toplumun gündeminin tamamen dışına itip, sınıf atlama hayallerini pompaladığı yıllar... Çarıklı milyoner, Tokatçı, Atla Gel Şaban, Ortadirek Şaban, Düttürü Dünya bu dönemin ürünleridir. Yoksullaşma süreci, emekçileri iktisadi olarak sarsmakta ve sınıf atlama hayallerinin de eşlik ettiği çeşitli direnç biçimleri geliştirilmektedir: Ek iş, loto-toto, at yarışı vb... Bu noktada Kemal Sunal filmlerinin bir ortak özelliğinden bahsedilebilir: Sunal'ın tiplerinin varlık koşulunu, bir gerilim alanı sağlar. 70'lerde kırdan kente göç, 80'lerde sınıf atlama ve yoksullaşma süreçleri bu gerilim alanını oluştururlar. Kır-kent gerilimi de sınıf atlama-yoksullaşma gerilimi de hem iktisadi, hem de kültürel anlamda bir salınma yol açar. Kent hem refah, hem de bozulan aile ilişkileri, tiplerin kopartılıp alındıkları kendi memleketlerinin karşı kutbu demektir. İzleyici kitesinin bugün hala bu kadar yaygın oluşunun bir nedeni de bu gerilimin sonuçlarından biridir: Egemen sınıfa karşı tepkileri, Sunal'ın tiplerini işçi sınıfının kapsayıcılığına açarken, memleket nosyonu, geride bırakılan sevgili, nişanlı... ya da sınıf atlama hayalleri, sınıftan uzaklaştırmaktadır.

Bireyci ve kollektif kimlikler arasında salınır. Emekçi kimliği her zaman baskın olan bir tür küçük burjuva vicdanı olmuştur Sunal'ın tipleri, bir türlü kendisiyle hesaplaşamayan. Nedeni ise, örgütlü mücadele ile arasındaki mesafedir. Örneğin Kibar Feyzo'da bu hesaplaşmalar, kentte yaşadıklarını etkisiyle bir sonuca ulaşır, sorunların kaynağı olarak görülen ağayı öldürür Feyzo. Bu gerilim, tiplerde canlı bir şekilde yaşamaktadır ve bugün hala her iki tehdidi de yaşayan kesimlerde alıcı bulmaktadır.

Mizah, mizah, mizah

Kemal Sunal'ın tiplerinin bugünün Türkiye'sinde hala alıcı bulmasının yarattığı, gösterdiği handikaplara çok kısa değinerek bitirmeye çalışalım:

1974'te Atıf Yılmaz'ın yönettiği "Salako" ile başrol oynamaya başlayan Kemal Sunal, bugüne kadar 66(*) tane filmde oynamış durumda. Her filminin aynı düzeyde ilgi gördüğü elbette söylenemez. Ancak hemen tüm filmlerinde göze çarpan bir olgu, kolaycılığın beslediği bir sıradanlaştırıcı etkidir.

Seyirci, düşünmeye çok fazla zorlamaz kendini: Bu yanıyla aslında dünyayı olduğundan basit gösterir. Bilinçli etkinlik, yerini rastlantılara bırakır. Sonuçta, Sunal'ın tipleri model alınacak bir zenginlik olmaktan ziyade, bir tür laboratuvar ya da kolleksiyon olarak değerlendirilmeyi hakediyor. Başta söylediğimizi tekrarlayacak olursak; Mizahın, bu zengin toplumsal eleştiri kanalının yeniden inşa edilmesi gerekiyor.

Bu süreçte sinemanın rolü mü?

Sormaya gerek var mı?...¹³¹

(*) Kemal Sunal'ın 81 tane filmi vardır.

131 Refik ADANIR - Tuncay SERDAR, SOL Aylık Siyaset, Bilim Kültür ve Sanat Dergisi, Haziran 1998.

3.2. Kemal Sunal Güldürüsünün Türk Sinemasındaki Yeri

Türk sinemasında 1970'li yıllara kadar komedi tarafı genellikle "Hareket Komedi" şeklinde tanımlanabilecek bir anlayış içermekteydi. Özünde komedi filmi olmayan bu çalışmalar, başrollerdeki oyuncuların komediyi oynamasından çok, alt kadrodaki yardımcı oyuncuların ve genellikle de star sanatçıyla olan ilişkilerinde değil, kendi aralarında cereyan eden jest-mimik vb. kişisel hareketlere dayalı yapılan esprilerden oluşmaktaydı. Komedi filmi olmayan bir filmin içinde yer alan, filmi destekleyici bir tali unsur olarak işlenmiştir.

Türk sinemasının gelişim sürecinde 1970'li yıllar önemli bir kilometre taşı oluşturmuştur. Türk sineması içerik yönünden geçirdiği değişimin yanında teknik alanda da bir takım yeniliklere açılmış, 1969 sonları ile 70'li yılların başlarında ilk kez Türk sinemasında renkli film yapılmaya başlamıştır.

Türk sinemasındaki bu değişim doğal olarak komedi türünü de içerik olarak etkilemiştir. 1970'lere kadar salt jest ve mimiğe dayanan komedi (espri), güldürü anlayışı, yerini "Durum Komedi"ne terketmiştir. Aslında "Hareket Komedi", "Durum Komedi" tarzının gelişmesiyle birden ve tamamen yok olmuş değildir. Ancak, "Durum Komedi" olarak tanımlanan, filmin temel konusunun ve olayların esprili algılanmasında, hareket komedi, yani jestlere, mimiklere dayanan güldürü anlayışı bu kez, tali bir konuma gelmiş, durum komedisini tamamlayıcı, destekleyici ve hatta güldürü doldurucu arttırıcı bir işleve sahip olmuştur.

Türk sinemasının komedi türünde yaşanan değişim sürecinin ilk önemli aktörlerinden biri Kemal Sunal'dır. Kemal Sunal'la başlayan Türk sinemasında komedi tarzının değişim süresi, teknik olanakların da iyileşmesi ile özellikle 1970'li yılların ikinci yarısından itibaren seyirciyi olağanüstü bir ilgiyle sinema salonlarına toplamaya başlamıştır. TV'nin bu yıllarda

Türkiye'deki yayınlarının henüz çok yeni ve renksiz olması, yok denecek kadar az film yayınlanması, sinema salonlarının dolu ve canlı kalmasının bu yıllardaki önemli nedenlerinden biridir.

Kemal Sunal'ın güldürü sinemasına getirdiği bu anlamdaki farklı tarz, 1980'li yılların ilk yarısında da devam etmiş ancak, ikinci yarısından itibaren özünde aynı, ancak daha sosyal içerikli bir niteliğe bürünerek 1990'lara kadar devam etmiştir. 1980'li yılların başında TRT'nin evlere renkli yayına başlaması ile, bu kez filmler sinema salonlarından evlere kadar gelerek, çok daha geniş kitlelerce izlenme olanağına sahip olmuştur. 1980'lerin sonu ile 1990'ların başlarında henüz yasal bir düzenleme ve gerekli altyapı bile henüz hazır olmadan özel TV kanallarının büyük bir hızla yayın hayatına başlaması, genelde Türk filmlerine ancak, özelde Kemal Sunal güldürüsüne olan talebi arttırmıştır.

1990'lı yılların sonlarına geldiğimiz son dönemde, 25 yıl önce Türk sinemasında komedi anlayışının değişimine sanatı ile ismini yazdırmış Kemal Sunal'ın filmleri, özel TV kanallarında filmlerin yapıldığı yıllardaki izleyici ilgisi ve talebi ile adeta tekrar rekorları kırarak yayınlanmaktadır.

Türk sinema seyircisinin bu komedi tarzına olan talebi, Kemal Sunal güldürüsünün Türk sinemasındaki yerini belirleyen bir önemli etkidir.

3.2.1. Film Konularının Seçimi

Kemal Sunal filmlerinin konularının en önemli özelliği; Türk toplumsal hayatında her dönemde yaşanan ve yaşanması muhtemel olaylardan seçilmesi yani güncelliğini hiçbir zaman kaybetmeyecek olmasıdır.

Sunal, film konularını seçerken halka yakın olmasına, mesajların halka geçmesine, güldürürken birşeyler öğretmeye, eğlendirici ve dinlendirici

olmasına dikkat etmektedir. Buna 1978 yapımı "Kibar Feyzo" filmini örnek verebiliriz:

Feyzo ile köylüsü Gülo'nun güldürüsü. Feyzo, askerden döndükten sonra Gülo'ya talip olur. Köyde Gülo'ya başka talipler olduğu için babası başlık parasını artırmaya koyar ve 10 bin peşin 10 bin de senet karşılığı Gülo, Feyzo'nun üstünde kalır. Feyzo borcunu ödemek için kente gidip çalışmaya başlar. Feyzo, köye her dönüşünde kentte gördüğü yenilikleri de beraberinde getirir, ağanın sömürdüğü köylüleri bilinçlendirmeye çalışır ve sonunda Feyzo, Ağa'yı öldürür.¹³²

3.2.2. Sunal Esprilerinin Halkın Mizah Anlayışına Yakınlığı

Türk ulusu yüzyıllardan beri mizah anlayışına çok büyük yakınlığı olan bir millettir. Mizah sevdiği gibi, mizahi mizaca, espritüel kişilere de sempatisi yoğundur.

Türk ulusunun genelde duygusal bir karaktere sahip olması ve güçsüzlere karşı, haksızlığa uğrayanlara karşı, şefkat, sevgi ve sempati duygularını yoğunlaştırarak ön plana çıkarttı Kemal Sunal. Halk kendinden birşeyler bulduğu ölçüde kendini sanatçının yerine koyar, kendini onunla özdeşleştirir. Bu durum Kemal Sunal filmlerinde açıkça görülen bir olgudur.

Keloğlanın saflığı, Nasrettin Hoca'nın uyanık, cin fikirleri, ince esprilerini günümüze taşıyarak onlara benzetecek sanatçı tipi araması Kemal Sunal ve diğer komedyen tiplerini doğurmuştur.

Sinema izleyicisi Kemal Sunal'dan sözünü ettiğimiz niteliklerden çoğunu bulduğu için filmlerine gösterdiği yoğun ilgi ile sevgisini belli etmiştir.

---

¹³² Agah ÖZGÜÇ, T. Sinema Eseri Sahipleri Meslek Birliği, Türk Filmleri Sözlüğü, Cilt 2, 1974-90, s.92.

3.2.3. Sunal'ın Canlandırdığı Tiplerin Halktan ve Halka Yakın Olması

Sunal'ın filmlerinde canlandırdığı tiplerin, günlük hayatta her zaman karşılaşılan sıradan halktan kişiler olması en büyük özelliğidir.

İyi niyetli, saf, temiz, kötülük düşünmeyen, sakar, saflıkla işleri birbirine karıştıran ancak ince bir zeka ile ya da tesadüfen işin içinden çıkıp, art niyetli kişilerin kötü yüzlerini ortaya çıkaran Kemal Sunal'ın yarattığı bu tiplere, sonuç itibariyle, izleyicinin gerçek hayatta bu yöndeki özlemlerini yansıttığı içindir ki; onun oynadığı rolden daima böyle bir beklenti içinde olmuşlar, genelde Kemal Sunal filmleri de bu doğrultuda gerçekleşmiştir.

3.2.4. Mesajların İzleyici Tarafından Kolayca Algılanması

Sunal filmlerinde, konuların günlük hayattan olması, basit ve kolaylıkla algılanabilecek şekilde olması, espri anlayışının ulusal mizah anlayışına uygunluğu, halktan tiplerin canlandırılması sonucu filmde çıkarılacak ders, ya da verilmek istenen mesajın kolayca algılanabilmesine olanak vermektedir.

Kötülerin, köşe dönücülerin, üçkağıtçıların normal hayatta da çok güçlü görünmelerine rağmen, en küçük ters çıkışta dağılmaları, güçsüz de olsa iyi niyetli kişilerin karşısında ya da doğru ve doğruların karşısında daima kaybetmeye mahkum oldukları mesajı bu nedenle kolaylıkla algılanabilmektedir.

3.2.5. Sanatın Ticari Kaygıların Önünde Yer Alması

Genelde ticari amaçla yapılmayan çok az şey vardır. Sinema dünyasında da ticari amaç güdülmeksizin bir film yapılması tabiki düşünülemez. Ancak, salt ticaret amaçlı yapılan sinema eserlerinin de kalıcı olması mümkün değildir.

Kemal Sunal, filmlerinden ticari kâr elde etme amacı ön planda olmamış, özenle yapılan filmler, kârlı film ya da kâr getirme sonucu kendiliğinden doğurmuştur. Kâr için sanat anlayışından taviz verilmemiştir. Bu

durum özellikle Kemal Sunal filmlerine sanat açısından bakan kitleler ve sinema izleyicileri üzerinde etkili olmuştur.

3.3. Kemal Sunal'ın Sanatçı Kişiliği

Vefa Lisesi'nde okurken sanata ilgi duymaya başlamış ve bu dönemde tiyatro çalışmaları yapmıştır. Ayrıca lise dışında da birçok amatör tiyatro topluluklarında rol almıştır.

Lise yıllarında bütün hocaları, Kemal Sunal'ı oyuncu olması için teşvik etmişlerdir. Akşam Gazetesi'nin düzenlediği ilk Liselerarası Tiyatro Yarışması'nda "Harput'da Bir Amerikalı" adlı oyunla büyük başarı kazanmıştır. Bu adımla başlayan oyunculuk serüveni, profesyonel tiyatro oyunculuğu ve ardından sinema oyunculuğu olarak günümüze kadar gelmiştir.

3.3.1. Tiyatro Oyunculuğu Dönemi

1966 yılında felsefe öğretmeni Belkıs Balkır tarafından elinden tutularak Kent Oyuncuları'na götürülür. Müşfik Kenter ile konuşup Kemal Sunal, kendisine teslim edilir. Böylece profesyonel tiyatro oyunculuğuna ilk adım atılmış olur. Kent Oyuncuları'nda Orhan Asena'nın "Fadik Kız", Turan Oflazoğlu'nun "Deli İbrahim" adlı oyununda görev aldı. Bu oyunlardaki rol arkadaşları ise Yıldız Kenter, Müşfik Kenter, Şükran Güngör, Kamran Yüce ve Güler Kıpçak'tır.

Buradan Pendik Tiyatrosu kuruluşuna katılır ve Orhan İyiler'in "Şarkıcı Kız" adlı oyununda rol alır. Burada ise; Oya Aydonat ve Bülent Kayabaş adlı oyuncularla birlikte çalışmıştır. Daha sonra 1967-70 yılları arasında Ulvi Uraz Tiyatrosu'nda oynadı. Ulvi Uraz, Gül Akelli, Ercan Yazgan, Aykut Oray, Savaş Yurttaş ile birlikte "Yalova Kaymakamı, Masalar, Nina, Murtaza, Gözlerimi Kapatırım Vazifemi Yaparım, Hababam Sınıfı" adlı oyunlarında görev aldı. Bir sezon Ayfer Feray, Günfer Feray, Mete İnselel, Bülent Kayabaş isimli oyuncularla birlikte oynadı (Ayfer Feray Tiyatrosunda).

Devekuşu Kabare Tiyatrosu'na girdi. Burada 1974'e kadar oynadı. Oynadığı oyunların bazıları, "Astronot Niyazi, Dün Bugün, Gergedan, Habudiyar, Yar Bana Bir Eğlence" adlı oyunlarda rol aldı. Zeki Alasya, Metin Akpınar, Ayşen Gruda, Ahmet Gülhan ile birlikte çalıştı. Tiyatroda canlandırdığı tipler, genelde oyuna göre değişen karakterlerdi. Tiyatroda hep aynı tip oynamadı, değişik tipleri canlandırdı.¹³³

3.3.2. Tiyatro Oyuncululuğundan Sinemaya Geçiş

Tiyatro oyunculuğu dönemimde hep sinema starı olmayı düşlerdi ve bunu başaracağına yüzde yüz inanıyordu. Devekuşu Kabare Tiyatrosu'nda oynarken bir gece oyunu seyretmeye gelen Ertem Eğilmez'in dikkatini çeker. O sırada hazırlığını yaptığı "Tatlı Dilim" adlı film için Tarık Akan'ın yanına arkadaşlarını oynayacak oyuncular aranmaktaydı. Basketbol grubunu oluşturacak bu oyunculardan biri de Kemal Sunal idi. Burada canlandırdığı tip tutunca ortalık birden karıştı. Ertem Eğilmez de ardarda filmler çekmeye başladı. Kemal Sunal daha ilk başta sinema oyunculuğu ile tiyatro oyunculuğunu ayırdetmiş oyuncularımızdandır.

Sinemadaki başarısının en büyük nedenlerinden biri de budur. 1972-1974 yılları arasında tiyatro ve sinema oyunculuğunu birlikte yürütmüştür. Film çalışmalarının yoğunluğu nedeniyle tiyatro oyunculuğunu 1974'de noktalamıştır.

Sunal, yüzünü kullanışı ve cana yakın tiplmesiyle halkın en sevdiği güldürü sanatçılarından biri oldu.¹³⁴

¹³³ Meydan Larousse, 2. Cilt Meydan Yayınevi, İstanbul 1985, S. "Alıntı"

¹³⁴ Meydan Larousse, 2. Cilt, Meydan Yayınevi, İstanbul 1985, S. "Alıntı"

3.4. Kemal Sunal'ın Medyadaki Durumu

3.4.1. Basında Bazı Kemal Sunal Filmleri

3.4.1.1. Polizei (1988)

Yön	:	Şerif Gören
Senaryo	:	Hüseyin Kuzu
Görüntü Yönetmeni	:	Erdal Kahraman
Müzik	:	Timur Selçuk
Oynayanlar	:	Kemal Sunal, Babett Jutte, Yalçın Güzelce, Kaya Gürel, Nilüfer Usku, Atilla Cansever
Yapım	:	Penta Film

Ali Ekber, gariban bir çöpçüdür. Berlin'de. Geceleri de amatör Türk tiyatrosunun temizliğini yapmaktadır. Bir gece, herkes gittikten sonra kostümler arasında bulduğu bir Alman polis giysisini alıp evine getirir. Ertesi gün, bıyığı keserek ve bir gözlük takarak girdiği polis kılığı içinde, havalı biçimde sokaklarda gezer. Dükkanları teftiş eder. Kahvehanelerde, önceden kendisini alaya alan arkadaşlarını korkutur. Daha önce beğendiği ama yüz bulamadığı Alman barmen tızı tavlalar. En sonunda herkesin gözü önünde, polislikten gerçek kimliğe döner.

Kemal Sunal'ın, özellikle ikinci yarıdaki başarılı oyunu ve konusunun ilginçliğine rağmen, sonu gereksiz ve abartılı biçimde uzatılınca filmin inandırıcılığı zedelenmiştir.¹³⁵

Bu röportajda yönetmen Şerif Gören, filminin doğuşunu ve amacını şöyle belirtmektedir: "Doğu Berlin'deki Brecht Tiyatrosu'nda (Berliner Ensemble) Köpenickli Yüzbaşıyı gördükten sonra böyle bir film yapma düşüncesi oluştu kafamda. 'polizei', bir yerde 'Köpenickli Yüzbaşı' oyununun adaptasyonu sayılabilir. Ama bu adaptasyonu, Türk mantığına göre yaptım ve

¹³⁵ Şükran ESEN, "80'ler Türkiye'sinde Sinema, ETAM A.Ş. Basım Tesisleri, Eskişehir, 1996, s.109.

Berlin'deki Türklerin yaşantılarından izlenimlerimi, gördüğüm uyumsuzluk biçimlerini yansıtmaya çalıştım.¹³⁶

Eleştirisinde, "Batı Berlin, kimilerine göre 68'inci ilimiz, kimilerine göre Almanya'nın kültür ve sanat kenti ve biz Türklerin özellikle Kreuzberg bölgesini mesken tuttuğumuz güzel, karmaşık, hareketli ve bereketli, öylesine çekici ve de sıkıcı bir kent. Şerif Gören, işte böylesine bir kenti tüm özelliklerinden, çelişkilerinden ve içinde barındırdığı insanların yabancılaşmasından soyutlayarak, tipik bir Kemal Sunal filmine malzeme yaparak karşımıza getiriyor,¹³⁷ diye yazan Burçak Evren, yazısının sonlarında Kemal Sunal'a hakkını vermektedir: "İkinci yarıda ise, komik olmaksızın komedyen olmanın yollarını aramış. Bir Alman polisinin en ince ayrıntılarına dek gözlenmesinden kaynaklanan, zarif, ölçülü, alışılmış tiplemesinin çok ötesine giden, başarılı bir karakteri yansıtmış"¹³⁸

3.4.1.2. Zübük (1980)

Yön	:	Kartal Tibet
Senaryo	:	Atif Yılmaz
Yapıt	:	Aziz Nesin
Görüntü Yönetmeni	:	Çetin Gürtop
Müzik	:	Esin Engin
Oynayanlar	:	Kemal Sunal, Nevra Serezli, Bülent Kayabaş, Kadir Savun, Osman Alyanak, Alpay İzer, Zeki Alpan, Nubar Terziyan, Şemsi İnkaya, Ali Şen, Metin Serezli, Memduh Ün, Hüseyin Kutman, Nevzat Okçugil
Yapım	:	Erler Film (Türker İnanoğlu)

¹³⁶ Güner YÜREKLİLİK, "Gören'in Berlin Mektubu", Cumhuriyet Gazetesi, 25 Kasım 1988.

¹³⁷ Burçak EVREN, "Gören-Sunal ikilisinin Berlin serüveni Polizei" Güneş Gazetesi, 18 Kasım 1980.

¹³⁸ A.g.y.

Zübük, tabu sayılan bir konuyu getiriyor karşımıza. Hani radyolarda, çünkü o zaman ülkemizde TV'ler yoktu, –iyi ki de yokmuş– saatlerce süren Vatan Cephesine İltihakların verildiği, ancak seçimden seçime anımsanan kırsal kesimlerimizin saf oy vericilerinin binbir vaatlerle avlandığı, son yıllarda siyasal yaşamımıza giren milletvekili transferleri ağırlığına altın karşılığı bakanlık teklifleri, Zübük'ün içine usta bir sinemasal anlatımla, tabu duvarları yıkılarak serpiştirilmiş."¹³⁹

Burçak Evren'in böyle anlattığı filmin, çekim ve gösterim koşullarını Vecdi Sayar şu sözlerle açıklamaktadır: Beyazperdeye Zübük'ü getirmek oldukça zorlu bir çalışmayı gerektiriyordu. Hele filmin çekildiği 12 Eylül öncesi koşullarda. İlginç bir rastlantı –yapımcıların adına oldukça talihli bir rastlantı olmalı– filmde anlatılan olaylar, "Zübük'lere yöneltilen eleştiri, günümüzün koşullarını resmi ideolojisi ile çakışma içinde. 60 ihtilalini izleyen günlerde 'çirkin politikacı'ya yönelen tepkilerin bir benzerinin, alabildiğine yaygınlaştığı günümüzde, Zübük geçerliliğini koruyor."¹⁴⁰

3.5. Sanatçı Gözüyle Kemal Sunal

3.5.1. Müjdat Gezen

–Sizce bu ilgi neden?

–Bir kere Kemal Sunal'ın dünya çapında bir sinema suratı olduğu, atlanıyor, görmezlikten geliniyor. Kemal Sunal dünyanın neresinde olursa olsun, ne kadar kötü film yaparsa yapsın tutar. Çünkü sinemanın bir illüzyonu vardır. Sinemada bu tip komedyen filmlerinin çok tutması; tıpkı Dany Key, Bob Hoop, Jerry Lewis ve Charlie Chaplin'de Boston Keaton'da olduğu gibi önce suratla ilgilidir. Tabii ki dramatik yapının da olması gerekir. Kemal Sunal filmlerini ve hikayeleri birbirine benzeyebilir ama hepsinde dramatik yapı şaşmaz, "Acaba şimdi ne olacak?" mutlaka vardır; müthiş bir dramatik yapı

¹³⁹ Burçak EVREN, Gösteri Dergisi, 2 Ocak 1981, Sayı 2, s.44.

¹⁴⁰ Vecdi SAYAR, Milliyet Sanat Dergisi, 1 Aralık 1980, ss.44-45.

ve korku vardır. O filmlerde, belki de Kemal Sunal yerine, Cevdet Özpinar diye biri olsaydı, acaba ne olursu diye bakmak lazım. O filmlerin hikayeleri de o kadar sağlam ki; yıllar sonra hiç tanınmamış birine aynı film kare kare yapılır. İnter Star'da en yüksek ratingi aldı. İster Şanabiye olsun, ister Aptaliye olsun, Kemal Sunal'ın filmleri birer dramatik yapı şahaseridir. Hikaye sağlam, bir de o hikayeyi oynayacak olanlar sağlamsa ve çekenler işi biliyorsa, yüzyıl sonra oynatın yine gene tutar bu filmler.

–Hikayelerin hepsi aynı, yine de hâlâ izleniyor..

–Doğru, hikayeler birbirinin aynı, isimler değişiktir, doğrudur. Ama dünyada 26 tane konu var zaten. Biliyor musunuz ki, büyük western ustası John Ford'un, Shakespeare'in bütün hikayeleri aynı. 26 konu: İntikam, hırs, kin, nefret, çelişki,sevgi, kavga... bunlar değişmez. Ben Kemal Sunal'ın filmlerini izleyen o seyirciyi küçümsemiyorum, hor görmüyorum ve doğru şeylere güldüğünü vurguluyorum. Şöyle bir varsayım olabilir mi? Kemal Sunal'a bu hikayeyi yazan aptal, Kemal aptal, seyirci aptal ama buna karşı tezini hazırlayan akıllı!

3.5.2. Demet Akbağ

Bence, o filmlerin konusunu falan merak ettikleri için izlemiyorlar, sadece Kemal Sunal için izliyorlar. Nasıl "Ayy, suratınıza bakınca gülüyoruz" derler ya bazı kişilere, Sunal da böyle bir yer edindi.

3.5.3. Levent Kırca

Orada çok önemli bir şey var: Kemal Sunal filmlerinde bizim halkımızın tavır ve davranışına yakın çok önemli geleneksel yapı var. Kendi halkımızın bir parçası o, o bir demet yeşil soğan, o bir tencere kuru fasulye, o bir dilim ekmek. Bir yandan ısrarla giyimde kuşamda, yapımda, bilimemnelerde Amerikanlaşmaya yönelik davranışların olduğu Türkiye'de çok mühim bu. Onun için hemen tepmek doğru değil.

3.5.4. Gani Müjde

Algılama çok kolay. Herkes kendinden birşeyler buluyor. Hani çok bildik biriyle karşılaşmış sohbet eder ya insanlar, biraz öyle bir şey. "A bak, gene bizim ki çıktı, hadi oturup seyredelim" diyorlar. Bir de "Beni izlerseniz, gülersiniz" garantisi vermiş. Sunal'ın çok iyi filmleri var ama çok kötülükleri de var. Seyirci Sunal'ın filmlerini iyi, kötü diye bir ayırım yapmadan izliyor. İyi bir mizah dozu yoksa bana göre zararlı, Çünkü insanlar mizahın bu olduğuna inanıyorlar.¹⁴¹

Kendisi mi komik yoksa oynadıkları mı? Eğer o rolleri başkası oynasaydı komik olur muydu? Veya o senaryolar olmasaydı yine de güler miydik Kemal Sunal'a? Hepsi komik değil belki filmlerin, ama Kemal Sunal hep komik. Televizyonlarda yaptığımız programların karşısına bir rakip olarak ikide bir gelip dayansa da şapka çıkartılacak bir rakip. Televizyonlar her filmini onar kez gösterebilir de yıpratamadılar onu. Ne reklama bulaştı, ne şarkı söylemeye heveslendi, ne skandalların adamı oldu. O sadece film yaptı. Ve sadece ismi ile yaşayan kaç star var şu alemde?¹⁴²

3.5.5. Yasemin Yalçın

Toplumumuzun sınıf, kesim dediğimi şeye hitap eden bir sanatçı. Toplumunu iyi tahlil etmiş, demek ki hâlâ seviliyor.¹⁴³

3.6. Araştırmacı Gözü ile Sunal

3.6.1. Uğur Dündar

Türkiye, Kemal Sunal'ı "Şaban" olarak tanıyor. Özel televizyonların başlamasından bu yana, hemen her gece bir Şaban" filmi izliyoruz. Temiz yürekli, hatta saf denilecek bir tip olan "Şaban", kötülük devleri ile yaptığı

¹⁴¹ Hürriyet Gazetesi, 20 Haziran 1995.

¹⁴² Gani MÜJDE, Öktüz Dergisi, Sayı 40, Eylül 1997, S.7.

¹⁴³ Hürriyet Gazetesi, 20 Haziran 1995.

savaşlarda müthiş cesaret örnekleri sergiliyor ve iyilerin, doğruların er geç galip geleceği mesajını veriyor.

Türk insanının temiz toplum özleminden ve birilerinin kendi adına doğruları haykırma isteğinden kaynaklanıyor olsa gerek, "Şaban" filmleri yüzlerce kez oynatılmasına karşın seyircinin ilgisini azaltmıyor.

Çeşitli ekonomik sıkıntılar içinde kıvranan özel televizyonlar için "Şaban" filmleri, bir can simidi oluyor. "Şaban"lı geceler, izlenme oranı rekorları kırıyor.

"Şaban", televizyonları kurtarmakla kalmıyor, enflasyon ve bir yığın sorunun ezdiği, inim inim inettiği milyonlarca Türk insanı için de yaşama dönük bir umut penceresi açıyor.¹⁴⁴

Evet, Kemal Sunal her gece inanılması başarıyor. Hepimiz, kötülöklere onunla karşı çıkıyor, iyiliklerin zaferini onunla yaşıyoruz. Kemal Sunal, sorunların ezdiği sıradan insanlardaki baş kaldırma duygusu, çağdaş şövalyenin başrolünü oynadığı ekran masallarıyla zaferden zafere koşturuyor.

Kemal Sunal'ın bir insan ömrüne sığmayacak kadar çok sayıdaki filmini gördükçe, ona olan hayranlığım bir kat daha artıyor. İyi ki varsın Kemal Sunal...

Sen çok yaşa ve bizi hep güldür emi!¹⁴⁵

---

¹⁴⁴ Uğur DÜNDAR, Hürriyet Gazetesi, 22 Ekim 1995.

¹⁴⁵ Uğur DÜNDAR, Hürriyet Gazetesi, 24 Şubat 1994.

3.7. Eleştirmen Gözüyle Sunal

3.7.1. Erdoğan Sevgin

Televizyon dünyasında bazıları Kemal Sunal'a fena halde takmıştır. Eski filmlerinin defalarca gösterildiği halde yine seyirci bulmasına bir anlam veremezler. "Halk aynı filmi döne döne nasıl izler?" derler. İzler, bal gibi izler! Perşembe gecesi kanallar arasında şöyle bir gezindim. Bilirsiniz, televizyonda pek film izlemem. Evde misafir var. Çoğu da genç kız, delikanlı. Tutturdular "Kemal Sunal'ın 'Sahte Kabadayı' filmini seyredelim" diye. Şu mübarek günde çocukları kırmak olur mu? Çaresiz, diğer kanalları boşladık, Kemal Sunal'da takıldık. Hay Allah, bu çocuklardan razı olsun! Ekran karşısında bu kadar güldüğümü hatırlamıyorum.

Cuma günü AGB'nin araştırmalarına baktım da, Kemal yine malı götürmüş! Biliyorum, bu satırları okuyan bazı dostlar makaraya alacak beni. "Zevksizlikle suçlayacak. Olsun" Ben halimden memnunum. "Sahte Kabadayı" bir kez daha gelse ekrana, yine seyrederim.

Kemal'in bir gülüşü ekran karşısında bana tüm dertlerimi unutturuyor. Yaptığı sakarlıklar, üzerime çöken efkâr bulutlarını dağıtıyor. Galiba, şu ülkede benim gibiler çoğunlukta. Ratingler böyle diyor!¹⁴⁶

3.7.2. Cengiz Semercioğlu

Herhalde ne Kemal Sunal ne de bu oyuncunun filmlerine ağırlıkla imza atan Ertem Eğilmez, çektikleri filmlerin yıllar sonra tekrar tekrar televizyonda gösterilmesine rağmen bu kadar izleyiciyi ekran karşısına çekeceğini tahmin etmemiştir. Hangi kanal gösterirse göstere, yeter ki saati iyi olsun... Kemal Sunal filmleri ratinglerde hep üst sıralardadır.

---

¹⁴⁶ Erdoğan SEVGİN, Melodi Gazetesi, Telekritik, 5 Şubat 1995.

Program sayfalarını inceleyin, bu haftada bir iki Kemal Sunal filmine illa ki rastlayacaksınız. Her sahnesi, bırakın sahnesini her planı artık ezbere bilinen bu filmelr nasıl olur da halâ vizyonda kalabilir. Neden insanlar başlangıcını, finalini bıkmadan usanmadan tekrar tekrar izler.

71 yıllık ömründe üç kez darbe yiyen Türkiye Cumhuriyeti'nde işler "aynı tas aynı hamam" gittiği sürece bu Kemal Sunal filmleri izlenir. Bu tashamam hikayesinden kastım, günlük yaşamdan demokrasiye, Türk insanının ezilmişliğinden, politikacısına kadar uzanan geniş bir yelpazeyi kapsıyor. Kimilerinin "çok hafif" bulduğu Kemal Sunal filmlerinin, hemen hepsinde bu unsurlardan bir ya da birkaçını bulmanız mümkün. Gündemini kaybetmeyen bu filmlerin izlenilmesi kaçınılmaz.

Sorarım size; Aziz Nesin'in yıllar önce yazdığı Zübük'ten aynı adla sinemaya uyarlanan Kemal Sunal filminden bugüne ne değişti? Bundan 14 yıl önce, 12 Eylül darbesinden kısa bir süre önce çekilen ve kendi çıkarları için herşeyi mübah sayan "zübükler"i anlatan filmin portreleri ile, günümüzün Türk insanı arasında ne fark var? Halâ zübüklerle uğraşmıyor muyuz?

Benzer örnekleri; Kemal Sunal'ın Çöpçüler Kralı, Kapıcılar Kralı, Şark Bülbülü, Ortadirek Şaban, Yoksul, Kiracı, Düttürü Dünya gibi filmlerinde de görmek mümkün. Direkt politika ile ilgili olmasa da, hemen hepsi toplumsal eleştiri içeren çalışmalar...

Kemal Sunal'ın bu filmlerinde, Türkiye'nin değişmeyen insanı ve değişmeyen olayları yer alır. İnsan portreleri öne çıkar. Vurguncular, mafya adamları, dolandırıcılar, sahtekar iş adamları ve tüm bunların karşısında eli kolu bağlı, sonuçlara şansının yardımıyla giden saf bir Türk delikanlısı... Yani memleketimden insan manzaraları. Televizyon izleyicisi kendini bulmaya devam ediyor bu filmlerde, ya da yakın çevresini daha da olmadı ülkede

yaşanan olayları. Bakın çevrenize... Başlık parası için İstanbul'a gelip de köyüne ünlü bir türkücü olarak dönen Şaban Ballıses'leri göreceksiniz. İstanbul'da ayakta kalmaya çalışan bir kapıcının çabaları, kiralık ev arayan bir insanın başına gelenler, bir yandan memurluk yapan bir yandan da geceleri klarnet çalan memurun çilesi vs. vs. geçmişin olduğu gibi günümüzün de gerçekleridir...

Umarım gelecekte Kemal Sunal filmleri bu kadar ilgi görmez!...¹⁴⁷

3.7.3. Cihan Demirci

– Keşanlı Ali, Kemal Sunal, Mükremin Çıtır... Bu üç karakterin Türk toplumu tarafından benimsenmesinin sebebi nedir?

– İnek Şaban, bunların içinde ayrı bir yere sahip. Ben daha Mükremin ve Keşanlı Ali'yi farklı bir yere koyuyorum. Keşanlı Ali, bence bu üçlemenin içinde çok daha ayrı bir kalite arz ediyor. Şaban, Türk insanının 70'li yıllarda yakaladığı o kaba aptal değişimin simgesiydi bence. bugünkü insanı da çok iyi yakalamayı başardı; aynı filmi yüz kere seyretmekten sıkılmayan bir kitle... "Mükremin Abi" de daha ince bir mizah, 90'lı yılların mizahı var. Her halk kendine layık olan tipleri benimsiyor. İnek Şaban tipine baktığımız zaman Türkiye'nin sokaklarında milyonlarcasını görüyorsunuz. Ağzı açık, kandırılan, sömürülen... Bu İnek Şaban'lardan dolayı başımızda "İnek İktidar"lar var. İnek Şaban, aslında Türk insanının prototipidir bence. Örnek bir tiptir, bu yüzden de çok başarılıdır.

3.7.4. Emre Kongar

– Türk insanı tarafından Keşanlı Ali, İnek Şaban ve Mükremin Çıtır tiplerinin sevilmesinin sebebi nedir?

---

¹⁴⁷ Cengiz SEMERCİOĞLU, Hürriyet Gazetesi, 2 Temmuz 1994.

– Önce ben bir bilim adamıyım, bir konuda bilgisiz olduğumu söylemekten çekinmem. Hemen söyleyeyim. Mükremin Çıtır'ı tam olarak bilmiyorum. Onun için söyleyeceklerim daha çok Keşanlı Ali ve İnek Şaban üzerine.

İnek Şaban'ın da, Keşanlı Ali'nin de sosyolojik olarak ortak yanları var. Her ikisi de hem ulusal, hem evrensel olan sosyal ortamların tipleri. İnek Şaban daha evrensel olan okul dönemlerinin bir temsilcisi. Yani dünyada her sınıfta bir İnek Şaban vardır. Herkes okul anılarını geride kaldığı için mutlulukla hatırlar, dolayısıyla onun temsil ettiği ortam çok daha evrensel ve insan yaşamında daha çok yer etmiş bir vaziyette. Aynı olayı Keşanlı Ali'ye göre düşündüğümüzde biraz daha ulusal olduğunu, çünkü bir gecekondu tipi olduğunu görüyoruz. Fakat onun da evrenselliği var, özellikle Güney Amerika ve Asya'daki gelişmekte olan ülkelerde varoşlar veya teneke mahallesi denilen yapılar var. Keşanlı Ali bu sosyal yapıların ülkemizdeki bir temsilcisi. Bu sosyal yapılar geçiş dönemlerinde topluma egemen oldukları için herkes bunlardan etkileniyor, dolayısıyla tüm sosyal ilişkilerin ürettiği bir tip Ali.

Bu yeterli değil tabii. Bunların bu denli ölümsüz ve ünlü olmalarını sağlamak için. bu tipler temsil ettikleri, içinde yaşadıkları toplumların bireyi belirlemek açısından da tipik örnekleri.

İnek Şaban çok temiz kalpli, arkadaşlarını çok sever, bazı olayları algılamakta geciktiği için kimi zaman tepkiyle karşılaşır, bir nevi şamaroğlanıdır. Yani hepimizin hayatında böyle insanlar vardır. Hatta kendi yaşamlarımızın bir parçası da onların gibidir. Onların durumuna düştüğümüz anlar vardır. dolayısıyla İnek Şaban'ın bu durumu onu çağdaş anlamda bir Keloğlan yapıyor. Keşanlı Ali'de gecekondu bölgelerinde yetişen Türk halkının hayran olduğu bazı değerler, efelik, delikanlılık, mahallenin namusunun koruma, iyilikseverlik gibi bazı özellikler var. Bunun yanısıra çevresini

örgütlenme ve bu yolla gücüne güç katma gibi özellikler de var. "Baba adam" denilen koruyucu, kanat gerici kişiliğin yanısıra içinden çıktığı gecekondu sosyal ortamıyla bütünleştiği zaman bir evrenselleşim kazanıyor. Eski feodal değerlerin, örgütlenme ile birleşmesini gösteren baba, ağa gibi bir tiplendirme.

Kamuoyunun gözden kaçırdığı bir diğer özellik de, bunları yaratan tiplerin dünya çapında büyük yazarlar olması. Ve bütün bunlara ek olarak bu tipleri canlandıran sanatçıların son derece başarılı olmaları.

– İnek Şaban karakteri dışında Kemal Sunal'ın diğer filmlerinin de bu denli tutulmasını ne şekilde değerlendiriyorsunuz?

– Bunun sebebi aynen Keloğlan, Nasreddin Hoca gibi çok başarılı tiplendirmeler. Bir süre sonra kendilerini yaratanları aşıyorlar. Çünkü halkın malı haline gelip anonim bir kimlik kazanıyorlar. Halkın malı olunca her üretici bunların üzerine kurulu yeni versiyonlar üretmeye başlıyor.¹⁴⁸

3.7.5. Giovanni Scognamillo

Sinema tarihçisi ve eleştirmen Scognamillo, konuyla ilgili sorularımızı şu şekilde cevaplıyor:

Türk sinema tarihindeki güldürülere baktığımızda üç tane son derece popüler oyuncu ve bunların yarattıkları tipler çıkıyor karşımıza. Tarih sırasıyla Cilalı İbo ve Feridun Karakaya; Turist Ömer ve Sadri Alışık; İnek Şaban ve Kemal Sunal. Her üç tipe de baktığımızda, üçünün de lumpen takımından olduklarını görüyoruz. Farklılaştıkları yönler var gerçi: Cilalı İbo, sokaktaki adamdır, hatta sokaktaki adamın marjinalidir. Turist Ömer, adı üstünde, biraz daha kozmopolit bir tip vb... Ancak üçünü de bağlayan özellikler var ve aynı

---

¹⁴⁸ Tempo Dergisi, 1997, s.33.

özellikleri başka bir düzlemde Chaplin'de de bulmak mümkün. Zaten Chaplin'den esinlenmeyen güldürü çok az.

Örneğin üçü de üstün zekalı değil, kültürlü değil, zengin değil. Marjinal tipler. Ancak son derece kurnazlar. Yani bu sonuca ulaşmak Kemal Sunal için daha kolay oldu; çünkü seyirci ister istemez bir identifikasyona gidiyor. Onu kahraman olarak kabul edebiliyor. Çünkü aslında bütün limitleri içinde o doğrudan yanadır, haksızlığa karşıdır, ister karşısına gecekonduları yıkmak isteyen bir zengin çıksın, isterse mafya babası... Bütün bunları o kurnazlığıyla,saflığına rağmen aldedebiliyor.

Bu imaj daima geniş halk topluluklarına son derece yakın; yani o da bizden biridir, o da bizim gibi çaresiz ama direndiğinde, biraz kafasını kullandığında, işi kah espriye, kah kurnazlığa döktüğünde "o da kurtuluyor, dolayısıyla biz de kurtulabiliriz" esprisi sözkonusu kendi "gerçeklikleri" içinde bir zekaları var ve kahraman olabilecek türden her üçü de. Her durumda kendilerini kurtarırlar, her durumda belirli bir amacı sonuna erdirtirler. Bunu en fazla yapan da Kemal Sunal, çünkü çevirdiği filmsayısı çok daha fazla. Seyirci, özellikle güldürü türünde, tümünden gerçekçi kahramanlara pek bağlanmaz. Hem kabul edilebilir bir tip olacak, hem de bir çok yönüyle normal denen insandan sıyrılabilecek özelliklere sahip olacak,normal dediğiniz her ne ise...

Bu filmler gerçeklere yakındır ama şuna da dikkat etmek gerekir bence; Kemal Sunal sinemadan televizyona geçtiğinde ve dizilerde daha gerçekçi tipler canlandığında aynı ilgiyi bulamadı.

Bunda Şaban tipinin ölmesi gibi bir durum sözkonusu değil,çünkü tüm filmleri hala televizyonda izleniyor.(...)

Bugün diyelim Kemal Sunal sinemada yeniden İnek Şaban'ı canlandırmaya kalksa alacağı tepki ne olur, olabilir?

İnek Şaban dediğimizde ya da benzer tipler dediğimizde, belirli bir dönemin, yani 70'li yılların filmleri, 70'li yılların koşulları ve toplumsal havasından sözediyoruz demektir. Bugün bir aşama geçirmeli İnek Şaban. Eskileri tekrarlamaya kalkarsa hiç bir şey veremez.¹⁴⁹

3.8. Köşe Yazarları Gözüyle Sunal

3.8.1. Ertuğrul Özkök

Hay Allah! Dikkat ediyorum, ben de aynı şeyi hep yapıyorum. Adamın aynı filmini, üç hafta arayla televizyonlarda yayınlıyorlar, biliyorum aynı film. Mimikleri, lafları, trükleri hepsi hepsi gözümün önünde. Klişe gibi duruyorlar. Aynı filmi üç defa, beş defa seyretmişim. Ama olsun. Kanallar arasında aylak aylak dolaşırken aniden karşıma çıkıyor. Zıncı diye frenliyorum. Uzaktan kontrol aletime bir pranga takılıyor. Gitmek, başka kanala geçmek, oradan uzaklaşmak istiyorum. Ama ne mümkün. İçimdeki o benden güçlü şey. Nuh diyor, peygamber demiyor. Çare yok. Oraya demir atıyorum, çivileniyorum.

Evet, yanılmadınız. Ben de Kemal Sunal sendromundan mustaribim. Bir kanal da ona rastladım mı gecem gidiyor. Adam beni esir alıyor. Başında yakalamışım, trene ortasına binmişim, sonunu yakalamışım. Hiç fark etmez. Gördüğüm an, oraya takılıyorum. Üçüncü defa, beşinci defa kimbilir belki onuncu defa, aynı film, aynı espriler, aynı günlük masum küfürler. Üç-beş değil, sekiz-on. Üstelik bazen hepsini birbirine karıştırıyorum. hangisi Gerzek Şaban, hangisi Kapıcılar Kralı? Hiç fark etmez. İçimdeki askeri komutan emrediyor. "Kemal Sunal seyredilecek... Seyret..." İçimdeki komutan, diktatör, müstebit, totaliter. Bazen kendi kendime kızıyorum. Neden bu adamın seni esir almasına izin veriyorsun diye, kendi kendimi paylıyorum. Hiç fark

¹⁴⁹ Giovanni SCOGNAMİLLO, SOL Aylık Siyaset, Bilim Kültür ve Sanat Dergisi, Haziran 1998.

etmiyor. Sanki o fırçaları, o aşığılanmaları yiyen ben değilim. Hemen, o anda, ertesi gün Kemal Sunal filmine ilk rastladığım an yine aynı arazlar ortaya çıkıyor. Seyrediyorum kardeşim, ne yapayım. Ben iradesiz adamım işte...

Biz milletçe Kemal Sunal'a neden bu kadar tutkunuz? Neden Kemal Sunal'ı seyretmekten hiç bıkmıyoruz. En ünlü siyasetçileri bile inanılmaz bir maymun iştahı ile yiyip bitirirken, neden Kemal Sunal gibi bazı insanlarımıza hiç ihanet etmiyoruz? İhanet edemiyoruz. Çünkü onu seviyoruz. Çünkü o bizden biri. Çünkü o, bizim günlük saflıklarımızın, masum şapşallıklarımızın, küçük enayiliklerimizin aynası. Çünkü o temiz. Kömür deposuna giriyor, debeleniyor ama bembeyaz çıkıyor. Namussuz olmak istese bile beceremiyor. Kimi zaman kapıcı, kimi zaman futbolcu, kimi bazen "Baba", kimi zaman şarkıcı... Hep bizden veya olmak istediklerimizden birisi. Ben şuna inanırım. İnsan bazen hak etmediği bir yere gelebilir. Ama hak etmiyorsa uzun süre orada kalamaz. Kemal Sunal, bunca yıl hepimizin gönlünde kaldıysa bunu mutlaka hak ediyordur. Öyle ise, artık itiraf edelim. Hadi biraz cesaret, biraz özeleştiri, biraz günah çıkarma. Hepimiz Kemal Sunal'ı çok seviyoruz. İtiraf etmekse bile gizli gizli onu seyrediyoruz. Artık kabul edelim, itiraf etmeyi öğrenelim. Cesaret sadece karşı çıkmak, eleştirmek, yermek değildir. Kabul edebilmek, itiraf edebilmek de cesaret ister. Hatta daha çok ister. Çoğumuz 12 Eylül'de askerler gelince "Oh hayatımız kurtuldu" diye iç geçirdik. Ama kaçımız bunu itiraf etmeyi başardı?

Ama artık hiç önemi yok. Biz etmesek de ratingler, kamuoyu anketleri bizim adımıza itiraf ediyorlar. Kemal Sunal'ın filmleri beşinci defa gösterildiği zaman bile o gecenin izlenme birincisi oluyor. Ordu halkın gözünde "En güvenilir müessese" olarak görünüyor. Sen itiraf etsen ne olur, etmesen ne olur... Haydi aslanım yürü... Yürü de arkadan gelenlere yer aç. Bak arkadan daha gerçekçi, daha cesurlar geliyor. Hem itiraf etmeyi biliyorlar, hem de

hayattan daha çok zevk alıyorlar. Kemal Sunal'la gülüyorlar. Sen çok yaşa İnek Şabanımız. Seni milletçe çok seviyoruz.¹⁵⁰

3.8.2. Zülfü Livaneli

Söylendiğine göre, televizyonlarda en çok tutulan filmler Kemal Sunal'ın oynadıkları imiş. Bu yetenekli aktörün Türk halkını güldürdüğü kesin. Ama gene de her filminin bu kadar çok tutmasının altında geleneksel bir yön var, diye düşünüyorum. Her toplum ayrı güler. Bir İngiliz'le, Alman'ı, Pakistanlı'yla, Acem'i aynı biçimde güldüremezsiniz. Bu bakımdan mizah her toplumda gelenekselleşmiş ve kök salmıştır. Bizim geleneğimizde de mizah hikayelerinin başında Keloğlan gelir. Dikkat edilirse her Keloğlan hikayesinde, gariban çocuk köyün en saf, en zavallı ve en acınacak kişisidir. Bu nitelikleri dolaisıyla da herkesten zulüm görür, devamlı eziyet edilir. Fakat hikayenin sonuna doğru bir mucize gerçekleşir ve Keloğlan raslantıyla eline büyük bir güç geçirir. Böylece de kendisine zulmetmiş olanlardan öcünü teker teker ve zalimce alır. Kemal Sunal'ın oynadığı bütün filmlerde model budur. Yeşilçam'ın el yordamı ile bulduğu bu tarihsel mizah kategorisi, bilinçaltımıza işlemiş bulunan izleri harekete geçirir. Filmlerin başında ezilen, aşağılanan, hor görülen Kemal Sunal, ya piyango çıkması, ya zengin bir kızın ona aşık olması ya da bir başka rastlantı sonucu eline bir güç geçirir ve bütün intikamlarını alır.¹⁵¹

3.9. Röportajlarla Kemal Sunal

Filmleri uğruna TV'lerin mahkemelik olduğu Kemal Sunal, bunları sade bir vatandaş olarak izlediğini belirterek, "çünkü, yapabilecek hiç bir şeyim yok" diyor. Sanatçı ekrana yüzlerce kez gelen filmlerinden "bir kuruş bile" telif almadığını söylüyor. Sunal "TV'de her oynayan filmimden telif alsaydım, Türkiye'nin sayılı zenginlerinden biri olurum" deyip ekliyor: "Bir kuruş

¹⁵⁰ Ertuğrul ÖZKÖK, Hürriyet Gazetesi, 6 Kasım 1994.

¹⁵¹ Zülfü LİVANELİ, Sabah Gazetesi, 13 Eylül 1994.

almadığım halde bir çok insan da haklı olarak aldığımı zannediyor. Bundan sonra çevireceğim filmler için 'her TV gösteriminden şu kadar isterim' diye şart koşacağım. Türk Sineması'nda telif açısından en fazla hakkı yenen oyuncusu benim. Ben zaten oldum olası mukavele yapmayan bir insanım. Benim sözüm söz."

Kemal Sunal, bugüne kadar sinemada 81 film çevirdiğini söylüyor. Sunal, her filminin onlarca kez TV'de yayınlanmasına karşın, isminin ve filmlerinin eskimediğine dikkat çekiyor: "TV, yalnızca Kemal Sunal'ın filmlerini eskitmemiştir. Her gösterilişinde aynı ilgiyi görüyorum filmlerim. Ben de oturup seyrediyorum. Konusu da, çekim şekli de bugün geçerli. Ben halka dayalı bir sanatçıyım. Öyle gelip, kolay geçecek sanatçılardan değilim, Bir takım balonlarla, şişirmelerle bir yere gelmedim. Benim tabanım halk. Halk beni sevmiş ki, suratımı sevmiş ki, yaptığım işleri beğenmiş ki 25 senedir tuttuğu gibi tutuyor halâ... 3 yaşından 123 yaşına kadar tüm insanlara hitap edebiliyorum. Ben halkı yakaladım. Halk beni sevdi. Kendinden biri gibi gördü, kabul etti. Suratım sıcak gibi geldi halka."

Sanatçı, Türkiye'deki sosyologların kendisi hakkında bir araştırma yapması gerektiğini söylüyor. Bunun nedenlerini de şöyle açıklıyor: "Bütün ülkelerde sıradan bir oyuncu bile inceleniyor, onun hakkında kitap yazıyorlar. Kemal Sunal Türkiye'de bir olaydır. Sosyologların bunun nedenlerini açıklaması lazım. Bu halk neden tutuyor. Kemal Sunal niye bunca sene var? Çocuklar neyini seviyor? 3 yaşına giren her çocuk Kemal Sunal filmlerini seyrederek büyüyor. Filmim geç saatlerde yayınlandı mı çocuklar yatağa girmiyor. Ertesi gün okula geç kalıyorlar ve bu ilgi hiç azalmadan sürüyor. Nesillerin değişmesine rağmen. Sosyologların bunu irdelemesi lazım."

Kemal Sunal, sinemada yeni yapılan ve "entel" olarak sunulan filmlerin halktan uzak olduğu görüşünde. Ünlü oyuncu, "Yeni çekilen filmlerin çoğu halk

tarafından anlaşılamayan, hatta çekenlerin bile anlatamadıkları filmler bunlar. Bunlar, bir kargaşa yaratıp, anlaşılmazı oynayan kişilerin filmleri. Bu karışıklığı da film diye, entellik diye sunuyorlar. Bir şey biliyor ama hiç bir şey bilmediğini bilmiyor. Çoğu da seks filmi yapıyor." diyor.¹⁵²

İsterse 20 kez yayınlansın bu hiç farketmiyor... İzleyici onu seyretmeye doyamıyor... Eskiden bir kesimin Kemal Sunal filmlerini hiç izlemediklerini, dudak büktüklerini belirten ünlü oyuncu şöyle diyor: "Şimdi televizyonlarda mecburen seyrediyorlar ve gelip tebrik ediyorlar. Ben de onlara 'pişmanlık yasasından yararlandınız' diyorum..."

Sunal Avrupa'daki gözlemlerini aktararak sürdürüyor. "Bu filmlerimi videoya alanlar da defalarca seyrediyorlar. Almanya'ya gittiğimde görüp öğrendim. Avrupa'daki Türklerin hepsinde filmlerimin video kaseti mevcut. Ayrıca bu kasetlerden, sesleri, konuşmaları banda alıyorlar. Çalıştıkları yerde, yolda, arabada, her yerde dinleyip gülüyorlar. Radyofonik piyes gibi. Böyle bir şeyi batılılar düşünemiyorlar bile..."¹⁵³

İnek Şaban karakterini nasıl değerlendiriyorsunuz sorusuna ise Sunal: Şaban, iyi, saf, tertemiz bir kişilik... Halkın sevdiği bir tip. Halka yakın geliyor. Halktan biri gibi. Bana dokunuyor, benimle konuşuyor. Ben halkın içinden bir insanım, sürekli halkla beraberim, bundan dolayı herhalde... Bir de kameradan geçen sıcaklık var tabii, bu sıcaklık çok önemli.¹⁵⁴

– Uzun süre televizyona direndin. Sonra da peşisıra diziler çektin. Neden?

---

¹⁵² Ali EYÜBOĞLU, Hürriyet Gazetesi, 28 Nisan 1994.

¹⁵³ Turan AKSOY, Meydan Gazetesi, 22 Mart 1994.

¹⁵⁴ Tempo, "Komedi Dünyası", Sayı:33, 1997, s.70.

"Sinema çok durağan bir devreye girmişti, yaşayabilmek için para lazım. O nedenle TV'ye dizi yaptım. Şimdiki kıpırtılar ile, önümüzdeki dönemde yeniden yalnızca sinema filmi yapacağım."

– Eski filmlerinin televizyon kanallarında bu denli çok ve sık gösterilmesi canını sıkıyor mu?

"Seyircimin, eski filmlerimi bile büyük bir keyif izlemesinden, tabii ki çok memnunum. Ama ekonomik bakınca sıkılıyorum. Dostlarımın yaptığı hesaba göre, filmlerimin satışından en küçük hisseyi alsaydım, bu gün trilyoner olurum. Haydi ben idare ettim, diğer arkadaşların durumuna bakıldığında ortada ciddi bir sorun var demektir. 'Neden mukavele yapmadın' diye soruyorlar. Biz o filmleri sinema için çektik ve televizyon ufukta bile yoktu. Ya da böyle bir oyuna geleceğimizi aklımıza bile getirmedi. Yeni sinema yasası da oyunculara bu konuda haksız davranıyor. Oysa oyunculara da telif hakkından pay verilmeli."

– Çektiğin filmlerde belli bir seçiciliğin var mı?

"İnanmışım yönetmenler vardır. Onların getirdiği önerilere her zaman açığım. Zaten, çoğu kez senaryo aşamasında katılıyorum filmin çalışmasına."

– Sence sinemanın krizi neden ve kurtuluşu nasıl?

"Kriz, önce TV ile ilgili. Halkı sokağa çıkarmak gerek. Sokağa çıksın ki sinemaya gitsin. Bu defa da ekonomik boyutlar karşımıza çıkıyor. Kaç kişi bir sinema için 1-1.5 milyon lira verebilir ki?... Bütün bunları aşmak için de galiba iyi film yapmak gerekiyor. Günümüzde bir kaç hariç, uçuk ve anlamsız filmler çekiliyor. Yönetmeni bile çektiğini anlamıyor, seyirci nasıl anlasın! Halkı tanımıyorlar. Dünyaya açılmamız şart. Ancak, kendimizi anlatan filmler yapmalıyız ki, dünyada ilgi çekebilelim. Yoksa uçuk filmleri onlar bizden çok daha iyi yapıyorlar."¹⁵⁵

¹⁵⁵ Nuri DİKEŞ, Tempo Dergisi, 15 Ağustos 1995.

4. SONUÇ

Türk sinemasında komedi türüne damgasını vuran sanatçı Kemal Sunal'ın verdiği mesajların sosyolojik içeriğinin bulunduğu bir gerçektir. Yapılan jest ve mimiklerin salt güldürmenin çok ötesinde birtakım anlamlar içerdiğini kabul etmek gerekir.

Bir sanatçının varolabilme koşulu öncelikle halkının onu kabul etmesiyle ilgilidir. Bu halk Nasreddin Hoca'dan, İsmail Dümbüllü'ye, Keloğlan'dan, Kel Hasan'a bir çok ustayı bağrından çıkarmışsa o zaman bu koşul daha da ağırlaşır. Kemal Sunal'da mizahı seven, gülmesini bilen bu halkın içinden çıkmıştır ve kendini onlardan biri gibi kabul etmektedir.

Kemal Sunal filmlerinin Türk sinemasında yer almaya başladığı 1970'li yıllarda sinemalarda seks filmleri oynuyordu. Üstelik o yıllarda dışa açık olmayan bir ülkeydik, çeşitli yasaklamalar vardı. Toplumdaki anarşiden kaynaklanan karamsarlık, endişe ve bunların sinemaya, sinema seyircisine doğrudan veya dolaylı etkileri olmuştu. Yine bu yıllardaki ekonomik kriz, 12 Eylül ve sonrasındaki ara rejim sinemayı etkilemiştir. Buna karşılık Kemal Sunal filmleri yoğun ilgi görüyordu. Hatta uzun yıllar sırf Kemal Sunal filmleri Türk sinemasını taşıdı denilebilir.

1980'lerde başlayan hızlı kalkınmanın ekonomik bedeli olarak, yüksek enflasyondan toplum katmanlarının ağır şekilde etkilenip, hayat pahalılığının altında eziliyordu. Bu ortamda tek eğlence olan TV'de ve giderek azalan sinema salonlarında, günlük sorunları geçici de olsa unutturan Kemal Sunal güldürülerine ilgi büyük oranda artmıştır.

Toplumsal hayatta her gün yaşanan çarpıklıklara çaresiz kalan, bu olayların akışını değiştirme konusunda etkin role sahip olmayan kitleler, bu olayların neden olduğu bunalımları, ancak bu tür filmleri izleyerek geçici

olarak unutulmaktadır. 70'li, 80'li ve 90'lı yıllarda Türk halkının yaşadığı sosyo-ekonomik sorunlar gerçekten çok büyük boyutlara ulaşmıştır.

Bu sorunlar Kemal Sunal filmlerine de yansımıştır. Özellikle sosyal içerikli filmlerin toplumun aksayan yönlerini, halkın da şikayetçi olduğu noktalara paralel olarak ele alıp işlemesi, konusu hiç eskimeyen filmlerde rol almasının yanı sıra, gündemi yansıtan filmlerde oynaması, Kemal Sunal filmlerinin en önemli izlenme nedenidir. Ecevit'in umut olduğu dönemde "Umudumuz Şaban", Özal döneminde çıkan KDV'sinin "Katma Değer Şaban", Türk halkına öğretilen köşe dönmeçiliğinin "Köşeyi Dönen Adam" filmlerinde hızlı değişimden doğan sancuları ve onlarla çakışan senaryoları görebiliriz.

Kemal Sunal'ın kimliğinde, Türk izleyici kendini buluyor. Feodal değerlerden koparak kente gelmiş, ama endüstriyel değerleri benimseyememiş, yani iki arada bir derede değerler sistemi arasında sıkışıp kalmış insanı anlatıyor. Bu sıkıntılar çerçevesinde yaşanan gülünçlükleri aktarıyor. Ama aynı zamanda doğru yolu, güzelliği, saflığı, dostluğu, aşkı, güvenilirliği de aramaktan vazgeçemediği için sonunda başarıyı yakalayan bir tiptedir, Kemal Sunal'ın canlandırdıkları. Kemal Sunal, 1950'lerden beri Türkiye'de gerçekleşen değişimin ve bir değerler bunalımının simgesidir. Bu nedenle son 25 yıldır Kemal Sunal filmlerine olan talebin artarak devam etmesi yukarıda söylediklerimizi teyit etmektedir.

Günümüzde Türk sineması, sektöre yatırım yapılmaması nedeniyle tam bir kriz içindedir. Bir çözüm olarak düşünülen, Kültür Bakanlığı destekli filmlerde arzu edilen çıkış noktasına varmaktan uzak görünmektedir.

Türkiye'de 1980'li yılların sonlarında ortaya çıkmaya başlayan özel televizyon kanalları, maliyetlerinin ucuzluğu nedeniyle, genelde Türk filmlerine

Özellikle de Kemal Sunal filmlerine günlük yayınlarda yoğun Şekilde yer vermeye başlamışlardır.

Sanatçının özellikle mali haklarını koruyan bir yasanın bulunmayışı, sinema sanatçıları adına olumsuz bir durumdur. Bu eksikliğin bir an önce giderilmesinin, Türk sinemasına ve sanatçılarına önemli bir katkısı olacaktır.

Sonuç olarak, Kemal Sunal filmlerini 3 yaşından 123 yaşına kadar herkes izliyor. Türkiye'de her gün 3 yaşına kaç ocuk giriyorsa (ki her gün kaç ocuk 3 yaşına giriyor, bunu hesaplamak lazım) hepsi Kemal Sunal'ın yeni seyircisi oluyor. Bu da gösteriyor ki Kemal Sunal uzun yıllar izlenme rekorları kırmaya devam edecek...

KAYNAKLAR

KİTAPLAR

- 1- AKER Turgut, ÖZBEK V. İstanbul'da Tiyatro, 1957.
- 2- AKŞİN Sina, Yayın Yön. Türkiye Tarihi 4-5, Cem Yayınevi, 1997.
- 3- BRECHT, B., Tiyatroda Diyalektik Üzerine Notlar, Sanat Üzerine Yazıları, Cem Yayınevi, 1997.
- 4- ESEN Şükran.,80'ler Türkiye'sinde Sinema. ETAM A.Ş. Baskı Tesisleri, Eskişehir, 1996.
- 5- KIRMIZI Nazlı, Geleneksel Anlatılar ve Söylen: Türk Güldürü Filmleri Üzerine Yapısal Bir Çözümleme, Açıköğretim Fakültesi Yayınları No:148, Eskişehir, 1990.
- 6- MAKAL Oğuz, 100 Filmde Başlangıcından Günümüze Güldürü / Komedi Filmleri, Bilgi Yayınevi, Birinci Basım, Mart 1997.
- 7- MUTLU Erol., Televizyonu Anlamak, Gündoğan Yayınları 1991.
- 8- NUTKU Özdemir. Dünya Tiyatrosu Tarihi, Remzi Kitabevi, Cilt II, 1993, İstanbul.
- 9- ONARAN Alim Şerif, "Sinemaya Giriş", Filiz Kitabevi, İstanbul, 1986.
- 10- ONARAN Alim Şerif, "Türk Sineması. Cilt I, Kitle Yayınları, Birinci Basım, Şubat 1994.
- 11- ÖZGENTÜRK Nebil, Unutulmayanlar, 1. Baskı, İstanbul, Kasım 1996.
- 12- ÖZGÜÇ Agah, Türkiye Sinema Eseri Sahipleri Meslek Birliği, Türk Filmleri Sözlüğü, Cilt II, 1974-1990.
- 13- ÖZÖN, Nejat, "100 Soruda Sinema Sanatı", Gerçek Yayınları.

GAZETELER

1. TAN Gazetesi, 24 Haziran 1995.
2. Hürriyet Bayram, 3 Mart 1995.
3. Hürriyet Gazetesi, 20 Haziran 1995.
4. Cumhuriyet Gazetesi, "Gören'in Berlin Mektubu", 25 Kasım 1988.
5. Güneş Gazetesi, "Gören - Sunal İkिलisinin Berlin Serüveni Polizei", 18 Kasım 1980.
6. Hürriyet Gazetesi, 22 Ekim 1995.
7. Hürriyet Gazetesi, 24 Şubat 1994.
8. Melodi Gazetesi, Telekritik, 5 Şubat 1995.
9. Hürriyet Gazetesi, 2 Temmuz 1994.
10. Hürriyet Gazetesi, 6 Kasım 1994.
11. Sabah Gazetesi, 13 Eylül 1994.
12. Meydan Gazetesi, 22 Mart 1994.
13. Hürriyet Gazetesi, 28 Nisan 1994.
14. Milliyet Gazetesi, 15 Mayıs 1995.

DERGİLER

1. Gösteri Dergisi, 2 Ocak 1981, Sayı: 2.
2. Milliyet Sanat Dergisi, 1 Aralık 198
3. Öküz Dergisi, Sayı:40, Eylül 1997.
4. Tempo Dergisi, 1997.
5. Tempo Dergisi, 15 Ağustos 1995.
6. Gösteri Dergisi, Mart 1985.
7. Güldiken Mizah Kültür Dergisi, 1995.
8. 25. Kare Dergisi, Ocak-Mart 1998.
9. SOL Aylık Siyaset, Bilim Kültür ve Sanat Dergisi, Haziran 1998.

TELEVİZYON

1. Can Dündar, SHOW TV, Aynalar Belgeseli, Aralık 1996.

SÖZLÜK

1. Meydan Yayınevi, Meydan Larousse, 2. Cilt, İstanbul 1985.

EKLER

BOX OFFICE

İSTANBUL'DA İLK 20 FİLM (Yerli Filmler)

1. LEYLÂ İLE MECNUN (Halit Refiğ)
2. BAŞBELÂSİ (Kartal Tibet)
3. DAVARO (Kartal Tibet)
4. KURBAN (Melih Güngen)
5. BEN DE ÖZLEDİM (Nazmi Özer)
6. DOKTOR CİVANIM (Kartal Tibet)
7. SENDE Mİ LEYLÂ (Osman. F.Seden)
8. YALAN (İbrahim Tatlıses)
9. BİR YUDUM MUTLULUK (Orhan Aksoy)
10. GÖRGÜSÜZLER (Osman. F.Seden)
11. YEDİ BELÂ HÜSNÜ (Natuk Baytan)
12. ALIŞAN (Şerif Gören)
13. NİKAH MASASI (Temel Gürsu)
14. AŞKLARIN EN GÜZELİ (Osman. F.Seden)
15. NASIL İSYAN ETMEM (Temel Gürsu)
16. MİNE (Atıf Yılmaz)
17. ELVEDA DOSTUM (Zeki Alasya)
18. GÜNAHA GİRME (Natuk Baytan)
19. TOMRUK (Şerif Gören)
20. O KADIN (Halit Refiğ)

Erler Film
Özer Film
Pınar Film
Sezer Film
Emek Film
Uğur Film
Kuzey Film
Mine Film
Gülşah Film
Erler Film
Cumhur Film
Mine Film
Gülşah Film
Emek Film
Kuzey Film
Delta Film
Özer Film
Cumhur Film
Anadolu Film
Erler Film

O.Gencebay-G.Bublkoğlu 17.236.519 (★) (S)
Z.Alasya-M.Akpınar 13.481.063 (★) (S)
K.Sunal 13.296.773 (★)
K.Inanır-Ahu Tuğba 12.854.822 (★)
F.Tayfur-B.Alkan 12.343.615 (★)
K.Sunal 12.154.842 (★)
F.Tayfur-G.Bayrak 11.953.237 (★)
İ.Tatlıses-P.Savaş 10.354.354 (★)
O.Gencebay-N.Nazır 9.929.171 (★)
G.Bublkoğlu-M.Gezen 8.688.808 (B)
K.Sunal 9.596.174
İ.Tatlıses-Y.Özdemir 9.170.928 (★)
Ü.Besen-B.Alkan 7.743.206
K.Inanır-B.Alkan 7.347.839
İ.Tatlıses-M.Orhansoy 7.143.924
T.Şoray-C.Ünal 7.090.548
K.Inanır-Ahu Tuğba 6.928.949
F.Tayfur-O.Aydoğan 6.888.284
K.Inanır-S.Çakmaklı 6.888.567 (S)
G.Bublkoğlu-C.Ünal 6.798.776

(S) İşaretili filmler sene başından itibaren oy namıştır.
(B) İşaretili filmler bayram tatilinde oy namıştır.
(★) İşaretili filmler iki hafta oy namıştır.

İSTANBUL SINEMALARI

FİTAS SINEMASI		
AŞKI ARAYAN KIZ (Fono Film)	3 Hafta	4.425.000
YENİLMEZ SAVAŞCI (Film Tan)	2 Hafta	2.400.000
SON BASKIN (Uzlar Film)	1 Hafta	1.783.220
DÜNYA SINEMASI		
FEDAİLER (Uluç Film)	2 Hafta	1.944.181
ŞOK (Ekran Film)	2 Hafta	1.645.000
BAL BEBEK (Turuva Film)	1 Hafta	1.454.884
KENT SINEMASI		
SHOGUN (Özen Film)	2 Hafta	3.442.394
KUTSAL HAZİNE AVCILARI (Özen Film)	3 Hafta	3.609.501
İMPARATOR (Özen Film)	2 Hafta	2.137.699
SİTE SINEMASI		
KUTSAL HAZİNE AVCILARI (Özen Film)	3 Hafta	3.910.875
İMPARATOR (Özen Film)	3 Hafta	2.727.673
GELİBOLU (Özen Film)	3 Hafta	2.705.679
SAFAK SINEMASI		
İMPARATOR (Özen Film)	3 Hafta	2.296.510
KUTSAL HAZİNE AVCILARI (Özen Film)	4 Hafta	3.142.073
SHOGUN (Özen Film)	3 Hafta	2.739.872
SARAY SINEMASI		
İLK KAN (Saray Film)	8 Hafta	10.618.940
LADY CHATTERLEY'İN AŞIĞI (Saray Film)	5 Hafta	3.813.950
SAVAŞCI (Saray Film)	3 Hafta	3.083.110

Leylâ ile Mecnun (Halit Refiğ)

İlk Kan (First Blood - Ted Kotcheff)

ESKİŞEHİR'DE İLK 10 FİLM (Yerli Filmler)

1. DOKTOR CİVANIM	Uğur Film	1.751.189 (★)
2. BEN DE ÖZLEDİM	Emek Film	1.295.494. (B)
3. SENDE Mİ LEYLÂ	Kuzey Film	1.103.145 (S)
4. DAVARO	Pınar Film	1.025.500
5. GÖRGÜSÜZLER	Erler Film	1.013.007
6. HASRET SANCISI	Erman Film	1.010.868
7. TOMRUK	Anadolu Film	902.389 (S)
8. BAŞBELÂSİ	Özer Film	898.568
9. GÜNAHA GİRME	Cumhur Film	866.578
10. İFFET	Uzman Film	808.550

ANKARA'DA İLK 10 FİLM (Yerli Filmler)

1. DOKTOR CİVANIM	Uğur Film	5.270.857 (S) (★)
2. BEN DE ÖZLEDİM	Emek Film	4.278.208 (★)
3. YALAN	Mine Film	4.208.862 (★)
4. YEDİ BELÂ HÜSNÜ	Cumhur Film	4.037.665 (S) (★)
5. ALIŞAN	Mine Film	3.796.790 (★)
6. GÜNAHA GİRME	Cumhur Film	3.662.420 (★)
7. GÖRGÜSÜZLER	Erler Film	2.874.420 (★)
8. SENDE Mİ LEYLÂ?	Kuzey Film	2.763.463 (S)
9. ÇİRKİNLER DE SEVER	Barış Film	2.547.361
10. TOMRUK	Anadolu Film	2.366.681 (S)

BURSA'DA İLK 10 FİLM (Yerli Filmler)

1. SENDE Mİ LEYLÂ	Kuzey Film	1.561.100 (★)
2. GÜNAHA GİRME	Cumhur Film	1.420.060 (★)
3. LEYLÂ İLE MECNUN	Erler Film	1.292.760 (★)
4. TÖVBE	Mine Film	1.218.370 (★)
5. YEDİ BELÂ HÜSNÜ	Cumhur Film	1.215.360 (★)
6. HASRET SANCISI	Erman Film	990.340
7. BEN DE ÖZLEDİM	Emek Film	975.425
8. ELVEDA DOSTUM	Özer Film	973.420
9. NİKAH MASASI	Gülşah Film	897.300
10. TOMRUK	Anadolu Film	757.910

ESKİŞEHİR ARI SINEMASI - İLK 5 FİLM

1. Star Wars	Özen Film	1.200.000 (★)
2. Rocky	Özen Film	850.000 (★)
3. Shogun	Özen Film	850.000
4. Kutsal Hazine		
Avcıları	Özen Film	750.000
5. Ada	Özen Film	600.000

(sinema bilet fiyatları 55-65 lira arasında.)

BALIKESİR'DE FİLM HASILATLARI

Balıkesir'de mevsim sonu yaklaşırken üç yabancı film belirgin bir şekilde yüksek hasılat yaptı. Bunlar sırasıyla "Gece Yarısının Ötesi", "Affedilmeyenler", ve "Ay Harekatı". Yerli filmlerin sıralaması ise şöyle:
"Ben de Özledim" (Emek Film), "Mine" (Delta Film) "Seni Kalbime Gördüm" (Tunc Film), "Kördüğüm" (Erler Film), "Günaha Girme" (Cumhur Film) ve "Islak Mendil" (Gülşah Film).

box office

TOP 10

ANKARA

1. DOKTOR CİVANIM	Uğur Film	5.270.857 (S) (★)
2. BEN DE ÖZLEDİM	Emek Film	4.278.208 (★)
3. YEDİ BELA HÜSNÜ	Cumhur Film	4.037.665 (S) (★)
4. ALIŞAN	Mine Film	3.796.790 (★)
5. GÜNAHA GİRME	Cumhur Film	3.662.420 (★)
6. GÖRGÜSÜZLER	Erlər Film	2.874.420 (★)
7. SEN DE Mİ LEYLÄ	Kuzey Film	2.763.463 (S)
8. ÇIRKINLER DE SEVER	Barış Film	2.547.361
9. TOMRUK	Anadolu Film	2.366.681 (S)
10. ELVEDA DOSTUM	Özer Film	2.286.987

BURSA

1. GÜNAHA GİRME	Cumhur Film	1.420.060
2. LEYLÄ İLE MECNUN	Erlər Film	1.292.760
3. TÖVBE	Mine Film	1.211.370
4. HASRET SANCISI	Erman Film	990.340
5. BEN DE ÖZLEDİM	Emek Film	975.425
6. ELVEDA DOSTUM	Özer Film	973.420
7. NİKAH MASASI	Gülşah Film	897.300
8. KÖRDÜĞÜM	Erlər Film	737.460
9. İFFET	Uzman Film	727.330
10. MİNE	Delta Film	716.320

ESKİŞEHİR

1. BEN DE ÖZLEDİM	Emek Film	1.295.494 (B)
2. SEN DE Mİ LEYLÄ	Kuzey Film	1.103.145 (S)
3. DAVARO	Pınar Film	1.025.500
4. GÖRGÜSÜZLER	Erlər Film	1.013.007
5. HASRET SANCISI	Erman Film	1.010.868
6. TOMRUK	Anadolu Film	902.389 (S)
7. GÜNAHA GİRME	Cumhur Film	866.578
8. İFFET	Ozman Film	808.550
9. ALIŞAN	Mine Film	806.715
10. ELVEDA DOSTUM	Özer Film	752.507

(S) İşaretili filmler sönestr tatilinde oynamıştır.
(B) İşaretili filmler bayram tatilinde oynamıştır.

İSTANBUL

1. LEYLÄ İLE MECNUN	Erlər Film	17.236.519 (S) (★)
2. BAŞBELÄSİ	Özer Film	13.461.063 (S) (★)
3. DAVARO	Pınar Film	13.296.773 (★)
4. BEN DE ÖZLEDİM	Emek Film	12.343.615 (★)
5. DOKTOR CİVANIM	Uğur Film	12.154.842 (S)
6. BİR YUDUM MUTLULUK	Gülşah Film	9.929.171 (★)
7. GÖRGÜSÜZLER	Erlər Film	9.688.808 (B)
8. YEDİ BELA HÜSNÜ	Cumhur Film	9.596.174
9. ALIŞAN	Mine Film	9.170.928 (★)
10. NİKAH MASASI	Gülşah Film	7.743.206

★ İşaretili filmler iki hafta oynamıştır.

AMERİKA

1. Tootsie (Columbia).....	108.522.676
2. 48 Hrs. (Paramount).....	53.880.016
3. The Verdict (20th-Century).....	41.411.825
4. Gandhi (Columbia).....	14.124.872
5. Scphie's Choice (U-AFD).....	10.017.528

SIDNEY

1. E.T. (The Extra-Terrestrial).....	157.820
2. Nightshift.....	107.670
3. Rocky I-Rocky II.....	87.750
4. We Of The Never Never.....	60.060
5. The World According The Garp.....	78.490

PARİS

1. Le Battant.....	573.400
2. Rocky 3.....	482.600
3. The Gods Must Be Crazy.....	362.500
4. The Prize of Peril.....	362.200
5. Le Ruffian.....	287.700

LONDRA

1. Gandhi.....	91.125
2. Officer And A Gentleman.....	78.669
3. E.T. (The Extra-Terrestrial).....	47.884
4. Airplane II.....	31.719

Not: Film Market'in Amerika, Kanada, İngiltere, Avustralya vs Fransa'da verdiği bu gişe hasılatları Amerikan dolarıdır. Amerika ve Kanada hasılatları filmlerin ilk çıktığı gündün itibaren toplam hasılat, diğerleri ise bir hafta içindeki gollüdür.

İSTANBUL

(Yabancı Filmler)

	Hasılatlar	Kişi
1. İLK KAN (Saray Film)	35.294.334	505.682
2. KUTSAL HAZİNE AVCILARI (Özen Film)	19.500.000	224.137
3. SHOGUN (Özen Film)	13.437.860	125.956
4. İMPARATOR (Özen Film)	12.957.868	168.860
5. HAIR (Met Film)	10.293.735	129.813
6. GELİBOLU (Özen Film)	9.945.597	114.315
7. 13.GÜN (Özen Film)	9.421.179	108.324
8. EVE DÖNÜŞ (Vzen Film)	7.769.691	105.000
9. LADY CHATTERLEY'İN AŞIĞI (Saray Film)	7.752.783	89.112
10. BARBARLAR (Özen Film)	7.686.724	88.354

box office

TOP 10

İSTANBUL

1. DAVARO (Pınar Film)	13.296.773 (★)
2. BEN DE ÖZLEDİM (Emek Film)	12.343.615 (★)
3. DOKTOR CİVANIM (Uğur Film)	12.154.842 (S)
4. BİR YUDUM MUTLULUK (Gülşah Film)	9.929.171 (★)
5. GÖRGÜSÜZLER (Erler Film)	9.688.808 (B)
6. YEDİ BELÂ HÜSNÜ (Cumhur Film)	9.596.174
7. ALIŞAN (Mine Film)	9.170.928 (★)
8. NİKAH MASASI (Gülşah Film)	7.743.206
9. AŞKLARIN EN GÜZELİ (Emek Film)	7.347.839
10. MİNE (Delta Film)	7.090.548

(★) İşaretili filmler iki hafta oynamıştır.
(S) İşaretili filmler sömestr tatilinde oynamıştır.
(B) İşaretili filmler bayram tatilinde oynamıştır.

ANKARA

1. BEN DE ÖZLEDİM	Emek Film	4.278.208.-
2. YEDİ BELA HÜSNÜ	Cumhur Film	4.037.665.-
3. ALIŞAN	Mine Film	3.796.790.-
4. GÜNAHA GİRME	Cumhur Film	3.662.420.-
5. GÖRGÜSÜZLER	Erler Film	2.874.420.-
6. SEN DE Mİ LEYLA	Kuzey Film	2.763.463.-
7. ÇİRKİNLER DE SEVER	Barış Film	2.547.361.-
8. ELVEDA DOSTUM	Özer Film	2.286.987.-
9. ISLAK MENDİL	Gülşah Film	2.165.115.-
10. İFFET	Uzman Film	2.073.192.-

BURSA

1. GÜNAHA GİRME	Cumhur Film	1.420.060.-
2. TÖVBE	Mine Film	1.218.370.-
3. HASRET SANCISI	Erman Film	990.340.-
4. BEN DE ÖZLEDİM	Emek Film	975.425.-
5. ELVEDA DOSTUM	Özer Film	973.420.-
6. KÖRDÜĞÜM	Erler Film	737.460.-
7. İFFET	Uzman Film	727.330.-
8. MİNE	Delta Film	716.320.-
9. GÖRGÜSÜZLER	Erler Film	708.740.-
10. DAVARO	Pınar Film	677.630.-

ESKİŞEHİR

1. BEN DE ÖZLEDİM	Emek Film	1.295.494.-
2. DAVARO	Pınar Film	1.025.500.-
3. GÖRGÜSÜZLER	Erler Film	1.013.007.-
4. HASRET SANCISI	Erman Film	1.010.868.-
5. SEN DE Mİ LEYLA	Kuzey Film	1.000.700.-
6. GÜNAHA GİRME	Cumhur Film	866.578.-
7. İFFET	Uzman Film	808.550.-
8. ALIŞAN	Mine Film	806.715.-
9. ELVEDA DOSTUM	Özer Film	752.507.-
10. AŞKLARIN EN GÜZELİ	Emek Film	601.025.-

AMERİKA

1. E.T. (The Extra-Terrestrial).....	330.688.496 (227 gün)
2. Tootsie.....	81.181.848 (38 gün)
3. 48 Hrs.....	42.477.665 (47 gün)
4. The Toy.....	41.631.858 (45 gün)
5. Dark Crystal.....	35.499.613 (38 gün)

SİDNEY

1. Nightshift.....	1.692.890
2. E.T. (The Extra-Terrestrial).....	424.320
3. Porky's.....	275.570
4. First Blood.....	259.450
5. Conan The Barbarian.....	233.330

PARİS

1. The Ruffian.....	982.700
2. E.T. (The Extra Terrestrial).....	305.500
3. Danton.....	268.000
4. God's Poacher.....	122.600
5. La Boum 2.....	119.700

LONDRA

1. E.T. (The Extra-Terrestrial).....	99.034
2. Gandhi.....	93.446
3. Return of the Soldier.....	55.245
4. Still of the Night.....	43.362
5. First Blood.....	33.430

Açıklamalar: Amerikan ve Kanada sinemaları hasılatları toplamdır. Diğer Londra, paris, Tokyo ve Sidney hasılatları bir haftalık süre içindeki gişe geliridir. Avustralya hasılatları hariç tüm gişe gelirleri Amerikan dolandır.

İSTANBUL

(Yabancı Filmler)

1. İLK KAN (Saray Film)	28.845.338
2. KUTSAL HAZİNE AVCILARI (Özen Film)	19.500.000
3. ROCKY (Özen Film)	13.052.000
4. HAIR (Met Film)	10.293.735
5. GELİBOLU (Özen Film)	9.945.597
6. İMPARATOR (Özen Film)	8.909.604
7. 13. GÜN (Özen Film)	8.657.000
8. LADY CHATTERLEY'İN AŞIĞI (Saray Film)	7.752.783
9. FEDALER (Uzlar Film)	7.261.365
10. ADA (Özen Film)	6.579.203

1982-1983 SEZONUNUN EN ÇOK İŞ YAPAN 10 FİLMİ

Bu sayımızda İstanbul, Ankara, Eskişehir ve Bursa'da hasılat toplam'ları en yüksek 10 filmi yayınlıyoruz. Bu listede İzmir, Adana ve Samsun bölgelerinin de bulunması gerekirdi. Ancak veriler yeterli ve kesin olmadığı için bunları yayınlamadığımızı belirtiriz.

FİLMLER	İSTANBUL	ANKARA	ESKİŞEHİR	BURSA
BAŞBELASI (Özer Film - Yön: Kartal Tibet)	13.481.063	3.714.743	898.568	882.900
BEN DE ÖZLEDİM (Emek Film - Yön: Nazmi Özer)	12.343.615	4.278.208	1.295.494	975.425
ÇARIKLI MİLYONER (Cem Film - Yön: Kartal Tibet)	14.133.100	2.796.677	Oynamadı	Oynamadı
DAVARO (Pınar Film - Yön: Kartal Tibet)	13.296.773	4.172.000	1.025.010	677.000
DOKTOR CİVANIM (Uğur Film - Yön: Kartal Tibet)	12.154.842	5.270.857	1.751.189	Rakam öğrenilemedi
KURBAN (Sezer Film - Yön: Melih Gülgen)	12.854.822	3.095.850	742.232	760.000
LEYLA İLE MECNUN (Eriş Film - Yön: Halit Refiğ)	17.236.519	3.481.548	Oynamadı	1.292.760
SEN DE Mİ LEYLA (Kuzey Film - Yön: Osman F. Seden)	11.953.237	2.763.463	1.103.145	1.561.100
YALAN (Mine Film - Yön: İbrahim Tatlıses)	10.354.354	4.208.862	Oynamadı	Oynamadı
YEDİ BELA HÜSNÜ (Cem Film - Yön: Natuk Baytan)	9.596.174	4.037.665	947.729	1.215.360

box-office

MALATYADA FİLM HASILATLARI

1. YALAN	Mine Film ...	1.800.000
2. ELVEDA DOSTUM ...	Özer Film ...	1.650.000
3. BİR GÜNÜN HİKAYESİ....	Belge Film..	1.400.000
4. İSLAK MENDİL.....	Gülşah Film..	1.250.000
5. NASIL İSYAN ETMEM..	Kuzey Film...	1.100.000
6. GÜNAHA GİRME	Cumhuriyet Film ..	900.000
7. VAZGEÇ GÖNLÜM ..	Gülşah Film	850.000
8. ÇAYDA ÇİRA	Umur Film	600.000
9. YAKILACAK KADIN .	Erman Film ...	500.000
10. İFFET	Uzman Film	450.000

(Rakamlar yaklaşık olarak verilmiştir.)

Kâzım Doğan bildiriyor.

SAMSUN'DA FİLM HASILATLARI

YERLİ FİLMLER

1. SEN DE Mİ LEYLA.....	Kuzey Film...	1.141.000 (*)
2. NASIL İSYAN ETMEM	Kuzey Film ..	840.000 (*)
3. YEDİ BELA HÜSNÜ.....	Cumhuriyet Film..	816.000 (*)
4. AŞKLARIN EN GÜZELİ	Emek Film	600.000
5. GÜNAHA GİRME.....	Cumhuriyet Film ...	936.000 (*)
6. BEN DE ÖZLEDİM	Emek Film	900.000 (*)
7. ALIŞAN	Mine Film	540.000 (*)
8. ÇİÇEK ABBAS	Kök Film	372.000
9. SON AKIN	Dadaş Film	300.000
10. DÜŞÜNÜM SANA	Gülgen Film ...	242.500

YABANCI FİLMLER

1. KRAMER KRAMER'e KARŞI.....	680.000 (*)
2. AYNAALAR	447.735
3. GERİLİM	408.405
4. ÇIRKINLERİ SEVERİM	390.941

(*) İşaretili filmler iki hafta oynamıştır.

Metin Ünal bildiriyor.

FİLMİN ADI	YAPIM	LABORATUVAR	NEGATİF YIKAMA					FİLENDİRME		GÖSTERİ KOPYASI BASKISI	
			YIKAMA	YIKAMA	YIKAMA	YIKAMA	YIKAMA	YIKAMA	YIKAMA	YIKAMA	
ASLAN ADAM 2	Akman Film	Fono	●	●	●	●	●	●	●	●	
BATAKLIKTA BİR GÜL	Ömür Film	Fono	●	●	●	●	●	●	●	●	
BEYAZ ÖLÜM	Eriş Film	Fono	●	●	●	●	●	●	●	●	
BİN KERE ÖLMEK	Ferhat Film	Fono	●	●	●	●	●	●	●	●	
BİR ZAMANLAR KARDEŞTİLER	Gökçen Film	Şafak Yeni Lale/ Stüdyo	●	●	●	●	●	●	●	●	
ÇOCUKLAR DA ÇİÇEKTİR	Umur Film	Acar	●	●	●	●	●	●	●	●	
ÇÖL	Ant Film	Kunt	●	●	●	●	●	●	●	●	
DOSTLAR SAĞOLSUN	Gülşah Film	Yeni Lale/ Stüdyo	●	●	●	●	●	●	●	●	
DÖNME DOLAP	Özer Film	Fono	●	●	●	●	●	●	●	●	
FIRTINA GÖNÜLLER	Uzman Film	Ören-Yeni Stüdyo	●	●	●	●	●	●	●	●	
GÜL AĞACI	İlkay Film	Ören-Yeni Stüdyo	●	●	●	●	●	●	●	●	
GÜNAH	Mine Film	Fono	●	●	●	●	●	●	●	●	
GÜNAHKAR	Yaşam Film	Fono	●	●	●	●	●	●	●	●	
HARAM	Mine Film	Fono	●	●	●	●	●	●	●	●	
İHTİRAS FIRTINASI	Eriş Film	Fono	●	●	●	●	●	●	●	●	
İKİMİZ DE SEVDİK	Gören Film	Yeni Lale/ Yeni Stüdyo	●	●	●	●	●	●	●	●	
İLİŞKİ	Temel Film	Yeni Lale/ Yeni Stüdyo	●	●	●	●	●	●	●	●	
İNTİKAM BENİM	İ. Ticaret Film	Kunt	●	●	●	●	●	●	●	●	
KAHREDEN KURŞUN	Gökçen Film	Şafak/ Yeni Stüdyo	●	●	●	●	●	●	●	●	
KALBİMDEKİ ACI	Cem Film	Yeni Lale/ Yeni Stüdyo	●	●	●	●	●	●	●	●	
KÜÇÜK ELLER	Hayat Film	Acar	●	●	●	●	●	●	●	●	
TÜRKİYEM	Tözcen Film	Yeni Lale/ Yeni Stüdyo	●	●	●	●	●	●	●	●	
METRES	Emek Film	Fono	●	●	●	●	●	●	●	●	
ÖLÜME SON ADIM	Ant Film	Kunt	●	●	●	●	●	●	●	●	
ŞALVAR DAVASI	Kök Film	Ören/ Yeni Stüdyo	●	●	●	●	●	●	●	●	
VAHŞİ KAN	Ant Film	Kunt	●	●	●	●	●	●	●	●	
YIKILAN GURUR	Gülşah Film	Yeni Lale/ Yeni Stüdyo	●	●	●	●	●	●	●	●	
ZULUM	Temel Film	Yeni Lale/ Yeni Stüdyo	●	●	●	●	●	●	●	●	

Fono Laboratuvarı'nda Fono Film'in çeşitli aşamalarda işlem gören yabancı filmleri var. Bunlardan kopya baskısı yapılan filmler şunlar: "Profesyonel", "Şamatacılar Sınırı", "Şafak Sökerken", "Korkunç Süphe", "Tatlı Hedye", "Soygun Fırtınası", "Çılgın Yarış", "Tor-Barbarların Dehşetli" filminin dublaj çalışmaları sürüyor.

Yeni Lale Laboratuvarı'nda Özen Film'in "Mirasçılar", "Gece", "Yabancıların Gözleri", "Cehennem", "Kanun Benim", "Karabasan", "Delice Yaşayanlar", "Şahit", "Baba Joe" ve "Bir Yabancı Gibi" adlı filmleri çeşitli aşamalarda işlem görürken, Yeni Tual Film'in bütün filmlerinin stüdyo işlemleri bitti. Şafak Laboratuvarı'nda çeşitli aşamalarda işlem gören filmler şunlar: Ankara TRT'sinin kültür programlarının negatifleri yıkıyor. "Küçük Ağa" (TRT), "Kartallar Yüksek Uçar" (TRT), "Gürün Han" (Hodri Meydan) filmlerinin negatiflerinin yıkama işlemleri sürdürülüyor. Sine-Post'un "ÇBS", "Ato", "Lassa" sı, Manavizyon'un "İş Bankası", "AEG" sı, Telesine'nin "Grundig" ve "Floran"ı.

Acar Laboratuvarı'nda işlem gören reklam filmleri: Tuncay Yönder'in "Son Havadis'i", Cenajans'ın "Pepsi"si, Ajanstek'in "Tadella'sı", A.D.Ajans'ın "Lerzo"su, Üstün Barışta'nın "Kortopu"su, Link'in "Yayla Yağı" ve "Turyağı", Gül Yaratım'ın "Ege Seramik'i", Tera Film'in "Sümerbank'te, Teknik Prodüksiyon'un "Gök-Dil'i, Altın Reklam'ın "Eti-Cin'i.

Film Market abone KUPONU

PK: 92 Beyoğlu-İstanbul

Derginize bir yıllık abone olmak istiyorum. Abone bedeli olarak (12 sayı) bir yıllık 3.000 TL'nı Akbank, Tarlabacı Şubesi Hesap No. 5300 İstanbul adresine yatırdım. Makbuzun sureti ilgliktedir.

Adı, Soyadı: .....

Adres: .....

Film Market

Hollywood Reporter'in yanlışını protesto ediyor!

Foreign Box-Office Hits in Istanbul (1982-83)

Picture	Importer	No. of Weeks	ML.TL.
First Blood.....	(Saray Film)	11	35.3
Moonsaker.....	(Met Film)	6	20.0
Raiders of the Lost Ark.....	(Ozen Film)	8	19.5
Shogun.....	(Ozen Film)	7	13.4
The Empire Strikes Back.....	(Ozen Film)	8	13.0
Rocky.....	(Ozen Film)	5	12.9
The Other Side of Midnight.....	(Film)		

Yabancı sinema dergilerinin Türkiye bölümü yapımları çok enderdir. Daha çok kendi filmlerinin ne hasılatı yaptığını merak ederler.

Tunus, Malta, Yunanistan'la birlikte Türkiye için de bölüm ayıran Hollywood Reporter, M24. sayfada "Foreign BoxOffice Hits in Istanbul 1982-83" başlığı altında 15 yabancı filmin gişe gelirlerini verdi. Muhkemelen Film Market'den ve bazı film şirketlerinin işletme müdürlerinden alınan bu rakamlar çok yanlış biçimde verildi. Örneğin liste başında 35.300.000 lira gişe geliri görünen "Ilik Kan"ın hasılatı, Amerika'da veya dünyanın herhangi bir yerinde gösterilen filmlerin hasılatıyla karşılaştırılın-

ca çok özel durumlar ortaya çıkar. Amerika'da filmlerden alınan rüsum çok düşüktür. Aynı vergilendirmeler yoktur. Film şirketi yıl sonu kârından bir vergi verir. Oysa "Ilik Kan" oynadığı sinemalarda yüzde kırka varan bir hissesini İstanbul Belediyesi'ne vermiştir ilk etapta. Bunun dışında bir yüzde elli hisse de sinemacı payı olarak alınmıştır. Kalan miktarın büyük bir kısmı, reklâm, materyal, dublaj ve kopya masraflarına gitmiştir. Film kâr etsin veya etmesin amortismanından ancak yüzde elli masraf gösterildiği için, aynı bir vergi verilmiştir. Bütün bunlardan sonra "Ilik Kan"ın o büyük görünen hasılatı akıl almaya- yacak biçimde küçük bir rakkama iner.

GÖRÜNTÜ

SİNEMA SALONLARI KONUSUNDA...

Film Market'in çıkış amaçlarından birisi de, sinemadaki kendi noksanlarımızı samimi olarak, açık-seçik biçimde yazmamız, ilgilileri uyarmamızdır. Yeni sezonun başından beri sinemalarda oynatılan filmleri izlemekteyiz. Bu filmlerden bazıların stüdyolarda seyretmek olanaklarımız var Film Market olarak. Ancak stüdyolardan, çok iyi basılmış, Avrupa standartlarına uygun olarak çıkan kopyaları sinema salonlarında tanyamıyoruz. Öyle ki, bazı sinemaların projeksiyonlarından çıkan görüntüler yüzünden oyuncuları tanımak bile mümkün değil. Sinemacılar istedikleri zam için mücadele ederlerken biz kendilerine destek oluyoruz. Ancak belediye bize "Zam istediğiniz sinemalar halka göz ve kulak bozucu görüntü ve seslerle zararlı oluyor," derse ne cevap vereceğiz? Belediye bu sinemaları kapatırsa bile haklı. Bunun yanında, bütün dünyada sinema salonlarının televizyon ve video ile rekabelinde en önemli unsur, sinema salonlarının kapı girişinden çıkışına kadar "İam bir eğlence sitesini" olmasıdır. Yüksek tarifeler ancak pırlı pırlı koltuklar, yerlere döşenmiş halılar, gümüş perdeler üzerine düşen çok nefis görüntüler, dokuz-on kanallı ses düzenleriyle elde edilir. Geçen sayımızda belediyeleri tarife vermediği için suçlamıştık. Bu sayımızda da kendi yaptığımız bir yanlışlığı burada belirtiyoruz. Eğer sinema salonlarını bir an önce düzene sokmazsak, sinemacı dostlarımız Film Market bile kurtaramaz.

Film Market

box-office

İSTANBUL

1- KILIBIK (Uğur Film) Kemal Sunal, Nevra Serezli	19.231.640.-
2- DERMAN (Gülşah Film) Hülya Koçyiğit, Tarık Akan	9.725.110.-
3- YIKILAN GURUR Ümit Besen, Serpil Çakmaklı (Gülşah Film)	7.517.361.-
4- ŞALVAR DAVASI (Kök Film) Müjde Ar, Şener Şen	7.136.328.-
5- HARAM (Mine Film) Hülya Avşar, Fikret Hakan	6.992.746.-
6- BATAKLIKTA BİR GÜL Banu Alkan, Faruk Peker (Ömür Film)	6.545.616.-
7- KALBİMDEKİ ACI Ferdi Tayfur, Oya Aydoğan (Cem Film)	6.379.165.-
8- APTAL KAHRAMAN İlyas Salman, Bahar Öztan (Burç Film)	5.043.905.-
9- BENİ UNUTMA Bulut Aras, Serpil Çakmaklı (Tunc Film)	4.643.524.-
10- İKİMİZ DE SEVDİK Mahmut Tuncer, Bahar Öztan (Geren Film)	4.200.687.-

ESKİŞEHİR

1- YALAN (Mine Film) İbrahim Tatlıses, Perihan Savaş	1.481.536
2- ÇARIKLI MİLYONER (Cem Film) Kemal Sunal	1.313.911
3- KILIBIK (Uğur Film) Kemal Sunal, Nevra Serezli	1.209.423

BURSA

1- ÇARIKLI MİLYONER (Cem Film) Kemal Sunal	763.060.-
2- HARAM (Mine Film) Fikret Hakan, Hülya Avşar	732.300.-
3- YALAN (Mine Film) İbrahim Tatlıses, Perihan Savaş	719.800

İZMİR

1- ÇARIKLI MİLYONER (Cem Film) Kemal Sunal	3.335.000.-
2- GECELERİN KADINI Banu Alkan, Faruk Peker	1.520.000
3- YALAN (Mine Film) İbrahim Tatlıses, Perihan Savaş	1.462.000

MALATYA, BÜYÜK SINEMADAN ALDIĞIMIZ TEKZİBİ YAYINLIYORUZ :

BİR BOX OFFICE SORUNU!...

1982 yılı Eylül başından beri yayınlanan Film Market'in Türk Sinemasına hizmet hedeflerinden birisi de sağlıklı sinema ekonomisini ortaya koyan gişe gelirlerini yayınlamaktır. Bunu, şimdiye kadar Türk basınında yapılmamış biçimde gerçekleştirdik. Fakat rakkamların yayınlanmasıyla birlikte bazı film şirketleri şiddetle buna karşı çıktılar. Hasılatların gizli kalmasını savundular. Ancak onların bütün gizliliğine rağmen, rakkamlar gizli kalmıyor. Sinema gişesinden, yer gösterenine, makinistinden depocusuna kadar sinemayla ilgili herkes bu filmin ne kadar hasılat yaptığını bili-

yor. Bunu saklamak olanak dışı. Buna rağmen Film Market'in yayınlanmasını göstererek bu yoldan elde ettiği rakkamları yayınlamadı. Batıda olduğu gibi, devlet gücüne dayanarak tüm rakkamları elde edip yayınlama teşebbüsüne de girişmedi. Ancak, hiçbir sakıncası olmadığını bilen, batılı anlayış içindeki işletmelerin verdikleri rakkamları kullandı. Bu arada Film Market'in aksaklıklarını genç muhabir kadrosundandı. Bunu merkezden kontrol etmek bir hayli zordu yine de biz bunları dikkatle inceliyor, rakkamların kesin olmasını istiyorduk. Malatya muhabirimiz Kâzım Doğan'ın Ekim

1983 sayısında yayınlanan rakkamları, yayın yönetmenliğinin bir anlık dikkatinden kaçarak kullanılıncaya istenmeyen bir durum ortaya geldi. Aşırı rakkamlar bulunan Malatya hasılatları, sinema sahibi Hüseyin Yeşil'de zor durumda bıraktı. Bazı işletmeciler, Malatya Büyük Sinema'nın bu rakkamların görerek Hüseyin Yeşil'den daha fazla hisse istemek filmleri daha büyük rakkamlarla satmak dahi istediler. Bu, Hüseyin Yeşil'i mağdur durumda bıraktı. Kendisinden aldığımız tekzibi ve Malatya Belediyesi'nin yazısını aynen aşağıda yayınlıyoruz.

1- YALAN.....	852.665.-TL.	17323 Kişi	
2- ELVEDA DOSTUM.....	323.809.-TL.	6472 Kişi	129 Talebe
3- BİR GÜNÜN HİKAYESİ... 100.000.-TL.		1530 Kişi	34 Talebe
4- ISLAK MENDİL.....	315.070.-TL.	6230 Kişi	210 Talebe
5- NASIL İSYAN ETMEM.....	786.992.-TL.	15597 Kişi	480 Talebe
6- GÜNAHA GİRME.....	565.506.-TL.	11366 Kişi	146 Talebe
7- VAZGEÇ GÖNLÜM.....	310.984.-TL.	6108 Kişi	259 Talebe
8- ÇAYDA ÇİRA.....	235.033.-TL.	4772 Kişi	
9- YAKILACAK KADIN.....	313.246.-TL.	6240 Kişi	151 Talebe
10- İFFET.....	365.162.-TL.	7275 Kişi	175 Talebe

YEKÜN

84487 Bilet İşlenmiştir.

EKİ: M. Belediyesi 13.11.1993 tarih ve 1505 Sayılı yazısı.

Malatya Sinemaları Adına Sahibi Hüseyin YEŞİL

BOX OFFICE

İSTANBUL'DA İLK 20 FİLM

(Yerli Filmler)

2. vizyon gösterileri sürdüğü için ilk 20 filmde değişme yoktur.

1. LEYLÂ İLE MECNUN (Halit Refiğ)	Erler Film	O. Gencebay-G. Bubikoğlu	17.236.519 (★ (S))
2. ÇARIKLI MİLYONER (Kartal Tibet)	Cem Film	Kemal Sunal	14.133.100 (★)
3. BAŞBELÂSİ (Kartal Tibet)	Özer Film	Z. Alasya-M. Akpınar	13.481.063 (★ (S))
4. DAVARO (Kartal Tibet)	Pınar Film	K. Sunal	13.296.773 (★)
5. KURBAN (Melih Gülgen)	Sezer Film	K. İnandır-Ahu Tuğba	12.854.822 (★)
6. BEN DE ÖZLEDİM (Nazmi Özer)	Emek Film	F. Tayfur-B. Alkan	12.343.815 (★)
7. DOKTOR CİVANIM (Kartal Tibet)	Uğur Film	K. Sunal	12.154.842 (★)
8. SENDE Mİ LEYLÂ (Osman. F. Seden)	Kuzey Film	F. Tayfur-G. Bayrak	11.953.237 (★)
9. YALAN (İbrahim Tatlıses)	Mine Film	İ. Tatlıses-P. Savaş	10.354.354 (★)
10. BİR YUDUM MUTLULUK (Orhan Aksoy)	Gülşah Film	O. Gencebay-N. Nazır	9.929.171 (★)
11. GÖRGÜSÜZLER (Osman. F. Seden)	Erler Film	G. Bubikoğlu-M. Gezen	9.688.808 (B)
12. YEDİ BELÂ HÜSNÜ (Natuk Baytan)	Cumhur Film	K. Sunal	9.596.174
13. ALIŞAN (Şerif Görün)	Mine Film	İ. Tatlıses-Y. Özdemir	9.170.928 (★)
14. NİKAH MASASI (Temel Gürsu)	Gülşah Film	Ü. Besen-B. Alkan	7.743.206
15. AŞKLARIN EN GÜZELİ (Osman. F. Seden)	Emek Film	K. İnandır-B. Alkan	7.347.839
16. NASIL İSYAN ETMEM (Temal Gürsu)	Kuzey Film	İ. Tatlıses-M. Orhansoy	7.143.924
17. MİNE (Atıf Yılmaz)	Delta Film	T. Şoray-C. Ünal	7.090.548
18. ELVEDA DOSTUM (Zeki Alasya)	Özer Film	K. İnandır-Ahu Tuğba	6.928.949
19. GÜNAHA GİRME (Natuk Baytan)	Cumhur Film	F. Tayfur-O. Aydoğan	6.889.284
20. TOMRUK (Şerif Görün)	Anadolu Film	K. İnandır-S. Çakmaklı	6.888.567 (S)

(S) İşaretili filmler sömestr tatilinde oynamıştır
(B) İşaretili filmler bayram tatilinde oynamıştır
(★) İşaretili filmler iki hafta oynamıştır.

ADANA'DA FİLM HASILATLARI

YABANCI FİMLER

1- İLK KAN	3.397.930 (20 günde 30.863 seyirci)
2- 007/AY HAREKATI ...	1.316.495 (11 günde 16.797 seyirci)
3- SÜPERMEN II.	1.247.905 (10 günde 16.818 seyirci)
4- SHOGUN	1.128.215 (10 günde 12.939 seyirci)
5- ÖRNEK MÜCADELE ...	1.091.205 (9 günde 14.071 seyirci)
6- BİONİK BOY	1.007.450 (10 günde 12.734 seyirci)

Mustafa Erçin bildiriyor.

BİONİK BOY

SÖKE'DE FİLM HASILATLARI

YABANCI FİMLER

1- İLK KAN	300.000 (Efes Sineması)
2- BENİ SEVEN CASUS	200.000 (Efes Sineması)
3- CENNET	120.000 (Dicle Sineması)
4- ROCKY I	110.000 (Dicle Sineması)
5- GECE YARISININ ÖTESİ	100.000 (Dicle Sineması)
6- 007/AY HAREKATI	90.000 (Efes Sineması)
7- 007/ALTIN TABANCALI ADAM	90.000 (Dicle Sineması)
8- TEHLİKELİ SİLAH	80.000 (Efes Sineması)
9- ROCKY/II	70.000 (Efes Sineması)

YERLİ FİMLER

1- İSLAK MENDİL	250.000 (Efes Sineması)
2- BEN DE ÖZLEDİM	200.000 (Efes Sineması)
3- İFFET	120.000 (Efes Sineması)
4- GÜNAHA GİRME	100.000 (Efes Sineması)
5- SENİ KALBİME GÖMDÜM	100.000 (Efes Sineması)
6- DOKTOR CİVANIM	50.000 (Efes Sineması)

(Rakamlar yaklaşık olarak verilmiştir.)

Hasan Tuncer bildiriyor

SENİ KALBİME GÖMDÜM

MUŞTA FİLM HASILATLARI

1. NAZEY	80.000 (3 günde)
2. İYİ GÜN DOSTU	70.000 (3 günde)
3. KİBAR FEYZO	60.000 (3 günde)
4. OLDU OLACAK	50.000 (3 günde)
5. İSYANKAR	50.000 (3 günde)
6. GÜMÜŞ MIZRAK	45.000 (3 günde)
7. BAĞRI YANIK	45.000 (3 günde)

Hasılatlar Muş/Şehir Sineması'ndan alınmıştır.

NAZEY

BOX OFFICE

İSTANBUL

BİRLİK KOMBİNİ

Filmin Adı	Yönetmen	Oyuncular	Hasılatlar
1.10.-7.10.1984 BİRKAÇ GÜZEL GÜN İÇİN (Tek Film)	İrfan Tözüm	Cüneyt Arkın/Necla Nazır	3.803.915. (11 sinemada)
8.10.-14.10.1984 KADINCA (Uzkan Film)	Temel Gürsu	Ferdî Özbeğen/Banu Alkan	5.074.354. (11 sinemada)
15.10.-21.10.1984 ÇILGIN ARZULAR (Gülşah Film)	Ümit Efekan	Ferdî Tayfur/Yaprak Özdemiroğlu	7.026.919. (11 sinemada)
22.10.-28.10.1984 BİR YUDUM SEVGI (Yeşilçam Filmclilik)	Atif Yılmaz	Kadir İnanır/Hale Soyğazi	14.164.728. (12 sinemada)
29.10.-4.11.1984 ATLA GEL ŞABAN (Cem Film)	Natuk Baytan	Kemal Sunal/Nevra Serezil	24.232.012. (13 sinemada)
5.11.-11.11.1984 SEVMEK YENİDEN DOĞMAK (Gülşah Film)	Ümit Efekan	Ümit Besen/Y.Özdemiroğlu	7.883.166. (12 sinemada)
12.11.-18.11.1984 TAÇSIZ KRALIÇE (Erler Film)	Orhan Elmas	Ahu Tuğba/Burçin Oraloğlu	11.359.205. (13 sinemada)
19.11.-25.11.1984 YABANCI (Özer Film)	Osman F.Seden	Kadir İnanır/Hülya Avşar	12.417.614. (13 sinemada)

DOĞUŞ KOMBİNİ

15.10.-22.10.1984 KADER (Burak Film)	Yücel Uçanoğlu	Ercan Turgut/Ayşen Cansev	1.952.675. (7 sinemada)
22.10.-28.10.1984 ÖLÜM SAVAŞÇISI (Metin Film)	Cüneyt Arkın	Cüneyt Arkın	2.929.775. (8 sinemada)
29.10.-4.11.1984 GÜNEŞ DOĞARKEN (Burak Film)	Şerif Gören	Kadir İnanır/Hülya Avşar	13.027.340. (12 sinemada)
5.11.-11.11.1984 KADER ÇIKMAZI (Ödül Film)	Temel Gürsu	Gökhan Güney/Neşe Aksoy	4.370.072. (9 sinemada)
12.11.-18.11.1984 NEFRET (Mine Film)	Osman F.Seden	Fatma Girik/H.Avşar/B.Aras	6.588.194. (9 sinemada)
19.11.-25.11.1984 UŞÜTÜK (Day Film)	Orhan Aksoy	Aydemir Akbas/Tuluğ Çizgen	6.751.051. (9 sinemada)

ESKİŞEHİR

ARI SİNEMASI

ŞABANİYE (Tibet Film)	Kartal Tibet	Kemal Sunal/Çiğdem Tunç	2.614.047. (2 haftada)
GÜNEŞ DOĞARKEN (Burak Film)	Şerif Gören	Kadir İnanır/Hülya Avşar	851.928.
NEFRET (Mine Film)	Osman F.Seden	Fatma Girik/H.Avşar/B.Aras	490.691.

KILIÇOĞLU SİNEMASI

ÇILGIN ARZULAR (Gülşah Film)	Ümit Efekan	Ferdî Tayfur/Yaprak Özdemiroğlu	1.239.410.
BİR YUDUM SEVGI (Yeşilçam Filmclilik)	Atif Yılmaz	Kadir İnanır/Hale Soyğazi	1.131.836.

ANKARA

Stad, Derya, Melek, Dedeman Sinemaları

GÜNEŞ DOĞARKEN (Burak Film)	Şerif Gören	Kadir İnanır/Hülya Avşar	1.537.074
-----------------------------	-------------	--------------------------	-----------

ADAPAZARI

KADINCA (Uzkan Film)	Temel Gürsu	Ferdî Özbeğen/Banu Alkan	843.318.
GÜNEŞ DOĞARKEN (Burak Film)	Şerif Gören	Kadir İnanır/Hülya Avşar	458.500.

ATLA GEL SABAN

BİR YUDUM SEVGI

box-office

İSTANBUL

1984 YILI BAŞINDA (Ocak-Mayıs) İLK 10 FİLM

1. KAYIP KIZLAR (Erler Film)	Orhan Elmas	Tarik Akan/Ahu Tuğba	30.830.139 (★)
2. GİRGİRİYE'DE CÜMBÜŞ (Erler F.)	Temel Gürsu	Gülşen Bubikoğlu/Müjdat Gezen	19.308.024 (S)
3. EN BÜYÜK ŞABAN (Cem Film)	Kartal Tibet	Kemal Sunal/Nilgün Bubikoğlu	18.776.590 (★)
4. POSTACI (Uğur Film)	Memduh Ün	Kemal Sunal/Fatma Girik	18.413.359
5. SENİ SEVİYORUM (Delta Film)	Atif Yılmaz	Türkan Şoray/Cihan Ünal	14.877.075
6. İMPARATOR (Sezer Film)	Melih Güngen	Kadir İnanır/Seda Sayan	14.086.115
7. DAVETSİZ MİSAFİR (Özer Film)	Zeki Alasya	Zeki Alasya/Metin Akpınar	14.007.408 (S)
8. GÜNAH (Mine Film)	Ibrahim Tatlıses	Ibrahim Tatlıses/Derya Tuna	13.589.844 (★)
9. ÇALSIN SAZLAR (Emek Film)	Temel Gürsu	Müjdat Gezen/Perran Kutman	13.108.000
10. YAKTI BENİ (Gülşah Film)	Melih Güngen	Ferdi Tayfur/Serpil Çakmaklı	12.931.271 (★)

1984 YILINDA, YENİ SEZONDA İLK 10 FİLM

1. ŞABANIYE (Tibet Film)	Kartal Tibet	Kemal Sunal/Çiğdem Tunc	24.994.045. (13 sinemada)
2. ATLA GEL ŞABAN (Cem Film)	Natuk Baytan	Kemal Sunal/Nevra Serezli	24.232.012. (13 sinemada)
3. FAHRIYE ABLA (Kök Film)	Yavuz Turgul	Müjde Ar/Tarik Tarcan	16.600.445. (12 sinemada)
4. BİR YUDUM SEVGİ (Yeşilçam Film)	Atif Yılmaz	Kadir İnanır/Hale Soygazı	14.164.728. (12 sinemada)
5. AYŞEM (Burak Film)	Ibrahim Tatlıses	Ibrahim Tatlıses/Hülya Avşar	13.816.056. (11 sinemada)
6. GÜNEŞ DOĞARKEN (Burak Film)	Şerif Gören	Kadir İnanır/Hülya Avşar	13.027.340. (12 sinemada)
7. NAMUSLU (Uzman Film)	Ertem Eğilmez	Şener Şen/Adile Naşit	13.003.317. (13 sinemada)
8. YABANCI (Özer Film)	Osman F.Seden	Kadir İnanır/Hülya Avşar	12.417.614. (13 sinemada)
9. TAÇSIZ KRALİÇE (Erler Film)	Orhan Elmas	Ahu Tuğba/Burçin Oraloğlu	11.359.205. (13 sinemada)
10. BALAYI (Emek Film)	Nazmi Özer	Kadir İnanır/Nazan Şoray	9.051.383. (10 sinemada)

BİRLİK KOMBİNİ

26.11.1984	NAMUSLU (Uzman Film)	Ertem Eğilmez	Şener Şen/Adile Naşit	13.003.317. (13 sinemada)
3.12.1984	FIRAR (Gülşah Film)	Şerif Gören	Hülya Koçyiğit/Talat Bulut	8.456.353. (12 sinemada)
10.12.1984	KADIN BİR DEFA SEVER (Sezer F.)	Orhan Elmas	Ahu Tuğba/Burçin Oraloğlu	8.929.663. (13 sinemada)
17.12.1984	ŞABANIYE (Tibet Film)	Kartal Tibet	Kemal Sunal/Çiğdem Tunc	18.067.104. (13 sinemada)

DOĞUŞ KOMBİNİ

26.11.1984	AYŞEM (Burak Film)	Ibrahim Tatlıses	Ibrahim Tatlıses/Hülya Avşar	13.816.056. (11 sinemada)
3.12.1984	BALAYI (Emek Film)	Nazmi Özer	Kadir İnanır/Nazan Şoray	9.051.383. (10 sinemada)
10.12.1984	KIZLAR SINIFI (Burç Film)	Ümit Efehan	İlyas Salman/Ayşen Cansev	8.784.928. (9 sinemada)
17.12.1984	FAHRIYE ABLA (Kök Film)	Yavuz Turgul	Müjde Ar/Tarik Tarcan	16.600.445. (12 sinemada)

NOT: "Fahriye Abla" filmi, altısı Doğuş Kombini olmak üzere, toplam 12 sinemada oynamıştır.

ESKİŞEHİR

ESKİŞEHİR ARI SİNEMASI

ATLA GEL ŞABAN (Cem Film)	Natuk Baytan	Kemal Sunal/Nevra Serezli	1.373.617.
BİR ZAMANLAR AMERİKA	Sergio Leone	Robert de Niro/James Woods	1.097.486.
ÇALSIN SAZLAR (Emek Film)	Temel Gürsu	Müjdat Gezen/Perran Kutman	896.348.
YABANCI (Özer Film)	Osman F.Seden	Kadir İnanır/Hülya Avşar	461.181.

ESKİŞEHİR KILIÇOĞLU SİNEMASI

ÇILGIN ARZULAR (Gülşah Film)	Ümit Efehan	Ferdi Tayfur/Y.Özdemiroğlu	1.239.410.
BİR YUDUM SEVGİ (Yeşilçam F.)	Atif Yılmaz	Kadir İnanır/Hale Soygazı	1.131.836.
NAMUSLU (Uzman Film)	Ertem Eğilmez	Şener Şen/Adile Naşit	1.126.511.
TAÇSIZ KRALİÇE (Erler Film)	Orhan Elmas	Ahu Tuğba/Burçin Oraloğlu	836.289.
FIRAR (Gülşah Film)	Şerif Gören	Hülya Koçyiğit/Talat Bulut	628.177.

ADAPAZARI

ADAPAZARI SARAY SİNEMASI

KADER (Burak Film)	Yücel Uçanoğlu	Ercan Turgut/Ayşen Cansev	158.072.
GÜNEŞ DOĞARKEN (Burak Film)	Şerif Gören	Kadir İnanır/Hülya Avşar	470.000.
KADER ÇIKMAZI (Ödül Film)	Gökhan Güney	Gökhan Güney/Neşe Aksoy	255.181.
NEFRET (Mine Film)	Osman F.Seden	Fatma Girik/Hülya Avşar	334.530.
UŞÜTÜK (Day Film)	Orhan Aksoy	Aydemir Akbaş/Tuluğ Çizgen	231.614.
AYŞEM (Burak Film)	Ibrahim Tatlıses	Ibrahim Tatlıses/Hülya Avşar	608.241.

ADAPAZARI YILDIZ SİNEMASI

TAÇSIZ KRALİÇE (Erler Film)	Orhan Elmas	Ahu Tuğba/Burçin Oraloğlu	577.005.
YABANCI (Özer Film)	Osman F.Seden	Kadir İnanır/Hülya Avşar	423.499.
NAMUSLU (Uzman Film)	Ertem Eğilmez	Şener Şen/Adile Naşit	419.922.
SEVMEK YENİDEN DOĞMAK (Gülşah F.)	Ümit Efehan	Ümit Besen/Y.Özdemiroğlu	327.725.

box-office

İSTANBUL

İSTANBUL'DA İLK 10 FİLM

1. ALEV ALEV (Erler Film)	Halit Refiğ	C. Arkın / G. Bubikoğlu / Tarık Akan	26.423.722 (13 sinemada) *
2. ŞABANIYE (Tibet Film)	Kartal Tibet	Kemal Sunal / Çiğdem Tunç	24.994.045 (13 sinemada) *
3. ATLA GEL ŞABAN (Cem Film)	Natuk Baytan	Kemal Sunal / Nevra Serezli	24.232.012 (12 sinemada)
4. FAHRİYE ABLA (Kök Film)	Yavuz Turgul	Müjde Ar / Tarık Tarcan	16.600.445 (12 sinemada)
5. AYŞEM (Burak Film)	İbrahim Tatlıses	İbrahim Tatlıses / Hülya Avşar	14.599.056 (11 sinemada)
6. BİR YUDUM SEVGI (Yeşilçam Film)	Atıl Yılmaz	Kadir İnanır / Hale Soygazi	14.164.728 (12 sinemada)
7. GÜNEŞ DOĞARKEN (Burak Film)	Şerif Gören	Kadir İnanır / Hülya Avşar	13.027.340 (12 sinemada)
8. NAMUSLU (Uzman Film)	Ertem Eğilmez	Şener Şen / Adile Naşit	13.003.317 (13 sinemada)
9. YABANCI (Özer Film)	Osman F. Seden	Kadir İnanır / Hülya Avşar	11.359.205 (13 sinemada)
10. TAÇSIZ KRALİÇE (Erler Film)	Orhan Elmas	Ahu Tuğba / Burçin Oraloğlu	9.051.383 (10 sinemada)

BİRLİK KOMBİNİ

24.12. - 31.12.1984	ŞABANIYE (Tibet Film)	Kartal Tibet	Kemal Sunal / Çiğdem Tunç	6.926.942 (12 sinemada)
31.12.1984 - 6.1.1985	ALEV ALEV (Erler Film)	Halit Refiğ	C. Arkın / G. Bubikoğlu / T. Akan	19.552.642 (12 sinemada)
7.1 - 13.1.1985	ALEV ALEV (Erler Film)	Halit Refiğ	C. Arkın / G. Bubikoğlu / T. Akan	6.871.080 (12 sinemada)
14.1 - 20.1.1985	YANGIN (Sezer Film)	Orhan Elmas	Ahu Tuğba / Can Gürzap	6.913.754 (12 sinemada)
21.1 - 27.1.1985	YOSMA (Özer Film)	Orhan Elmas	Tarık Akan / Ahu Tuğba	9.376.877 (12 sinemada)

DOĞUŞ FİLM

31.12.1984 - 6.1.1985	TUTKU (Mine Film)	Feyzi Tuna	H. Avşar / K. Kalav	7.598.484 (10 sinemada)
7.1 - 13.1.1985	BİR SEVGI İSTİYORUM (Burak Film)	Kartal Tibet	Türkan Şoray / Cihan Ünal	7.104.350 (11 sinemada)
- 20.1.1985	ÖMRÜMÜN TEK GECESİ (Uğur Film)	Osman F. Seden	Hülya Avşar / Kenan Kalav	5.713.450 (9 sinemada)
21.1 - 27.1.1985	ORTADİREK ŞABAN (Uğur Film)	Kartal Tibet	Kemal Sunal / Bahar Öztan	14.079.550 (9 sinemada)

ESKİŞEHİR

ARI SİNEMASI

FAHRİYE ABLA (Kök Film)	Yavuz Turgul	Müjde Ar / Tarık Tarcan	1.448.139
AYŞEM (Burak Film)	İbrahim Tatlıses	İbrahim Tatlıses / Hülya Avşar	1.023.524
KIZLAR SINIFI (Burç Film)	Ümit Efekan	İlyas Salman / Aşen Cansev	968.192
İNSAN DEĞİLDİLER (Saray Film)	Mark Lester	Timothy Van Patten / Perry King	904.942
TARZAN (Saray Film)	Hugh Hudson	Cristopher Lambert	510.152
TUTKU (Mine Film)	Feyzi Tuna	Hülya Avşar / Kenan Kalav	967.709

ADAPAZARI

SARAY SİNEMASI

FAHRİYE ABLA (Kök Film)	Yavuz Turgul	Müjde Ar / Tarık Tarcan	726.000
TUTKU (Mine Film)	Feyzi Tuna	Hülya Avşar / Kenan Kalav	334.000
BİR SEVGI İSTİYORUM (Burak Film)	Kartal Tibet	Türkan Şoray / Cihan Ünal	276.000
KIZLAR SINIFI (Burç Film)	Ümit Efekan	İlyas Salman / Aşen Cansev	222.000

YILDIZ SİNEMASI

KAPTAN (Özer Film)	Zeki Alasya	Orhan Gencebay / Hülya Avşar	465.384
ALEV ALEV (Erler Film)	Halit Refiğ	C. Arkın / G. Bubikoğlu / T. Akan	383.874
KADIN BİR DEFA SEVER (Sezer Film)	Orhan Elmas	Ahu Tuğba / Burçin Oraloğlu	308.584
FIRAR (Gülşah Film)	Şerif Gören	Hülya Koçyiğit / Talat Bulut	247.430

YOSMA / Orhan Elmas

ÖMRÜMÜN TEK GECESİ / Osman Seden

ALEV ALEV / Halit Refiğ

BİR SEVGI İSTİYORUM / Kartal Tibet

box-office

İSTANBUL

İSTANBUL'DA İLK 15 FİLM

1. ALEV ALEV (Erler Film)	Halit Refiğ	C.Arkın/G.Bubikoğlu/T.Akan	26.423.722 (13 + 12 sinemada)
2. ŞABANİYE (Uğur Film)	Kartal Tibet	Kemal Sunal/Çiğdem Tunç	24.994.045 (13 + 12 sinemada)
3. ORTA DİREK ŞABAN (Uğur Film)	Kartal Tibet	Kemal Sunal/Bahar Öztan	24.357.750 (9 + 9 sinemada)
4. ATLA GEL ŞABAN (Cem Film)	Kartal Tibet	Kemal Sunal/Nevra Serezli	24.232.012 (13 sinemada)
5. GİRGİRİYE'DE BÜYÜK SEÇİM (Erler F.)	Temel Gürsu	Gülşen Bubikoğlu/Müjdet Gezen	16.730.861 (12 sinemada)
6. FAHRİYE ABLA (Kök Film)	Yavuz Turgul	Müjde Ar/Tarık Tarcan	16.600.445 (12 sinemada)
7. DAĞINIK YATAK (Mine Film)	Atif Yılmaz	Müjde Ar/Ümit Belen	15.868.010 (12 sinemada)
8. AYŞEM (Burak Film)	Ibrahim Tatlıses	Ibrahim Tatlıses/Hülya Avşar	14.599.056 (11 sinemada)
9. BİR YUDUM SEVGİ (Yeşilçam Film)	Atif Yılmaz	Kadir İnanır/Hülya Avşar	14.164.728 (12 sinemada)
10. KAPTAN (Özer Film)	Zeki Alasya	Orhan Gencebay/Hülya Avşar	13.318.403 (12 sinemada)
11. GÜNEŞ DOĞARKEN (Burak Film)	Şerif Gören	Kadir İnanır/Hülya Avşar	13.027.340 (12 sinemada)
12. NAMUSLU (Uzman Film)	Ertem Eğilmez	Şener Şen/Adile Naşit	13.003.317 (13 sinemada)
13. YABANCI (Özer Film)	Osman F.Seden	Kadir İnanır/Hülya Avşar	11.359.205 (13 sinemada)
14. GİZLİ DUYGULAR (Uzman Film)	Şerif Gören	Müjde Ar/Bülent Bilgiç	10.351.956 (12 sinemada)
15. SEVDALANDIM (Star Film)	Ibrahim Tatlıses	Ibrahim Tatlıses/Sezer Güvenirgil	9.961.110 (10 sinemada)

DOĞUŞ FİLM İŞLETMESİ

28.1. - 3.2.1985 ORTA DİREK ŞABAN (Uğur Film)	Kartal Tibet	Kemal Sunal/Bahar Öztan	10.278.200 (9 sinemada)
4.2. - 10.2.1985 SEVDALANDIM (Star Film)	Ibrahim Tatlıses	Ibrahim Tatlıses/Sezer Güvenirgil	9.961.110 (10 sinemada)
11.2. - 18.2.1985 KIZGIN GÜNEŞ (Can Film)	Şahin Gök	Banu Alkan/Salih Güney	8.910.457 (10 sinemada)
19.2. - 24.2.1985 DAĞINIK YATAK (Mine Film)	Atif Yılmaz	Müjde Ar/Ümit Belen	13.868.010 (12 sinemada)

BİRLİK FİLM İŞLETMESİ

28.1. - 3.2.1985 KAPTAN (Özer Film)	Zeki Alasya	Orhan Gencebay/Hülya Avşar	13.318.403 (12 sinemada)
4.2. - 10.2.1985 GİRGİRİYE'DE BÜYÜK SEÇİM (Erler F.)	T.Gürsu	Gülşen Bubikoğlu/Müjdet Gezen	16.730.861 (12 sinemada)
11.2. - 18.2.1985 GİZLİ DUYGULAR (Uzman Film)	Şerif Gören	Müjde Ar/Bülent Bilgiç	10.351.956 (12 sinemada)
19.2. - 24.2.1985 UTANIYORUM (Gül Film)	Melih Gülgen	Ferdî Tayfur/Nilgün Akçaoğlu	7.642.786 (10 sinemada)

ESKİŞEHİR

ARI SİNEMASI

TUTKU (Mine Film)	Feyzi Tuna	Hülya Avşar/Kenan Kalav	967.709
DAĞINIK YATAK (Mine Film)	Atif Yılmaz	Müjde Ar/Ümit Belen	1.017.936
KAPTAN (Özer Film)	Zeki Alasya	Orhan Gencebay/Hülya Avşar	876.852
UŞÜTÜK (Day Film)	Orhan Aksoy	Aydemir Akbaş/Tulu Çitzgen	528.355

KILIÇOĞLU SİNEMASI

ORTADİREK ŞABAN (Uğur Film)	Kartal Tibet	Kemal Sunal/Bahar Öztan	3.791.773 *
ÖMRÜMÜN TEK GECESİ (Uğur Film)	Osman F.Seden	Hülya Avşar/Kenan Kalav	932.716

GİZLİ DUYGULAR (Uzman Film)

ORTA DİREK ŞABAN (Uğur Film)

box-office

İSTANBUL

İSTANBUL'DA İLK 15 FİLM

1. ALEV ALEV (Erler Film)	Halit Refik	C.Arkin/G.Bubikoğlu/T.Akan	26.423.722 (13 + 12 sinemada) *
2. ŞABANIYE (Uğur Film)	Kartal Tibet	Kemal Sunal/Çiğdem Tunç	24.994.045 (13 + 12 sinemada) *
3. ORTA DİREK ŞABAN (Uğur Film)	Kartal Tibet	Kemal Sunal/Bahar Öztan	24.357.750 (9 + 9 sinemada) *
4. ATLA GEL ŞABAN (Cem Film)	Kartal Tibet	Kemal Sunal/Nevra Serezli	24.232.012 (13 sinemada)
5. SOSYETE ŞABAN (Uğur Film)	Kartal Tibet	Kemal Sunal/Perihan Savaş	17.103.461 (13 sinemada)
6. GİRGİRİYE'DE BÜYÜK SEÇİM (Erler F.)	Temel Gürsu	Gülşen Bubikoğlu/Müjdat Gezen	16.730.861 (12 sinemada)
7. FAHRİYE ABLA (Kök Film)	Yavuz Turgul	Müjde Ar/Tank Tarcan	16.600.445 (12 sinemada)
8. DAĞINIK YATAK (Mine Film)	Atıf Yılmaz	Müjde Ar/Ümit Belen	15.868.010 (12 + 4 sinemada) *
9. AYŞEM (Burak Film)	İbrahim Tatlıses	İbrahim Tatlıses/Hülya Avşar	14.599.056 (11 sinemada)
10. BİR YUDUM SEVGI (Yeşilçam Film)	Atıf Yılmaz	Kadir İnanır/Hale Soygazi	14.164.728 (12 sinemada)
11. KAPTAN (Özer Film)	Zeki Alasya	Orhan Gencebay/Hülya Avşar	13.318.403 (12 sinemada)
12. GÜNEŞ DOĞARKEN (Burak Film)	Şerif Gören	Kadir İnanır/Hülya Avşar	13.027.340 (12 sinemada)
13. NAMUSLU (Uzman Film)	Ertem Eğilmez	Şener Şen/Adile Naşit	13.003.317 (13 sinemada)
14. YABANCI (Özer Film)	Osman F.Seden	Kadir İnanır/Hülya Avşar	12.417.614 (13 sinemada)
15. TAÇSIZ KRALIÇE (Erler Film)	Orhan Elmas	Ahu Tuğba/Burçin Oraloğlu	11.359.205 (13 sinemada)

BİRLİK KOMBİNI

25.2. - 03.3.1985 PEHLIVAN (Şeref Film)	Zeki Ökten	Tarik Akan/Meral Orhonsay	10.265.195 (12 sinemada)
04.3. - 08.3.1985 SOSYETE ŞABAN (Cem Film)	Kartal Tibet	Kemal Sunal/Perihan Savaş	17.103.461 (13 sinemada)
09.3. - 15.3.1985 KÖREBE (Delta Film)	Ömer Kavur	Türkan Şoray/Cihan Ünal	5.710.829 (13 sinemada)
16.3. - 21.3.1985 KATİLLER DE AĞLAR (Sezer Film)	O.Elmas	C.Arkin/B.Aİkan/K.Kalav	6.951.053 (12 sinemada)

DOĞUŞ FİLM

25.2. - 03.3.1985 CAN KURBAN (Barış Prod.)	R.A. Jöntürk	Mahmut Tuncer/Neşe Aksoy	3.733.125 (6 sinemada)
04.3. - 09.3.1985 KARTAL BEY (Burak Film)	Melih Gülgen	Cüneyt Arkin/Alev Sayın	4.779.075 (9 sinemada)
09.3. - 15.3.1985 AŞKIM GÜNAHIMDIR (Burak F.)	Şahin Gök	Orhan Gencebay/Oya Aydoğan	7.335.839 (9 sinemada)
16.3. - 21.3.1985 KARANFİLLİ NACIYE (Topkapı F.)	O.Seden	Hülya Avşar/Talat Bulut	4.894.725 (9 sinemada)

* İlgili filmler iki hafta oynamıştır.

ESKİŞEHİR

ARI SINEMASI

POLİS OKULU	Paul Məslansky	Steve Guttenberg/Kim Cattral	1.632.258
YOSMA (Özer Film)	Orhan Elmas	Tarik Akan/Ahu Tuğba	460.770
SEVDALANDIM (Star Film)	İbrahim Tatlıses	İbrahim Tatlıses/Sezer Güvenirgöl	625.608
SOSYETE ŞABAN (Cem Film)	Kartal Tibet	Kemal Sunal/Perihan Savaş	1.184.140

ADAPAZARI

SARAY SINEMASI

KARTAL BEY (Burak Film)	Melih Gülgen	Cüneyt Arkin/Alev Sayın	216.180
ORTADİREK ŞABAN (Uğur Film)	Kartal Tibet	Kemal Sunal/Bahar Öztan	442.550
ÇARE SENDE ALLAHIM (Bizim Film)	Yılmaz Atadeniz	M.Gürses/N.Aksoy/B.Nacar	630.350

ATLA GEL ŞABAN/Kartal Tibet

AŞKIM GÜNAHIMDIR/Şahin Gök

FAHRİYE ABLA/Yavuz Turgul

SOSYETE ŞABAN/Kartal Tibet

DÜZELTME: 30. sayımızda "Yabancı" ve "Taçsız Kraliçe" filmlerinin hasılatları karışmış, bu yüzden "Taçsız Kraliçe" filmi liste dışı kalmıştır. Düzeltiriz, özür dileriz.

BOX-OFFICE

İSTANBUL

1. ALEV ALEV (Erler Film)	Halit Refiğ	C.Arkin/G.Bubikoğlu/T.Akan	26.423.722 *
2. ŞABANİYE (Tibet Film)	Kartal Tibet	Kemal Sunal/Çiğdem Tunç	24.994.045 *
3. ORTA DİREK ŞABAN (Uğur Film)	Kartal Tibet	Kemal Sunal/Bahar Öztan	24.357.750 *
4. ATLA GEL ŞABAN (Cem Film)	Natuk Baytan	Kemal Sunal/Nevra Serezli	24.232.012 Ç
5. KATMA DEĞER ŞABAN (Uğur Film)	Kartal Tibet	Kemal Sunal/Filiz Ersürer	22.976.776 *
6. FAHRİYE ABLA (Kök Film)	Yavuz Turgul	Müjde Ar/Tank Tarcan	21.100.000 *
7. SOSYETE ŞABAN (Cem Film)	Kartal Tibet	Kemal Sunal/Perihan Savaş	17.103.461
8. GİRGİRİYE'DE BÜYÜK SEÇİM (Erler Film)	Temel Gürsu	Gülşen Bubikoğlu/Müjdat Gezen	16.730.861 S
9. DAĞINIK YATAK (Mine Film)	Atif Yılmaz	Müjde Ar/Ümit Belen	15.868.010 *
10. AYŞEM (Burak Film)	İbrahim Tatlıses	İbrahim Tatlıses/Hülya Avşar	14.599.056
11. TELE KIZLAR (Erler Film)	Osman F. Seden	Tank Akan/Hülya Avşar	14.363.691
12. BİR YUDUM SEVGİ (Yeşilçam Film)	Atif Yılmaz	Kadir İnanır/Hale Soygazi	14.164.728
13. KAPTAN (Özer Film)	Zeki Alasya	Orhan Gencebay/Hülya Avşar	13.318.403 S
14. GÜNEŞ DOĞARKEN (Burak Film)	Şerif Gören	Kadir İnanır/Hülya Avşar	13.027.340 C
15. NAMUSLU (Uzma Film)	Ertem Eğilmez	Şener Şen/Adile Naşit	13.003.317
16. YABANCI (Özer Film)	Osman F.Seden	Kadir İnanır/Hülya Avşar	12.417.614
17. PATRON DUYMASIN (Özer Film)	Zeki Alasya	Zeki Alasya/Metin Akpınar	12.371.434
18. TAÇSIZ KRALİÇE (Erler Film)	Orhan Elmas	Ahu Tuğba/Burçin Oraloğlu	11.359.205
19. GİZLİ DUYGULAR (Uzman Film)	Şerif Gören	Müjde Ar/Bülent Bilgiç	10.351.956
20. PEHLİVAN (Şeref Film)	Zeki Ökten	Tank Akan/Meral Orhonsay	10.265.195
21. SEVDALANDIM (Star Film)	İbrahim Tatlıses	İbrahim Tatlıses/Sezer Güvenirgil	9.801.910 S
22. YOSMA (Özer Film)	Orhan Elmas	Tank Akan/Ahu Tuğba	9.376.877
23. BALAYI (Emek Film)	Nazmi Özer	Kadir İnanır/Nazan Şoray	9.051.383
24. KADIN BİR DEFA SEVER (Sezer Film)	Orhan Elmas	Ahu Tuğba/Burçin Oraloğlu	8.929.663
25. KIZGIN GÜNEŞ (Emek Film)	Şahin Gök	Banu Alkan/Salih Güney	8.910.457
26. KIZLAR SINIFI (Emek Film)	Ümit Efekan	İlyas Salman/Ayşen Gruda	8.784.868
27. FIRAR (Gülşah Film)	Şerif Gören	Hülya Koçyiğit/Talat Bulut	8.456.353
28. ZAVALLILAR (Kerem Film)	Ümit Efekan	Küçük Emrah / Oya Aydoğan	7.960.775
29. SEVMEK YENİDEN DOĞMAK (Gülşah F.)	Ümit Efekan	Ümit Besen/Yaprak Özdemiroğlu	7.883.166
30. UTANIYORUM (Gül Film)	Melih Gülsen	Ferdi Tayfur/Nilgün Akçaoğlu	7.642.786
31. TUTKU (Mine Film)	Feyzi Tuna	Hülya Avşar/Kenan Kalav	7.598.484
32. AŞKIM GÜNAHIMDIR (Burak Film)	Şahin Gök	Orhan Gencebay/Oya Aydoğan	7.335.839
33. BİR SEVGİ İSTİYORUM (Burak Film)	Kartal Tibet	Türkan Şoray/Cihan Ünal	7.104.350
34. YAYAYA ŞAŞAŞA (Kadir Film)	Ümit Efekan	İlyas Salman/Deniz Akbulut	7.034.100
35. ÇILGIN ARZULAR (Gülşah Film)	Ümit Efekan	Ferdi Tayfur/Yaprak Özdemiroğlu	7.026.919
36. KATİLLER DE AĞLAR (Sezer Film)	Orhan Elmas	Cüneyt Arkin/Banu Alkan/Kenan Kalav	6.951.053
37. YANGIN (Sezer Film)	Orhan Elmas	Ahu Tuğba/Can Gürzap	6.913.754
38. UŞÜTÜK (Day Film)	Orhan Aksoy	Aydemir Akbaş/Tulü Çizgen	6.751.051
39. YALNIZIM (Emek Film)	İbrahim Tatlıses	İbrahim Tatlıses/Derya Tuna	6.605.800
40. NEFRET (Mine Film)	Osman F.Seden	Fatma Girik/Hülya Avşar/Kenan Kalav	6.587.344
41. DİL YARASI (Ömür Film)	Yaşar Seriner	Orhan Gencebay/Yaprak Özdemiroğlu	6.305.225
42. HERŞEYİM SENSİN (Gülşah Film)	Ümit Efekan	Ferdi Tayfur / Necla Nazır	6.082.040
43. ÖMRÜMÜN TEK GECESİ (Uğur Film)	Osman F.Seden	Hülya Avşar/Kenan Kalav	5.713.450
44. KÖREBE (Delta Film)	Ömer Kavur	Türkan Şoray/Cihan Ünal	5.710.829
45. KADINCA (Uzkan Film)	Temel Gürsu	Banu Alkan/Ferdi Özbeğin	5.074.354
46. KARANFİLLİ NACİYE (Topkapı Film)	Osman F.Seden	Hülya Avşar/Talat Bulut	4.894.725
47. KARTAL BEY (Burak Film)	Melih Gülsen	Cüneyt Arkin/Alev Sayın	4.779.075
48. KADER ÇIKMAZI (Ödül Film)	Temel Gürsu	Gökhan Güney/Neşe Aksoy	4.370.072
49. DELİYE HERGÜN BAYRAM (Burç Film)	Ümit Efekan	İlyas Salman / Ayşen Gruda	4.245.115
50. YAŞADIKÇA (Temel Film)	Temel Gürsu	Cüneyt Arkin/Serpil Çakmaklı	3.987.983
51. CAN KURBAN (Kadir Film)	Remzi A.Jöntürk	Mahmut Tuncer/Neşe Aksoy	3.733.125
52. BİR KADIN BİR HAYAT (Mine Film)	Feyzi Tuna	Türkan Şoray / Cihan Ünal	3.303.722
53. YAVRULARIM (Gülşah Film)	Bilge Olgaç	Hülya Koçyiğit/Çetin Tekindor	3.056.559
54. BERDUŞLAR SOSYETEDİ (Kurşun Film)	Yücel Uçanoğlu	Yunus Bülbül / Oya Aydoğan	2.960.485

(*) İşaretili filmler iki hafta oynamıştır. (S) İşaretili filmler sömestr tatilinde oynamıştır. (C) İşaretili filmler Cumhuriyet Bayramı'nda oynamıştır.

BİRLİK FİLM İŞLETMESİ

25.03 - 31.03.1985	YAVRULARIM (Gül Film)	Bilge Olgaç	Hülya Koçyiğit/Çetin Tekindor	3.056.559 (10 sinemada)
01.04 - 07.04.1985	PATRON DUYMASIN (Özer Film)	Zeki Alasya	Zeki Alasya/Metin Akpınar	12.371.434 (13 sinemada)
08.04 - 13.04.1985	TELE KIZLAR (Erler Film)	Osman F.Seden	Tank Akan/Hülya Avşar	14.363.691 (13 sinemada)
14.04 - 21.04.1985	YAŞADIKÇA (Temel Film)	Temel Gürsu	Cüneyt Arkin/Serpil Çakmaklı	3.987.983 (10 sinemada)
22.04 - 28.04.1985	HERŞEYİM SENSİN (Gül Film)	Ümit Efekan	Ferdi Tayfur/Necla Nazır	6.082.040 (10 sinemada)

DOĞUŞ FİLM İŞLETMESİ

25.03 - 31.03.1985	DİL YARASI (Ömür Film)	Yaşar Seriner	Orhan Gencebay/Oya Aydoğan	6.305.225 (9 sinemada)
01.04 - 07.04.1985	YALNIZIM (Emek Film)	İbrahim Tatlıses	İbrahim Tatlıses/Derya Tuna	6.605.800 (9 sinemada)
08.04 - 13.04.1985	YAYAYA ŞAŞAŞA (Kadir Film)	Ümit Efekan	İlyas Salman/Deniz Akbulut	7.034.100 (9 sinemada)
14.04 - 21.04.1985	KATMA DEĞER ŞABAN (Uğur Film)	K.Tibet	Kemal Sunal/Filiz Ersürer	15.700.776 (11 sinemada)
22.04 - 28.04.1985	KATMA DEĞER ŞABAN (Uğur Film)	K.Tibet	Kemal Sunal/Filiz Ersürer	7.335.839(11 sinemada)

BOX - OFFICE

İSTANBUL

BUL'DA İLK 15 FİLM

NU BÜKÜKLER (Kerem Film)	Ümit Efekan	Küçük Emrah/Melike Zobu	19.007.475.- 1
BİR KADIN (Mine Film)	Atıf Yılmaz	Müjde Ar/N.Sürer/Y.Zafer	16.776.593.- 1
BETÇİ ŞABAN (Uğur Film)	Kartal Tibet	Kemal Sunal/Müge Akyamaç	11.700.500.- 1
AN PABUCU YARIM (Cem Film)	Kartal Tibet	Kemal Sunal/Adile Naşit	11.032.247.- 1
AK VATANDAŞ (Uzman Film)	Başar Sabuncu	Şener Şen/Nilgün Akçaoğlu	9.491.400.- 1
M YOLU (Erler Film)	Halit Refiğ	Kadir İnanır/Hülya Avşar	9.156.376.- 1
UMARA (Hakan Film)	Sinan Çetin	Hakan Balamir/Serpil Çakmaklı	8.909.058.- 1
REDEN GENÇLİK (Erler Film)	Orhan Elmas	Cüneyt Arkın/Yılmaz Zafer	8.703.000.- 1
KLİYE DİKKAT (Emek Film)	Şahin Gök	Banu Alkan/Serpil Çakmaklı	5.991.273.- 1
U (Uzman Film)	Şahin Gök	Banu Alkan/Tolga Savacı	5.637.576.- 1
AVUÇ CENNET (Mine-Belge-Devkino)	Muammer Özer	Tarik Akan/Hale Soygazi	5.128.841.- 1
DAN SEVMELİ (Uzman Film)	Zafer Par	Gökhan Güney/Nilgün Akçaoğlu	3.753.830.- 1
EK YÜZLÜM (Burak Film)	Şahin Gök	Gökhan Güney/Bahar Öztan	3.677.750.- 1
İ YARA (Topkapı Film)	Şahin Gök	Mahmut Tuncer/Zümrüt Cansel	4.626.958.- 1
BAĞALAR (Gül Film)	Şerif Gören	Hülya Koçyiğit/Talat Bulut	4.498.250.- 1

Ş FİLM İŞLETMESİ

0 - 3.11.1985 ÇIPLAK VATANDAŞ (Uzman Film)	Başar Sabuncu	Şener Şen/Nilgün Akçaoğlu	10 sinemada 9.491.4
4 - 10.11.1985 PARA BABASI (Saner Film)	Hulki Saner	İlyas Salman/Pembe Mutlu	6 sinemada 2.242.6
1 - 17.11.1985 BİR AVUÇ CENNET (Mine-Belge-Devkino)	Muammer Özer	Tarik Akan/Hale Soygazi	9 sinemada 5.128.8
3 - 24.11.1985 ARZU (Uzman Film)	Şahin Gök	Banu Alkan/Tolga Savacı	8 sinemada 5.637.5
1 - 1.12.1985 BOYNU BÜKÜKLER (Kerem Film)	Ümit Efekan	Küçük Emrah/Melike Zobu	10 sinemada 14.140.6
2 - 8.12.1985 BOYNU BÜKÜKLER (Kerem Film)	Ümit Efekan	Küçük Emrah/Melike Zobu	9 sinemada 4.866.8
6 - 22.12.1985 GİZLİ YARA (Topkapı Film)	Şahin Gök	Mahmut Tuncer/Zümrüt Cansel	8 " " 4.626.9

K FİLM İŞLETMESİ

0 - 3.11.1985 ŞABAN PABUCU YARIM (Cem Film)	Kartal Tibet	Kemal Sunal/Adile Naşit	10 sinemada 11.032.2
4 - 10.11.1985 DUL BİR KADIN (Mine Film)	Atıf Yılmaz	Müjde Ar/Y.Zafer/N.Sürer	8 sinemada 9.363.7
1 - 17.11.1985 DUL BİR KADIN (Mine Film)	Atıf Yılmaz	Müjde Ar/Y.Zafer/N.Sürer	9 sinemada 7.412.8
8 - 24.11.1985 ÖLÜM YOLU (Erler Film)	Halit Refiğ	Kadir İnanır/Hülya Avşar	10 sinemada 9.156.3
1 - 1.12.1985 14 NUMARA (Hakan Film)	Sinan Çetin	Hakan Balamir/Serpil Çakmaklı	9 sinemada 8.909.0
2 - 8.12.1985 GURBETÇİ ŞABAN (Uğur Film)	Kartal Tibet	Kemal Sunal/Müge Akyamaç	11 sinemada 11.700.5
9 - 15.12.1985 KAHREDEN GENÇLİK (Erler Film)	Orhan Elmas	Cüneyt Arkın/N.Ayas/Y.Zafer	10 sinemada 8.703.0
6 - 22.12.1985 KURBAĞALAR (Gül Film)	Şerif Gören	Hülya Koçyiğit/Talat Bulut	10 sinemada 4.498.2

(*) İşaretili filmler iki hafta oynam

box-office

İSTANBUL

İSTANBUL'DA İLK 15 FİLM

1 - MAVİ MAVİ (Burak Film)	İbrahim Tatlıses	İbrahim Tatlıses/Hülya Avşar	20.233.290.- TL.
2 - BOYNU BÜKÜKLER (Kerem Film)	Ümit Efekan	Küçük Emrah/Melike Zobe	19.007.475.- TL.
3 - YANLIŞ NUMARA (Özer Film)	Zeki Alasya	Zeki Alasya/Metin Akpınar	16.920.580.- TL.
4 - DUL BİR KADIN (Mine Film)	Atıf Yılmaz	Müjde Ar/Yılmaz Zafer	16.776.593.- TL.
5 - KERİZ (Erler Film)	Kartal Tibet	Kemal Sunal/Perihan Savaş	14.528.322.- TL.
6 - GURBETÇİ ŞABAN (Uğur Film)	Kartal Tibet	Kemal Sunal/Müge Akyamaç	11.700.500.- TL.
7 - ŞABAN PABUCU YARIM (Cem Film)	Kartal Tibet	Kemal Sunal/Adile Naşit	11.032.247.- TL.
8 - PARAMPARÇA (Erler Film)	Halit Refiğ	Cüneyt Arkın/Gülşen Bubikoğlu/Tarık Akan	10.622.407.- TL.
9 - ZÜĞÜRT AĞA (Mine Film)	Nesli Çölgeçen	Şener Şen/Nilgün Nazlı	10.033.471.- TL.
10 - ÇIPLAK VATANDAŞ (Uzman Film)	Başar Sabuncu	Şener Şen/Nilgün Akçaoğlu	9.218.150.- TL.
11 - ÖLÜM YOLU (Erler Film)	Halit Refiğ	Kadir İnanır/Hülya Avşar	9.156.306.- TL.
12 - ONDÖRT NUMARA (Hakan Film)	Sinan Çetin	Hakan Balamir/Serpil Çakmaklı	8.909.058.- TL.
13 - KAHDEN GENÇLİK (Erler Film)	Orhan Elmas	Cüneyt Arkın/Yılmaz Zafer	8.703.832.- TL.
14 - SEVMEK (Topkapı Film)	İbrahim Tatlıses	İbrahim Tatlıses/Neslihan Acar	8.546.000.- TL.
15 - ATEŞ DAĞLI (Burak Film)	Temel Gürsu	Kadir İnanır/Harika Avcı	7.948.670.- TL.

BİRLİK FİLM İŞLETMESİ

23 - 29.12.1985 PARANIN ESİRİ (Sezer Film)	Orhan Elmas	Cüneyt Arkın/Hülya Avşar	10 sinemada 5.884.625 TL.
30.12 - 5.1.1986 KERİZ (Erler Film)	Kartal Tibet	Kemal Sunal/Perihan Savaş	11 sinemada 14.528.322 TL.
6 - 12.1.1986 YAZ BİTTİ (Özer Film)	Zeki Alasya	Kadir İnanır/Melike Zobe	10 sinemada 5.725.620 TL.
13 - 19.1.1986 ZÜĞÜRT AĞA (Mine Film)	Nesli Çölgeçen	Şener Şen/Nilgün Nazlı	10 sinemada 10.033.471 TL.
20 - 26.1.1986 SUÇLU GENÇLİK (Sezer Film)	Orhan Elmas	Hülya Avşar/Kenan Kalav	10 sinemada 7.734.875 TL.
27.1 - 2.2.1986 YANLIŞ NUMARA (Özer Film)	Zeki Alasya	Zeki Alasya/Metin Akpınar	11 sinemada 16.891.858 TL.
3 - 6.2.1986 PARAMPARÇA (Erler Film)	Halit Refiğ	C.Arkın/G.Bubikoğlu/T.Akan	11 sinemada 10.622.407 TL.

DOĞUŞ FİLM İŞLETMESİ

23 - 29.12.1985 AMANSIZ YOL (Delta Film)	Ömer Kavur	Kadir İnanır/Zuhal Olcay	9 sinemada 4.794.565 TL.
30.12 - 5.1.1986 BİN DEFA ÖLÜRÜM (Metin Film)	Çetin İnanç	Cüneyt Arkın/Bahar Öztan	4 sinemada 2.858.080 TL.
6 - 19.1.1986 MAVİ MAVİ (Burak Film)	İbrahim Tatlıses	İbrahim Tatlıses/Hülya Avşar	9 sinemada 20.233.290 TL.
20 - 26.1.1986 ATEŞ DAĞLI (Burak Film)	Temel Gürsu	Kadir İnanır/Harika Avcı	9 sinemada 7.948.670 TL.
27.1 - 2.2.1986 AŞIK OLDUM (Burak Film)	Ertem Eğilmez	Şener Şen/Şehnaz Dilan	9 sinemada 7.120.920 TL.
3 - 9.2.1986 SEVMEK (Topkapı Film)	İbrahim Tatlıses	İbrahim Tatlıses/Neslihan Acar	9 sinemada 8.546.000 TL.

BURSA

1 - DUL BİR KADIN (Mine Film)	Atıf Yılmaz	Müjde Ar/Yılmaz Zafer/Nur Sürer	3.544.770.- TL.
2 - MAVİ MAVİ (Burak Film)	İbrahim Tatlıses	İbrahim Tatlıses/Hülya Avşar	3.128.848.- TL.
3 - KERİZ (Erler Film)	Kartal Tibet	Kemal Sunal/Perihan Savaş	2.439.364.- TL.
4 - PARAM PARÇA (Erler Film)	Halit Refiğ	Cüneyt Arkın/Tarık Akan/Gülşen Bubikoğlu	2.260.391.- TL.
5 - ÖLÜM YOLU (Erler Film)	Halit Refiğ	Kadir İnanır/Hülya Avşar	2.245.360.- TL.
6 - BOYNU BÜKÜKLER (Kerem Film)	Ümit Efekan	Emrah/Cemal Gencer/Melike Zobe	2.211.686.- TL.
7 - ZAVALLILAR (Kerem Film)	Ümit Efekan	Emrah/Eray Özbal/Oya Aydoğan	1.668.545.- TL.
8 - ŞABAN PABUCU YARIM (Cem Film)	Kartal Tibet	Kemal Sunal/Adile Naşit	1.611.790.- TL.

ESKİŞEHİR

1 - KERİZ (Erler Film)	Kartal Tibet	Kemal Sunal/Perihan Savaş	2.245.060.- TL.
2 - MAVİ MAVİ (Burak Film)	İbrahim Tatlıses	İbrahim Tatlıses/Hülya Avşar	2.214.930.- TL. (A)
3 - DUL BİR KADIN (Mine Film)	Atıf Yılmaz	Müjde Ar/Yılmaz Zafer/Nur Sürer	2.075.060.- TL.
4 - ZÜĞÜRT AĞA (Mine Film)	Nesli Çölgeçen	Şener Şen/Nilgün Nazlı	1.872.663 TL.
5 - GURBETÇİ ŞABAN (Uğur Film)	Kartal Tibet	Kemal Sunal/Müge Akyamaç	1.355.370.- TL.
6 - PARAMPARÇA (Erler Film)	Halit Refiğ	Cüneyt Arkın/Tarık Akan/Gülşen Bubikoğlu	877.621.- TL.
7 - ÖLÜM YOLU (Erler Film)	Halit Refiğ	Kadir İnanır/Hülya Avşar	868.262.- TL.
8 - ZAVALLILAR (Kerem Film)	Ümit Efekan	Emrah/Eray Özbal/Oya Aydoğan	837.568.- TL. (A)
9 - ÇIPLAK VATANDAŞ (Uzman Film)	Başar Sabuncu	Şener Şen/Nilgün Akçaoğlu	649.043.- TL. (A)
10 - KIZGIN GÜNEŞ (Emek Film)	Şahin Gök	Banu Alkan/Murat Soydan	619.870.- TL.
11 - AŞIK OLDUM (Burak Film)	Ertem Eğilmez	Şener Şen/Şehnaz Dilan	604.423.- TL. (A)

MAYIS 95-ARALIK 95 "KEMAL SUNAL" FİLMLERİ

Film Adı	Kanal	Yayın Tarihi	Baş.Saati	Total AMR %	Total SHR %
ABUK SABUK BIR FILM	STAR	03/06/1995	20:13	3.40%	13.70%
ATLA GEL SABAN	SHOW	31/10/1995	20:41	10.20%	22.10%
AVANAK APTI	SHOW	12/09/1995	20:35	8.40%	22.70%
BEKCILER KRALI	SHOW	23/05/1995	20:55	10.00%	27.80%
BEKCILER KRALI	SHOW	02/11/1995	20:41	12.00%	25.80%
BICKIN	SHOW	30/05/1995	21:21	7.30%	19.30%
BOYNU BUKUK KUHEYLAN	SHOW	08/07/1995	20:40	5.30%	18.80%
BOYNU BUKUK KUHEYLAN	SHOW	24/12/1995	18:21	7.70%	15.80%
COPCULER KRALI	SHOW	03/08/1995	20:42	8.10%	30.20%
COPCULER KRALI	SHOW	30/09/1995	21:36	10.60%	29.50%
COPCULER KRALI	STAR	11/11/1995	20:08	5.80%	12.70%
DAVARO	KAND	10/05/1995	20:15	7.30%	25.80%
DAVARO	KAND	17/08/1995	19:58	5.10%	20.30%
DELI DELI KUPELI	SHOW	30/06/1995	20:54	7.20%	23.80%
DELI DELI KUPELI	SHOW	09/09/1995	21:25	6.80%	20.10%
DEVLET KUSU	SHOW	15/06/1995	20:46	7.30%	24.40%
DOKTOR CIVANIM	SHOW	09/11/1995	20:41	10.50%	21.80%
DOKUNMAYIN SABANIMA	SHOW	10/10/1995	20:50	14.30%	34.50%
DUTTURU DUNYA	KAND	10/07/1995	20:09	4.10%	15.40%
EN BUYUK SABAN	SHOW	24/10/1995	20:47	10.90%	24.20%
GARIP	SHOW	26/10/1995	20:40	12.10%	26.90%
GERZEK SABAN	SHOW	29/06/1995	20:48	9.00%	29.30%
GOL KRALI	SHOW	01/06/1995	21:03	7.60%	21.50%
GOL KRALI	SHOW	19/10/1995	20:31	9.40%	21.30%
GULEN ADAM	SHOW	22/06/1995	20:47	6.70%	24.10%
HABABAM SINIFI	SHOW	08/11/1995	20:39	18.20%	35.20%
HABABAM SINIFI SINIFTA KALDI	SHOW	06/12/1995	20:49	12.80%	25.90%
HABABAM SINIFI TATILDE	SHOW	13/12/1995	21:02	15.60%	31.10%
HABABAM SINIFI UYANIYOR	SHOW	20/12/1995	20:46	15.60%	30.00%
HANZO	SHOW	19/09/1995	20:50	8.70%	20.30%
HANZO	SHOW	23/11/1995	20:27	9.50%	19.70%
INATCI	SHOW	16/05/1995	20:43	8.80%	22.70%
INATCI	SHOW	27/10/1995	20:39	8.30%	17.70%
INEK SABAN	SHOW	03/10/1995	20:51	10.60%	25.10%
IYI AILE COCUGU	KAND	31/07/1995	20:09	5.00%	21.50%
IYI AILE COCUGU	KAND	08/10/1995	20:26	8.90%	21.20%
IYI AILE COCUGU	KAND	01/12/1995	21:30	9.10%	19.20%
KANLI NIGAR	SHOW	20/07/1995	20:32	6.50%	25.60%
KANLI NIGAR	SHOW	17/11/1995	20:44	10.50%	22.60%
KAPICILAR KRALI	KAND	08/07/1995	19:56	5.60%	23.60%
KAPICILAR KRALI	KAND	17/11/1995	20:39	8.40%	18.20%
KERIZ	ATV	07/05/1995	20:38	6.90%	16.30%
KERIZ	ATV	10/08/1995	22:50	5.30%	21.30%
KERIZ	ATV	11/12/1995	21:12	7.10%	13.70%
KIBAR FEYZO	SHOW	13/09/1995	20:49	13.40%	34.40%
KIBAR FEYZO	STAR	11/10/1995	21:03	6.80%	14.60%
KILIBIK	SHOW	04/05/1995	20:43	11.80%	26.80%
KILIBIK	SHOW	07/10/1995	20:44	12.20%	29.20%
KIRACI	SHOW	26/08/1995	20:58	6.40%	22.80%
KORKUSUZ KORKAK	SHOW	05/10/1995	20:43	14.20%	34.10%
KOYDEN INDIM SEHIRE	SHOW	02/05/1995	20:32	10.80%	24.60%

KOYDEN INDIM SEHIRE	SHOW	14/12/1995	20:39	13.40%	28.00%
MAVI BONCUK	SHOW	02/09/1995	20:34	7.70%	26.60%
MAVI BONCUK	SHOW	02/12/1995	20:33	11.40%	24.70%
MERAKLI KOFTECI	SHOW	17/08/1995	20:44	7.40%	25.90%
MERAKLI KOFTECI	STAR	19/10/1995	22:02	11.00%	32.30%
OH OLSUN	SHOW	17/06/1995	20:35	6.60%	26.00%
OH OLSUN	SHOW	21/10/1995	18:14	10.00%	27.80%
POLIZEI	STAR	26/09/1995	21:34	3.40%	9.70%
SABAN PABUCU YARIM	SHOW	12/12/1995	20:41	12.60%	24.40%
SABANIYE	SHOW	05/12/1995	20:49	8.40%	17.50%
SABANOGLU SABAN	SHOW	08/06/1995	20:47	10.40%	28.50%
SABANOGLU SABAN	SHOW	26/09/1995	20:46	10.30%	24.70%
SAHTE KABADAYI	SHOW	28/09/1995	21:22	10.60%	29.30%
SAHTE KABADAYI	SHOW	28/11/1995	20:40	12.30%	26.10%
SAKAR SAKIR	SHOW	18/05/1995	20:40	9.40%	25.50%
SAKAR SAKIR	SHOW	30/11/1995	20:43	16.30%	35.50%
SALAK MILYONER	SHOW	07/12/1995	20:47	10.60%	22.10%
SALAKO	SHOW	07/09/1995	21:05	10.40%	28.20%
SALAKO	STAR	18/11/1995	20:45	11.00%	24.30%
SARK BULBULU	STAR	12/06/1995	20:10	6.00%	23.50%
SARK BULBULU	STAR	06/10/1995	20:58	15.90%	37.90%
SARK BULBULU	STAR	28/12/1995	22:10	9.10%	23.90%
SASKIN DAMAT	STAR	04/10/1995	21:18	5.30%	12.30%
SENDUL SABAN	SHOW	19/12/1995	20:47	7.50%	15.50%
SOSYETE SABAN	SHOW	26/12/1995	20:51	11.60%	23.40%
SUT KARDESLER	SHOW	12/10/1995	20:45	11.10%	27.00%
SUT KARDESLER	SHOW	08/12/1995	20:38	14.90%	30.20%
TALIH KUSU	ATV	29/06/1995	21:36	6.40%	19.40%
TALIH KUSU	ATV	22/08/1995	21:08	5.10%	16.20%
TARZAN RIFKI	SHOW	06/07/1995	20:49	7.90%	26.90%
TARZAN RIFKI	SHOW	21/10/1995	20:37	7.60%	18.20%
TOKATCI	SHOW	09/05/1995	20:33	12.70%	32.00%
TOKATCI	SHOW	14/10/1995	21:24	12.10%	31.90%
TOSUN PASA	SHOW	06/05/1995	20:54	10.80%	25.50%
TOSUN PASA	SHOW	21/09/1995	21:03	11.90%	29.60%
TOSUN PASA	STAR	25/10/1995	21:06	4.30%	9.90%
VARYEMEZ	ATV	28/07/1995	21:48	5.60%	18.60%
VARYEMEZ	ATV	04/12/1995	21:15	9.20%	20.10%
YAKISIKLI	SHOW	13/06/1995	20:47	7.40%	23.70%
YALANCI YARIM	SHOW	21/07/1995	20:35	7.60%	29.40%
YALANCI YARIM	SHOW	11/10/1995	20:47	6.50%	13.90%
YOKSUL	KAND	04/11/1995	20:17	6.30%	14.40%
YUZ NUMARALI ADAM	SHOW	24/08/1995	20:51	8.00%	26.50%
YUZ NUMARALI ADAM	SHOW	28/12/1995	20:56	15.80%	33.20%
ZEHİR HAFIYE	KAND	03/07/1995	20:11	5.20%	19.90%
ZEHİR HAFIYE	STAR	14/12/1995	22:13	6.60%	18.70%
ZUBUK	KAND	09/07/1995	19:56	4.40%	16.40%
ZUBUK	KAND	10/11/1995	20:41	7.70%	16.50%

TOPLAM	61 FİLM	ATV	KANAL D	SHOW	STAR
	99 YAYIN	7	12	68	12

1996 "KEMAL SUNAL" FİLMLERİ İZLENME ORANLARI

Film Adı	Kanal	Yayın Tarihi	Baş.Saati	Total	
				AMR %	SHR %
ABUK SABUK BIR FILM	STAR	03/01/1996	23:02	6.30%	24.30%
ATLA GEL SABAN	SHOW	12/02/1996	20:44	10.20%	20.50%
ATLA GEL SABAN	SHOW	13/02/1996	20:38	5.70%	21.80%
ATLA GEL SABAN	SHOW	14/02/1996	20:18	10.40%	27.90%
AVANAK APTI	SHOW	15/02/1996	20:37	10.10%	21.90%
BEKCILER KRALI	SHOW	16/02/1996	20:30	11.60%	27.00%
BEKCILER KRALI	SHOW	17/02/1996	20:34	8.30%	23.90%
BEKCILER KRALI	SHOW	18/02/1996	20:06	8.40%	21.20%
BOYNU BUKUK KUHEYLAN	SHOW	19/02/1996	20:39	5.00%	11.10%
BOYNU BUKUK KUHEYLAN	SHOW	20/02/1996	18:19	2.50%	13.20%
COPCULER KRALI	STAR	04/01/1996	20:15	7.20%	15.90%
COPCULER KRALI	STAR	05/01/1996	21:34	6.70%	15.10%
COPCULER KRALI	STAR	06/01/1996	21:43	6.80%	18.20%
COPCULER KRALI	STAR	07/01/1996	21:15	5.90%	14.90%
COPCULER KRALI	STAR	08/01/1996	21:48	5.40%	12.10%
DAVARO	KAND	17/05/1996	20:32	13.60%	27.30%
DAVARO	KAND	18/05/1996	20:26	10.80%	23.70%
DAVARO	KAND	19/05/1996	21:04	9.40%	22.20%
DELI DELI KUPELI	SHOW	21/02/1996	20:17	8.50%	19.30%
DOKTOR CIVANIM	SHOW	22/02/1996	20:46	9.10%	19.30%
DOKTOR CIVANIM	SHOW	23/02/1996	20:31	9.40%	25.30%
DOKTOR CIVANIM	SHOW	24/02/1996	20:18	11.00%	27.60%
DOKTOR CIVANIM	SHOW	25/02/1996	20:19	10.70%	21.70%
DOKTOR CIVANIM	ATV	11/06/1996	02:17	0.50%	47.30%
DOKUNMAYIN SABANIMA	SHOW	26/02/1996	20:46	8.50%	18.40%
DOKUNMAYIN SABANIMA	SHOW	27/02/1996	20:42	7.80%	21.70%
DOKUNMAYIN SABANIMA	SHOW	28/02/1996	20:11	8.20%	19.90%
DUTTURU DUNYA	KAND	20/05/1996	17:42	2.30%	12.20%
DUTTURU DUNYA	KAND	21/05/1996	17:41	2.40%	17.00%
DUTTURU DUNYA	KAND	22/05/1996	13:41	3.10%	21.60%
EN BUYUK SABAN	SHOW	29/02/1996	20:28	8.00%	17.00%
EN BUYUK SABAN	SHOW	01/03/1996	20:34	5.20%	19.80%
EN BUYUK SABAN	SHOW	02/03/1996	20:18	9.60%	22.50%
EN BUYUK SABAN	SHOW	03/03/1996	20:26	6.80%	14.90%
GARIP	SHOW	04/03/1996	15:05	2.20%	14.30%
GARIP	SHOW	05/03/1996	20:36	9.80%	28.40%
GARIP	SHOW	06/03/1996	20:30	7.70%	21.20%
GARIP	TGRT	21/06/1996	12:35	0.80%	8.10%
GERZEK SABAN	SHOW	08/03/1996	20:57	15.10%	29.30%
GERZEK SABAN	SHOW	09/03/1996	20:38	7.50%	20.90%
GERZEK SABAN	SHOW	10/03/1996	20:11	7.50%	23.50%
GOL KRALI	SHOW	11/03/1996	20:40	8.20%	17.10%
GOL KRALI	SHOW	12/03/1996	20:37	5.40%	20.30%
GOL KRALI	SHOW	13/03/1996	19:58	6.40%	19.10%
GURBETCI SABAN	SHOW	14/03/1996	20:43	10.30%	20.20%
GURBETCI SABAN	SHOW	15/03/1996	20:37	10.30%	24.40%
GURBETCI SABAN	SHOW	16/03/1996	20:23	9.50%	20.00%
HABABAM SINIFI	STAR	09/01/1996	22:26	8.00%	21.20%
HABABAM SINIFI	SHOW	17/03/1996	18:24	12.20%	30.50%
HABABAM SINIFI	SHOW	18/03/1996	20:05	10.90%	33.10%
HABABAM SINIFI SINIFTA KALDI	SHOW	20/03/1996	20:41	17.60%	36.70%

HABABAM SINIFI TATILDE	STAR	11/01/1996	22:28	10.30%	30.70%
HANZO	SHOW	21/03/1996	20:38	9.30%	21.30%
HANZO	SHOW	22/03/1996	20:34	5.20%	19.20%
HANZO	SHOW	23/03/1996	20:13	7.40%	17.10%
INATCI	SHOW	24/03/1996	20:13	8.10%	19.70%
INEK SABAN	SHOW	25/03/1996	20:44	12.00%	25.90%
INEK SABAN	SHOW	26/03/1996	20:38	5.30%	12.80%
INEK SABAN	SHOW	27/03/1996	20:39	6.80%	24.80%
INEK SABAN	SHOW	28/03/1996	20:23	12.50%	27.70%
YI AILE COCUGU	KAND	24/05/1996	21:21	8.40%	16.50%
YI AILE COCUGU	KAND	25/05/1996	20:32	7.90%	17.90%
YI AILE COCUGU	KAND	26/05/1996	18:16	3.80%	19.20%
YI AILE COCUGU	KAND	27/05/1996	20:27	4.00%	13.30%
YI AILE COCUGU	KAND	28/05/1996	21:20	4.00%	9.00%
KANLI NIGAR	SHOW	29/03/1996	22:08	4.40%	16.40%
KANLI NIGAR	SHOW	30/03/1996	20:35	9.60%	22.80%
KAPICILAR KRALI	KAND	29/05/1996	20:33	6.10%	12.90%
KAPICILAR KRALI	KAND	30/05/1996	18:24	3.10%	13.70%
KAPICILAR KRALI	KAND	31/05/1996	20:14	5.30%	22.20%
KATMA DEGER SABAN	SHOW	31/03/1996	20:54	13.00%	26.80%
KATMA DEGER SABAN	SHOW	01/04/1996	20:32	6.50%	17.40%
KATMA DEGER SABAN	SHOW	02/04/1996	20:26	10.70%	22.40%
KERIZ	ATV	15/06/1996	22:17	6.10%	17.70%
KIBAR FEYZO	STAR	12/01/1996	20:56	9.80%	20.90%
KIBAR FEYZO	STAR	13/01/1996	22:18	10.40%	29.20%
KIBAR FEYZO	STAR	14/01/1996	21:32	8.00%	21.00%
KIBAR FEYZO	STAR	15/01/1996	21:50	8.90%	24.10%
KIBAR FEYZO	STAR	16/01/1996	21:11	8.50%	21.00%
KIBAR FEYZO	STAR	17/01/1996	21:31	9.10%	21.60%
KILIBIK	SHOW	03/04/1996	20:36	7.90%	17.40%
KILIBIK	SHOW	04/04/1996	20:36	4.80%	16.00%
KILIBIK	SHOW	05/04/1996	20:33	7.40%	28.40%
KORKUSUZ KORKAK	SHOW	06/04/1996	20:30	8.60%	17.80%
KOYDEN INDIM SEHIRE	SHOW	07/04/1996	20:10	8.60%	25.00%
KOYDEN INDIM SEHIRE	SHOW	08/04/1996	20:10	8.10%	17.90%
MAVI BONCUK	STAR	19/01/1996	20:17	5.10%	13.20%
MAVI BONCUK	SHOW	09/04/1996	20:38	7.70%	25.20%
MAVI BONCUK	SHOW	10/04/1996	20:24	10.20%	21.70%
MERAKLI KOFTECI	STAR	20/01/1996	21:07	4.90%	11.50%
MERAKLI KOFTECI	STAR	21/01/1996	21:47	6.80%	16.40%
MERAKLI KOFTECI	STAR	22/01/1996	22:38	6.90%	24.10%
OH OLSUN	SHOW	11/04/1996	20:44	9.00%	19.00%
OH OLSUN	SHOW	12/04/1996	20:48	7.10%	17.80%
SABAN PABUCU YARIM	SHOW	13/04/1996	20:47	8.70%	17.90%
SABAN PABUCU YARIM	SHOW	14/04/1996	20:39	7.10%	22.30%
SABAN PABUCU YARIM	SHOW	15/04/1996	20:12	7.50%	23.30%
SABANIYE	SHOW	16/04/1996	20:38	6.30%	19.80%
SABANIYE	SHOW	17/04/1996	20:22	5.50%	13.60%
SABANOGLU SABAN	SHOW	18/04/1996	21:00	17.30%	36.50%
SAHTE KABADAYI	SHOW	19/04/1996	20:35	6.50%	16.70%
SAHTE KABADAYI	SHOW	20/04/1996	20:37	6.80%	22.10%
SAHTE KABADAYI	SHOW	21/04/1996	20:14	9.80%	21.50%
SAKAR SAKIR	SHOW	22/04/1996	20:37	11.00%	26.30%
SAKAR SAKIR	SHOW	23/04/1996	20:41	8.40%	29.70%
SAKAR SAKIR	SHOW	24/04/1996	20:07	12.30%	29.50%
SALAK MILYONER	SHOW	25/04/1996	20:20	7.70%	16.10%

SALAKO	STAR	23/01/1996	21:00	7.20%	15.90%
SALAKO	STAR	24/01/1996	21:18	6.20%	14.00%
SALAKO	STAR	25/01/1996	21:31	8.30%	20.50%
SALAKO	STAR	26/01/1996	21:07	6.80%	17.50%
SALAKO	STAR	27/01/1996	20:32	6.20%	13.20%
SALAKO	STAR	28/01/1996	20:25	4.10%	9.00%
SARK BULBULU	STAR	29/01/1996	20:52	9.10%	20.10%
SARK BULBULU	KAND	02/06/1996	21:30	9.60%	21.00%
SARK BULBULU	KAND	03/06/1996	22:22	6.20%	20.20%
SARK BULBULU	KAND	04/06/1996	21:32	8.50%	28.20%
SARK BULBULU	KAND	05/06/1996	21:58	6.50%	16.70%
SASKIN DAMAT	STAR	30/01/1996	20:59	9.60%	21.30%
SASKIN DAMAT	STAR	31/01/1996	21:49	9.10%	22.30%
SASKIN DAMAT	STAR	01/02/1996	20:35	6.20%	13.00%
SASKIN DAMAT	KAND	06/06/1996	20:20	5.40%	18.40%
SASKIN DAMAT	KAND	07/06/1996	22:48	5.40%	25.70%
SENDUL SABAN	SHOW	26/04/1996	20:41	6.10%	14.90%
SENDUL SABAN	SHOW	27/04/1996	20:34	4.90%	17.50%
SENDUL SABAN	SHOW	28/04/1996	20:19	8.40%	19.00%
SOSYETE SABAN	SHOW	29/04/1996	20:43	9.00%	25.00%
SOSYETE SABAN	SHOW	30/04/1996	20:41	6.10%	19.80%
SOSYETE SABAN	SHOW	01/05/1996	20:24	9.30%	19.80%
SUT KARDESLER	STAR	02/02/1996	21:38	11.00%	26.00%
SUT KARDESLER	SHOW	02/05/1996	20:18	9.60%	20.30%
TALIH KUSU	STAR	03/02/1996	15:48	3.70%	17.10%
TALIH KUSU	ATV	16/06/1996	21:14	7.00%	15.50%
TALIH KUSU	ATV	17/06/1996	17:04	2.30%	15.70%
TALIH KUSU	ATV	18/06/1996	09:11	3.10%	22.30%
TOSUN PASA	STAR	04/02/1996	20:58	7.20%	15.70%
TOSUN PASA	STAR	05/02/1996	21:48	7.30%	17.90%
TOSUN PASA	STAR	06/02/1996	21:07	5.20%	18.10%
TOSUN PASA	STAR	07/02/1996	21:15	8.90%	22.60%
TOSUN PASA	STAR	08/02/1996	21:31	6.90%	16.80%
YALANCI YARIM	SHOW	03/05/1996	21:08	6.30%	13.00%
YALANCI YARIM	SHOW	04/05/1996	20:53	6.80%	18.10%
YOKSUL	KAND	08/06/1996	17:53	5.50%	18.90%
YOKSUL	KAND	09/06/1996	18:28	2.50%	11.00%
YOKSUL	KAND	10/06/1996	17:57	3.80%	22.90%
YUZ NUMARALI ADAM	SHOW	05/05/1996	20:32	9.50%	22.40%
YUZ NUMARALI ADAM	SHOW	06/05/1996	20:47	6.00%	17.80%
YUZ NUMARALI ADAM	SHOW	07/05/1996	20:05	6.90%	20.30%
ZEHİR HAFIYE	STAR	09/02/1996	21:04	5.10%	11.90%
ZEHİR HAFIYE	STAR	10/02/1996	21:43	5.70%	15.40%
ZEHİR HAFIYE	STAR	11/02/1996	22:36	5.40%	23.20%
ZEHİR HAFIYE	SHOW	08/05/1996	13:45	2.50%	20.80%
ZUBUK	ATV	19/06/1996	20:06	5.60%	12.10%
ZUBUK	ATV	20/06/1996	17:26	2.50%	12.00%

TOPLAM	53 FİLM	ATV	KANAL D	SHOW	STAR	TGRT
	154 YAYIN	7	23	85	38	1

1997 "KEMAL SUNAL" FİMLERİ İZLENME ORANLARI

Film Adı	Kanal	Yayın Tarihi	Baş.Saati	Total	
				AMR %	SHR %
ATLA GEL SABAN	SHOW	26/03/1997	21:05	10.60%	24.10%
ATLA GEL SABAN	SHOW	22/10/1997	20:51	8.10%	17.90%
AVANAK APTI	SHOW	25/06/1997	21:20	7.70%	21.30%
BEKCILER KRALI	SHOW	08/01/1997	20:46	13.30%	27.50%
BEKCILER KRALI	SHOW	30/04/1997	20:29	6.20%	12.40%
BICKIN	SHOW	04/01/1997	20:31	5.60%	12.40%
BOYNU BUKUK KUHEYLAN	SHOW	23/02/1997	14:33	4.60%	18.50%
COPCULER KRALI	STAR	07/01/1997	22:48	4.70%	13.80%
COPCULER KRALI	STAR	07/03/1997	20:34	7.80%	16.00%
COPCULER KRALI	STAR	18/07/1997	20:54	5.30%	17.80%
COPCULER KRALI	STAR	25/09/1997	20:54	8.50%	20.80%
DAVARO	KAND	18/03/1997	21:04	11.60%	23.10%
DELI DELI KUPELI	SHOW	09/07/1997	20:59	7.50%	23.70%
DEVLET KUSU	SHOW	05/02/1997	20:24	9.90%	21.20%
DEVLET KUSU	SHOW	02/08/1997	20:53	6.50%	24.60%
DOKTOR CIVANIM	SHOW	19/07/1997	20:41	5.40%	20.10%
DOKUNMAYIN SABANIMA	SHOW	11/01/1997	20:58	7.20%	15.10%
DOKUNMAYIN SABANIMA	SHOW	26/11/1997	21:00	8.20%	17.50%
EN BUYUK SABAN	SHOW	11/10/1997	20:50	5.70%	14.00%
EN BUYUK SABAN	SHOW	05/11/1997	20:54	7.00%	15.80%
GARIP	SHOW	28/05/1997	20:47	8.90%	21.80%
GARIP	TGRT	09/06/1997	13:34	1.00%	7.90%
GARIP	TGRT	10/06/1997	04:44	0.00%	23.90%
GARIP	SHOW	11/07/1997	13:38	1.80%	17.30%
GERZEK SABAN	SHOW	26/02/1997	20:35	13.00%	27.80%
GERZEK SABAN	SHOW	03/09/1997	20:48	10.40%	28.00%
GOL KRALI	SHOW	13/08/1997	20:47	6.20%	15.80%
GULEN ADAM	SHOW	12/02/1997	20:23	7.40%	15.70%
GURBETCI SABAN	SHOW	07/05/1997	20:41	8.70%	20.20%
HANZO	SHOW	21/04/1997	20:16	6.50%	19.40%
INATCI	SHOW	02/04/1997	20:40	5.50%	11.00%
INATCI	SHOW	12/07/1997	20:57	5.40%	19.30%
INEK SABAN	SHOW	12/03/1997	20:31	8.00%	17.40%
INEK SABAN	SHOW	01/10/1997	20:55	7.10%	17.00%
IYI AILE COCUGU	KAND	01/02/1997	21:06	10.00%	22.00%
IYI AILE COCUGU	KAND	20/05/1997	18:28	3.60%	16.30%
IYI AILE COCUGU	KAND	19/07/1997	20:56	4.20%	15.30%
IYI AILE COCUGU	KAND	29/10/1997	17:11	9.20%	25.20%
JAPON ISI	SHOW	14/05/1997	20:36	6.50%	15.90%
KAPICILAR KRALI	STAR	01/01/1997	20:31	7.60%	16.30%
KAPICILAR KRALI	KAND	22/02/1997	17:12	10.60%	33.10%
KAPICILAR KRALI	STAR	13/03/1997	21:57	5.70%	13.10%
KAPICILAR KRALI	STAR	10/05/1997	17:58	3.00%	16.50%
KAPICILAR KRALI	STAR	01/08/1997	20:50	4.90%	17.30%
KATMA DEGER SABAN	SHOW	17/09/1997	21:00	5.90%	14.70%
KERIZ	ATV	26/01/1997	19:48	9.40%	20.50%
KERIZ	KAND	17/10/1997	17:04	4.50%	20.40%
KERIZ	KAND	18/12/1997	17:11	8.20%	22.10%
KIBAR FEYZO	STAR	11/01/1997	21:53	8.60%	19.50%
KIBAR FEYZO	STAR	28/02/1997	21:32	8.30%	17.50%
KIBAR FEYZO	STAR	26/04/1997	21:33	8.50%	19.30%
KIBAR FEYZO	STAR	25/07/1997	21:09	6.20%	22.30%
KIBAR FEYZO	STAR	19/09/1997	20:57	7.00%	17.30%
KIRACI	SHOW	05/03/1997	20:52	7.40%	15.40%

KIRACI	SHOW	23/07/1997	20:54	6.10%	19.70%
KOSEYI DONEN ADAM	STAR	24/05/1997	18:03	3.90%	20.50%
KOSEYI DONEN ADAM	STAR	23/08/1997	18:02	2.60%	17.90%
KOSEYI DONEN ADAM	STAR	15/11/1997	15:05	4.00%	26.30%
KOYDEN INDIM SEHIRE	SHOW	10/10/1997	22:22	7.70%	23.30%
MAVI BONCUK	SHOW	21/01/1997	20:42	12.60%	26.60%
MAVI BONCUK	SHOW	29/07/1997	20:53	6.80%	21.90%
MERAKLI KOFTECI	STAR	21/03/1997	20:20	8.70%	17.30%
MERAKLI KOFTECI	STAR	02/10/1997	20:31	6.10%	14.30%
MUH OLSUN	SHOW	17/02/1997	20:23	12.20%	24.90%
MUH OLSUN	SHOW	25/10/1997	17:39	6.40%	19.30%
SABAN PABUCU YARIM	SHOW	01/01/1997	20:27	8.80%	19.10%
SABAN PABUCU YARIM	SHOW	11/09/1997	21:12	8.80%	23.30%
SABANIYE	KAND	25/03/1997	21:06	6.90%	14.20%
SABANIYE	KAND	31/08/1997	18:25	2.80%	13.90%
SABANIYE	KAND	18/11/1997	16:47	7.70%	24.00%
SABANOGLU SABAN	SHOW	10/12/1997	21:19	12.20%	26.40%
SAHTE KABADAYI	SHOW	02/07/1997	20:58	10.20%	31.70%
SAKAR SAKIR	SHOW	19/03/1997	21:02	11.20%	23.30%
SAKAR SAKIR	SHOW	30/07/1997	20:50	6.70%	21.80%
SALAK MILYONER	SHOW	30/11/1997	17:41	11.80%	23.20%
SALAK MILYONER	SHOW	31/12/1997	17:55	9.20%	20.60%
SALAKO	STAR	05/02/1997	22:33	7.90%	19.50%
SALAKO	STAR	12/04/1997	21:37	7.80%	17.20%
SALAKO	STAR	11/07/1997	21:02	7.50%	25.60%
SALAKO	STAR	23/09/1997	20:42	5.60%	13.40%
SARK BULBULU	KAND	15/03/1997	17:02	8.10%	29.70%
SARK BULBULU	KAND	03/05/1997	20:50	8.00%	17.70%
SARK BULBULU	KAND	21/05/1997	18:20	4.60%	19.50%
SARK BULBULU	KAND	30/07/1997	23:07	4.20%	25.70%
SARK BULBULU	KAND	27/09/1997	20:19	8.80%	22.40%
SASKIN DAMAT	STAR	05/04/1997	21:34	9.80%	20.40%
SASKIN DAMAT	STAR	26/09/1997	20:53	6.40%	15.60%
SENDUL SABAN	SHOW	17/08/1997	20:30	4.80%	15.60%
SOSYETE SABAN	SHOW	09/04/1997	20:34	12.10%	24.50%
SUT KARDESLER	SHOW	27/05/1997	20:57	8.60%	20.10%
TALIH KUSU	ATV	09/01/1997	13:28	3.20%	22.80%
TALIH KUSU	ATV	19/01/1997	19:47	8.60%	18.90%
TALIH KUSU	STAR	25/01/1997	11:16	4.70%	25.90%
TALIH KUSU	STAR	14/04/1997	15:10	3.70%	24.90%
TARZAN RIFKI	SHOW	22/01/1997	20:28	8.00%	17.60%
TOKATCI	SHOW	15/01/1997	20:42	12.20%	24.70%
TOKATCI	SHOW	20/08/1997	20:47	5.10%	13.50%
TOSUN PASA	STAR	18/01/1997	21:40	7.10%	15.80%
TOSUN PASA	STAR	14/03/1997	20:27	7.70%	15.80%
TOSUN PASA	STAR	04/07/1997	20:57	4.80%	15.60%
TOSUN PASA	STAR	08/09/1997	20:47	9.10%	24.10%
VARYEMEZ	ATV	28/12/1997	15:09	5.90%	23.80%
YAKISIKLI	SHOW	19/02/1997	20:45	7.70%	16.20%
YALANCI YARIM	SHOW	01/04/1997	20:38	9.50%	19.70%
YALANCI YARIM	SHOW	27/12/1997	17:39	7.80%	21.10%
YUZ NUMARALI ADAM	SHOW	21/05/1997	20:43	7.60%	19.20%
ZEHIR HAFIYE	STAR	25/01/1997	22:07	5.70%	13.70%
ZUBUK	ATV	31/08/1997	18:17	3.10%	15.50%

TOPLAM	54 FILM	ATV	KANAL D	SHOW	STAR	TGRT
	108 YAYIN	5	16	54	31	2

ASPRESS

HABER-FOTOĞRAF - KÜPÜR - AJANSI

HABER BÜLTENİ

İYİ GÖZLER DİLEĞİYLE

Yayının Adı; Gündem

Yayın Tarihi: 23 AGUSTOS 1992

Izleyici ısrarla 'yerli film' diyor

3-9 ağustos tarihleri arasında en çok izlenen programları belirlemek için yapılan ölçümlerde yerli filmlere gösterilen ilginin giderek yoğunlaştığı, talk showlar, haberler ve yabancı kaynaklı yapımların her hafta biraz daha izleyici kaybettiği görüldü.

AGB Anadolu Araştırma Kuruluşu tarafından haftalık olarak düzenlenen "TV İzleyici Araştırması"nın 3-9 ağustos tarihleri arasındaki dönemi kapsayan sonuçları açıklandı. Söz konusu tarihler arasında yayınlanan programların izlenme sıralamalarında ilk 100'e Show TV'nin 37 programla girdiği görüldü. Bu kanalı 24 programla Interstar, 21 programla Teleon ve 13 programla da TRT 1'in izlediği görüldü.

Araştırmanın ilginç sonuçlarından biri de, son haftalarda a- sırlı biçimde yerli film yayınlan-

En çok izlenen programlar

1- Korkusuz Korkak (Yerli film)	Show	% 20.87
2- Zeki Melin'ce (Yerli komedi)	Show	% 15.60
3- Kanlı Para (Yerli film)	Show	% 14.43
4- Çifte Nikan (Yerli film)	Show	% 14.07
5- Yakıştır (Yarışma)	TRT 1	% 13.85
6- Sakımbaş (Yarışma)	Show	% 11.86
7- Çarkfelek (Yarışma)	Show	% 10.82
8- Taksi Sotörü (Yerli film)	Interstar	% 10.39
9- Emel Sayın Konseri	Show	% 10.11
10- Bir Başka Gece (Eğlence)	TRT 1	% 9.23
11- Yıldızlar (Yabancı film)	Interstar	% 8.80
12- Somut Kanit (Yabancı film)	TRT 1	% 8.47
13- Safak Bekçileri (Yerli film)	Teleon	% 8.46
14- Tarkat (Yabancı film)	Show	% 8.43
15- Sevdirm (Yerli film)	TRT 1	% 8.28
16- Yalnızca Maria (Pembe dizi)	TRT 1	% 7.89
17- Sali Pazarı (Eğlence)	Interstar	% 7.57
18- Alev Gibi (Yerli film)	Show	% 7.45
19- Yaz Bekarı (Yabancı film)	Show	% 7.37
20- Mıramı Vıca (Yabancı dizi)	Interstar	% 7.28

masına karşın, seyirci ilgisinin çok izlenen ilk 10 program arasında dört Türk filmi, üç yarışma, iki müzik eğlence programı ve bir de yerli komedi dizisi yer aldı. Kemal Sunal'ın "Korkusuz Korkak", ilk sırada, Zeki Melin'ce ise ikinci sırada yer almıştı.

Geçtiğimiz aylarda daha başarılı bir grafik çizen yarışma programları, 3-9 ağustos döneminde alt sıralara kayarken en başarılı olanları ise "Korkusuz Korkak", "Zeki Melin'ce" ve "Yakıştır" oldu.

nin hazırladığı komedi programı da ikinci sırada haftayı kapattı.

Görülmesi ilgi giderek düşen yabancı yapımlar arasında en üst sırayı alan "Yıldızlar" adlı yabancı film ise ancak 11. sırada yer alabildi.

TRT'nin 20.00'de yayınladığı haber bülteninin listede 23. sıraya çıkabildiği görülürken, Interstar'ın 19.30'daki haber bülteni 49. sırada, Show TV'nin haberleri ise 51. sırada yer alabildi.

Talks show programları arasında da Cem Özer'in "Laf Laf Açıyor"u 37. sırada, Rüstem Batum'un programı da 86. sırada yer aldı. 3-9 ağustos haftasının ilginç sonuçlarından biride, erotik ağırlıklı programların ilginin düşme temposunun biraz daha hızlanmasıydı.

Bu türün en iddialı programları arasında gösterilen "Tutti Frutti", seyircinin ancak 480'inci sıradan izlenerek 60. sırada yer alırken, Playboy dergisinin hazırladığı erotik ağırlıklı program da 67. sırada görüldü.

İZLEYİCİ ARAŞTIRMALARINDAN HEP AYNI SONUÇ ÇIKIYOR

BÖLBÖL MAH

P . K 41

Yerli Yapımların Zirvede

AGB Anadolu'nun düzenli olarak yürüttüğü izleyici araştırmasının 23-29 Mart tarihleri sonuçları belirlendi. Buna göre, dört televizyonda da yerli yapımlar ilk sıraları paylaşıyor.

TRT verilerine göre, ilk sırada Mehmet Ali Erbil'in sunduğu yarışma "Yakıştır" var. Yapımın her dakikası toplam nüfusun yüzde 23,57'si tarafından izlendi. "Bir Başka Gece" adlı müzik-egence programı da yüzde 21,06 ile sıralamadaki yerini aldı. Bu haftanın ilgi çekici bir verisi de, bir televizyonun ilk beş içinde yer alması. Hafta içi her

● Mehmet Ali Erbil'in sunduğu "Yakıştır" adlı yarışma, kısa süre içinde TRT'de ön plana çıkmayı başardı. Kemal Sunal'lı filmler de özel kanallarda büyük atak yaptı ve çok izleyici topladı. TRT ve özel televizyon kanallarında ilk 5'e giren yabancı program ve filmlerin sayısının derecesiz. Yapılan araştırmalar, "Bizden" olan programların çok daha fazla sayıda izleyiciyi ekran başına çektiğini ortaya koyuyor

gün ikinci kanalda ekrana gelen "Yalan Rüzgârı", yüzde 13,19 ile beşinci sırada. AGB Anadolu'nun people meter ile yürüttüğü araştırmanın Star 1 sonuçlarına bakıldığında, "Türk Filmi" kuşağında yayınlanan "Gurbetçi Şaban" adlı film, yüzde 18,59 ile 3. oldu.

Teleon'da da ilk sırada bir yerli yapım var. Enis Fosforoğlu'nun hazırladığı "İşte Karşı Karşıya" yüzde 10,92 ile zirvede. 2. sırada ise perşembe akşamı yayınlanan "İlyas Salıman Şov" adlı güldürü programı yer aldı. Yapımın izlenme oranı yüzde 10,72.

Show TV'nin zirvesinde yüzde 27,56 ile "Şark Bülbulü" adlı Türk filmi var. AGB'nin Show TV ile ilgili verileri incelendiğinde, "Yalılı Amele" adlı Türk filmi 17,77 ile üçüncü, "Tapılacak Kadın" ise yüzde 13,13 ile dördüncü sırada yer aldılar.

Program Adı	Oran (%)
1. YAKIŞTIR	23.57
2. BİR BAŞKA GECE	21.06
3. TELE-VIZYON	14.53
4. KURDOĞLU	13.52
5. YALAN RÜZGARİ	13.19

Program Adı	Oran (%)
1. GURBETÇİ ŞABAN	25.42
2. LÖKSEMBURG-TÜRKİYE	19.11
3. A TAKIMI	18.59
4. ANA	15.49
5. SALI PAZARI	15.32

Program Adı	Oran (%)
1. İŞTE KARŞI KARŞIYA	10.92
2. İLYAS SALIMAN SHOW	10.72
3. İNSANLIK UĞRUNA	8.46
4. PIRANHA 2	7.54
5. FLASH	7.49

Program Adı	Oran (%)
1. ŞARK BÖLBÖLÜ	27.56
2. HABABAM SINIFI	18.65
3. TALİHLİ AMELE	17.77
4. TAPILACAK KADIN	13.13
5. ATEŞ ÇEMBEŞİ	13.06

AS PRESS

ABER-FOTOĞRAF - KÜPÜR - AJANSI

HABER BÜLTENİ

MİLLİYET
GAZETESİ

Yayının Adı:

Yayın Tarihi: 26 SUBAT 1992

İYİ GÖNLER DİLEĞİYLE

AGB'NİN ARAŞTIRMASINA GÖRE, 10-16 ŞUBAT TARİHLERİNDE TRT'DE DE STAR'DA EN ÇOK İZLEYİCİYİ TOPLADI

Kemal Sunal'ın zaferi

●10-16 Şubat tarihleri için yapılan izleyici sıklığı araştırmasının sonuçlarına göre, Kemal Sunal geçen haftanın yıldızı. AGB'nin araştırmasına göre Sunal'ın rol aldığı 'Kıracı' adlı film TRT'nin, "Dokunmayın Şabanıma" adlı film ise Star 1'in en çok izlenen yapımları olarak belirtildi.

AGB Anadolu'nun sürekli olarak yürüttüğü izleyici sıklığı araştırmasının verileri incelendiğinde TRT, Star 1 ve Teleon'da en çok izlenenler arasında yine sinema filmleri öne çıktı.

10-16 Şubat tarihleri arasında TRT ekranında "Kıracı" adlı yerli film yüzde 25,96 izlenme oranı ile 1. sırada yer alıyor. Yüzde 24,08 ile "Bizimkiler", yüzde 22,27 ile "Polis Akademisi 3", yüzde 20,30 ile "Bir Başka Gece" de telebarometrede yer alan yapımlar.

AGB'nin Star 1 için yaptığı araştırmada da ilk sırada sinema var. Başrolünde Kemal Sunal ile Abu Tuğba'nın oynadığı "Do-

mayın Şabanıma", geçen haftanın en çok izlenen yapımı. Filmin her dakikasını toplam nüfusun yüzde 29,56'sı tarafından izlendi. Telebarometrede ikinci sırayı yüzde 26,50 izlenme oranı ile "Ari Kovam" adlı yabancı yabancı bir film aldı.

10-16 Şubat tarihlerinde Teleon'da "Ömrümün Tek Gece" adlı Türk filmi en çok izlenen yapımlar olarak belirtildi. Pazar akşamı yayınlanan filmin her dakikasını toplam nüfusun yüzde 18,57'si tarafından izlendi. Sıralamada 2. sırada İlyas Salman'ın hazırladığı "Acele Kadın Arıyor" adlı dizi var. Dizinin izlenme oranı ise, 16,34 olarak belirtildi.

Kemal Sunal, Eroan Yazgan ve Abu Tuğba TRT'nin telebarometresinde ilk sırada yer alan "Dokunmayın Şabanıma"da.

TRT

PROGRAM ADI	TARİH	ORAN %
1.KIRACI	16.02.1992	26.96
2.BİZİMKİLER	16.02.1992	24.08
3.POLİS AKADEMİSİ	16.02.1992	22.27
4.BİR BAŞKA GECE	16.02.1992	20.30
5.YAKIŞTIR	16.02.1992	19.17

TELEON

PROGRAM ADI	TARİH	ORAN %
1.ÖMRÜMÜN TEK GECE	10.02.1992	18.57
2.ACELE KADIN ARANIYOR	13.02.1992	16.34
3.İŞTE KARŞI KARŞIYA	12.02.1992	13.22
4.M.ŞEZEN-C.KORAY SHOW	12.02.1992	11.78
5.UZAYDAN GELENLER	13.02.1992	11.41

STAR-1

PROGRAM ADI	TARİH	ORAN %
1.DOKUNMAYIN ŞABANIMA	14.02.1992	26.66
2.ARI KOVANI	16.02.1992	26.50
3.SALI PAZARI	11.02.1992	24.18
4.OLACAK O KADAR	13.02.1992	22.27
5.ANA	11.02.1992	18.40

BÖLBÖL MAH. DUVARCI ADEM SOK. NO 1/8
TAKSİM - İSTANBUL
P. k 450 Beyoğlu - İst,

☎: 156 42 67

24 Saat Hizmetinizde

A S P R E S S

HABER-FOTOĞRAF-KÜPÜR-AJANSI
HABER BÜLTENİ

Yayının Adı : POSTA
Yayın Tarihi : 16 MART 1996

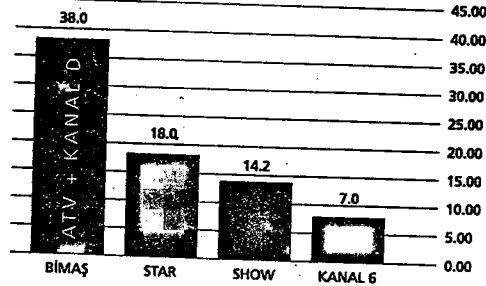
İYİ GÜNLER DİLEĞİYLE

POSTA 25 NISAN 1996

AGB'NİN
TELEVİZYON
ARAŞTIRMASI

TELEBAROMETRE

TÜM GÜN

PERŞEMBE 18/ 04/ 96 Tüm Gün en çok izlenen televizyon programları

PROGRAM	KANAL	RATING	%PAY
1 ARENA (NET)	BİMAŞ (KANAL D)	17.00	41.5
2 YASEMİNCE (NET)	STAR	13.10	29.3
3 ATV ANA HABER BÜLTENİ	BİMAŞ (ATV)	10.10	23.8
4 OLACAK O KADAR (NET)	BİMAŞ (ATV)	9.70	21.4
5 KANAL D 19:30 HABER BÜLTENİ	BİMAŞ (KANAL D)	9.20	23.4
6 YALAN RÜZGARİ (NET)	BİMAŞ (ATV)	9.10	24.1
7 FERHUNDE HANIMLAR (NET)	STAR	8.30	24.5
8 ATV SPOR HABERLERİ	BİMAŞ (ATV)	7.80	17.6
9 ASLAN BACANAK (TS) (NET)	SHOW	7.50	16.7
10 TOSUN PAŞA (TS) (NET)	STAR	7.30	17.9

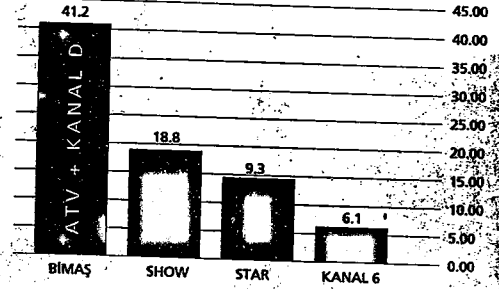
MİLLİYET
GAZETESİ

5 NISAN 1996

AGB'NİN
TELEVİZYON
ARAŞTIRMASI

TELEBAROMETRE

TÜM GÜN

CUMARTESİ 09/ 03/ 96 Tüm Gün en çok izlenen televizyon programları

PROGRAM	KANAL	RATING	%PAY
1 HABABAM SINIFI TATİLDE (TS) (NET)	SHOW	15.40	32.1
2 ÇIPLAK SİLAH (YS) (NET)	BİMAŞ (KANAL D)	14.30	30.1
3 GALATASARAY - TRABZONSPOR (ÖZET)	BİMAŞ (KANAL D)	13.80	29.2
4 GÜNÜN MAÇI	SHOW	13.60	28.7
5 KANAL D 19:30 HABER BÜLTENİ	BİMAŞ (KANAL D)	12.30	28.2
6 SPOR GÜNDEMİ	BİMAŞ (KANAL D)	11.80	26.0
7 ATV ANA HABER BÜLTENİ	BİMAŞ (ATV)	10.90	26.2
8 KANAL D ÖZEL HABER	BİMAŞ (KANAL D)	10.63	24.9
9 SHOW TV ANA HABER BÜLTENİ	SHOW	10.40	22.7
10 CASPER	BİMAŞ (KANAL D)	10.20	44.6

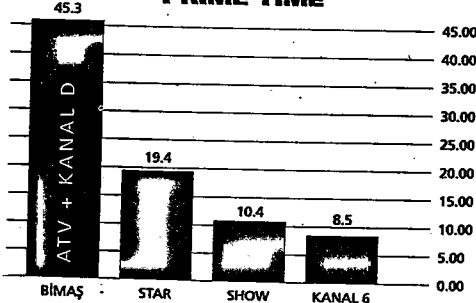
MİLLİYET
GAZETESİ

5 NISAN 1996

AGB'NİN
TELEVİZYON
ARAŞTIRMASI

TELEBAROMETRE

PRIME TIME

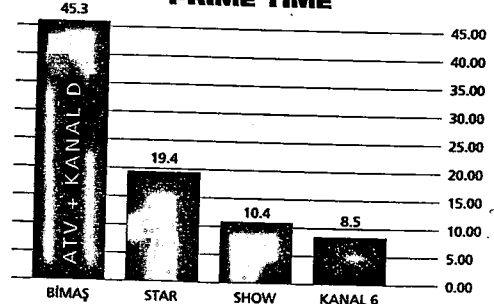
CUMA 29/ 03/ 96 Tüm Gün en çok izlenen televizyon programları

PROGRAM	KANAL	RATING	%PAY
1 SÜPER BABA (NET)	BİMAŞ (ATV)	12.60	28.4
2 SARIŞININ ADI ESMERİN TADI (NET)	BİMAŞ (ATV)	11.20	25.2
3 DAVARO (TS) (NET)	BİMAŞ (KANAL D)	10.80	23.7
4 KANAL D 19:30 HABER BÜLTENİ	BİMAŞ (KANAL D)	10.40	26.0
5 ATV ANA HABER BÜLTENİ	BİMAŞ (ATV)	10.30	27.3
6 İBO SHOW (NET)	STAR	9.60	21.4
7 HUYSUZ SHOW (NET)	SHOW	8.50	22.2
8 YALAN RÜZGARİ (NET)	BİMAŞ (ATV)	7.80	25.6
9 İSTANBULSPOR - KAYSERİSPOR (NET)	STAR	7.80	19.0
10 BÜLENT ERSOY SHOW (NET)	BİMAŞ (KANAL D)	7.20	17.8

AGB'NİN
TELEVİZYON
ARAŞTIRMASI

TELEBAROMETRE

PRIME TIME

CUMA 29/ 03/ 96 Tüm Gün en çok izlenen televizyon programları

PROGRAM	KANAL	RATING	%PAY
1 SÜPER BABA (NET)	BİMAŞ (ATV)	12.60	28.4
2 SARIŞININ ADI ESMERİN TADI (NET)	BİMAŞ (ATV)	11.20	25.2
3 DAVARO (TS) (NET)	BİMAŞ (KANAL D)	10.80	23.7
4 KANAL D 19:30 HABER BÜLTENİ	BİMAŞ (KANAL D)	10.40	26.0
5 ATV ANA HABER BÜLTENİ	BİMAŞ (ATV)	10.30	27.3
6 İBO SHOW (NET)	STAR	9.60	21.4
7 HUYSUZ SHOW (NET)	SHOW	8.50	22.2
8 YALAN RÜZGARİ (NET)	BİMAŞ (ATV)	7.80	25.6
9 İSTANBULSPOR - KAYSERİSPOR (NET)	STAR	7.80	19.0
10 BÜLENT ERSOY SHOW (NET)	BİMAŞ (KANAL D)	7.20	17.8

İl Caddesi Ayhan

1. k. 450

PRESS

OTOĞRAF-KÜPÜR-AJANSI
3ER BÜLTENİ

İYİ GÖNLER DİLEĞİYLE

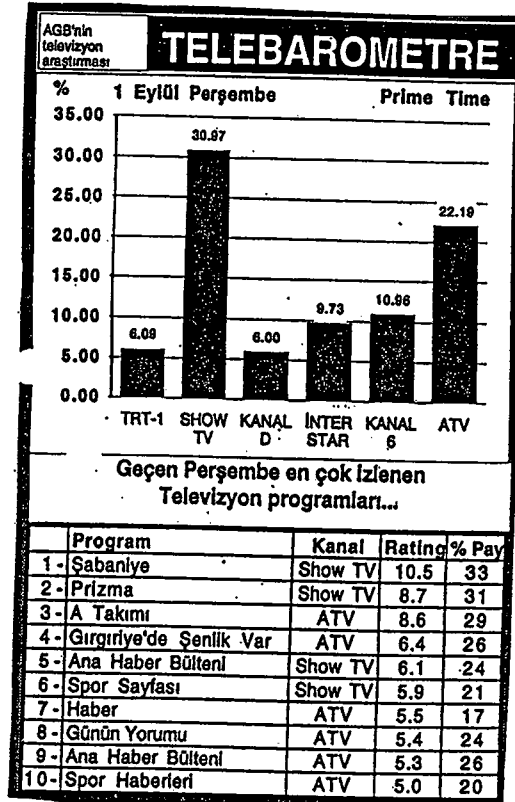
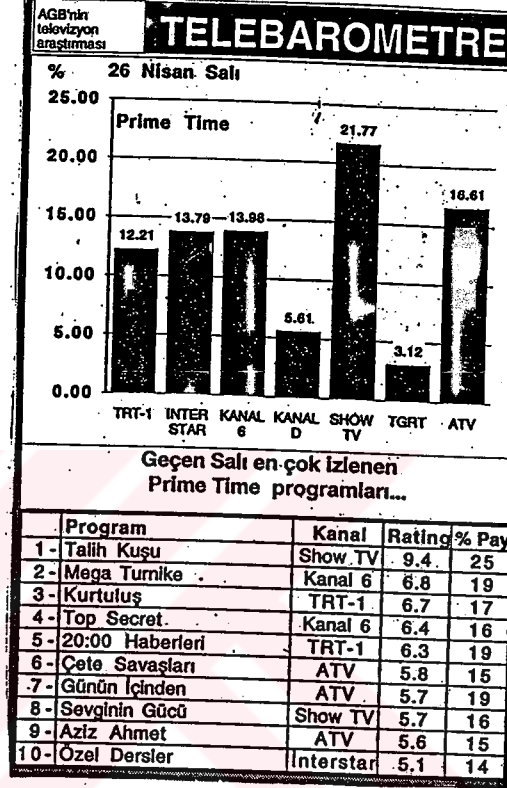
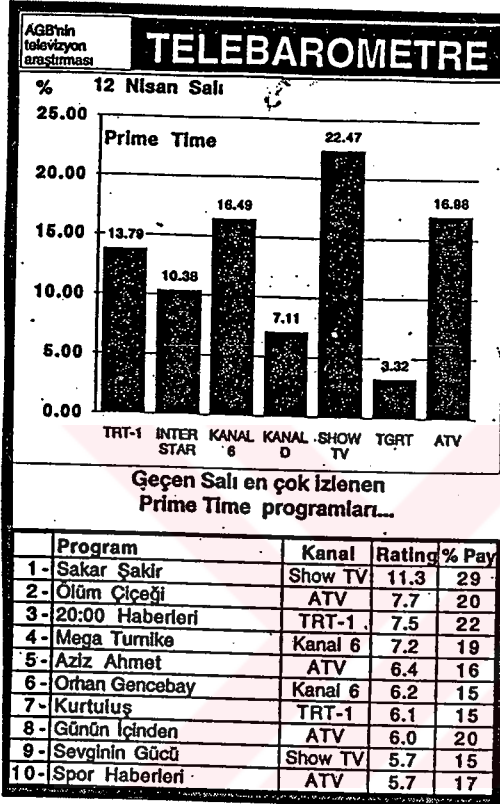
Yayının Adı :

HORDİYET
GAZETESİ

Yayın Tarihi:

26 NİSAN 1994

1994

P R E S S

TOĞRAF-KÜPÜR-AJANSI

ER BÜLTENİ

Yayının Adı : **HÜRRİYET GAZETESİ**

İYİ GÖNLER DİLEĞİYLE

HÜRRİYET GAZETESİ
22 KASIM 1994

Yayın Tarihi : **17 KASIM 1994**

